

Załącznik do uchwały
nr XXIX.193.2017
Rady Miejskiej w Pilawie
z dnia 19 czerwca 2017r.

**PROGRAM
REWITALIZACJI
MIASTA i GMINY PILAWA**

Pilawa, grudzień 2016
(aktualizacja maj 2017)

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1.		Informacje wstępne	4
2.		Metodyka opracowania	6
3.		Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	8
4.		Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	13
	4.1	Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	13
	4.2	Diagnoza zjawisk społecznych	26
	4.3	Poziom i struktura bezrobocia	36
	4.4	Pomoc społeczna	41
	4.5	Przestępczość	45
	4.6	Edukacja i wychowanie przedszkolne	52
	4.7	Struktura organizacji pozarządowych	61
5.		Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej	65
	5.1	Struktura i trendy głównych branż na terenie Gminy Pilawa	65
	5.2	Walory kulturowe	70
6.		Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej	76
	6.1	Zasoby i stan środowiska naturalnego	76
7.		Diagnoza zjawisk w sferze infrastruktury technicznej i społecznej	93
8.		Delimitacja obszarów zdegradowanych	105
	8.1	Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych	105
	8.2	Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych	123
	8.3	Zasięg przestrzenny obszarów rewitalizacji	142
9.		Cele rewitalizacji i opis wizji	161
10.		Charakterystyka rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	166

11.		Mechanizmy zapewnienia komplementarności	207
12.		Indykatywne ramy finansowe	211
13.		Zarządzanie Programem Rewitalizacji	213
14.		Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji, partycypacja społeczna	215
15.		System realizacji programu rewitalizacji	220
16.		System monitoringu	221
		Załącznik nr 1	230
		Załącznik nr 2	235

I. Informacje wstępne

Rewitalizacja jest procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni, lokalnej gospodarki, środowiska, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany z udziałem interesariuszy.

Proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, czyli taki który rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą.

Proces rewitalizacji powinien być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty, a więc prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów społecznych. Ostateczny wybór działań do rewitalizacji powinien być wyborem odpowiedniej ścieżki działań wynikającej z oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W procesie przygotowania, prowadzenia i oceny działań rewitalizacyjnych powinien być zapewniony udział wszystkich interesariuszy.

Za interesariuszy rewitalizacji uznaje się w szczególności:

- mieszkańców wyznaczonych w Programie obszarów rewitalizacji oraz właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym właściciele domów wielorodzinnych,

- mieszkańców gminy innych niż wymienieni powyżej,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej.

Udział interesariuszy został zaplanowany zarówno na etapie tworzenia programu rewitalizacji, jak również na etapie jego realizacji, w tym ewaluacji. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji udział interesariuszy zaplanowano na etapach: diagnozy, wyznaczenia obszarów zdegradowanych, określeniu obszarów rewitalizacji, jak również w procesie planowania poszczególnych celów i działań rewitalizacyjnych.

Realizacja założonych projektów o charakterze infrastrukturalnym i nieinfrastrukturalnych realizowanych przez Gminę Pilawa oraz innych partnerów procesu rewitalizacji pozwoli na osiągnięcie synergii efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będzie to możliwe dzięki strategicznemu podejściu do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także objęciu wsparciem projektów komplementarnych realizowanych przez kilka podmiotów. Wyznaczone cele rewitalizacji wynikają ze zdiagnozowanych problemów, które skumulowały się na obszarze gminy. Ich realizacja wpłynie na rozwiązanie lub zminimalizowanie najistotniejszych problemów gminy oraz przyczyni się do wzrostu jej atrakcyjności w ocenie inwestorów, turystów a przede wszystkim mieszkańców.

Program Rewitalizacji Gminy Pilawa do 2023 r. (dalej zwany Programem Rewitalizacji) został opracowany w oparciu o założenia Narodowego Planu Rewitalizacji 2022 oraz w oparciu o Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Program Rewitalizacji Gminy Pilawa jest zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy Pilawa. Działania planowane do podjęcia w ramach Programu Rewitalizacji realizują cel główny NPR 2022, poprzez poprawę warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa został opracowany zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. z 19a90 r., Nr 16 poz. 95) i obejmuje lata 2016 - 2023.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2. Metodyka opracowania

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa (dalej zwany PR) opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego. Podczas tworzenia Programu korzystano z możliwie szerokiego udziału wszystkich interesariuszy w pracach przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za przeprowadzenie procesu konsultacji społecznych oraz opracowanie dokumentu pn. Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.

Etapy prac nad Programem Rewitalizacji obejmowały następujące działania:

I. Przygotowanie diagnozy sytuacji w Gminie Pilawa, określenie problemów społecznych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych a także wskazanie obszarów, na których problemy te się kumulują.

II. Określono obszary zdegradowane na podstawie diagnozy i analizy danych statystycznych potwierdzonych konsultacjami społecznymi.

III. Przeprowadzono badania ankietowe, mające na celu określenie potrzeb mieszkańców gminy oraz podmiotów tam działających w zakresie realizacji przedsięwzięć, jakie powinny zostać ujęte w Programie Rewitalizacji. Ankiety były dostępne na stronie www Urzędu Miasta i Gminy w Pilawie oraz w biuletynie informacyjnym Miasta i Gminy Pilawa. Były również wyłożone wraz z urną w specjalnie wyznaczonym miejscu na terenie Urzędu Miasta i Gminy Pilawa.

IV. Przeprowadzono konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Pilawa mające na celu poznanie opinii na temat propozycji projektów i zadań rewitalizacyjnych, które mogłyby zostać ujęte w PR. Konsultacje przeprowadzono na podstawie zapisów *Uchwały Nr V-24/2003 Rady Miejskiej w Pilawie z dnia 25 marca 2003 r w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Pilawa.*

V. Delimitację przestrzenną obszarów wymagających wsparcia w ramach Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej. Wybrane kryteria zostały poddane analizie ilościowej w celu wykazania zmian wskaźników danych statystycznych w poszczególnych latach i porównanie ich na tle średniej powiatu, województwa, kraju lub/i analizie jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i walory obszarów objętych Programem Rewitalizacji.

VI. Zebrano oraz opracowano dane z kart projektów składanych przez podmioty działające na obszarze Gminy Pilawa w zakresie propozycji projektów do realizacji na terenie zdegradowanym gminy w latach 2016–2023.

VII. Opracowano i zredagowano Projekt Programu Rewitalizacji

VIII. Przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko wraz z udziałem społeczeństwa na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

IX. Uchwalono Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa przez Radę Miejską w Pilawie.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz pracowników Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, przy współdziałaniu ekspertów i specjalistów zewnętrznych, oraz czynnej partycypacji mieszkańców gminy, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

3. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

---

Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na zdegradowanych obszarach gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu regionalnym, krajowym oraz europejskim. Program Rewitalizacji jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi o zasięgu krajowym, wojewódzkim i lokalnym. Ta komplementarność wpływa znacząco na podniesienie efektywności podejmowanych działań w ramach procesu rewitalizacji, podnosi ogólną wartość i prawdopodobieństwo realizacji niniejszego dokumentu.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Piława

Założenia Programu są zgodne z przedstawionymi kierunkami rozwoju polityki przestrzennej Gminy, którym mają zapewnić osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy, zapewniającego zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, pozwalającego stworzyć warunki umożliwiające wzrost poziomu życia, a także umożliwiających zaspokojenie potrzeb następných pokoleń.

Dokument określa, że w celu zapewnienia lepszych warunków bytowych dla mieszkańców gminy oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych, określono warunki dalszego rozwoju systemów infrastruktury technicznej, jak również modernizację istniejących.

Dokument Studium pozwala władzom gminy wyznaczać strategiczne cele rozwojowe jak również uregulowanie i możliwość prowadzenia odpowiedniej do potrzeb gminy gospodarki przestrzennej.

Zgodnie z kierunkami rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej zakłada się systematyczny, równoległy z rozwojem terenów przeznaczonych do zainwestowania, rozwój systemu komunikacji oraz infrastruktury technicznej.

W określeniu kierunków zagospodarowania przestrzennego dążono stworzenia warunków dla zrównoważonego rozwoju gminy. W przyjętych rozwiązaniach wzięto pod uwagę walory przestrzeni przyrodniczej oraz przestrzeni kulturowej, a także uwarunkowania sfery społecznej gminy. Analiza szeroko pojętych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych pozwoliła na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego, która opiera się na utworzeniu znacznej ilości atrakcyjnych zespołów mieszkaniowych. Nowe atrakcyjne miejsca zamieszkania są zaprojektowane w

otoczeniu już istniejącej zabudowy. Oprócz terenów mieszkaniowych projekt studium przewiduje zwiększenie terenów produkcyjno-usługowych na obszarze miasta Pilawa oraz obrębu Lipówki. Tereny te będą ważnym miejscem pracy dla mieszkańców gminy.

Projekt zakłada, że wiodącą funkcję w gminie będzie pełnić mieszkalnictwo wraz z uzupełniającą funkcją produkcyjno-usługową oraz turystyczno-rekreacyjną.

Dla ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków wskazano istniejące obiekty i tereny o wysokich walorach kulturowych. Działania takie mają na celu zachowanie tożsamości kulturowej gminy.

Dla zachowania walorów przyrodniczych, Studium zakłada utrzymanie terenów o wysokich walorach przyrodniczych, szczególnie terenów leśnych.

Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu samochodowego oraz usprawnienia powiązań komunikacyjnych gminy, określono odpowiednie klasy techniczne ważniejszych dróg.

W celu zapewnienia lepszych warunków bytowych dla mieszkańców gminy oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych, określono warunki dalszego rozwoju systemów infrastruktury technicznej, jak również modernizację istniejących.

Projekty rewitalizacyjne nie powodują konieczności zmian w kierunkach zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie działania zaproponowane w Programie zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z wymaganiami Studium uwarunkowań i są z nimi zgodne.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pilawa do 2020 roku

Strategia jest niezmiernie ważnym dokumentem dla pilawskiej społeczności, bowiem określa pożądane kierunki zmian w sferze społecznej, gospodarczej i ekologicznej Miasta i Gminy w najbliższych kilkunastu latach.

Program Rewitalizacji jest zgodny z generalnym celem kierunkowym określonym w Strategii *„Zrównoważony rozwój Miasta i Gminy Pilawa zapewniający stałą poprawę jakości środowiska życia mieszkańców oraz tworzący korzystne warunki dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych, a także chroniący dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe”*.

W dokumencie wyznaczono cele strategiczne, które są zgodne z założeniami Programu Rewitalizacji:

C1 – Gospodarka lokalna - TWORZENIE JAK NAJLEPSZYCH WARUNKÓW DLA TRWAŁEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy jest podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców, a także wzrostu dochodów budżetu Gminy, co w konsekwencji umożliwi przeznaczanie coraz większych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

społecznych w zakresie mieszkalnictwa, edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz bezpieczeństwa publicznego.

Realizacja celu strategicznego C1 polegać będzie na tworzeniu jak najlepszych warunków dla dalszego rozwoju istniejących przedsiębiorstw, podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców Gminy oraz lokalizowania się nowych inwestorów, w sferze produkcji, usług i mieszkalnictwa. Rozwój gospodarczy Gminy Pilawa powinien być podporządkowany wymogom ochrony środowiska przyrodniczego.

C2 – Usługi społeczne - STAŁA POPRAWA JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG SPOŁECZNYCH

Skala i tempo rozwiązywania problemów społecznych zależne będą w przyszłości w bezpośrednim stopniu od zasobności budżetu Gminy. Im wyższe dochody będzie osiągać Gmina, tym więcej środków będzie można przeznaczać na rozwiązywanie istotnych problemów społecznych. Realizacja celu strategicznego C2 polegać będzie na jak najlepszym zaspokajaniu potrzeb społecznych w sferze edukacji, pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa publicznego oraz mieszkalnictwa komunalnego. Są to z punktu widzenia warunków życia mieszkańców Gminy dziedziny o kluczowym znaczeniu. Działania planowane w ramach rewitalizacji Gminy Pilawa wpisują się zakres działań dotyczących usług społecznych.

C3 – Środowisko przyrodnicze - OSIĄGNIĘCIE EUROPEJSKICH STANDARDÓW STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Ochrona zasobów przyrodniczych przed zabudową i degradacją oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego jest istotnym czynnikiem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy.

C4 – Transport - ZAPEWNIENIE SPRAWNYCH POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH GMINY Z OTOCZENIEM ORAZ ROZBUDOWA I MODERNIZACJA WEWNĘTRZNEGO UKŁADU DROGOWEGO

System transportowy (sieć drogowo-uliczna i kolejowa oraz sieć transportu publicznego) ma ogromny wpływ na warunki życia mieszkańców, jak i na atrakcyjność lokalizacyjną gminy dla inwestorów zewnętrznych. Istniejące powiązania transportowe GMINY PILAWA, zwłaszcza z Warszawą (drogi kołowe, komunikacja kolejowa i autobusowa) są oceniane jako wysoce niezadowolające. Szczególnie trudna sytuacja występuje na drogach, łączących Gminę z Warszawą. Są one bardzo obciążone ruchem kołowym i praktycznie przez cały dzień tworzą się korki, co znacznie wydłuża czas podróży. Wiele do życzenia pozostawia standard podróżowania pociągami i autobusami. W tej sytuacji sprawą pierwszoplanową jest modernizacja i przebudowa dróg kołowych (wojewódzkich i powiatowych), a także znacząca poprawa standardu podróżowania pociągami i autobusami (czas podróży, częstotliwość kursowania, komfort i bezpieczeństwo podróży). Także ulice oraz drogi gminne wymagają dalszej rozbudowy i modernizacji (likwidacja dróg o nawierzchni gruntowej). Inwestycji wymaga system

parkingów ogólnodostępnych, oświetlenia ulicznego i chodników. Niezbędna jest także, budowa szlaków i ścieżek rowerowych.

Zapisane w Programie Rewitalizacji konkretne przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne wpisują się w kierunku rozwoju Gminy Pilawa ujęte w Strategii. Analizując zapisy dotyczące celów rozwoju Miasta i Gminy Pilawa zawarte w Strategii należy uznać, iż proces rewitalizacji zaprogramowany w Programie Rewitalizacji jest narzędziem, które przyczyni się do osiągnięcia założeń dokumentu nadrzędnego jakim jest Strategia.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pilawa na lata 2010 – 2013 z uwzględnieniem lat 2014 - 2017

Naczelną zasadą przyjętą w *Programie ochrony środowiska dla gminy Pilawa* jest zasada zrównoważonego rozwoju umożliwiającego jak najlepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału gminy (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy). Zasada ta jest zgodna z założeniami Programu Rewitalizacji i planowanymi w ramach Programu działaniami. Głównym celem Programu jest „*Zrównoważony rozwój gminy Pilawa, gdzie ochrona środowiska i jego walory stanowią nierozłączną część procesów rozwojowych*”. Planowane działania rewitalizacyjne przyczynią się do osiągnięcia celu.

Program Rewitalizacji wpisuje się w szczególności w priorytety:

Priorytet 2: Utworzenie spójnego systemu przyrodniczego wraz z ochroną cennych elementów przyrodniczych

Priorytet 3: Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa gminy poprzez wprowadzenie zintegrowanego systemu edukacji ekologicznej.

W Programie określono m.in. działania dla sektora: Jakość powietrza atmosferycznego

Celem strategicznym gminy w tym zakresie jest utrzymywanie standardów jakości powietrza

Cele długoterminowe:

1. Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych
2. Ograniczenia emisji ze źródeł komunalnych, szczególnie źródeł niskiej emisji.

Działania planowane w ramach Programu Rewitalizacji wspierać będą realizację celów określonych w POŚ. Zarówno działania infrastrukturalne prowadzące do ograniczenia zanieczyszczeń powietrza jak i działania społeczne dotyczące edukacji ekologicznej przyczynią się do realizacji celów POŚ.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pilawa na lata 2010 - 2020

Wśród głównych problemów związanych ze sferą społeczną, wymienionych w Strategii, wymieniono m.in.:

1. Niewystarczająca ilość projektów systemowych dotyczących rozwiązywania problemów i negatywnych zjawisk społecznych.
2. Konieczność wzmocnienia partnerstwa i współpracy organizacji oraz instytucji działających w gminie.
3. Utrwalony model kulturowy i wychowawczy niepromujący postaw aktywnych wśród społeczności lokalnej
4. Stereotypy zwłaszcza dotyczące uzależnień funkcjonujące w społeczeństwie
5. Niewielka liczba liderów społecznych inicjujących działania na szczeblu gminnym i samorządowym.
6. Niska świadomość społeczna i zaangażowanie społeczne mieszkańców
7. Zwiększenie liczby osób długotrwale bezrobotnych i pogarszanie się sytuacji materialnej części społeczeństwa w związku z nasilającym się zjawiskiem rozwarstwienia i ubożenia społeczeństwa.
8. Zwiększenie liczby osób i rodzin z problemami uzależnień.
9. Nie wystarczająco rozwinięta sieć infrastruktury socjalnej oraz brak powszechności zatrudnienia socjalnego
10. Brak długofalowych i długoterminowych programów dotyczących profilaktyki wśród dzieci i młodzieży w połączeniu z niewystarczającą ofertą zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych, rekreacyjno-sportowych i socjoterapeutycznych.

PR zakłada realizację działań przyczyniających się do rozwiązywania problemów społecznych wskazanych w Strategii.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Pilawa

Cel główny Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Pilawa to:

REALIZACJA PAKIETU KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEGO DO ROKU 2020.

Realizacja wytyczonych w Planie celów ma doprowadzić do zwiększenia jakości powietrza w Mieście i Gminie. Zmniejszy się ilość emiterów oraz uwalnianych substancji szkodliwych (w tym: CO₂, pyłów dwutlenku siarki oraz tlenków azotu). Efektem podjętych działań będzie stworzenie bardziej przyjaznej środowisku i efektywnej infrastruktury energetycznej.

Wśród celów strategicznych Planu wymieniono:

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Cel strategiczny 1 Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych pochodzących ze źródeł niskiej emisji w Mieście i Gminie Pilawa

Działania planowane w ramach rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa są zgodne z działaniami powalającymi na osiągnięcie celu, w tym:

- zmniejszenie strat energii, zwłaszcza ciepłej, w obiektach mieszkalnych i usługowych poprzez poprawę parametrów energetycznych budynków, szczególnie nowobudowanych (termomodernizacja),
- budowę szlaków i ścieżek rowerowych,
- ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych

Cel strategiczny 3 Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów z terenu Miasta i Gminy Pilawa

Program Rewitalizacji wpisuje się w część działań służących realizacji celu:

- prowadzenie głębokiej termomodernizacji budynków,
- stosowanie energooszczędnych źródeł światła, wykorzystanie innowacji.

Cel strategiczny 4 Ochrona środowiska, promocja odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej w budynkach prywatnych i przedsiębiorstwach

W ramach tego celu planowane są działania, w które wpisują się elementy programu rewitalizacji, takie jak:

- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez prowadzenie akcji promujących efektywność energetyczną i tematykę ochrony środowiska, -
- upowszechnienie wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców,
- akcje promujące poruszanie się ekologicznymi środkami transportu lub środkami transportu zbiorowego,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza i przedstawienie szkodliwego oddziaływania zanieczyszczeń pyłowych i gazowych dla zdrowia i kosztów społeczno-ekonomicznych spowodowanych zanieczyszczeniem atmosfery.

Program Rewitalizacji przyczyni się do ograniczenia zagrożeń wskazanych w PGN i wspierać będzie realizację założonych celów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

4.1. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Diagnozę w sferze przestrzennej oparto na analizie dokumentów, baz danych i zasobu informacyjnego wybranych wydziałów Urzędu Miasta i Gminy w Pilawie. W opracowaniu przyjęto podział Gminy na 11 obszarów analitycznych (sołectwa i miasto), zgodnie z podziałem administracyjnym jednostki samorządowej. Sołectwa Niesadna i Niesadna-Przecinka są analizowane łącznie.

Tabela 1. Powierzchnia miejscowości w Gminie Pilawa i gęstość zaludnienia

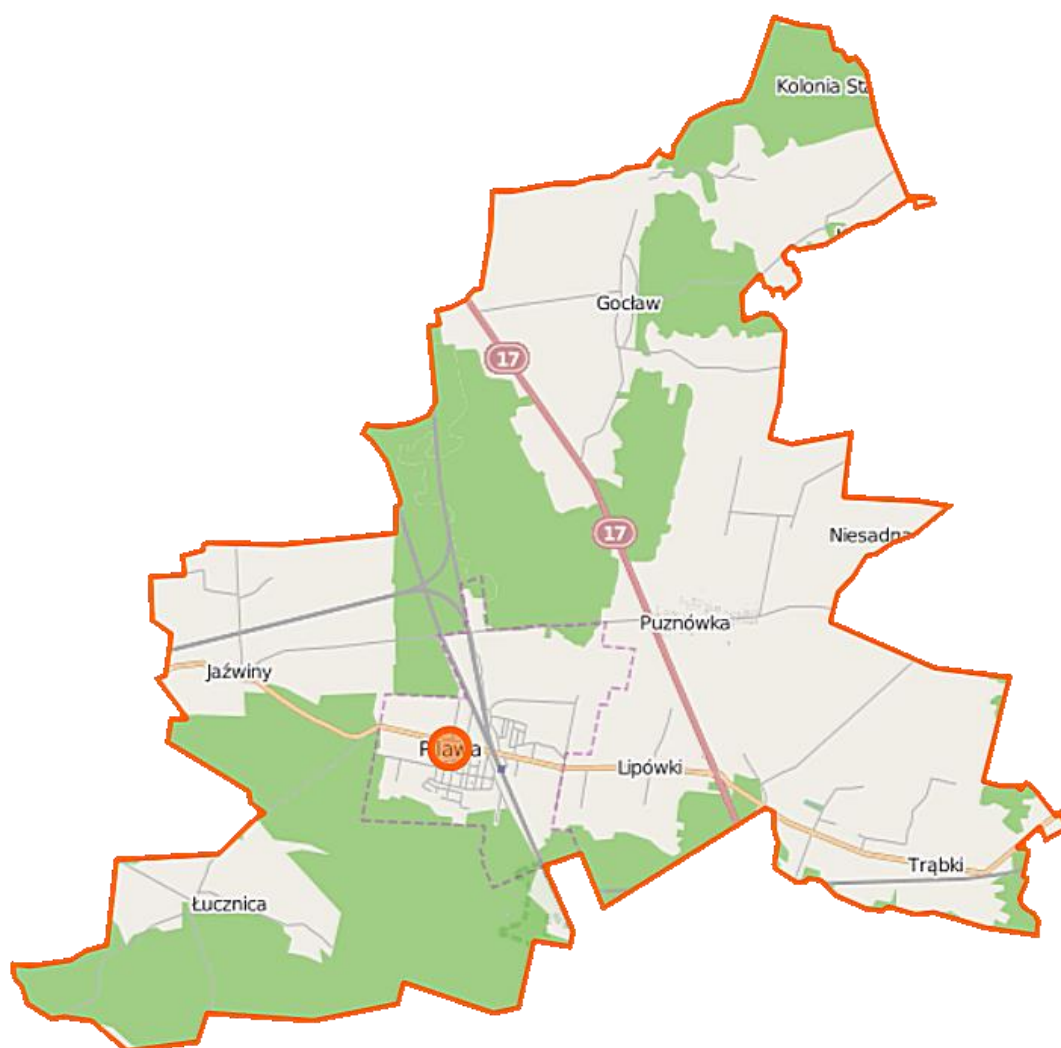
Sołectwo/jednostki pomocnicze	Liczba ludności*	Powierzchnia [ha]	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
Goćław	842	851	99
Jażwiny	512	656	78
Kalonka	226	610	37
Lipówki	874	432	202
Łucznicza	179	1565	11
Niesadna i Niesadna Przecinka	310	377	82
Puznówka	805	1272	63
Trąbki z osiedlem Czechy	1969	622	317
Wygoda	508	397	128
Żelazna	239	277	86
Pilawa miasto	4505	662	681
GMINA Pilawa	10920	7725	141

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, rok 2015

Trzy najgęściej zaludnione jednostki analityczne to miasto Pilawa, Trąbki oraz Lipówki. W pozostałych sołectwach zagęszczenie ludności jest poniżej średniej gminy Pilawa.

Rys. 1 Gmina Pilawa

Źródło: <http://www.wikimedia.com>

Gmina Pilawa położona jest w województwie mazowieckim, w północno-zachodniej części powiatu garwolińskiego. Sąsiaduje z dwiema gminami powiatu garwolińskiego: gminą wiejską Parysów (od wschodu), gminą wiejską Garwolin (od południa), dwiema gminami powiatu otwockiego: gminą wiejską Osieck (od zachodu), gminą wiejską Kołbiel (od północy) oraz jedną gminą wiejską powiatu mińskiego: Siennica (od północnego wschodu). Centrum administracyjno-usługowe stanowi miasto Pilawa, zamieszkiwane przez 4505 mieszkańców, co stanowi ok. 41% mieszkańców całej gminy. Gmina położona jest w odległości ok. 60 km od Warszawy oraz ok. 10 km od siedziby władz powiatu – Garwolina. Gęstość zaludnienia na terenie gminy w roku 2014 wynosiła 141 osoby/km². W porównaniu

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

z wielkościami dla Polski (123 osoby/km²) teren gminy zalicza się do średnio zaludnionych obszarów w kraju.

Gmina posiada własny herb.

Rys 2. Herb Pilawy

Gmina Pilawa została podzielona na 15 jednostek pomocniczych gminy – 12 sołectw i 3 kolonie.

Sołectwa: Goćław, Jaźwiny, Kalonka, Lipówki, Łucznicza, Niesadna, Niesadna-Przecinka, Pilawa, Puznówka, Trąbki, Wygoda, Żelazna

Kolonie: Grzebowilk, Resztówka, Zawadka.

Położenie Gminy

Gmina Pilawa została utworzona 1 stycznia 1973 r. na podstawie uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie Nr XX/93/72 z dnia 1 grudnia 1972 r. Położona jest we wschodniej Polsce, 55 km na południe od Warszawy.

W skład Gminy Pilawa wchodzi sołectwa oraz miasto – Pilawa, które otrzymało prawa miejskie w 1984 roku.

Gmina Pilawa graniczy:

- od północy z gminą Siennica, wchodzącą w skład powiatu mińskiego;
- od wschodu z gminą Parysów;
- od południa z gminą Garwolin;
- od zachodu z gminą Osieck i Kołbiel (powiat otwocki).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rys. 3. Gmina Pilawa na tle powiatu garwolińskiego

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Pilawa leży w całości w dorzeczu Wisły, w regionie Środkowej Wisły. Pod względem geograficznym gmina Pilawa leży w obrębie mezoregionu Równina Garwolińska, będącego częścią makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej.

Rzeźba terenu okolic Pilawy jest wynikiem procesów towarzyszących ruchowi lodowca w okresie plejstocenu, w czasie zlodowacenia środkowopolskiego, w stadiale Warty, a następnie procesów peryglacjalnych (zdarzenia te miały miejsce około 170 – 120 tys. lat pne). Jest to rzeźba mało zróżnicowana, co wyraża się między innymi niewielkimi różnicami wysokości nad poziom morza (nrm) od ok. 130 m w dolinie Strugi w rejonie wsi Kalonka (cz. północna gminy) do ok. 160 m na szczytach wydm w rejonie wsi Łuczniczka (cz. południowo-zachodnia gminy).

Głównym elementem szaty roślinnej na terenie gminy Pilawa są lasy i grunty leśne, zajmujące powierzchnię 3 185 ha, co stanowi 41% powierzchni gminy. Lasy występują przede wszystkim w części

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

południowo – zachodniej i północno – wschodniej i tworzą system terenów o najwyższym potencjale biotycznym.

Na terenie gminy Pilawa tereny prawnie chronione (ze względu na cenne wartości przyrodnicze) zajmują obszar 4 663,1 ha, co stanowi ponad 60% powierzchni gminy. Zalicza się do nich: rezerwat przyrody Rogalec (33,2 ha), Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu (4 651,0 ha) oraz użytki ekologiczne (19,0 ha).

Niewielkie fragmenty gminy znajdują się ponadto w granicach otuliny Mazowieckiego Parku Krajobrazowego.

Część północna i zachodnia Gminy położona jest w Nadwiślańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz w strefie ochronnej Mazowieckiego Parku Krajobrazowego. Znaczną część obszaru Gminy zajmują lasy, przede wszystkim olchowe, bory sosnowe i mieszane będącym niezaprzeczalnym atutem Pilawy. Gmina charakteryzuje się także obszarami o dużej wartości przyrodniczej. Świadczy o tym rezerwat przyrody Rogalec utworzony w 1984 roku.

Zajmuje on powierzchnię 33,19 ha z licznymi stanowiskami roślin chronionych, różnorodnością gatunków zwierząt żyjących w lasach oraz bogactwem grzybów. Na obszarze Gminy znajduje się sześć pomników przyrody – drzew o dużej wartości dendrologicznej i krajobrazowej. Funkcjonują także dwa szlaki turystyczne o łącznej długości 40 km – Szlak Borów Nadwiślańskich i szlak na Łuczną Górę. Spośród wartościowych obiektów objętych ochroną przyrodniczą znalazły się także dwa zabytkowe parki z XIX wieku. Jeden z nich znajduje się w Łucznicy, drugi w Trąbkach z dobrze zachowanym drzewostanem.

Historia Gminy

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy Pilawa (w obecnej wsi Kalonka) pochodzą z epoki brązu (1700-650 p.n.e.) gdzie znajdowało się cmentarzysko. Pilawa powstała prawdopodobnie w okresie podziału Mazowsza na dwie dzielnice: Płock i Czersk. Przemawia za tym historia Osiecka odległego od Pilawy o 9 km, w którym książęta mazowieccy mieli swój zamek.

Pilawa była prawdopodobnie jedną ze strażnic do eksploatacji dóbr leśnych, a przeważnie wyciętu lasu tzw. "Klucza Osieckiego". Starsi ludzie opowiadając legendę Pilawy utrzymują, że pierwsi mieszkańcy to Niemcy, których sprowadził książę Konrad po najeździe Tatarów. Inni natomiast twierdzą, że osadników sprowadzono po najeździe szwedzkim, kiedy panował pomór czyli cholera i wszystka ludność wyginęła od zarazy.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Pilawa była położona na prastarych szlakach handlowych czego dowodem w obecnym czasie są ważne drogi komunikacyjne takie jak: szosa Warszawa-Lublin odległa od Pilawy o 2 km i przecinająca szosę droga wschód-zachód, biegnąca od Łukowa przez Stoczek Łukowski, Parysów, Trąbki, Hutę Czechy, Pilawę, Osieck do Górze Kalwarii. Najstarsze dokumenty prawne osady Pilawa to tzw. "Tabela likwidacyjna" i "Akt własnościowy" wydany przez władze carskie Rosji 2.II.1869r.

W roku 1835 Czech, Ignacy Hordliczka przeniósł swój zakład, hutę szkła, do Trąbek koło Garwolina. Hordliczka wydzierzał od władz lasy królewskie nazywane „Puszczą Osiecką”, czym zabezpieczył sobie obfitość opału dla huty. Gospodarował w Trąbkach 14 lat, doprowadził zakład do rozkwitu. Po jego śmierci hutą zarządzał jego bratanek. Dobra koniunktura na rynku wyrobów kryształowych oraz jakość wyrobów sprawiły, że huta rozwijała się, wzrastało zatrudnienie. Za swoje wyroby pan Hordliczka otrzymał w roku 1867 nagrodę na wystawie w Paryżu. Otrzymał też wyróżnienie za stworzenie dobrych warunków socjalnych dla swoich robotników (budynki te stoją do dziś i służą pracownikom huty). Do roku 1890 w hucie notowano największe zatrudnienie - pracowało tu do jednego tysiąca robotników. W hucie produkowano wszystkie rodzaje wyrobów ze szkła, od kryształowych zastaw stołowych do szkła okiennego. Obecny zakład wybudowany został w latach 60. i 70., a w latach 80. został zautomatyzowany. Po 2000 pakiet akcji huty został sprzedany jej byłym i aktualnym pracownikom. W 2011 huta została przejęta przez włoską grupę Zignago Vetro Gruppo.

Z 1865 rokiem zaczęto budowę "Kolei Nadwiślańskiej Żelaznej", której otwarcie nastąpiło już w roku 1877. W szybkim czasie Pilawa stała się ważnym węzłem kolejowym na szlaku z Warszawy do Lublina. Jego ranga bardziej wzrosła po wybudowaniu w latach międzywojennych linii do Mińska Mazowieckiego, a po wojnie linii Łuków-Skierniewice.

W listopadzie 1918r, po 150 latach niewoli, w Pilawie zostaje otwarta siedmioklasowa Szkoła Powszechna. Z inicjatywy pana Krynickiego miejscowi kolejarze zakładają kooperatywę przekształconą później w Pilawskie Stowarzyszenie Spożyców. Powstaje też Ochotnicza Straż Pożarna.

Przy tych organizacjach powstaje pierwsza Biblioteka Publiczna z książek ofiarowanych przez małżeństwo Krynickich.

W roku 1923 zostaje wybudowana w Pilawie prywatna fabryka chemiczna Zygmunta Budrewicza, w której zatrudniono 8 osób. Dała ona początek późniejszej Fabryce Farb i Lakierów. Zakłady te były największą inwestycją w 77-leciu Pilawy, budowę rozpoczęto w roku 1959, a oddano do użytku 25 maja 1963r. Obecnie jest to międzynarodowy koncern Akzo Nobel, zatrudniający w tutejszym oddziale 499 osób.

Życie społeczne Pilawy w okresie międzywojennym rozwijało się coraz intensywniej. W 1926 oddano do użytku "remizę", ośrodek życia kulturalnego Pilawy aż do 1964 roku. W Pilawie powstaje w 1935 roku pierwsza organizacja kobieca - Liga Kooperatystek. Powstają także młodzieżowe organizacje takie jak: Związek Młodzieży Katolickiej, Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej oraz Związek Harcerstwa Polskiego.

Po długoletnich staraniach dnia 1 stycznia 1984 roku Pilawa uzyskała prawa miejskie, co przyczyniło się do dynamicznego rozwoju miejscowości. Położenie Gminy przy węźle kolejowym i drodze krajowej nr 17 jest jej atutem. Większość mieszkańców pracuje w Warszawie lub okolicach, część znajduje zatrudnienie w miejscowych zakładach przemysłowych, tj. w:

- AkzoNobel - międzynarodowym przedsiębiorstwie produkującym farby oraz produkty chemiczne
- Hucie Szkła „Czechy” S.A. – jest to jedna z najstarszych na terenie Mazowsza Hut Szkła (została zbudowana w 1836 roku),

a także w innych podmiotach gospodarczych, których na terenie Gminy funkcjonuje blisko 670.

Pod ochroną konserwatorską na obszarze Gminy Pilawa znajduje się wiele obiektów zabytkowych. Do interesujących zabytków zaliczyć można:

- zespół dworski we wsi Trąbki z 1838 roku,
- drewniany zespół dworca kolejowego z II poł. XIX wieku w Pilawie,
- zespół Huty Szkła - budynek hali produkcyjnej, domy osadników i administracji wzniesione w 1836 roku we wsi Trąbki,
- dwór Rodziny Potockich ze starym parkiem lipowym w Łucznicy z ok. 1840 roku, gdzie obecnie znajduje się „Stowarzyszenie Akademia Łucznicza”.

Inne obiekty godne obejrzenia to:

- Wieża Ciśnień z przełomu XIX i XX wieku,
- Park Miejski z pomnikiem w Pilawie,
- kościół z domem mieszkalnym Mariawitów we wsi Gocław z pocz. XX wieku,
- mogiły żołnierzy Powstania Styczniowego w Żelaznej, Łucznicy, Puznówce i Trąbkach,
- pomniki żołnierzy poległych podczas II wojny światowej w Lipówkach, Oczni, Puznówce i Trąbkach.

Środowisko przyrodnicze

Powierzchnia gminy jest prawie płaska, o spadkach nie przekraczających 5%. Nieliczne formy morfologiczne pochodzenia naturalnego to wydmy (dochodzące do ok. 160m n.p.m.) i lokalne dolinki (sięgające 130m n.p.m.) oraz zagłębienia (często bezodpływowe).

Na szczególną uwagę zasługują wydmy na południe od wsi Łuczniczka, wykształcone w wyraźnej formie parabolicznej, o wysokościach względnych przekraczających 10 m. Wśród wydm występują charakterystyczne misy deflacyjne zazwyczaj zabagnione. Doliny lokalne mają tu (ze względu na wododział) swoje odcinki początkowe. Jedyną zdecydowanie wykształconą doliną jest dolina Strugi, mająca swój początek w rejonie Puznówki i biegnąca w kierunku północnym przez Goćław i Zawadkę do doliny Świdra. Jest ona wcięta wyraźnie w powierzchnię wysoczyzny. Jej przeciętna szerokość wynosi ok. 500 m- 1 km, a głębokość względna dochodzi do 10 m. Inne doliny są szczególnie wyraźne w zachodniej części gminy (Jażwiny). W rejonie Puznówki i Niesadnej występują niewielkie fragmenty wzgórz czołowo-morenowych.

Teren gminy Pilawa posiada przewagę cech klimatu kontynentalnego, przejawiającego się dużą amplitudą średnich temperatur oraz dość nagłymi przejściami pór roku i stosunkowo niewielką ilością opadów.

Niewielkie fragmenty gminy znajdują się ponadto w granicach otuliny Mazowieckiego Parku Krajobrazowego.

Rezerwat Rogalec jest rezerwatem florystycznym. Rezerwat, utworzony w 1984 r. jest rezerwatem typu leśnego. Ochronie poddane są tu drzewostany na siedliskach olsów i łęgów, rzadko występujące na granicy Podlasia i Mazowsza.

Zachodnia i północna część gminy Pilawa położona jest w Nadwiślańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, który utworzono zgodnie z uchwałą Nr VII/99/86 z dnia 28.X.1986 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Siedleckiego Nr II poz.30 z 30.XI.1986 r z późniejszymi zmianami. Obszar ten zajmuje powierzchnię 70 070 ha i obejmuje prawobrzeżny fragment doliny Wisły. Administracyjnie należy on do 11 gmin: trzech z powiatu otwockiego (Kołbiel, Osieck, Sobienie Jeziory), jednej z powiatu mińskiego (Siennica) i siedmiu z powiatu garwolińskiego (Parysów, Pilawa, Garwolin, Wilga, Łaskarzew, Maciejowie i Sobolew). Tereny Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu sąsiadujące z Wisłą uważane są za jeden z najcenniejszych obiektów przyrodniczych w nizinnej części Polski.

W Parku znajdują się 34 gatunki roślin chronionych, objętych ochroną ścisłą (np. brzoza niska, bluszcz pospolity, pióropusznik strusi, niektóre widłaki, grązel żółta, goździk piaskowy, zawilec wielkokwiatowy, grzybień biały, rosziczka okrągłolistna, rojnik pospolity, kosaciec syberyjski, liczne porosty - chrobotki), jak i częściową (płucnica islandzka, porzeczek czarna, kruszyna pospolita, bagno zwyczajne, konwalia majowa, kocanka piaskowa, grzyby - wszystkie gatunki). Park jest ostoją kilkudziesięciu gatunków ssaków m.in. łosia, wydry, dzika, kuny, borsuka i ponad stu gatunków ptaków w tym: żurawia, bociana czarnego, słonki, myszołowa.

Lasy w gminie Pilawa układają się w wyraźne ciągi:

- o kierunku północny zachód - południe, wiążący lasy Mazowieckiego Parku Krajobrazowego z Lasami Garwolińskimi.
- o kierunku północ-południe, wiążący Lasy Garwolińskie z doliną Świdra, rejonem Kołbieli i dalej z Mińskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Pod względem siedliskowym lasów dominują bory sosnowe, zwłaszcza świeże i mieszane.

Na wydmach wykształciły się bory suche. Lasy liściaste, głównie olchowe, zajmują niewielkie powierzchnie, głównie w dolinach i obniżeniach. Nad ciekami i w obniżeniach zachowały się płyty łągi nadrzecznej.

Gmina Pilawa ma szanse na rozwój turystyki. Posiada znaczące atuty – piękne lasy i czyste powietrze. Warunki przyrodniczo-klimatyczne i duża lesistość Gminy - 41% jej ogólnej powierzchni zajmują lasy (średnia ogólnopolska wynosi 28%) stwarzają korzystne możliwości dla rekreacji i wypoczynku (np. naukę jazdy konnej oferują już dwie stadniny koni) oraz rozwoju budownictwa mieszkaniowego (stacjonarnego i letniskowego). Sprzyja to także rozwojowi agroturystyki i rolnictwa ekologicznego. Lasy w Gminie Pilawa są elementem układu powiązań przyrodniczych, które w skali regionalnej tworzą system terenów o najwyższym potencjale biotycznym. Układają się one w wyraźne ciągi:

- kierunku północny zachód – południe, wiążący lasy Mazowieckiego Parku Krajobrazowego z Lasami Garwolińskimi,
- kierunku północ-południe, wiążący Lasy Garwolińskie z doliną Świdra, rejonem Kołbieli i dalej z Mińskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Ukształtowanie terenu i dużo lasów nadają tym terenom specyficzny mikroklimat, a obszary chronione, bliskość Warszawy i dobry dojazd pozwalają na rozwój ich funkcji rekreacyjnej. Największym

skupiskiem rekreacji indywidualnej jest miejscowość Kalonka i Łucznicza. W planie zagospodarowania przestrzennego gminy jako tereny rekreacyjne wymienia się miejscowości: Pilawa, Trąbki i Łucznicza.

Parki i tereny zielone

Na terenie gminy są dwa z XIX wieku parki (dworski i pałacowy), będące pod pieczęcią konserwatora zabytków:

- w Łucznicy – park pałacowy
- we wsi Trąbki – park dworski

W miejscowości Trąbki zlokalizowane są tereny rekreacji na działkach 349/6 i 356/N. Tereny zielone przylegają do obelisku – pomnika Hordliczki, założyciela Huty. Znajduje się tu zbiornik wodny wraz z alejkami, oświetleniem oraz nowo zamontowanymi urządzeniami siłowni zewnętrznej.

W mieście Pilawa znajduje się nowowypbudowany teren „edukacji ekologicznej” przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie.

W mieście Pilawa i we wsiach na terenie gminy zorganizowano place zabaw dla dzieci.

Struktura gruntów

Gmina Pilawa Gmina Pilawa zajmuje powierzchnię 7 721 ha (w tym miasto Pilawa 662 ha). Powierzchnia gruntów rolnych zajmuje ok. 53% całej gminy. Lesistość gminy wynosi 41%, powierzchnia lasów w roku 2014 wynosiła 2975,12 ha (w tym lasy publiczne 1596,12 ha). Ze względu na niską opłacalność rolnictwa obserwuje się proces zalesiania gruntów o małej przydatności rolniczej. Według danych GUS w 2005 r. powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy wynosiła 2909,4 ha (z czego 1260 ha to lasy prywatne), a w 2011 r. wzrosła do 3030,2 ha (z czego 1382 ha to lasy prywatne).

W porównaniu z analogicznymi wskaźnikami dla powiatu (użytki rolne – 63%, lesistość – 21,6%) i województwa (użytki rolne – 69%, lesistość 22%) i kraju (użytki rolne – 60,3%, lesistość 30,4%), gmina charakteryzuje się niskim udziałem gruntów rolnych i wysoką lesistością. Powierzchnia Gminy stanowi 6,1% powierzchni powiatu garwolińskiego i 0,2% województwa mazowieckiego.

Użytki rolne

Gleby na terenie gminy Pilawa mają genezę związaną ściśle z budową geologiczną, szczególnie z czwartorzędowymi utworami plejstocenu i holocenu - glinami, piaskami, żwirami, łąkami oraz osadami

rzeczynymi. Pod względem typologicznym gleby są mało zróżnicowane. Występują gleby pseudobielicowe, brunatne wyługowane i kwaśne, czarne ziemie zdegradowane, mady oraz gleby hydrogeniczne (bagienne).

Obszar gminy Pilawa to tereny o średniej i niskiej urodzajności gleb. Pod względem przydatności rolniczej wśród gruntów ornych przeważają gleby kompleksów: żytniego słabego, żytniego bardzo słabego i żytniego dobrego. Są to głównie gleby IVa i IVb klasy gruntów ornych, okresowo za suche. Najwartościowsze kompleksy glebowo-rolnicze występują w północnej części gminy (wieś Goćław). Gleby gminy przydatne są głównie do uprawy roślin polowych o średnich wymaganiach siedliskowych (głównie żyta i ziemniaków), a także dla warzywnictwa i sadownictwa. Wśród użytków zielonych gminy dominują użytki zielone słabe.

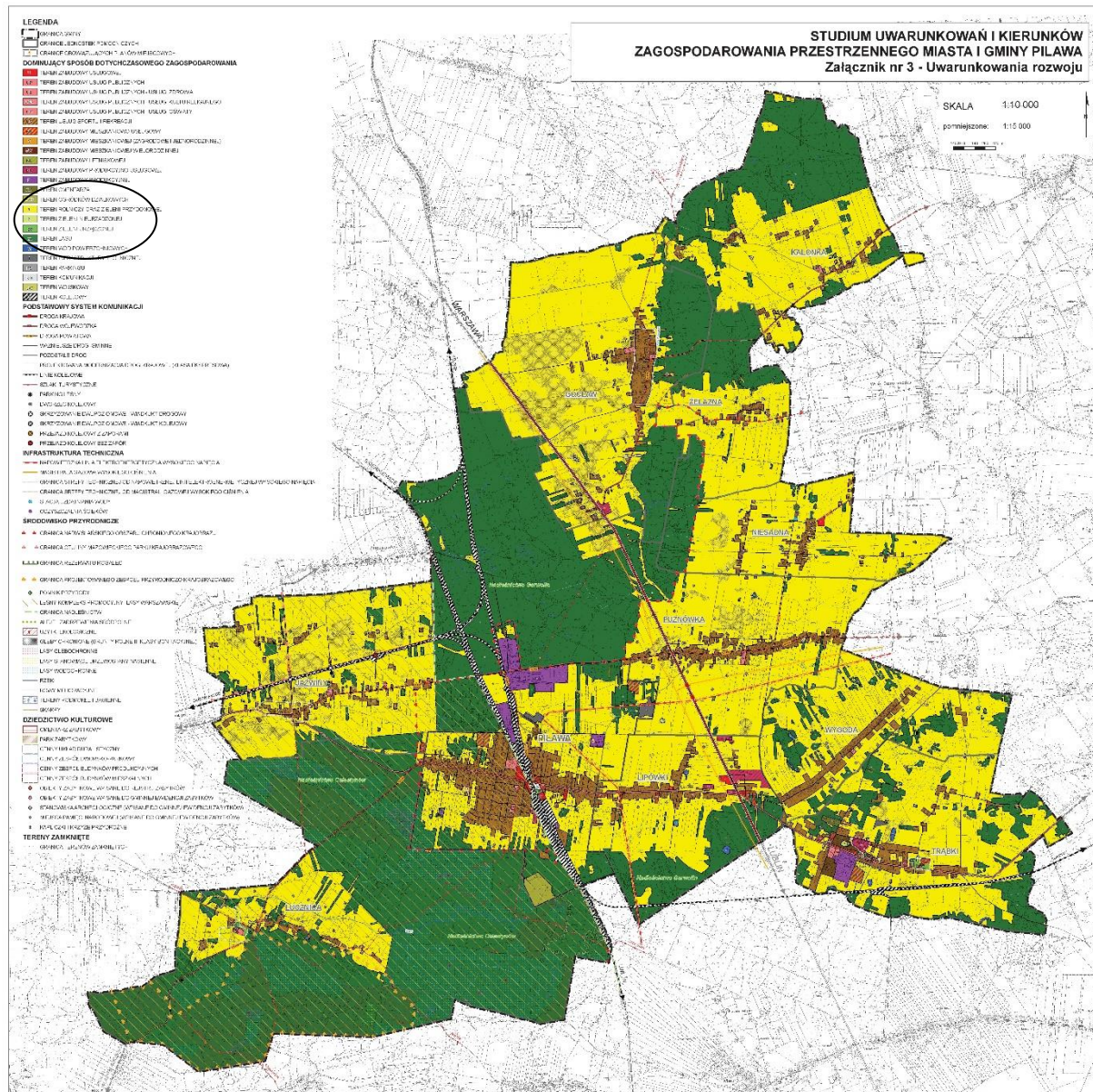
Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rys 4: Położenie terenów zielonych, lasów i terenów ogródków działkowych wg Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Pilawa

- ZOD TEREN OGRÓDKÓW DZIAŁKOWYCH
- R TEREN ROLNICZY ORAZ ZIELENI PRZYDOMOWEJ
- Z TEREN ZIELENI NIURZĄDZONEJ
- ZP TEREN ZIELENI URZĄDZONEJ
- ZL TEREN LASU

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

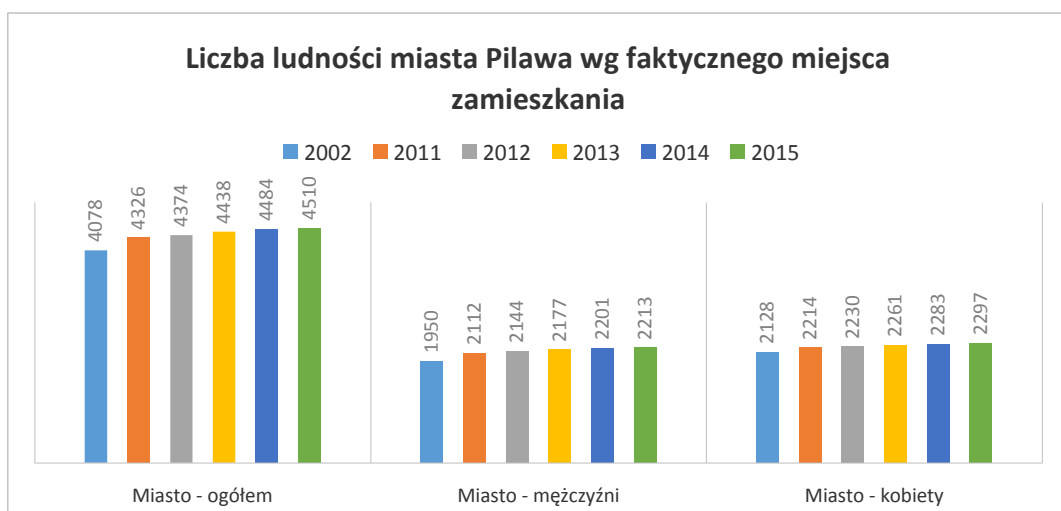
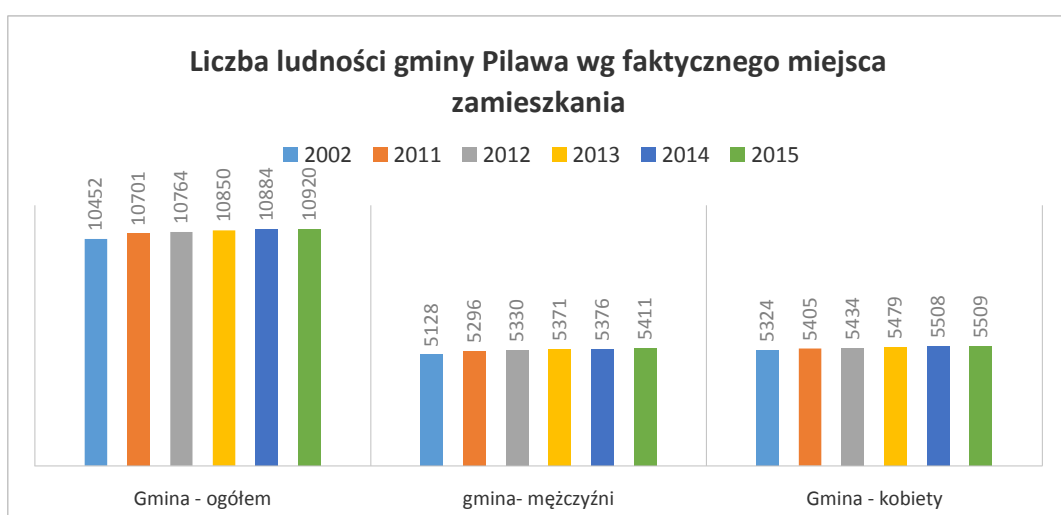
4.2. Diagnoza zjawisk społecznych

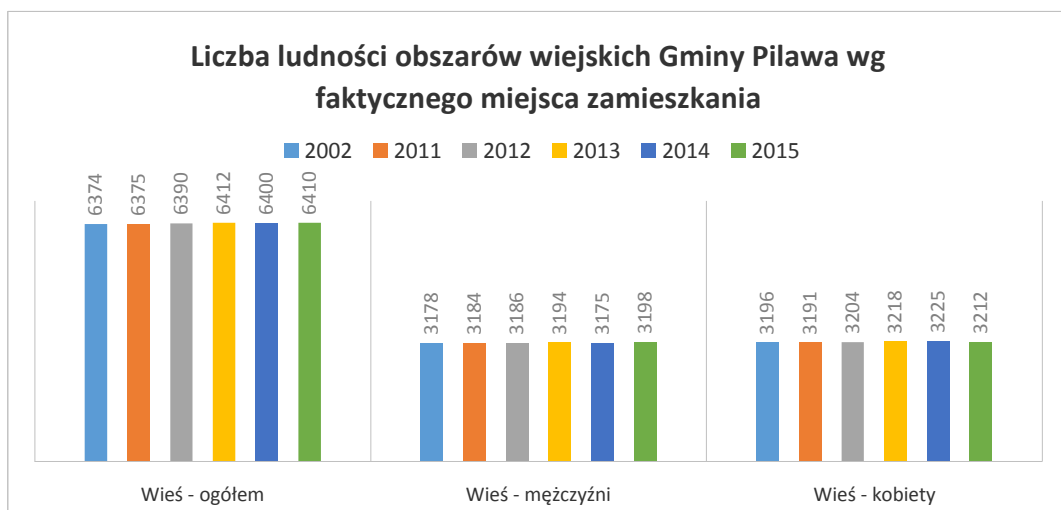
Struktura demograficzna

Według danych Urzędu Gminy w Pilawie, Gminę zamieszkiwało 10 920 osób (stan na 31.12.2015 r.). W latach 2002-2015 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 4,5%. Na obszarze miejskim w tym samym okresie wzrost wyniósł 11%. Na terenach wiejskich odnotowano zaledwie 1% wzrost populacji.

Na rysunkach poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców całej gminy, obszarów miejskich i obszarów wiejskich, wg faktycznego miejsca zameldowania w latach 2002-2015.

Rys 5: Liczba ludności gminy Pilawa ogółem, liczby ludności terenów miejskich i terenów wiejskich

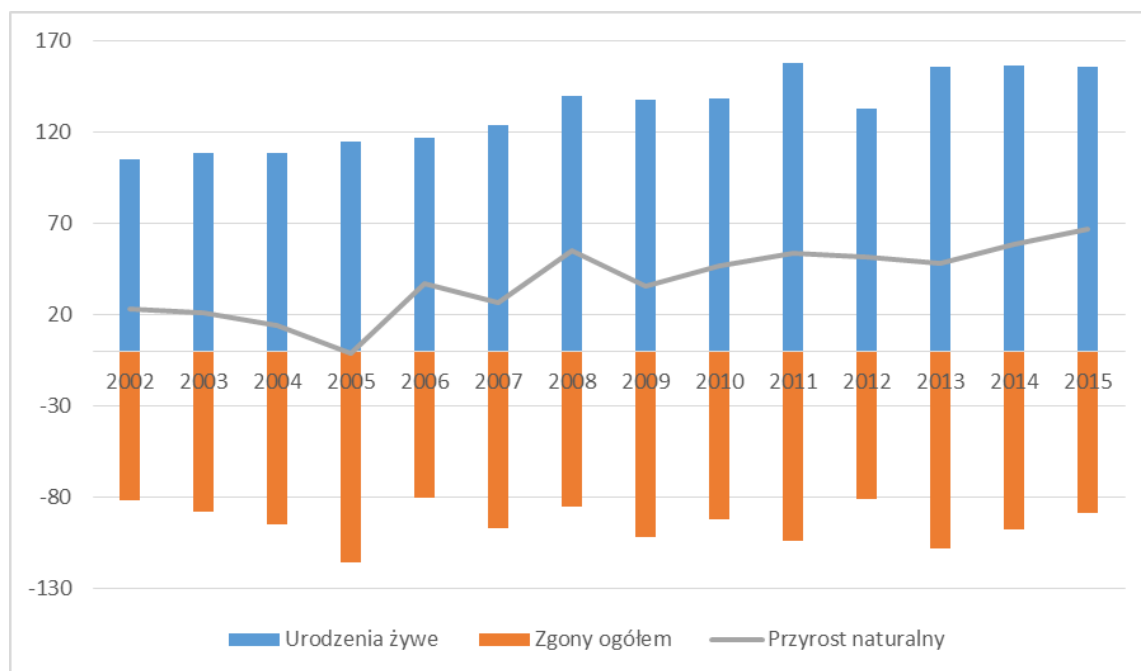

Źródło danych: www.stat.gov.pl

Na przyrost liczby ludności w gminie mają wpływ dwa wskaźniki: saldo ruchu naturalnego (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów) oraz saldo ruchu wędrownego (saldo migracji), które wskazuje na różnicę pomiędzy zameldowaniami nowych mieszkańców, a wymeldowaniami mieszkańców z terenu gminy. Przyrost naturalny w Gminie Pilawa na przestrzeni lat 2002 – 2014 ulegał wahaniom, jednakże oba wskaźniki od 2005 roku przyjmowały w przeważającej większości tendencje dodatnie.

Rys 6: Przyrost naturalny w gminie Pilawa

Źródło danych: www.stat.gov.pl

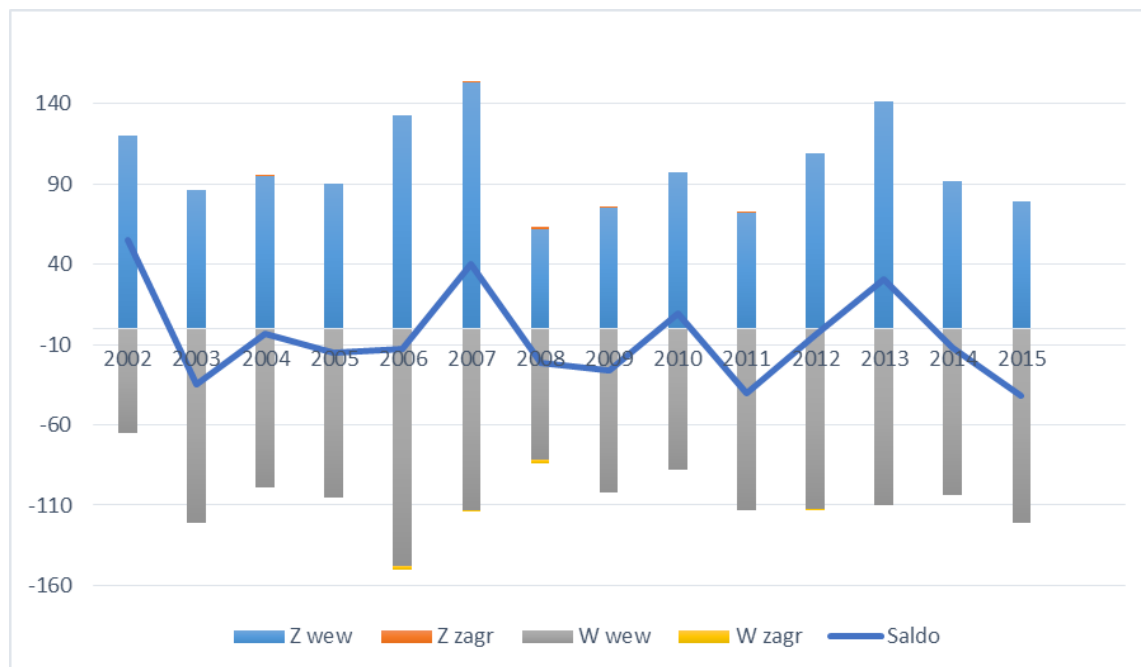
Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Saldo ruchu wędrownego (saldo migracji), które wskazuje na różnicę pomiędzy zameldowaniami nowych mieszkańców, a wymeldowaniami mieszkańców z terenu gminy wykazuje dużą zmienność na przestrzeni lat 2002 – 2015. Saldo migracji wskazuje na niekorzystne trendy migracyjne na terenie gminy, zaledwie czterokrotnie w analizowanym okresie saldo migracji było dodatnie.

Rys 7: Saldo migracji w gminie Pilawa

Źródło danych: www.stat.gov.pl

Mieszkańcy Gminy Pilawa stanowią 10,04% mieszkańców całego powiatu garwolińskiego. Gmina charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia – 142 osoby na 1 km², znacząco wyższym niż na terenie powiatu garwolińskiego gdzie wskaźnik ten wynosi 85 osób na 1 km².

50,45% mieszkańców stanowią kobiety, a 49,55% mężczyźni. Szczegółowe dane przedstawiają tabele i wykresy powyżej.

Tabela 2: Gęstość zaludnienia w osobach na 1 km²

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat garwoliński	83	83	84	84	85	84	85	85
Gmina Pilawa	137	137	139	139	140	141	141	142

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sieć osadniczą Gminy Pilawa należy ocenić jako nierównomiernie rozmieszczoną. Jej system tworzy 12 jednostek osadniczych, w tym miasto Pilawa liczące 4505 mieszkańców. Wśród pozostałych miejscowości, największe sołectwa to: Trąbki (1969 os.), Lipówki (874 os.), Goćław (842 os.) i Puznówka (805 os.).

Tabela 3. Liczba ludności Gminy Pilawa z podziałem na poszczególne miejscowości w roku 2015.

Sołectwo/jednostki	Liczba ludności*
Pomocnicze i miasto Pilawa	
Goćław	842
Jaźwiny	512
Kalonka	226
Lipówki	874
Łucznicza	179
Niesadna i Niesadna Przecinka	310
Puznówka	805
Trąbki z osiedlem Czechy	1969
Wygoda	508
Żelazna	239
Pilawa miasto	4505
GMINA Pilawa	10920

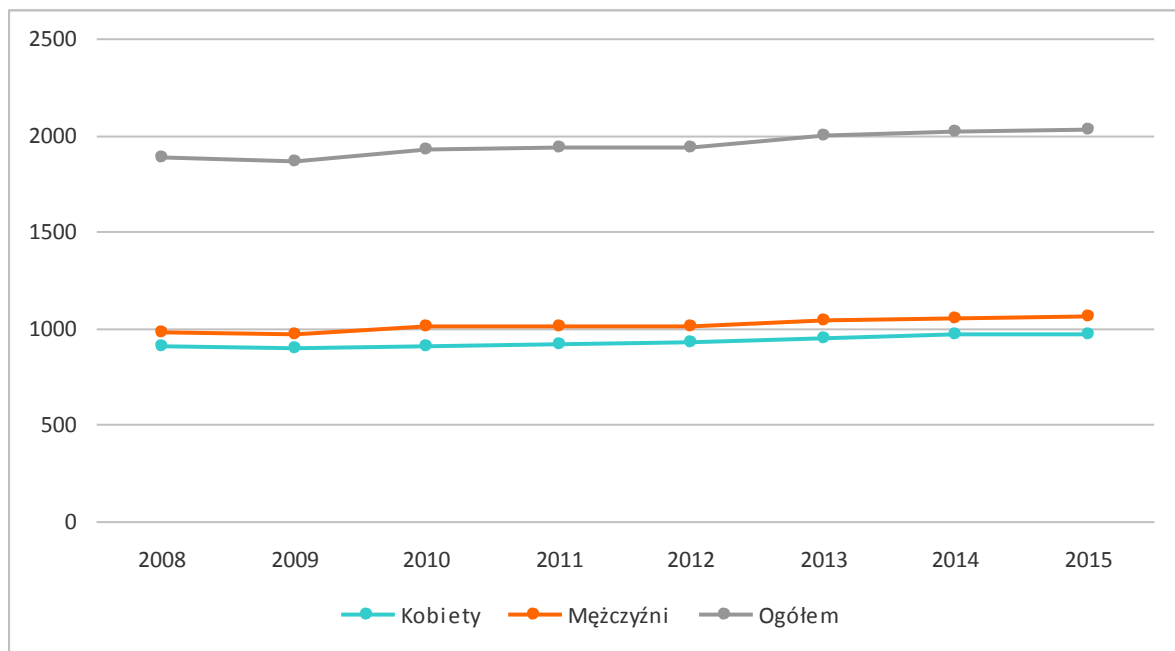
Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

Analizy struktury wiekowej ludności dokonano uwzględniając podział na trzy grupy wiekowe: osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

Tab. 4: Mieszkańcy Gminy Pilawa w wieku przedprodukcyjnym

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
mężczyźni	974	967	1 011	1 010	1 013	1 041	1 050	1 059
kobiety	906	897	908	920	924	951	970	970
OGÓŁEM	1 880	1 864	1 919	1 930	1 937	1 992	2 020	2 029

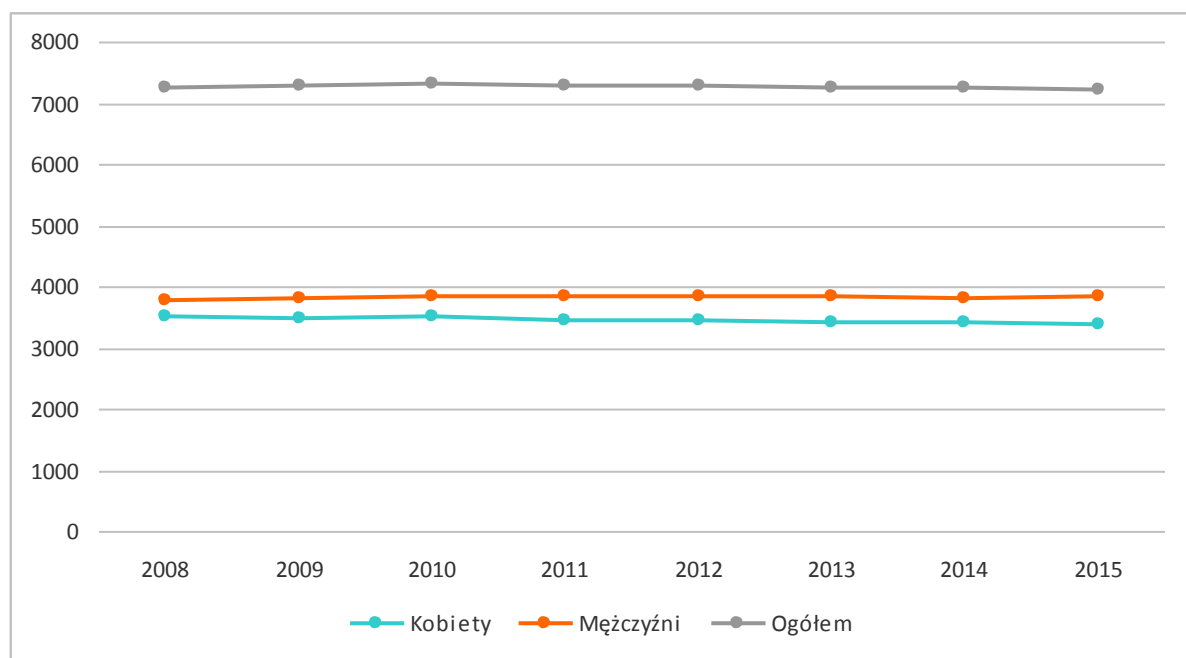

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tab. 5: Mieszkańcy Gminy Pilawa w wieku produkcyjnym

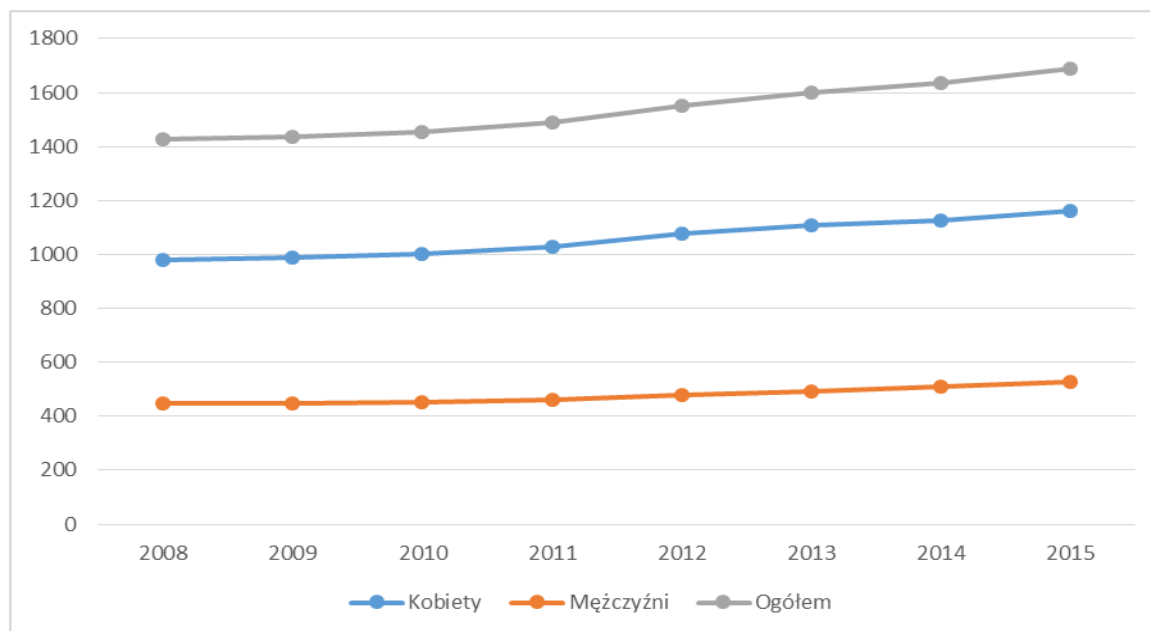
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
mężczyźni	3 759	3 791	3 823	3 823	3 839	3 838	3 816	3 825
kobiety	3 494	3 480	3 492	3 457	3 435	3 420	3 414	3 378
OGÓŁEM	7 253	7 271	7 315	7 280	7 274	7 258	7 230	7 203

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tab. 6: Mieszkańcy Gminy Pilawa w wieku poprodukcyjnym

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
mężczyźni	448	446	451	463	478	492	510	527
kobiety	980	990	1 002	1 028	1 075	1 108	1 124	1 161
OGÓŁEM	1 428	1 436	1 453	1 491	1 553	1 600	1 634	1 688

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ze strukturą ludności według ekonomicznych grup wieku nierozdzielnie powiązane są wskaźniki obciążenia demograficznego, które obrazują relacje pomiędzy określonymi grupami wiekowymi w danej populacji. Na rysunkach poniżej przedstawiono wskaźnik obciążenia demograficznego.

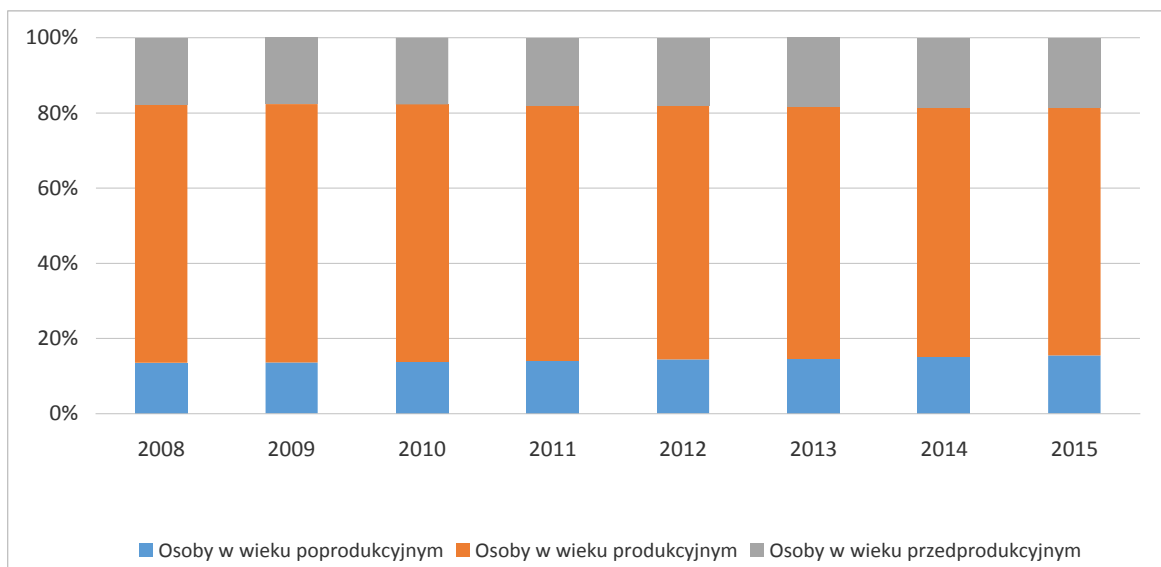
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w analizowanym okresie wskazuje na wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (1,94%) i przedprodukcyjnym (0,78%) oraz spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności (-2,72%).

Tab 7: Procentowy udział osób w grupach wiekowych w ogólnej liczbie ludności gminy Pilawa

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
% os. w wieku przedprodukcyjnym	17,80	17,63	17,96	18,04	18,00	18,36	18,56	18,58
% os. w wieku produkcyjnym	68,68	68,78	68,45	68,03	67,58	66,89	66,43	65,96

% os. w wieku poprodukcyjnym	13,52	13,58	13,60	13,93	14,43	14,75	15,01	15,46
------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r. w gminie przypada 24,6 osób w wieku poprodukcyjnym, ponad 8 osób mniej niż średnio w województwie (32,7), a 5 osób mniej w porównaniu ze średnią dla powiatu garwolińskiego (27,6).

Tab. 8:

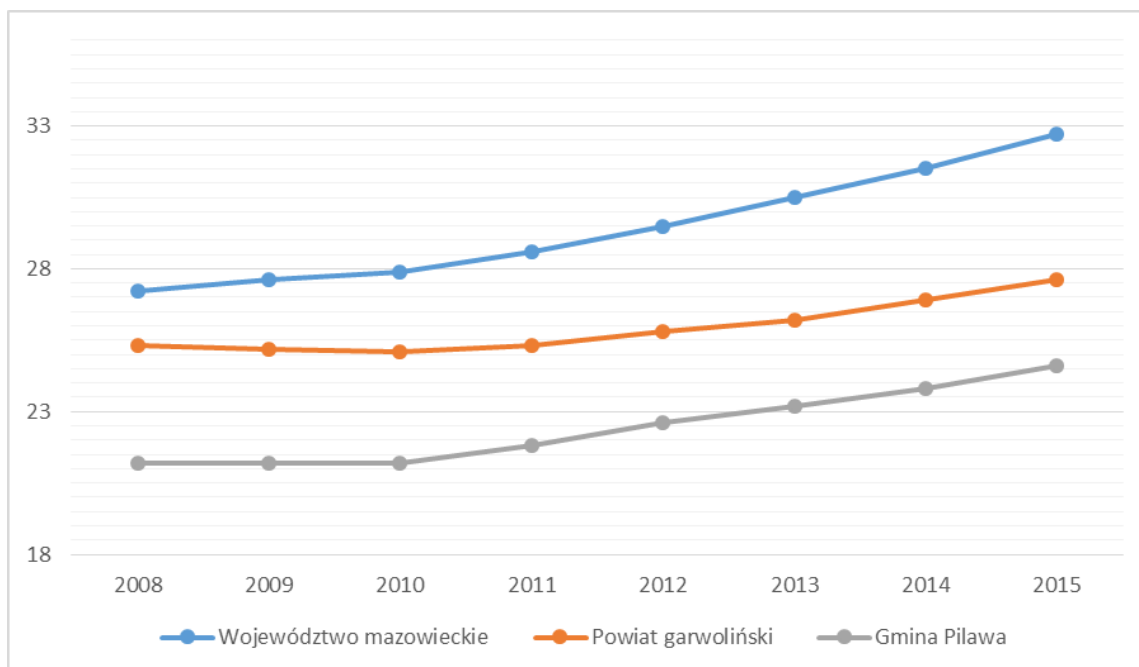
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Woj. mazowieckie	27,2	27,6	27,9	28,6	29,5	30,5	31,5	32,7
Powiat garwoliński	25,3	25,2	25,1	25,3	25,8	26,2	26,9	27,6
Gmina Pilawa	21,2	21,2	21,2	21,8	22,6	23,2	23,8	24,6

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pomimo korzystnych wyników na tle województwa i powiatu, niepokojący jest fakt, iż analizowany wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Pilawa systematycznie rośnie w kolejnych latach. Porównując rok 2015 z rokiem 2008 można zauważyć, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 16%. Wzrost wskaźników obciążenia demograficznego jest jednakże zgodny z tendencją wojewódzką, ogólnopolską i ogólnoeuropejską.

W roku 2015 liczba seniorów zamieszkujących sołectwa i miasto Pilawa kształtowała się następująco:

Tab. 9:

Sołectwo/jednostki Pomocnicze i miasto Pilawa	Liczba mieszkańców obszaru	Liczba seniorów	L. seniorów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jednostki (A)	Współczynnik uwzględniający różnicę liczby osób w jednostce (B)	Skumulowany wskaźnik dla czynnika I. seniorów (A x B)
Goćław	842	116	13,8	0,85	11,73
Jaźwiny	512	97	18,9	0,52	9,83
Kalonka	226	47	20,8	0,23	4,78
Lipówki	874	120	13,7	0,88	12,06
Łucznicza	179	34	18,99	0,18	3,41
Niesadna i Niesadna Przecinka	310	48	15,48	0,31	4,80
Puznówka	805	213	26,45	0,81	21,42

Trąbki z osiedlem Czechy	1969	352	17,88	1,98	35,40
Wygoda	508	69	13,58	0,51	6,9
Żelazna	239	29	12,13	0,24	2,9
Pilawa miasto	4505	635	14,10	4,54	64,01
GMINA Pilawa	10920	1760	16,1	1	16,1

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa

W tabeli oznaczono trzy obszary, na których wskaźnik skumulowany osiąga najwyższą wartość, przekraczającą średni wskaźnik dla Gminy.

W celu wyznaczenia wskaźnika skumulowanego wzięto pod uwagę wskaźnik A – % osób starszych w badanej jednostce w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz wskaźnik B – wskaźnik uwzględniający liczbę osób zamieszkujących daną badaną jednostkę terytorialną w stosunku do średniej liczby mieszkańców dla wszystkich badanych jednostek terytorialnych. Wskaźnik skumulowany pozwala określić obszary problematyczne zarówno pod względem natężenia zjawiska jak i skali zjawiska.

Największą liczbę osób w podeszłym wieku odnotowano w miejscowościach **Puznówka, Trąbki** i w mieście **Pilawa**. W tych miejscowościach będą się także kumulować problemy związane z wykluczeniem osób starszych, brakiem działań służących ich aktywizacji i integracji z młodszymi pokoleniami.

Liczba ta wynika z historii gminy i jej rozwoju. Największa liczba osób w podeszłym wieku skumulowana jest w miejscowościach które zaczęły się rozwijać najwcześniej oraz w których powstawały zakłady pracy gwarantujące zatrudnienie. W miejscowościach, które rozwijały się później, pozbawionych większych przedsiębiorstw gwarantujących zatrudnienie zarówno kumulacja mieszkańców jak i osób starszych jest najmniejsza.

Osoby młodsze, bardziej mobilne i często posiadające mniejsze środki konieczne do zakupu nieruchomości (działka, dom, mieszkanie) chętniej osiedlają się na terenach oddalonych od miejscowości centralnych.

Osoby starsze osiedlające się na terenie Gminy wybierają raczej miejscowości centralne, w tym miasto Pilawa, ze względu na malejącą mobilność i bliskość infrastruktury opieki zdrowia czy dostęp do publicznej komunikacji.

W analizowanym okresie można zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy Pilawa starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- spadek zapotrzebowania na usługi edukacyjne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci placówek edukacyjnych, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do nich uczęszczających.

- rosnące zapotrzebowanie na usługi geriatryczne, w tym związane ze specjalistyczną opieką medyczną oraz konieczność zapewnienia odpowiedniej opieki.

- wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji.

Na analizowanym obszarze, część mieszkańców boryka się z wykluczeniem społecznym. Ponieważ społeczeństwo Gminy Pilawa starzeje się, w związku z tym konieczne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną, która umożliwi integrację mieszkańców w różnym wieku i dotkniętych różnymi problemami.

Aby Gmina mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podejmować działania zmierzające do dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin) oraz dostosowywania panujących warunków do potrzeb osób starszych. Aby to osiągnąć, należy przede wszystkim zwiększyć atrakcyjność terenów Gminy poprzez rozwój podstawowej infrastruktury społecznej i technicznej. Dlatego w ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. modernizację ciągów komunikacyjnych, budowę chodników i parkingów, modernizację dworca PKP w celu ułatwienia dostępu do komunikacji zbiorczej, modernizację terenów sportowych oraz zagospodarowanie terenów zielonych. W celu poprawy życia osób starszych zaplanowano także działania zwiększające bezpieczeństwo na terenie gminy. Planowanym celem niniejszych zadań jest zachęcanie obecnych, jak i potencjalnych mieszkańców do osiedlania się na tym terenie. Efektem zaplanowanych działań będzie wzrost przyrostu naturalnego oraz salda migracji, a w konsekwencji wzrost liczby mieszkańców Gminy przy jednoczesnej poprawie warunków życia osób starszych poprzez ich aktywizację i zapobieganie wykluczeniu.

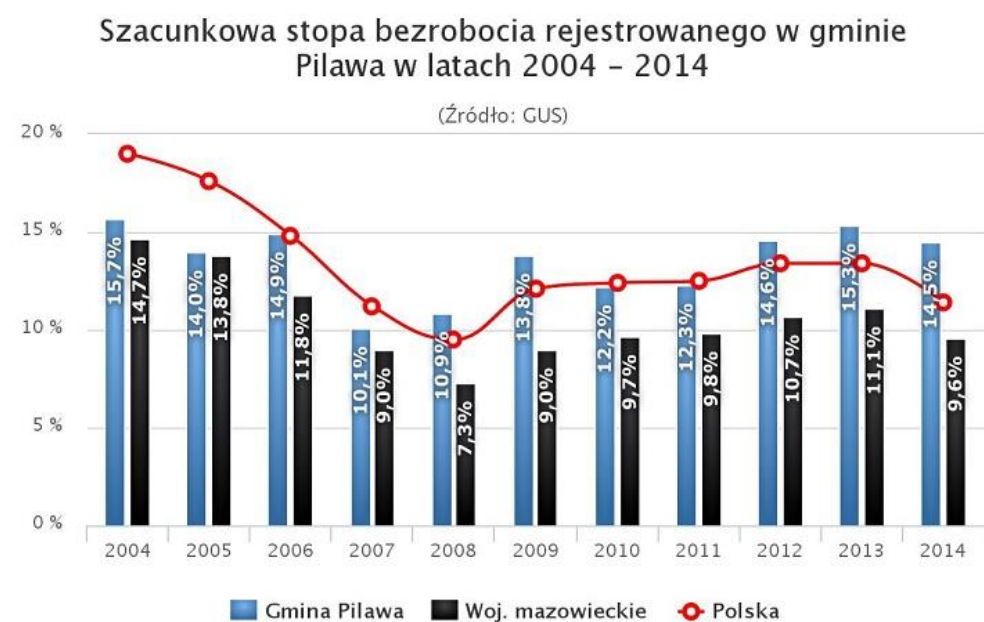
4.3 Poziom i struktura bezrobocia

W gminie Pilawa na 1000 mieszkańców pracuje 179 osób i liczba ta rośnie systematycznie w okresie 2008 – 2015 (wzrost o 22,65%). 52,3% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,7% mężczyźni. 42,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pilawa pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,7% w przemyśle i budownictwie, a 12,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Bezrobocie w gminie Pilawa wynosił w 2014 roku 14,5% (11,0% wśród kobiet i 17,6% wśród mężczyzn). Jest to jeden z wyższych wskaźników w badanych 10 latach. Wskaźnik bezrobocia w Gminie Pilawa był taki sam jak wskaźnik dla powiatu garwolińskiego – 14,5% w 2014 r. i znacząco wyższy niż województwa mazowieckiego – 9,6%.

Liczba osób bezrobotnych w gminie na przestrzeni lat 2014-2016 sukcesywnie spada, od 615 osób w roku 2014, do 439 osób w roku 2016.

Rys. 8

Źródło: dane GUS

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Wysoki poziom bezrobocia mierzony liczbą osób bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach Gminy Pilawa wobec liczby wszystkich bezrobotnych w Gminie jest jednym ze wskaźników obrazujących problemy społeczne, stanowiące podstawę do uznania obszaru za problemowy/zdegradowany. Największa liczba osób dotkniętych bezrobociem zamieszkuje miasto Pilawa (**256 osób, 40,57%**) oraz miejscowość **Trąbki (128 osób, 20,28%)**. Także na tych dwóch obszarach zamieszkuje największa liczba osób długotrwale bezrobotnych: **Pilawa – 67,76%, Trąbki – 19,94%**.

Tab. 10: Liczba osób bezrobotnych w sołectwach Gminy Pilawa i mieście Pilawa

Sołectwo/jednostki Pomocnicze i miasto Pilawa	Liczba mieszkańców obszaru	Liczba bezrobotnych*	% os. bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców obszaru (A)	Współczynnik uwzględniający różnicę liczby osób w jednostce (B)	Skumulowany wskaźnik dla czynnika I. bezrobotnych (A x B)
Goćław	842	19	2,25	0,85	1,91
Jaźwiny	512	12	2,34	0,52	1,21
Kalonka	226	7	3,10	0,23	0,71
Lipówki	874	42	4,81	0,88	4,23
Łucznicza	179	5	2,79	0,18	0,51
Niesadna i Niesadna Przecinka	310	22	7,10	0,31	2,2
Puznówka	805	32	3,98	0,81	3,22
Trąbki z osiedlem Czechy	1969	82	4,16	1,98	8,23
Wygoda	508	24	4,72	0,51	2,4
Żelazna	239	8	3,34	0,24	0,8
Pilawa miasto	4505	207	4,59	4,54	20,8
GMINA Pilawa	10920	454	4,15	1	4,15

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

W tabeli oznaczono trzy obszary, na których wskaźnik skumulowany osiąga najwyższą wartość, przekraczającą średni wskaźnik dla Gminy.

W celu wyznaczenia wskaźnika skumulowanego wzięto pod uwagę wskaźnik A – % osób bezrobotnych w badanej jednostce w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz wskaźnik B – wskaźnik uwzględniający

liczbę osób zamieszkujących daną badaną jednostkę terytorialną w stosunku do średniej liczby mieszkańców dla wszystkich badanych jednostek terytorialnych. Wskaźnik skumulowany pozwala określić obszary problematyczne zarówno pod względem natężenia zjawiska jak i skali zjawiska.

Tab.11: Liczba osób długotrwale bezrobotnych (bez pracy dłużej niż 12 miesięcy)

Sołectwo/jednostki Pomocnicze i miasto Pilawa	Liczba mieszkańców obszaru	L. długotrwal e bezrobotny ch*	L. długotr w. Bezrobotny ch w przeliczeniu na 1000 mieszk ańców w jednostki (A)	Współczynnik uwzględniając y różnice liczby osób w jednostce (B)	Skumulowany wskaźnik dla czynnika l. długotrwale bezrobotnych (A x B)
Goćław	842	6	0,7	0,85	0,60
Jaźwiny	512	7	1,4	0,52	0,73
Kalonka	226	3	1,3	0,23	0,30
Lipówki	874	23	2,4	0,88	2,11
Łucznicza	179	2	1,1	0,18	0,20
Niesadna i Niesadna Przecinka	310	14	4,5	0,31	1,40
Puznówka	805	26	3,2	0,81	2,59
Trąbki z osiedlem Czechy	1969	56	2,8	1,98	5,54
Wygoda	508	12	2,4	0,51	1,22
Żelazna	239	5	2,1	0,24	0,50
Pilawa miasto	4505	131	2,9	4,54	13,17
GMINA Pilawa	10920	276	2,55	1	2,55

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

W tabeli oznaczono trzy obszary, na których wskaźnik skumulowany osiąga najwyższą wartość, przekraczającą średni wskaźnik dla Gminy.

W celu wyznaczenia wskaźnika skumulowanego wzięto pod uwagę wskaźnik A – % osób długotrwale bezrobotnych w badanej jednostce w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz wskaźnik B – wskaźnik uwzględniający liczbę osób zamieszkujących daną badaną jednostkę terytorialną w stosunku do średniej liczby mieszkańców dla wszystkich badanych jednostek terytorialnych. Wskaźnik

skumulowany pozwala określić obszary problematyczne zarówno pod względem natężenia zjawiska jak i skali zjawiska.

Zarówno w przypadku bezrobocia jak i bezrobocia długotrwałego najwięcej osób dotkniętych problemem to mieszkańcy miasta Pilawa i miejscowości Trąbki. Ponadto, problem ten przekracza średnią wartość dla gminy w sołectwie Puznówka dla bezrobocia długotrwałego i w Lipówkach gdy rozpatrujemy problem bezrobocia.

Dużą grupę bezrobotnych stanowią osoby pomiędzy 18 a 24 rokiem życia, czyli osoby młode. Sytuacja jest zła jeśli chodzi o absolwentów wszystkich rodzajów szkół. Najliczniejsza grupa zarejestrowanych absolwentów ukończyła szkoły średnie zawodowe oraz policealne, mniej liczni byli absolwenci szkół wyższych oraz szkół zasadniczych zawodowych. Faktem jest wzrost znaczenia kategorii absolwentów szkół wyższych. Szukając przyczyn wzrastającego udziału absolwentów szkół wyższych na kształtowanie się struktury bezrobotnych absolwentów regionu Pilawy, ale także województwa, należy przyjąć, że może być ona ubocznym skutkiem popularyzacji wyższego wykształcenia wśród coraz szerszych rzesz młodzieży.

Przeciętny okres pozostawania bez pracy w regionie systematycznie się wydłuża. Bezrobocie długotrwałe dotyka przede wszystkim osoby nie posiadające żadnego wykształcenia lub legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym oraz niższym. Zdecydowanie najliczniejszą grupę osób długotrwałe bezrobotnych stanowią te cechujące się niewielkim doświadczeniem zawodowym - do 1 roku - bądź też jego brakiem.

Na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Pilawa oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Garwolinie odnotowano sytuację kryzysową na terenie kilku jednostek gminy Pilawa. Znaczna liczba bezrobotnych i ich wysoki udział w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w mieście Pilawa, Trąbkach, Puznówce i Lipówkach. Bezrobocie w Gminie Pilawa jest zjawiskiem złożonym, uwarunkowanym różnymi czynnikami. Podstawową przyczyną jest niedostateczna liczba miejsc pracy u lokalnych pracodawców. Kolejnym czynnikiem jest niskie wykształcenie, wykształcenie niedostosowane do potrzeb dzisiejszego rynku pracy, wyuczona bezradność często „dziedziczona” po rodzicach. Na stan bezrobocia w gminie, w tym szczególnie w jednostkach urbanistycznych o najwyższym wskaźniku bezrobocia, wpływa także malejące znaczenie rolnictwa – część osób odchodzących z rolnictwa nie może znaleźć zatrudnienia poza nim, część osób prowadzących gospodarstwa i pracujących na etacie traci zatrudnienie ze względu na zmianę wymagań na rynku pracy. Problemy ze znalezieniem pracy w gminie, podobnie jak na całym polskim rynku pracy, ma grupa osób w wieku 50+.

rzadko oferują stałe zatrudnienie osobom w tym wieku. Wiele osób bezrobotnych korzysta z różnych form pomocy społecznej.

Istotnym problemem jest bezrobocie wśród osób młodych. Coraz częściej powodem jest kończenie edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym i rezygnacja ze studiów wyższych z powodów finansowych. Wiele osób z takim wykształceniem nie może znaleźć pracy i rejestruje się w PUP. Powszechne jest bierne oczekiwanie na oferty stąd konieczność podejmowania działań aktywizujących, wspierających rozwój kompetencji kluczowych albo przygotowujących do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy czy Urzędu Miasta i Gminy mogą nie w pełni odzwierciedlać sytuację osób bezrobotnych. Oprócz faktycznie stwierdzonego bezrobocia na terenie gminy Pilawa, występują osoby niepracujące i niezarejestrowane. Część osób podejmuje pracę „na czarno”.

Część osób młodych w poszukiwaniu pracy migruje poza obszar gminy i/lub powiatu, w tym zagranicę. Sytuacja ta pogłębia problem starzenia się środowiska i pozbawia gminę osób najbardziej aktywnych.

Od wielu lat obserwuje się kumulację osób bezrobotnych w centrum miasta Pilawa i miejscowości Trąbki. Osoby bezrobotne skupiają się w najstarszych obszarach miejscowości, w których większość nieruchomości jest w niższym standardzie. Część osób bezrobotnych to osoby dziedziczące biedę i wykluczenie po rodzicach. Na kumulację problemów wpływa także niedostateczna ilość miejsc pracy dla osób z niskim wykształceniem, które przenoszą się z miejscowości typowo rolniczych. Osoby te są mało mobilne, mają problemy na rynku pracy, często nie posiadają własnych nieruchomości lecz wynajmują tanie nieruchomości w tańszych, mniej atrakcyjnych obszarach miejscowości, takich jak część miasta Pilawa. W miejscowości Trąbki znaczna część osób bezrobotnych związana jest z budynkami wielorodzinnymi przy ul. Osadniczej. Częściowo są to rodziny dawniej związane z hutą, które po przejęciu zakładu przez nowego właściciela nie znajdują tam zatrudnienia. Niskie wykształcenie i ograniczone kwalifikacje nie pozwalają im na znalezienie zajęcia. Ograniczone środki finansowe ograniczają ich mobilność co powoduje kumulację problemu w rodzinach dziedziczących biedę i wykluczenie. Sytuacja materialna bardzo często zmusza osoby, które utraciły pracę i nie posiadają odpowiednich kwalifikacji do znalezienia nowego zatrudnienia, do pracy „na czarno” lub do wyjazdów poza obszar gminy. Wiele osób z grona byłych pracowników huty korzysta z różnych form pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pilawie, gdyż ze względu na swój wiek (przeważnie ok. 50 lat) trudno im znaleźć nową pracę.

Ograniczanie bezrobocia i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych jest istotna nie tylko ze względu na same osoby pozostające bez pracy. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu

rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja może być odbierana jako przejaw braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno-ekonomicznej czy życiowe nieudacznictwo. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie w hierarchii takich wartości jak wykształcenie, uczciwa praca, solidarność.

Konieczne jest zatem podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia bezrobocia. W tym zarówno działań bezpośrednio związanych z poprawą kwalifikacji i umiejętnościami poruszania się na obecnym rynku pracy jak i działań aktywizujących, zapobiegających uleganiu nałogom czy działaniom uczącym współdziałania i współpracy, wrażliwości na innych, integracji międzypokoleniowej. Istotnym elementem PR powinny być także działania aktywizujące osoby w wieku 55+, które często nie są w stanie samodzielnie znaleźć zatrudnienia, a które pozostawione bez wsparcia popadają w wykluczenie, zapadają na zdrowiu czy ulegają nałogom przyczyniając się tym samym do pogłębiania problemów społecznych. Aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem, i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.

4.4 Pomoc społeczna

Zakres prowadzonych działań rewitalizacyjnych w znacznym stopniu uzależniony jest od rozpoznania problemów społecznych występujących na obszarze zdegradowanym. Dlatego też analiza istniejących problemów i zakresu działalności instytucji pomocy społecznej stanowi istotny element diagnozy.

Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Pilawa spadała na przestrzeni ostatnich 3 lat. W roku 2013 było to 234 gospodarstw, w roku 2015 – 219 (spadek o 6,5%).

Podobny trend utrzymuje się w przypadku rodzin otrzymujących zasiłki na dzieci, zarówno w gminie Pilawa jak i w całym powiecie garwolińskim.

Tab. 12: Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci

	2013	2014	2015
Gmina Pilawa	340	309	295
Powiat garwoliński	4 751	4 468	4 276

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

Tab. 13: Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem

	2013	2014	2015
Gmina Pilawa	710	645	622
Powiat garwoliński	10 087	9 467	9 129

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

Powody korzystania z pomocy

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Niepełnosprawność
- Długotrwała i ciężka choroba
- Przemoc w rodzinie
- Zdarzenia losowe
- Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.
- Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego
- Alkoholizm lub narkomania
- Wielodzietność

Tab. 14: Korzystający z pomocy i wsparcia w roku 2014 i 2015

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin 2014	Liczba osób w rodzinie 2014	Liczba rodzin 2015	Liczba osób w rodzinie 2015
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	3	3	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	17	90	19	99
w tym: wielodzietność	15	87	16	94
Bezrobocie	136	381	133	373
Niepełnosprawność	27	40	27	40
Długotrwała lub ciężka choroba	56	133	64	150
Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gosp. dom.	9	42	9	44
Ogółem:				
W tym: rodziny niepełne	6	22	6	22
rodziny wielodzietne	4	30	4	28
Przemoc w rodzinie	1	3	1	3
Alkoholizm	19	29	21	34
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	3	3

ubóstwo	165	428	161	418
Zdarzenie losowe	2	10	6	16

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Poziom ubóstwa mierzony liczbą gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną, stanowią w niniejszym opracowaniu wskaźnik służący wyznaczeniu obszaru zdegradowanego. Najwyższy odsetek osób objętych pomocą społeczną zamieszkuje miejscowości: Miasto **Pilawa, Trąbki i Goćław**. Podobnie, analizując liczbę dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, należy zauważyć, że najczęściej zamieszkują te same miejscowości: **Pilawa, Trąbki i Goćław**.

Tab. 15: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Sołectwo/jednostki	Liczba mieszkańców obszaru	L. rodzin	L. osób	% osób otrzymujących pomoc/liczba mieszkańców obszaru	Współczynnik uwzględniający różnice liczby osób w jednostce (B)	Skumulowany wskaźnik dla czynnika i. bezrobotnych (A x B)
Goćław	842	23	59	7,0	0,85	5,95
Jaźwiny	512	12	31	6,1	0,52	3,17
Kalonka	226	2	9	4,0	0,23	0,92
Lipówki	874	19	43	4,9	0,88	4,31
Łucznicza	179	4	11	6,1	0,18	1,1
Niesadna i Niesadna Przecinka	310	14	19	6,1	0,31	1,9
Puznówka	805	17	40	5,0	0,81	4,05
Trąbki z osiedlem Czechy	1969	43	116	5,9	1,98	11,68
Wygoda	508	12	30	5,0	0,51	2,55
Żelazna	239	3	9	3,8	0,24	0,91
Pilawa miasto	4505	69	206	4,8	4,54	21,7
GMINA Pilawa	10920	219	573	5,2	1	5,2

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

W tabeli oznaczono obszary, na których wskaźnik skumulowany osiąga najwyższą wartość, przekraczającą średni wskaźnik dla Gminy.

Z danych dotyczących gminy wynika, że problemy które dotyczą największą liczbę osób to ubóstwo, powiązane z nim często bezrobocie oraz długotrwała i ciężka choroba. Często problemy te nie występują pojedynczo, ale są ze sobą powiązane. Problemy te niosą ze sobą poważne skutki społeczne dla ludności, z których najczęstszym jest ubóstwo czy wzrost przestępczości. Analizując dane należy podkreślić, że na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy maleje, od roku 2013 do 2015 odnotowano spadek o ponad 10%.

W 2015 roku dominującym powodem przyznawania świadczeń pomocy społecznej, podobnie jak w latach poprzednich, pozostawało bezrobocie. Z tej przyczyny wsparciem objęto 133 rodziny, w których żyło 373 osoby. Kolejnymi najczęściej występującymi w 2015 r. powodami udzielania świadczeń były: długotrwała lub ciężka choroba (64 rodzin), niepełnosprawność (27 rodziny) i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (9 rodzin). W porównaniu z danymi za rok 2014 różnice są nieznaczne, a trendy i przyczyny korzystania z pomocy społecznej się nie zmieniają.

W roku 2015 i rok wcześniej nie odnotowano osób korzystających ze wsparcia w powodu sieroctwa czy narkomanii.

Z danych uzyskanych z M-GOPS wynika, że wielu mieszkańców gminy boryka się z problemami społecznymi. Bezrobocie czy ubóstwo z jednej strony są wynikiem procesów gospodarczych i społecznych, z drugiej są powodem problemów w postaci uzależnień, przestępczości czy przemocy w rodzinie. Rozwiązywanie ich wymaga kompleksowego podejścia ze zwróceniem szczególnej uwagi na kwestie wykluczenia społecznego. Jak pokazują doświadczenia łatwo zostać beneficjentem pomocy publicznej, ale proces usamodzielniania się i podejmowanie odpowiedzialności za siebie i byt rodziny jest znacznie trudniejszy. Stąd konieczność podejmowania działań profilaktycznych i działań naprawczych, w tym edukacyjnych. Przyczyną wielu problemów społecznych jest bezrobocie i dlatego w procesie wspierania osób korzystających z pomocy społecznej konieczne są działania zmierzające do jego ograniczenia (szkolenia, staże, warsztaty). Ale także działania aktywizujące i integrujące lokalną społeczność, pomagające dbać o zdrowie i zapobiegające uleganiu nałogom. Zgodnie z danymi z policji nałogi, w tym głównie alkoholizm są istotnym powodem popełniania wykroczeń i przestępstw na terenie gminy.

Osoby korzystające z pomocy społecznej są narażone na wykluczenie społeczne. W celu zapobiegania temu problemowi konieczne jest podejmowanie działań aktywizujących i włączających. Dotyczy to osób w różnym wieku i dotkniętych różnymi problemami.

Istotne jest także podejmowanie działań wspierającej aktywność fizyczną w celu zapobiegania problemom związanych ze stanem zdrowia. Brak odpowiedniej oferty i zaplecza jest czynnikiem

ograniczającym taką aktywność. W procesie zapobiegania problemom społecznym ważne jest także wyrabianie nawyków związanych z dbałością o zdrowie. W tym celu należy organizować cykliczne programy sportowe i rekreacyjne angażujące nie tylko dzieci i młodzież ale także osoby dorosłe.

Wskaźniki społeczne – zestawienie zbiorcze

Sołectwa i miasto Pilawa - jednostki terytorialne	Obszar społeczny			
	Udział seniorów w jednostkach	Poziom bezrobocia w jednostkach	Poziom bezrobocia długotrwałego	Udział os. korzystających z pomocy społecznej
Goćław	11,73	1,91	0,60	5,95
Jażwiny	9,83	1,21	0,73	3,17
Kalonka	4,78	0,71	0,30	0,92
Lipówki	12,06	4,23	2,11	4,31
Łucznicza	3,41	0,51	0,20	1,1
Niesadna i Niesadna Przecinka	4,80	2,2	1,40	1,9
Puznówka	21,42	3,22	2,59	4,05
Trąbki z osiedlem Czechy	35,40	8,23	5,54	11,68
Wygoda	6,9	2,4	1,22	2,55
Żelazna	2,9	0,8	0,50	0,91
Pilawa miasto	64,01	20,8	13,17	21,7
Średnia dla gminy	16,1	4,15	2,55	5,2

4.5. Przestępczość

Jednym z głównych kryteriów wskazania obszarów podlegających rewitalizacji, szczególnie obszarów miejskich, jest występowanie na tych obszarach zjawisk patologicznych oraz o charakterze przestępczym. W celu określenia takich obszarów problemowych należy wziąć pod uwagę dane gromadzone przez jednostki dbające o utrzymanie porządku w mieście (m.in. Policja) oraz dane dotyczące intensywności korzystania z różnych form opieki społecznej.

Z rozmów z mieszkańcami i z ankiet wynika, że poczucie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego jest wysokie. Ochrona mieszkańców przed przestępczością została uznana za jeden z najważniejszych problemów miasta i gminy. Można jednak sądzić, że opinia o bezpieczeństwie jest w znacznym stopniu

kształtowana pod wpływem informacji medialnych, a w niewielkiej części jest pochodną bezpośrednich doświadczeń.

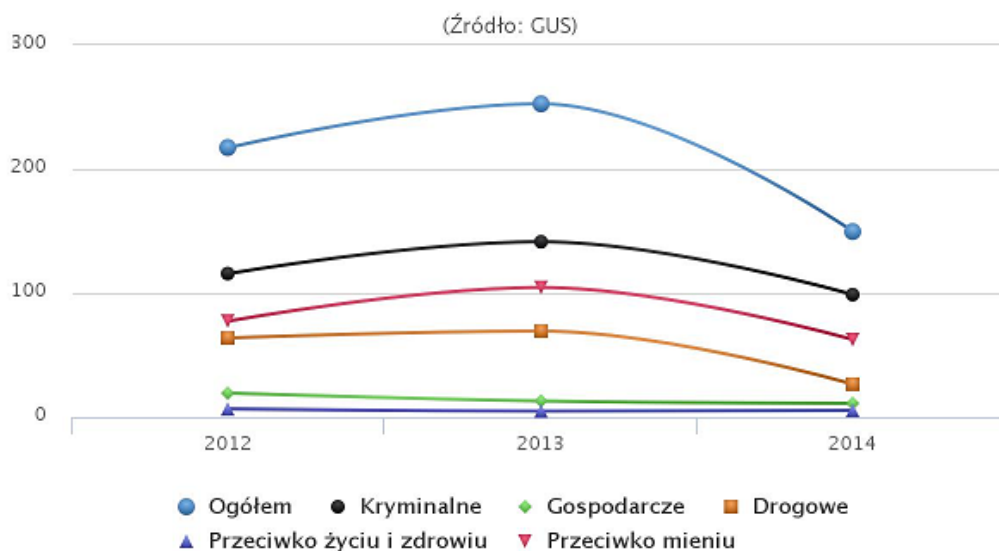
Zadania służbowe na terenie gminy Pilawa realizują policjanci z Komendy Powiatowej Policji z siedzibą w Garwolinie, której podlega Posterunek Policji w Pilawie. W ramach Posterunku Policji w Pilawie działa Zespół ds. Prewencji w Parysowie.

Czynności związane z wykonywaniem ustawowych zadań określonych w Ustawie o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku, dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń oraz inicjowania działań zmierzających do zapobiegania popełnianiu czynów zabronionych oraz nawiązywania w tym celu współpracy z innymi służbami, realizują w gminie Pilawa policjanci z następujących komórek organizacyjnych:

- Wydział Prewencji, w tym:
- Wydział Ruchu Drogowego,
- Wydział Kryminalny,
- Zespół Profilaktyki Społecznej, Nieletnich i Patologii
- Zespół ds. Wykroczeń KPP Garwolin
- Jednoosobowe stanowisko do spraw Zarządzania Kryzysowego
- Ogniwo Patrolowo-Interwencyjne KPP Garwolin

Rys. 9

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Pilawa w latach 2012 – 2014

Źródło: dane GUS

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

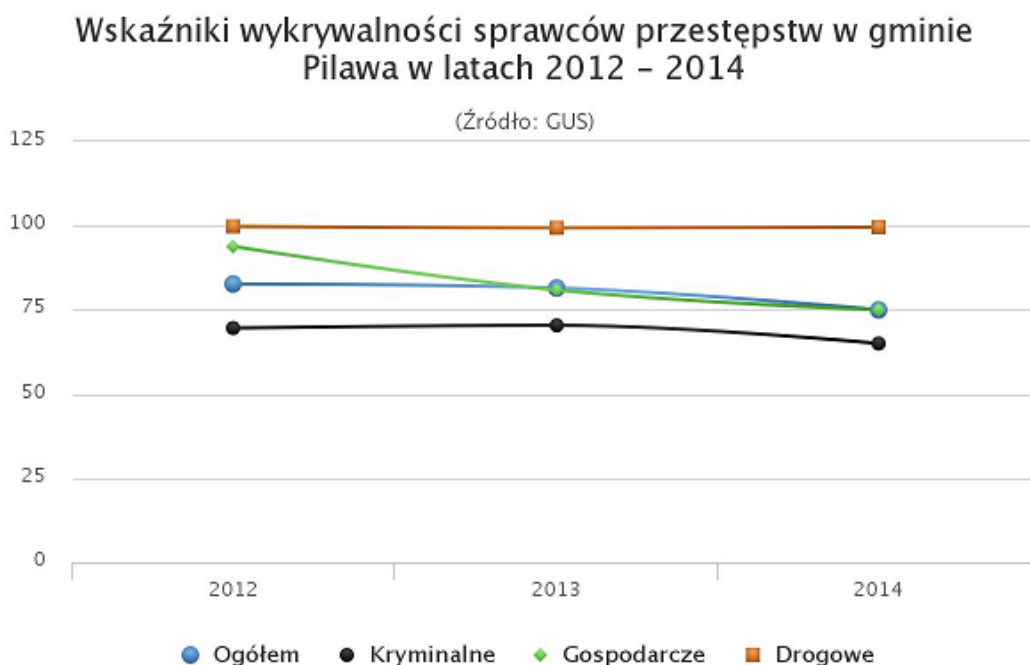
Unia Europejska
Fundusz Spójności

W 2014 roku, w Pilawie odnotowano 150 przestępstw, w tym przestępstwa o charakterze kryminalnym – 99, o charakterze gospodarczym – 11, przestępstwa drogowe – 27, przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – 5, przestępstwa przeciwko mieniu – 63. Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców kształtuje się w Pilawie na poziomie 13,76 i jest znacząco niższy od wskaźnika dla województwa mazowieckiego (22,09) i kraju (22,72). Podobnie wyglądają dane dla przestępstw o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców: Pilawa – 9,08, województwo – 16,09, Polska – 15,54. Wskaźnik jest nieznacznie wyższy w przypadku przestępstw o charakterze drogowym i wynosi: 2,44 na 1000 mieszkańców w Pilawie, 2,21 w województwie mazowieckim, 2,23 dla Polski.

Należy zwrócić uwagę na korzystny wobec średniej dla województwa mazowieckiego wskaźnik wykrywalności przestępstw, który w Pilawie wynosi 75% wobec jedynie 54% dla całego województwa.

Rys 10

Źródło: dane GUS

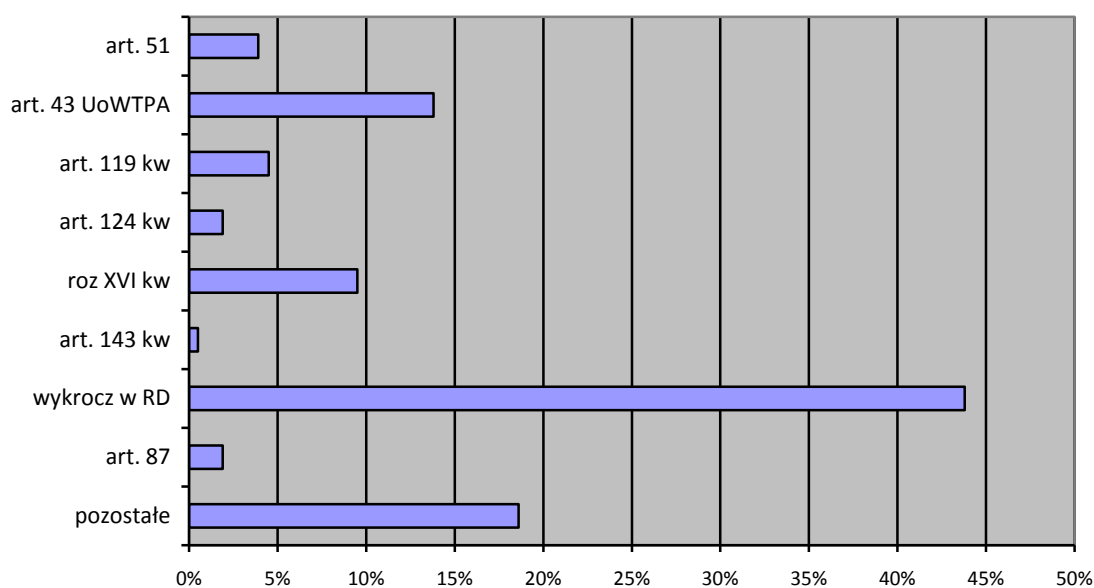
Zgodnie z dokumentem „Zestawienie wyników pracy Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji Garwolinie za 2015 rok” poziom przestępczości na terenie powiatu zmalał w stosunku do 2014 roku. Najwięcej wykroczeń odnotowano na terenie Gmin Łaskarzew, Żelechów i Pilawa.

Tab 16: Najwięcej wykroczeń notowanych było w gminach Pilawa, Żelechów i Łaskarzew.

Gmina	Pilawa	Żelechów	Łaskarzew	Wilga	Sobolew	Maciejowice	Trojanów	Parysów	Borowie	Miastków
Liczba wykroczeń 2015	2024	2083	1501	773	168	228	564	835	223	647
Liczba wykroczeń 2014	2314	3070	2165	788	452	387	591	788	463	841

Rys. 11: Procentowy udział poszczególnych wykroczeń w ogólnej liczbie wykroczeń, na terenie powiatu garwolińskiego

Art. 51 Kodeksu wykroczeń- zakłócanie spokoju

Art. 87 Kodeksu wykroczeń – prowadzeni pojazdów pod wpływem alkoholu

Art. 119 Kodeksu wykroczeń – kradzież i przywłaszczenie mienia

Art. 124 Kodeksu wykroczeń – uszkodzenie mienia

Art. 143 Kodeksu wykroczeń - wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego

Roz XVI Kodeksu wykroczeń – wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej

Art. 43 UoWTPA – spożywanie alkoholu w miejscach publicznych

Zgodnie z danymi z Posterunku w Pilawie w roku 2015 na terenie gminy Pilawa odnotowano 2024 wykroczenia. Poniżej przedstawiono sytuacje w sołectwach gminy Pilawa i na terenie Miasta Pilawa.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tab. 17: Wykroczenia na terenie gminy Pilawa

Sołectwa i miasto Pilawa – jednostki pomocnicze	Liczba ludności*	Liczba wykroczeń 2014	Liczba wykroczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, 2014	Liczba wykroczeń 2015	Liczba wykroczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, 2015
Gocław	842	175	207,84	154	182,90
Jażwiny	512	104	203,13	94	183,59
Kalonka	226	48	212,39	42	185,84
Lipówki	874	182	208,24	160	183,07
Łucznicza	179	38	212,29	33	184,36
Niesadna i Niesadna Przecinka	310	65	209,68	57	183,87
Puznówka	805	170	211,18	148	183,85
Trąbki z osiedlem Czechy	1969	418	212,29	365	185,37
Wygoda	508	105	206,69	93	183,07
Żelazna	239	50	209,21	43	179,92
Pilawa miasto	4505	956	212,21	837	185,79
GMINA Pilawa	10920	2314	211,90	2024	185,34

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

W tabeli oznaczono obszary, na których wskaźnik skumulowany osiąga najwyższą wartość, przekraczającą średni wskaźnik dla Gminy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Niebieska Karta

„Niebieska Karta” jest dokumentem stwierdzającym przemoc w rodzinie. "Niebieska Karta" służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie, ocenie zagrożenia dalszą przemocą. W gminie Pilawa w roku 2015 założonych było 88 Niebieskich Kart, w roku 2016 zarejestrowano 87 niebieskich Kart.

Tab 18:

Sołectwa i miasto Pilawa – jednostki pomocnicze	Liczba ludności*	L. Niebieskich Kart 2015	L. Niebieskich Kart 2016
Gocław	842	8	3
Jażwiny	512	4	3
Kalonka	226	1	0
Lipówki	874	15	2

Łuczница	179	1	0
Niesadna i Niesadna Przecinka	310	0	0
Puznówka	805	10	14
Trąbki z osiedlem Czechy	1969	18	21
Wygoda	508	2	6
Żelazna	239	2	2
Pilawa miasto	4505	27	36
GMINA Pilawa	10920	88	87

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy

Ze względu na znaczne różnice liczby Niebieskich Kart w latach za jednostki w których problem przemocy jest największy uznano te, w których zarejestrowanych kart w latach 2015-2016 było najwięcej.

Najwięcej Niebieskich Kart w gminie Pilawa założonych zostało w miejscowościach **Puznówka, Trąbki** i w mieście **Pilawa**.

Na terenie Pilawy obszary, na których notowane jest najczęściej wykroczeń (picie alkoholu na ulicach, pobicia, kradzieże, w tym kieszonkowe, niszczenie mienia) to przede wszystkim okolice dworca PKP, ulice w centrum miasta oraz teren wokół stadionu. W Trąbkach przestępstwa takie są notowane głównie w centralnej części miejscowości, na terenach zielonych wokół budynków wielorodzinnych pomiędzy ulicami Osadniczą, Graniczną i Spacerową. Jest to obszar, na którym często zbierają się często osoby bezrobotne czy młodzież, której nie jest oferowana ciekawa oferta spędzania wolnego czasu. Zagrożenie na tych terenach jest często powiązane z niezagospodarowanymi, niemonitorowanymi terenami zielonymi. Dla poprawy bezpieczeństwa konieczne jest uporządkowanie przestrzeni, poprawa ciągów komunikacyjnych, montaż oświetlenia i monitoringu. Ale także organizowanie przestrzeni i oferowanie zajęć, które pozwoliłyby ograniczyć przestępczość.

Wykroczenia dotyczą także dewastacji przestrzeni publicznej. Najczęstszym jej objawem jest graffiti na ścianach budynków i na ogrodzeniach (ok. 30%), niszczenie małej architektury jak ławki, kosze na śmieci, płotki, latarnie (24%). Mniej liczne są przypadki niszczenia prywatnej własności (niszczenie samochodów, wybijanie szyb w oknach, kradzieże drobnego sprzętu z ogródków i podwórek).

Zjawisko dewastacji wygląda inaczej na terenie Kalonki, Trąbek i Pilawy. Na terenie pierwszych dwóch właściwie nie zdarzają się kradzieże mienia z samochodów czy niszczenie prywatnej własności. Sporadycznie notowane są kradzieże kieszonkowe. Na terenie Pilawy niszczenie mienia publicznego,

zieleni miejskiej, malowanie ścian budynków czy kradzieże kieszonkowe są częstym zjawiskiem, szczególnie w miejscach natężonego ruchu w centrum miasta.

Kolejnym problemem są wykroczenia drogowe - najczęściej notowane na terenie gminy. W roku 2015 odnotowano 439 wykroczeń drogowych na obszarze m. Pilawa, w tym większość w ścisłym centrum miasta. Problem stłuczek i kolizji notowany jest w pobliżu dworca, placówek handlowych czy budynków użyteczności publicznej. W Trąbkach odnotowano 184 takie wykroczenia. Najczęściej wzdłuż ulicy Osadniczej, w okolicach Huty Czechy, osiedli domów wielorodzinnych oraz na ul. Czarna Droga w pobliżu skrzyżowania z ul. Osadniczą. Problemy wynikają ze zwiększonego ruchu w pobliżu osiedli, placówek handlowych, kościoła czy budynków szkół. W Kalonce do zdarzeń tego typu dochodziło głównie wzdłuż głównej drogi w miejscowości. W celu ograniczenia problemu konieczne jest uporządkowanie ciągów komunikacyjnych, budowa większej ilości miejsc parkingowych oraz działania ograniczające ruch samochodowy, w tym budowa ścieżek rowerowych.

Problem wykroczeń związanych z piciem alkoholu (ok. 13% ogółu wykroczeń), kradzieży i przywłaszczenia mienia (ok. 5%) czy zakłócania spokoju (4,5%) nie różni się znacząco w analizowanych jednostkach. W celu ich ograniczenia konieczne jest podejmowanie działań podnoszących bezpieczeństwo przestrzeni publicznych i porządkujących tę przestrzeń.

Istotnym problemem na terenie Gminy jest przemoc domowa. W latach 2015-2016 liczba Niebieskich Kart utrzymywała się na podobnym poziomie. Problem ten dotyka ok. 2% rodzin w gminie i jest często powiązany ze złą sytuacją ekonomiczną rodzin i nadużywaniem alkoholu. Aktywizacja społeczeństwa, działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu i zapobiegające bezrobociu stanowią jeden z istotnych czynników walki z przemocą domową. Stanowią one uzupełnienie dotychczasowych działań władz gminy, w tym MGOPS.

Sołectwa i miasto Pilawa – jednostki pomocnicze	Obszar społeczny	
	Poziom wykroczeń	L. Niebieskich Kart
Goćław	182,90	8
Jaźwiny	183,59	4
Kalonka	185,84	1
Lipówki	183,07	15

Łuczniczka	184,36	1
Niesadna i Niesadna Przecinka	183,87	0
Puznówka	183,85	10
Trąbki z osiedlem Czechy	185,37	18
Wygoda	183,07	2
Żelazna	179,92	2
Pilawa miasto	185,79	27
Średnia dla gminy	185,34	88

W trakcie analizy zidentyfikowano następujące problemy, których rozwiązanie będzie możliwe na skutek wdrożenia Programu Rewitalizacji.

1. Patologie zaobserwowane na obszarze dysfunkcyjnym – (przestępczość, bezrobocie, ubóstwo,)
2. Występowanie drobnej przestępczości na terenie Pilawy, w tym w szczególności w okolicach dworca PKP oraz na obszarze centrum Miasta.
3. Niski poziom wykształcenia niektórych grup mieszkańców.
4. Słaba aktywność gospodarcza i obywatelska mieszkańców.

4.6. Edukacja i wychowanie przedszkolne

3 073 mieszkańców gminy Pilawa jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 467 kobiet oraz 1 605 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 12,3% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,9% wykształcenie policealne, 11,1% średnie ogólnokształcące, a 17,5% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,3% mieszkańców gminy Pilawa, gimnazjalnym 6,4%, natomiast 23,6% podstawowym ukończonym. 1,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa mazowieckiego mieszkańcy gminy Pilawa mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Pilawa największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,9%) oraz zasadnicze zawodowe (19,0%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (31,7%) oraz podstawowe ukończone (23,2%).

18,4% mieszkańców gminy Pilawa w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6

lat - wychowanie przedszkolne (18,0% wśród dziewczynek i 18,7% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 895 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,41 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 24,6% ludności (25,4% wśród dziewczynek i 23,8% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 20 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 95,90.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,5% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,1% wśród dziewcząt i 12,8% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 20 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 90,31.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 16,5% mieszkańców (17,1% wśród dziewcząt i 16,0% wśród chłopców).

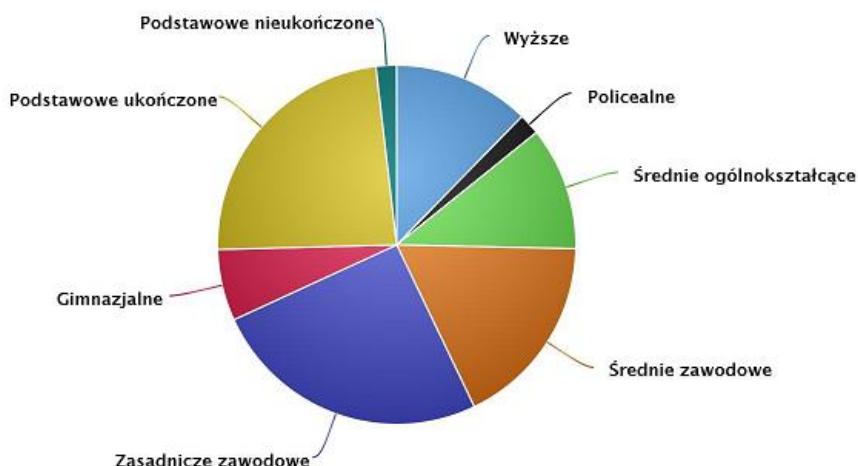
W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 28,1% mieszkańców gminy Pilawa w wieku potencjalnej nauki (27,4% kobiet i 28,7% mężczyzn).

Rys. 12:

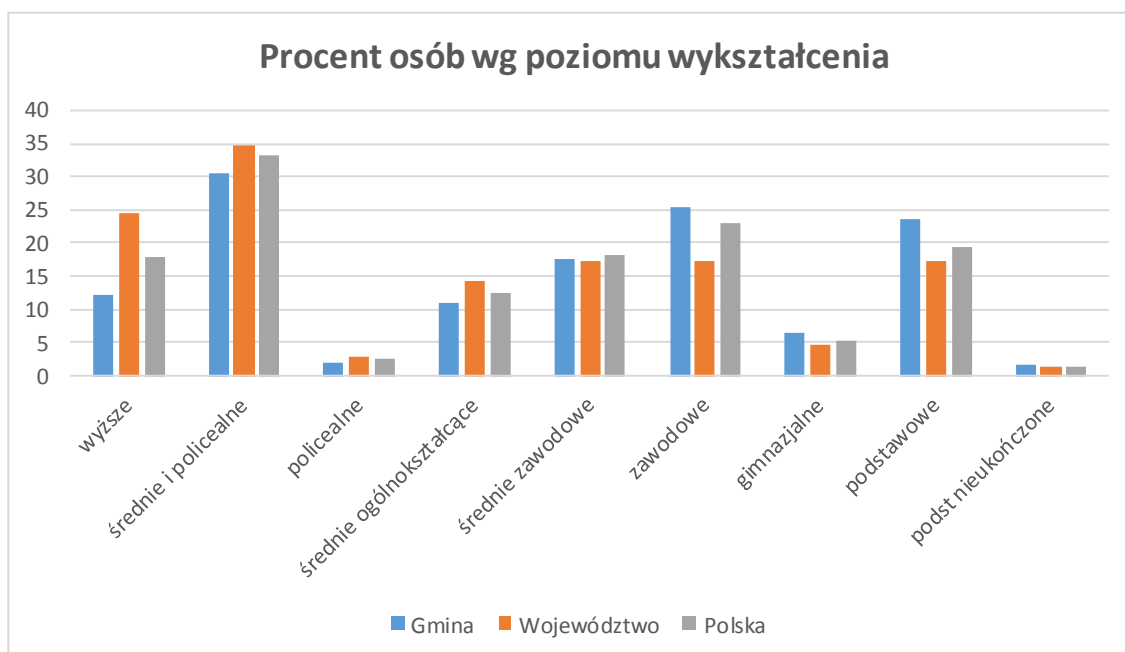
Poziom wykształcenia – Gmina Pilawa

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Źródło: dane GUS

Rys. 13:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród mieszkańców gminy jest 12,3% osób z wykształceniem wyższym. To znacznie mniej niż średnia dla województwa mazowieckiego (24,4%) i mniej niż średnia dla kraju (17,9%). Procent osób z wykształceniem średnim i policealnym jest zbliżony do średniej dla województwa i kraju, odpowiednio 20,6%, 34,8 i 33,3%. Udział osób z wykształceniem średnim zawodowym w gminie Pilawa (17,5%) nie

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

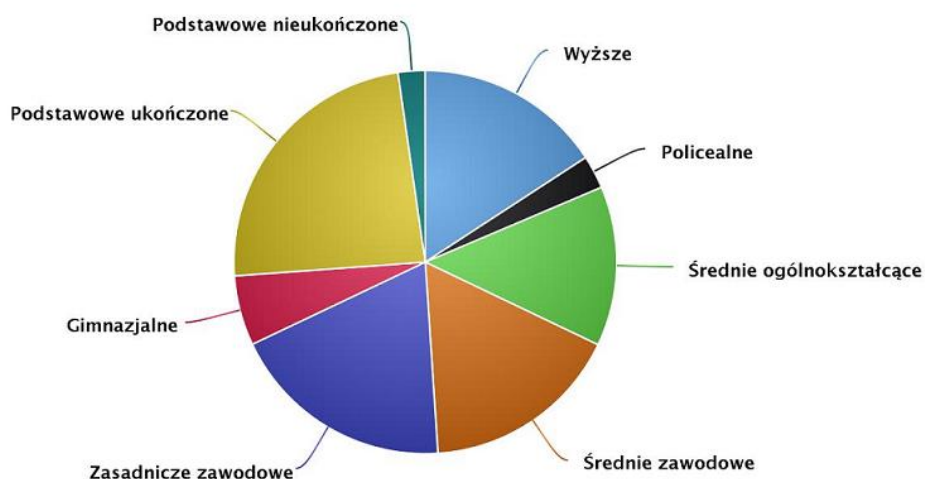
odbiega od udziału osób z zawodowym wykształceniem na terenie województwa - 17,4% oraz kraju – 18.1%. Natomiast udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym jest w gminie Pilawa znacząco wyższy – 25,3% niż w województwie mazowieckim – 17,3%, a także wyższy niż w kraju – 22,9%.

Kobiety w gminie Pilawa są lepiej wykształcone co wyraża się znacznie przewagą udziału kobiet w grupie osób w wykształceniu wyższym (k- 15,8%, m- 8,8%), w grupie osób z wykształceniem średnim i policealnym (k – 33,1%, m- 27,9%) i w grupie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (k – 13,5%, m – 8,75).

Rys 14:

Poziom wykształcenia (Kobiety) – Pilawa

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Źródło: dane GUS

Przewaga mężczyzn jest natomiast w grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym (k – 16,9%, m- 18,2%) i zawodowym zasadniczym (k – 19,0%, m- 31,7%).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

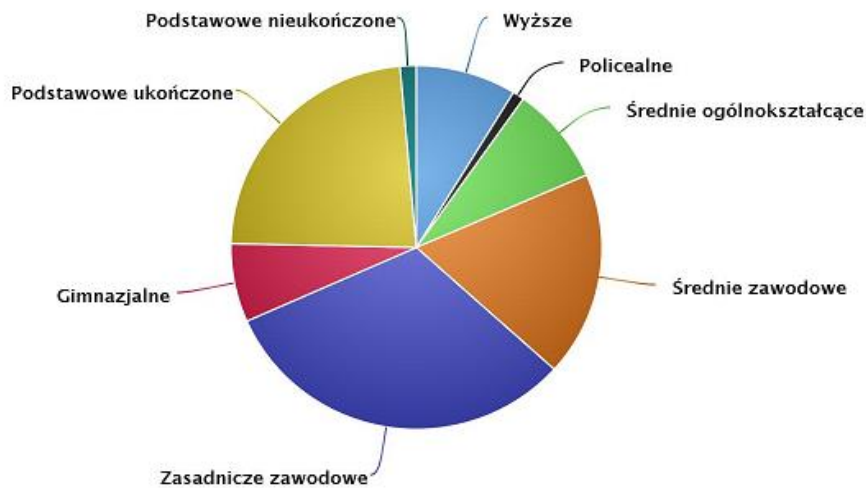
Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rys. 15:

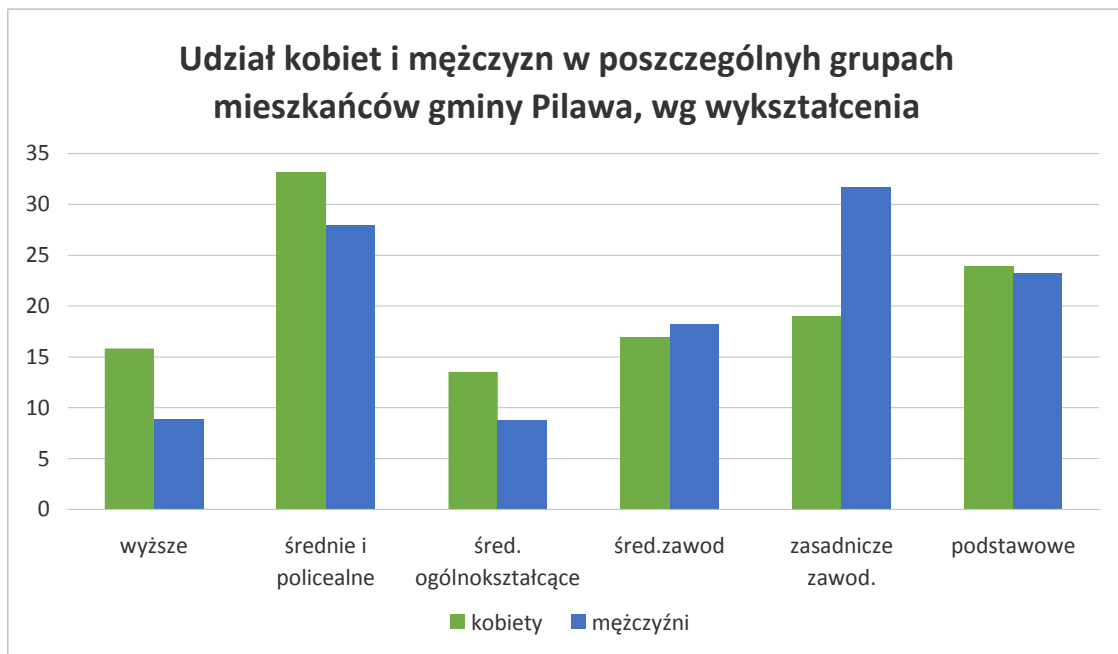
Poziom wykształcenia (Mężczyźni) – Pilawa

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Źródło: dane GUS

Rys. 16: Porównanie liczby kobiet i mężczyzn, mieszkańców gminy Pilawa według wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szkolnictwo podstawowe

Współczynnik solaryzacji netto określa relacje liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W Gminie Pilawa współczynnik ten wyniósł dla szkół podstawowych w 2014 r. 95,3% i był niższy zarówno od poziomu notowanego dla powiatu jak i województwa, dla których wskaźnik solaryzacji wyniósł odpowiednio 96,2 i 97,3.

Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach podstawowych jest wyższa (20 os) niż w przypadku średniej dla województwa i kraju, w obu przypadkach 18 os.

Na terenie Gminy działają 4 szkoły podstawowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Pilawie, liczba uczniów - 457
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Trąbkach, liczba uczniów - 279
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Goławiu, liczba uczniów - 153
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Puznówce, liczba uczniów - 134

O jakości kształcenia placówek gimnazjalnych świadczyć mogą wyniki egzaminów gimnazjalnych. Jak możemy zauważyć w tabeli poniżej, w 2015 roku najlepszymi wynikami z egzaminów gimnazjalnych cieszyli się uczniowie z gimnazjów z gminy Górzno. Gimnazja z Gminy Pilawa uplasowały się na 8 miejscu w egzaminie z historii, 3 z jęz. polskiego, 9 z matematyki i 5 z nauk przyrodniczych.

Tab 19: Wyniki egzaminu gimnazjalnego w szkołach działających na terenie Gminy Pilawa na tle porównywanych jednostek w powiecie garwolińskim w 2015 roku.

	Historia i WOS	Jęz. polski	Matematyka	Nauki przyrodnicze
<i>Gmina</i>	<i>średni wynik %</i>	<i>średni wynik %</i>	<i>średni wynik %</i>	<i>średni wynik %</i>
Garwolin	66,5	65,1	54,2	54,4
Łaskarzew	60,6	58,4	39,3	46,8
Borowie	59,9	60,5	46,5	43,9
Garwolin	66,1	65,8	47,2	47,6
Górzno	69,2	67,4	58,5	52,8
Łaskarzew	56,3	56,0	38,1	40,5
Maciejowice	66,0	62,7	50,5	47,5
Miastków Kościelny	62,8	65,7	47,2	48,5
Parysów	62,1	58,8	40,0	42,9

Pilawa	64,3	66,6	46,7	49,9
Sobolew	64,4	63,8	43,9	48,5
Trojanów	63,6	62,4	50,1	51,4
Wilga	65,4	63,9	50,2	46,7
Żelechów	65,6	66,8	54,4	51,0
POWIAT	64,4	63,0	48,8	49,2
WOJEWÓDZTWO	72,6	71,0	60,2	59,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Warszawa

Analizując powyższy wykres należy zauważyć, iż wyniki osiągnięte przez gimnazjalistów z Pilawy lokują się nieco wyżej średniej dla powiatu lub są do niej zbliżone (z wyłączeniem wyników z matematyki).

Same wyniki egzaminów gimnazjalnych nie pokazują w sposób obiektywny jakości kształcenia w danej szkole. Istotne jest również uwzględnienie efektywności nauczania. Dlatego też pod uwagę wzięto kolejny wskaźnik – tzw. „Edukacyjną Wartość Dodaną” (EWD) – pokazujący nie tylko ostateczne wyniki osiągnięte przez uczniów na egzaminach gimnazjalnych, ale również autentyczny wkład szkoły w edukację uczniów. Pozycja osiągnięta przez daną szkołę przedstawiana jest w układzie współrzędnych w postaci elipsy (jest to obszar, w którym z 95% pewnością znajduje się gimnazjum ze względu na wynik egzaminu i EWD; wielkość elipsy odzwierciedla niepewność szacowania wskaźników dla szkoły: im więcej danych, tym mniejsza niepewność i mniejsza elipsa). Oś pozioma wskazuje średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego, a oś pionowa symbolizuje trzyletnią EWD danej szkoły. Umieszczenie szkoły w układzie współrzędnych pozwala na wyróżnienie pięciu typów szkół:

Tabela 20:

Typ szkoły	Charakterystyka
Szkoły neutralne	charakteryzują się średnimi w skali kraju wynikami egzaminacyjnymi oraz przeciętną efektywnością nauki. Na wykresie elipsa takiej szkoły znajduje się na przecięciu osi.
Szkoły sukcesu	posiadają wysokie wyniki z egzaminów oraz wysoką efektywność nauczania (na wykresie pierwsza ćwiartka).
Szkoły wspierające	osiągają przeciętne wyniki egzaminacyjne, jednak efektywność nauczania jest wysoka (na wykresie druga ćwiartka).
Szkoły wymagające pomocy	uzyskują zarówno niskie wyniki na egzaminach gimnazjalnych, jak i niską efektywność nauczania (na wykresie trzecia ćwiartka).

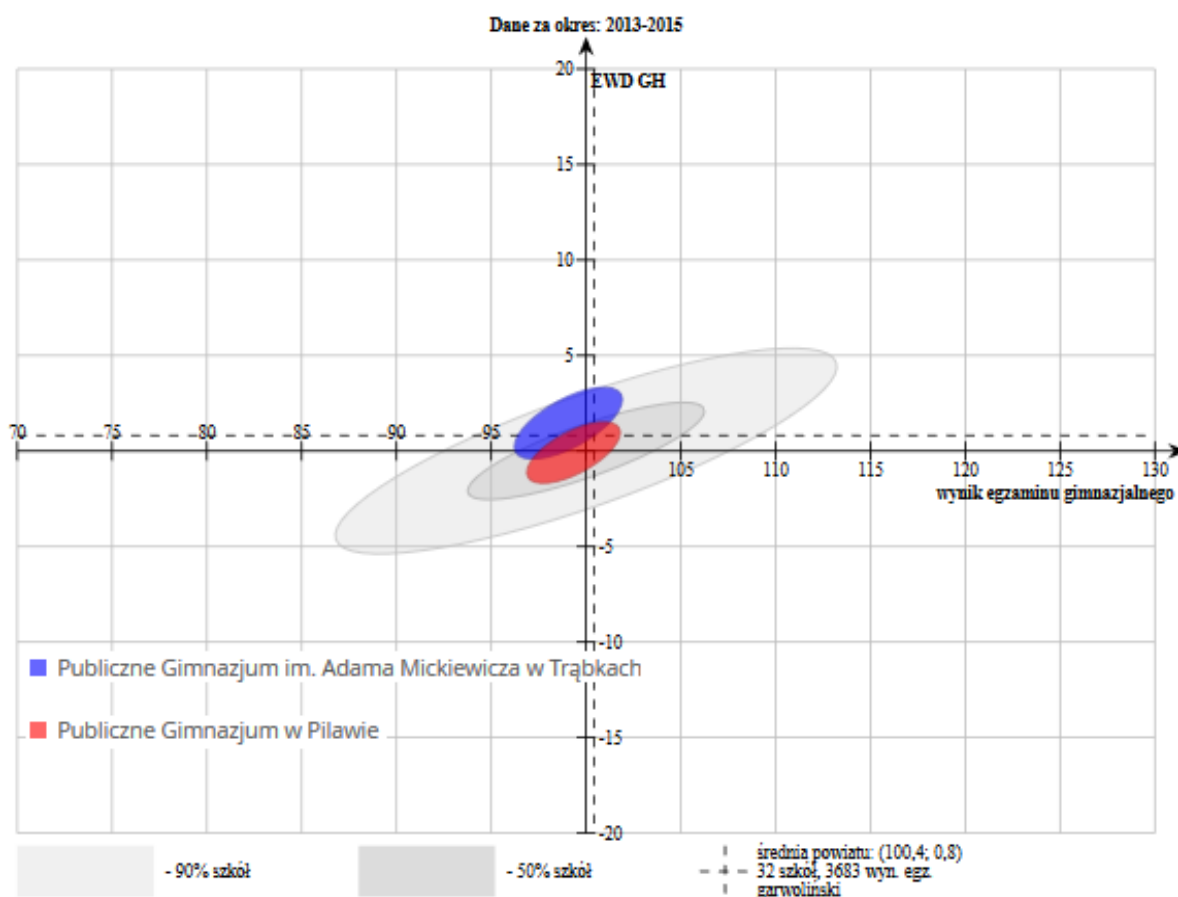

Szkoły niewykorzystanych możliwości

uzyskują wysokie wyniki egzaminu gimnazjalnego, lecz posiadają słabą efektywnością nauczania (na wykresie czwarta ćwiartka).

Jak można zauważyć na rysunku poniżej, biorąc pod uwagę wyniki z egzaminów i efektywność nauczania przedmiotów humanistycznych w latach 2013 – 2015, gimnazjum w Trąbkach można uznać za szkołę wspierającą, a gimnazjum w Pilawie za szkołę neutralną.

Rys. 17:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://ewd.edu.pl/>

Biorąc pod uwagę wyniki z egzaminów i efektywność nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w latach 2013 – 2015, oba gimnazja można zaliczyć do szkół wymagających pomocy.

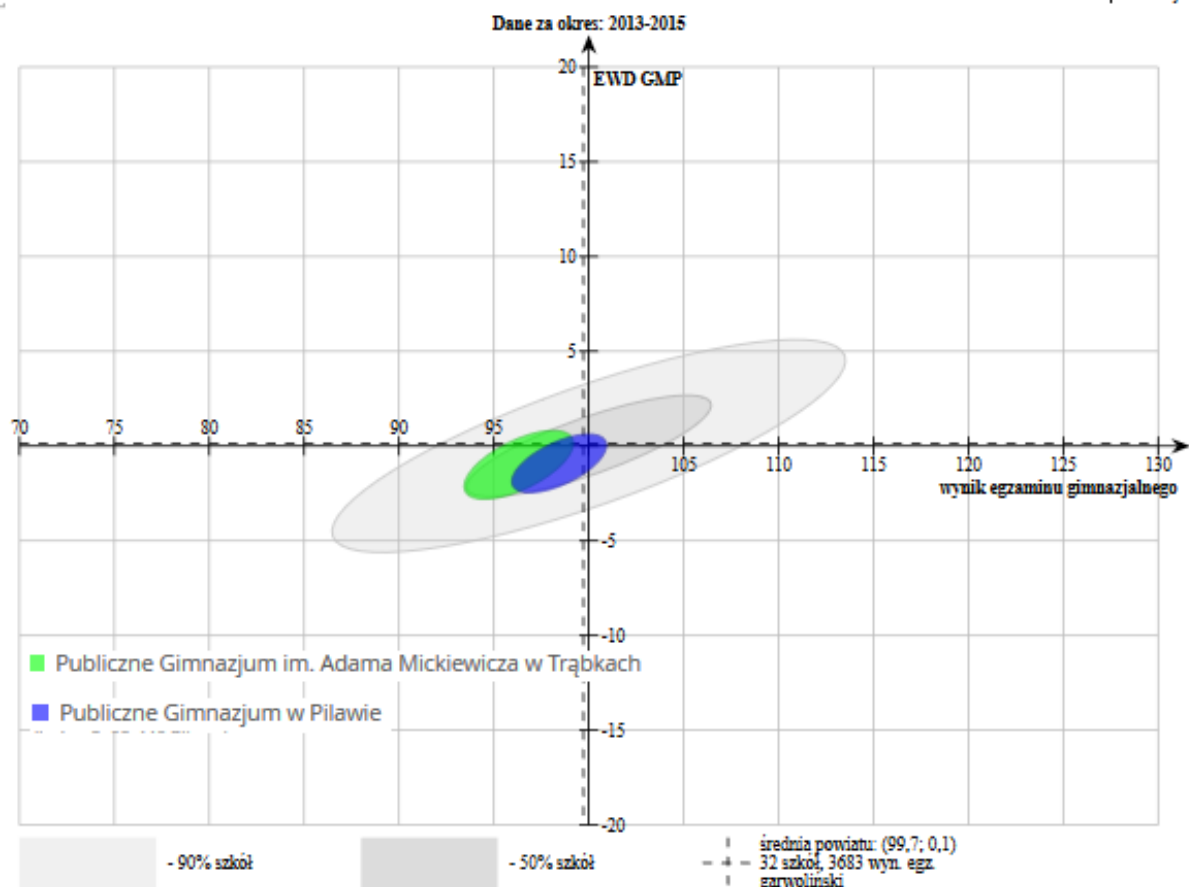

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rys. 18:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://ewd.edu.pl/>

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Na terenie Gminy Pilawa nie funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne.

Pomoc udzielana uczniom

Gmina Pilawa udziela pomocy uczniom w szczególnie trudnej sytuacji oraz uczniom wyjątkowo zdolnym.

Największa liczba uczniów, którzy otrzymali stypendia socjalne w roku 2015 uczyła się w szkole w Pilawie, następane w kolejności były szkoły w kolejno w Puznówce i Trąbkach.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tab. 21:

Sołectwo/jednostki Pomocnicze i miasto Pilawa	L. uczniów otrzymujących stypendia socjalne	% uczniów otrzymujących stypendia	L. dopłat do podręczników	% uczniów otrzymujących dopłaty
Goćław	6	8	6	17,2
Jażwiny	-	-	-	-
Kalonka	-	-	-	-
Lipówki	-	-	-	-
Łucznicza	-	-	-	-
Niesadna i Niesadna Przecinka	-	-	-	-
Puznówka	16	21,3	3	8,6
Trąbki z osiedlem Czechy	12	16	13	37,1
Wygoda	-	-	-	-
Żelazna	-	-	-	-
Pilawa miasto	41	54,7	13	37,1
GMINA Pilawa	75	100	35	100

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy

W tabeli uwzględniono dane z miejscowości, w których zlokalizowane są placówki edukacyjne.

Największy udział uczniów wymagających wsparcia w postaci stypendiów socjalnych odnotowany został w mieście **Pilawa**. Dalej uplasowały się szkoły w **Puznówce** i **Trąbkach**.

Dopłaty do podręczników były najczęściej przyznawane uczniom szkół **Pilawie** i **Trąbkach**, kolejne miejsce zajmuje szkoła w **Goćławiu**.

4.7. Struktura organizacji pozarządowych

Na terenie miasta działa wiele organizacji pozarządowych, które prowadzą działania w dziedzinach, bezpośrednio dotyczących mieszkańców Miasta i Gminy Pilawa. Celem funkcjonowania tych inicjatyw obywatelskich jest zaspokojenie specyficznych potrzeb mieszkańców (problemy szczególnie trudne, problemy o małej skali). Organizacje te są rzecznikiem interesów różnych grup społecznych, niosą pomoc potrzebującym, udzielają rady i wsparcia.

Organizacje pozarządowe stają się w coraz szerszym zakresie odpowiedzialnym i kompetentnym partnerem samorządu w realizacji jego zadań. Współpraca organizacji pozarządowych z samorządem terytorialnym stwarza szansę lepszej realizacji ich wspólnego celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców.

Obecnie organizacje pozarządowe są jednym z ważniejszych zasobów społecznych, jakimi dysponuje gmina. Dzięki temu dla gminy stają się ważnym partnerem w realizacji projektów i opiniowaniu ważnych dla społeczności lokalnej decyzji.

Liczba organizacji pozarządowych, nieznacznie lecz systematycznie wzrasta w ostatnich 4 latach. Taki stan rzeczy ma swoją przyczynę prawdopodobnie w zwiększeniu nakładów finansowych na rzecz III sektora: w pierwszym przypadku przez władze samorządowe, w drugim – dzięki wstąpieniu w struktury Unii Europejskiej i związanej z tym desygnacji środków w ramach stosownych programów (np. EFS).

Niestety, organizacje pozarządowe borykają się również z wieloma problemami. Do najważniejszych należy wciąż stosunkowo nieznaczny udział w życiu Miasta i lokalnych społeczności. Może to mieć swoją przyczynę w niewielkiej liczbie samych organizacji (porównując do innych krajów tzw. Europy Zachodniej), jak również brakiem zainteresowania ze strony mieszkańców niechętnych bądź wykazujących nieufność wobec przyłączenia się do danej grupy. Ponadto, pomimo atutów, jakie przynoszą dofinansowania płynące z budżetu Miasta oraz Unii Europejskiej, skomplikowanie procedur a przede wszystkim konieczność posiadania wkładu własnego może stanowić barierę dla niektórych organizacji. Innym problemem, jaki pojawia się w III sektorze, jest (wspomniany powyżej) niedobór osób chętnych do prowadzenia działań organizacji, wolontariuszu czy nawet zwykłych członków.

Najważniejsze organizacje pozarządowe na terenie Gminy Pilawa:

Lp.	Nazwa Organizacji	Siedziba
1	Stowarzyszenie „Akademia Łuczniczka”	Łuczniczka 10 08-440 Pilawa
2	Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego Hufiec Garwolińsko-Pilawski	ul. Bitwy Warszawskiej 1920r. 14 02-366 Warszawa ul. Staszica 11; 08-400 Garwolin
3	Towarzystwo „Przywrócić Dzieciństwo” im. Kazimierza Lisieckiego „Dziadka” Koło Terenowe „Pilawa”	ul. Wojska Polskiego 2, 08-440 Pilawa
4	Fundacja Wspierania Działań Biznesu na Rzecz	Osadnicza 57, 08-440 Trąbki

	Kultury BUSINESS TO CULTURE	
5	Stowarzyszenie WARTOŚCI	ul. Stokrotki 21;08-440 Pilawa

Wykaz Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta i Gminy Pilawa zarejestrowanych w KRS w formie stowarzyszenia

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Pilawie	Al. Wyzwolenia 124; 08-440 Pilawa
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lipówkach	Lipówki 71; 08-440 Pilawa
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wygodzie	Wygoda; 08-440 Pilawa
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Puznówce	Puznówka; 08-440 Pilawa
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Goćławiu	Goćław; 08-440 Pilawa
6.	Zakładowa Ochotnicza Straż Pożarna Trąbki	ul. Osadnicza 8/18; 08-440 Pilawa
7.	Ochotnicza Straż Pożarna Przy koncernie Akzo Nobel Pilawa	ul. Przemysłowa 3; 08-440 Pilawa

Wykaz stowarzyszeń kultury fizycznej z terenu Miasta i Gminy Pilawa zarejestrowanych w ewidencji prowadzonej przez Starostę Powiatu Garwolińskiego

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	Siedziba
1.	UKS przy PSP w Trąbkach	Szkoła Podstawowa w Trąbkach,08 – 440 Pilawa
2	UKS przy PSP w Pilawie	Szkoła Podstawowa w Pilawie, 08 – 440 Pilawa
3	KS „Olimpia Puznówka”	Puznówka 49, 08 – 440 Pilawa
4	Klub Sportowy „Hutnik” Huta Czechy w Trąbkach	Trąbki 96, 08 – 440 Pilawa
5	Klub Sportowy „Wygoda” w Wygodzie	Wygoda 76, 08 – 440 Pilawa
6	Ludowy Klub Sportowy „Burza” w Pilawie	ul. Spacerowa 5, 08 – 440 Pilawa
7	Klub Sportowy „Puznówka 1996”	ul. Słoneczna 16, Puznówka, 08 – 440 Pilawa

Główne problemy społeczne Gminy Pilawa:

- Zwiększająca się ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego,

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- Wysoki poziom bezrobocia i długotrwałego bezrobocia kumulujący się w 2 miejscowościach Gminy: miasto Pilawa, Trąbki,
- Wysoki poziom wykorzystania pomocy społecznej kumulujący się w 3 miejscowościach gminy: Goćław, Trąbki i miasto Pilawa
- Niższy niż w kraju i województwie mazowieckim wskaźnik wykształcenia mieszkańców,
- Słabsze niż średnia dla województwa wyniki egzaminów gimnazjalnych uczniów z Gminy Pilawa oraz niższe od powiatowych wyniki egzaminów z matematyki, historii i WOS.
- Zagrożenie patologiami społecznymi, dewastacja przestrzeni publicznych, wysoki poziom wykroczeń kumulujący się w miejscowościach: Pilawa i Kalonka oraz wysoka liczba zarejestrowanych Niebieskich Kart w miejscowościach: Lipówki, Trąbki i w mieście Pilawa,
- Niewystarczająca ilość i dostępność wysokiej jakości usług publicznych, zbyt niski wobec potrzeb stan infrastruktury opieki zdrowotnej i społecznej dla zwiększającej się liczby starszych mieszkańców,
- Niewystarczająca ilość działań sprzyjających aktywizacji osób starszych i narażonych na wykluczenie i marginalizację (edukacja, kultura, zdrowie), upowszechnianie się postawy roszczeniowej mieszkańców
- Niskie poczucie dobra wspólnego i małe zaangażowanie mieszkańców gminy w sprawy lokalne.
- Niedostateczny standard infrastruktury technicznej i społecznej przy zwiększającej się liczbie mieszkańców, w tym przede wszystkim skierowanej do dzieci i młodzieży, dziedziczenie braku aspiracji i potrzeb uczestnictwa w życiu społecznym („kultura ubóstwa”, „kultura bierności”)

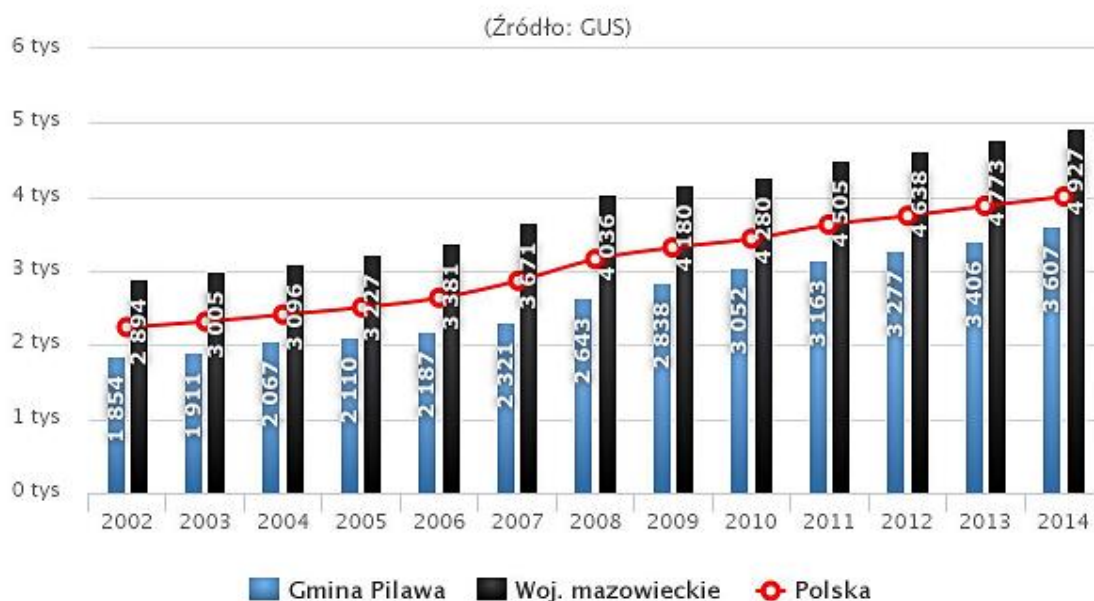
5. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej

5.1. Struktura i trendy głównych branż na terenie Gminy Pilawa

Gmina charakteryzuje się skupieniem zabudowy na terenie miasta Pilawa, które odgrywa rolę centrum usługowo-handlowego. Na obszarze wiejskim zabudowa skupia się głównie wzdłuż dróg przebiegających przez poszczególne miejscowości. Układ ulicowy czytelny jest w szczególności w miejscowościach: Puznówka, Goćław, Wygoda, Jaźwiny. Miejscowość Trąbki posiada bardziej rozbudowaną strukturę przestrzenną – obok zabudowy skupionej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 805, zabudowa zlokalizowana jest wzdłuż dróg prostopadłych i równoległych do w/w drogi wojewódzkiej, a na uwagę zasługuje przede wszystkim zespół budynków związanych z „Hutą Czechy”. Najbardziej rozproszona zabudowa i mało czytelny układ przestrzenny charakteryzuje miejscowości: Łucznicza, Kalonka.

Rys 19

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Pilawa w latach 2002 – 2014

Źródło: dane GUS

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Pilawa wynosi 3607 PLN, co odpowiada 90,06% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pilawa 1780 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 432 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1348.

42,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pilawa pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 24,7% w przemyśle i budownictwie, a 12,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia informacja i komunikacja) oraz 0,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tab. 22:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podmioty wg sektorów własnościowych						
podmioty gospodarki narodowej ogółem	618	641	649	673	662	668
sektor publiczny - ogółem	15	15	15	15	15	15
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	11	11	11	11	11	11
sektor prywatny - ogółem	603	626	634	658	647	653
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	543	566	570	590	574	580
sektor prywatny - spółki handlowe	17	17	19	21	23	25
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	2	2	2	2
sektor prywatny - spółdzielnie	3	3	3	3	3	3

Źródło: Bank Danych Regionalnych <https://www.stat.gov.pl>

Na terenie gminy Pilawa funkcjonują następujące większe zakłady przemysłowe i produkcyjno-usługowe:

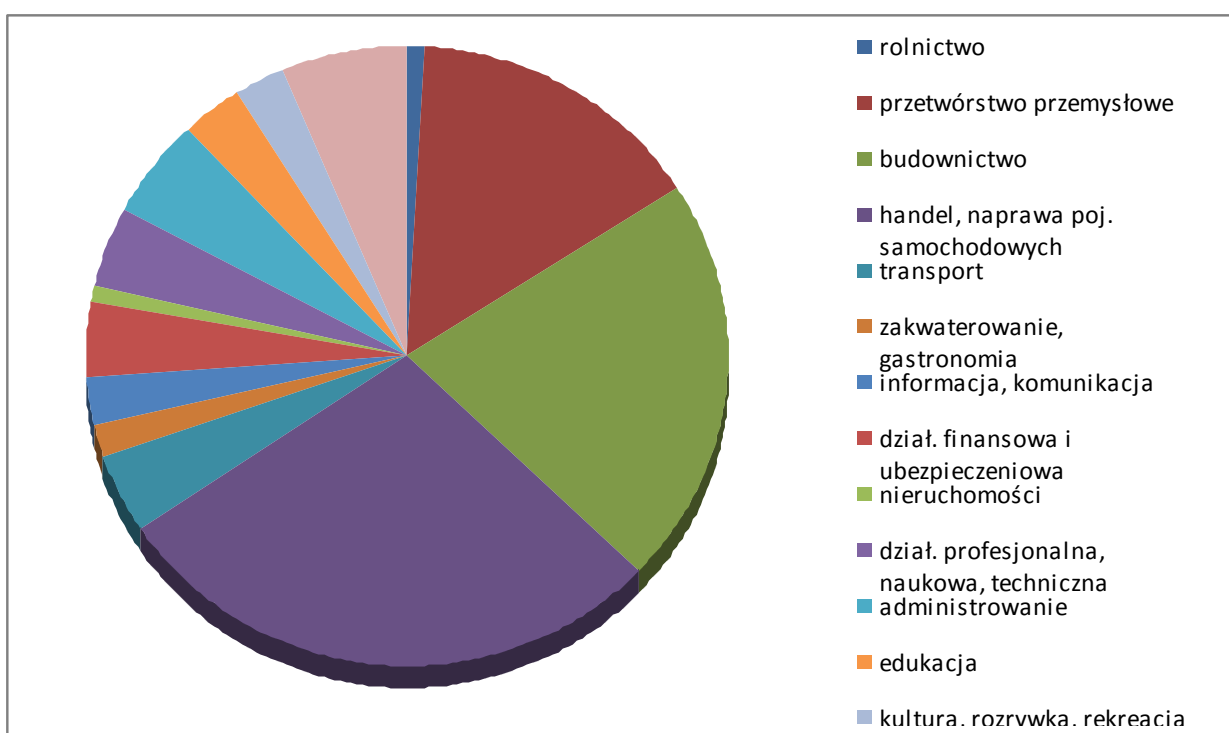
- Akzo Nobel Decorative Paints Sp. z o.o. – ul. Przemysłowa 3, Pilawa

- Zakład Tworzyw Sztucznych FOL-PLAST Zawadka s. j. – al. Wyzwolenia 2a, Pilawa
- Huta Szkła “Czechy” S.A. – ul. Osadnicza 8, Trąbki
- Przedsiębiorstwo Poligraficzne RAGUS – ul. Letniskowa 4, Pilawa
- Arbol s.c. PPUH – ul. Osadnicza 101, Trąbki

W podziale według kodów PKD najczęściej firm działa w branży handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych, w dalszej kolejności budownictwa, przetwórstwa przemysłowego, rolnictwa. Dane te przedstawiono na poniższym wykresie.

Rys. 20: Przedsiębiorstwa w Pilawie wg PKD

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przedsiębiorstwa mają swoją siedzibę przede wszystkim w samym mieście Pilawa, które jest centrum życia gospodarczego gminy. Największym wyzwaniem jest przyciągnięcie do gminy inwestorów, którzy podnieśliby poziom ożywienia gospodarczego. Problemem jest dość wysokie bezrobocie oraz brak tworzących się nowych miejsc pracy. W dalszej perspektywie, jeśli w gminie nie nastąpią pozytywne zmiany, możliwy jest wzrost migracji osób młodych i wykształconych do większych ośrodków miejskich, jak Lublin czy Warszawa.

Na terenie gminy wsie o wyraźnym charakterze rolniczym to sołectwa położone na wschód od drogi krajowej nr 17: Goćław, Żelazna, Niesadna, Niesadna Przecinka, Puznówka, Wygoda oraz na zachodzie gminy Jażwiny. Wsie zlokalizowane przy drodze krajowej posiadają charakter usługowy (Puznówka, Lipówki, południowa część Goćławia). Wyraźnie wyodrębnione pozostają sołectwa Kalonka i Łucznicza o uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi branży turystycznej. Miejscowości o charakterze produkcyjnym to przede wszystkim miasto Pilawa oraz sołectwo Trąbki.

Zgodnie ze *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pilawa* strefa rekreacyjna w Gminie obejmuje nieleśne obszary sołectwa Łucznicza i Kalonka. Tereny te ze względu na uwarunkowania predestynują do rozwoju funkcji związanych z obsługą turystyki, w szczególności agroturystyki. Ośrodkiem wskazanym do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej jest Łucznicza, a do rozwoju funkcji mieszkalnej i rekreacyjnej – Kalonka.

Strefa przyrodnicza obejmuje największe kompleksy leśne w obrębie gminy. Lasy Pilawy tworzą pas łączący korytarz rzeki Świder z kompleksem lasów Nadwiślańskich. W obrębie gminy pas przyjmuje kierunek z północnego-wschodu na południowy-zachód. Priorytetowym w strefie jest zachowanie bioróżnorodności oraz powiązań przyrodniczych. W tym celu należy dążyć do połączenia poszczególnych kompleksów leśnych terenami otwartymi, zagospodarowanymi w sposób zapewniający ciągłość więzi przyrodniczych.

Uwarunkowania rozwoju gospodarczego w sferze turystyki

Ze względu na potencjał zasobów przyrodniczych (lasy, stosunkowo czyste środowisko) gmina Pilawa posiada duży potencjał rozwoju turystyki, budownictwa mieszkaniowego (stacjonarnego i letniskowego), rolnictwa ekologicznego oraz stwarza korzystne warunki dla rekreacji i wypoczynku, np. jazdy konnej.

Cenna z punktu widzenia rozwoju turystyki jest także bogata oferta rekreacyjno-sportowa Hali sportowej z siłownią i sauną, boisko wielofunkcyjne do gry w piłkę nożną, siatkówkę, piłkę ręczną i koszykówkę, stadion sportowy.

Pilawa powinna dbać o rozwój turystyki, gdyż dla wielu przedsiębiorców z tego obszaru, usługi turystyczne mogą stanowić alternatywną działalność gospodarczą i uzupełnienie podstawowego

profilu działalności. Niezbędnym elementem rozwoju turystyki jest jednak konieczność uzupełnienia skromnej obecnie bazy turystycznej.

Jeszcze większy potencjał tkwi w turystyce opartej na obiektach zlokalizowanych na terenach wiejskich, w rozwoju agroturystyki i bazie letniskowej mieszkańców większych miast niż na rozwoju miejskiej bazy hotelowej. Ilość miejsc noclegowych w gminie w Pilawa jest niewielka, w samym mieście brak bazy noclegowej.

Tab. 23: Potencjał turystyczny Pilawy na tle województwa w 2014 r.

Jednostka administracyjna	Obiekty noclegowe zbiorowe	Miejsca noclegowe (w obiektach turystycznych zbiorowych)	Korzystający z noclegów ogółem
Pilawa – gmina	1	34	3343
Garwolin	1	10	530
Radom	14	995	47887
Woj. mazowieckie	476	44305	3867197

Źródło: GUS

Tab. 24: Dynamika wykorzystania istniejącej bazy turystycznej w gminie Pilawa

Rok	Liczba obiektów noclegowych	Miejsca noclegowe całoroczne	Korzystający z noclegów ogółem (osoby)	Udzielone noclegi ogółem	Turyści zagraniczni korzystający z noclegów	Udzielone noclegi turystom zagranicznym
2013	1	34	3382	4918	833	906
2014	1	34	3343	4349	725	876

Źródło: GUS

W ciągu ostatnich kilku lat hotelowa baza noclegowa w Pilawie nie rozwinęła się znacząco. Jednym z powodów jest konieczność poniesienia znacznych nakładów finansowych. Łączna ilość miejsc noclegowych w gminie Pilawa wynosi obecnie 34. Na terenie gminy obiekty hotelowe znajdują się w miejscowościach Łucznicza i Lipówki.

Pomimo istniejących zatem możliwości dla potencjalnych inwestorów nie jest łatwo zainteresować ich inwestycjami w gałęzi gospodarki, jaką stanowi turystyka, gdyż nie przynosi ona tak szybkiego zwrotu kapitału jak inne dziedziny.

Tereny położone na ciekawym przyrodniczo terenie stanowią wyzwanie, jeśli chodzi o ich zagospodarowanie. Obecna baza związana z wykorzystaniem walorów przyrodniczych nie stanowi nawet niezbędnego minimum, pozwalającego mieszkańcom miasta i gminy na przyjemne i atrakcyjne spędzenie czasu.

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki turystyczne o łącznej długości 40 km:

1. Szlak Borów Nadwiślańskich - rowerowy szlak czerwony - długodystansowy o znaczeniu ponad regionalnym, biegnący na trasie Radość Warszawa- Pilawa. Przebiega przez cały powiat otwocki z północy na południe przez Lasy Wawerskie, Otwockie, Celestynowskie i Osieckie. Na trasie występuje różnorodność zespołów leśnych, form krajobrazu i liczne zabytki architektury. Liczne miejsca związane ze sławnymi ludźmi i znanymi wydarzeniami historycznymi. Połączenia z innymi szlakami turystycznymi zarówno pieszymi jak i rowerowymi. Liczne rezerваты przyrody na trasie i ścieżki dydaktyczne podnoszą atrakcyjność trasy.
2. Szlak na Łączną Górę – prowadzący do mogiły powstańców z 1863 roku.
3. Łącznik pilawski – pieszy szlak łączący "Szlak Borów Nadwiślańskich" ze stacją kolejową w Pilawie. Trasa przebiega przez skraj dawnej Puszczy Osieckiej, Lasy Pilawskie do Łącznej Góry.
4. Pilawa - Lisie Jamy - krótki pieszy szlak prowadzący na południowy-wschód od miejscowości Pilawa. Około 1300 m od stacji PKP szlak zagłębia się w las i do Lisich Jam przebiega lasem, opuszczając go w pobliżu leśniczówki Rogalec na odcinku 500 metrów. Szlak kończy się przy pomniku i cmentarzu ofiar II w. św. tuż przy drodze krajowej nr 17 Warszawa - Lublin.

5.2. Walory kulturowe

Na terenie gminy występują zabytki nieruchome (głównie dzieła architektury i budownictwa) oraz liczne zabytki archeologiczne (głównie ślady osadnictwa pochodzące z późnego średniowiecza lub

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

nowożytność). Wśród wszystkich zabytków gminy 20 to zabytki wpisane do rejestru zabytków, 124 to zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków (w tym 89 zabytków archeologicznych). Jedynie 4 zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków zlokalizowane na terenie miasta Pilawa zostały objęte ochroną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Charakterystyka zabytków:

1) Zespół Huty Szkła „Czechy”.

Wśród zabytków dziedzictwa kulturowego gminy na szczególną uwagę zasługuje zespół budynków huty „Czechy” w Trąbkach. W rejestrze zabytków figurują następujące obiekty:

- zespół budynków Huta Szkła „Czechy”,
- Rządcówka,
- zespół 11 domów robotniczych.

Część domów została przebudowana jednak utrzymane zostały w stylu pierwotnej zabudowy. Budynki Huty stanowią własność prywatną i wykorzystywane są zgodnie z pierwotną funkcją. Do gminnej ewidencji zabytków wpisany został budynek administracyjny położony po południowej stronie skwerku przy zespole domów robotniczych. Budynek pochodzi z lat 30-tych XX wieku. Obecnie budynek stanowi własność prywatną, znajduje się w nim poczta, apteka oraz pomieszczenia mieszkalne.

Fot 1: zespół huty szkła „Czechy”, dom zarządcy

Źródło: [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2) Zespół dworsko-parkowy w Trąbkach

W rejestrze zabytków figurują następujące obiekty:

- dwór w zespole dworsko-parkowym,
- park w zespole dworsko-parkowym.

Zespół został utworzony w latach 30-tych XIX wieku i składa się z klasycystycznego dworu oraz krajobrazowego parku w stylu romantycznym. Dwór wybudowany w 1838 r. został przebudowany w 2. połowie XIX wieku oraz na początku wieku XX.

Park zbudowany został na planie prostokąta z licznymi nasadzeniami kęp unikatowych gatunków drzew liściastych i iglastych oraz krzewów ozdobnych. W zachodniej części parku wybudowana sadzawka stanowiąca uzupełnienie krajobrazu. Obecnie cały zespół stanowi własność prywatną, a dwór pełni funkcję mieszkalną.

3) Zespół dworsko-parkowy w Łucznicy

W rejestrze zabytków figurują następujące obiekty:

- dwór w zespole dworsko-parkowym,
- park w zespole dworsko-parkowym.

Zespół składa się z klasycystycznego dworu z lat 40-tych XIX wieku oraz szczerkowo zachowanego krajobrazowego parku. Dwór to budynek murowany z cegły, tynkowany, zbudowany w 1840 r. (przebudowany w latach 1950-1951). Park wokół dworku Potockich w Łucznicy jest szczerkowo zachowanym parkiem krajobrazowym z XIX w. Główną ozdobą parku są dęby, z których najstarszy 400-stu letni dąb szypułkowy jest pomnikiem przyrody. Drugim pomnikiem przyrody na terenie parku jest 300-stu letnia sosna wejmutka. Na terenie zabytkowego dworu Potockich, od ponad 25 lat funkcjonuje ośrodek szkoleniowy prowadzony przez Stowarzyszenie „Akademia Łucznicza” zajmujące się edukacją kulturalną i animatorów kultury.

4) Pomniki historyczne i miejsca pamięci narodowej.

Na terenie gminy zlokalizowane są 3 pomniki oraz 4 miejsca pamięci narodowej. Wśród tej grupy zabytków na szczególną uwagę zasługują dwa pomniki zlokalizowane w Trąbkach, figurujące w rejestrze zabytków:

- pomnik Karoliny z Neumanów Hordliczkowej,
- rzeźba św. Jana Nepomucena.

Poza w/w obiektami na terenie gminy znajduje się pomnik ku czci założyciela Huty Szkła w Trąbkach z końca XIX wieku (figuruje w gminnej ewidencji zabytków).

Do miejsc pamięci narodowej zaliczamy następujące obiekty:

- mogiła powstańców z 1863 r. (przy drodze z Łuczniczy do Natolina) – mogiła 40 żołnierzy z oddziału Jankowskiego, Zielińskiego i Matlińskiego, poległych w walce z wojskami rosyjskimi.
- mogiła powstańców z 1863 r. (przy drodze krajowej w Goćławiu) – zbiorowa mogiła powstańców z 1863 r.
- zbiorowa mogiła powstańców (przy drodze powiatowej nr 524 w Puznówce) – zbiorowa mogiła powstańców z 1863 r., żołnierzy poległych w 1920 r. oraz w latach 1914-1918 i 1939-1944.
- kwatera żołnierzy (na cmentarzu parafialny w Goćławiu) - Kwatera żołnierzy Wojska Polskiego pochowanych w 1944 roku na cmentarzu parafialnym w Goćławiu.

5) Cmentarze.

Na terenie gminy brak jest cmentarzy figurujących w rejestrze zabytków lub w ewidencji zabytków. Zabytkowy charakter posiada tylko parafialny cmentarz w Goćławiu. O jego wartości świadczy m.in. miejsce pamięci narodowej – kwatera żołnierzy Wojska Polskiego z 1944 r.

6) Krzyże i kapliczki.

Charakterystyczne dla krajobrazu wiejskiego obiekty małej architektury sakralnej tj. krzyże i kapliczki. Na terenie całej gminy znajduje się prawie 50 obiektów i są to głównie krzyże przydrożne (drewniane, metalowe i murowane) i kapliczki murowane (domkowe, wnekowe) Liczba obiektów w poszczególnych obrębach:

- Kalonka, Łucznicza – 8,
- Niesadna – 7,
- Goćław – 6,
- Jaźwiny, Żelazna – 5,
- Puznówka – 3,
- Wygoda, Trąbki – 2,
- Lipówki, Pilawa – 1.

Podobnie jak w przypadku cmentarzy nie są objęte żadną formą ochrony.

7) Układy ruralistyczne.

Na terenie gminy zachowane zostały cenne układy ruralistyczne pod względem organizacji zabudowy i schematów ciągów komunikacyjnych w miejscowościach:

- Goćław,

- Jaźwiny.

Goćław posiada dobrze zachowany układ urbanistyczny w postaci dwuulicówki w kształcie wrzeciona ze zwartą zabudową zlokalizowaną głównie pomiędzy drogami. Obszar przeznaczony pod uprawy jest wyraźnie oddzielony od terenów pod zabudowę (niwa domowa). W obrębie zabudowy występują cenne obiekty architektoniczne (budynki mieszkalne drewniane z początku XX wieku) oraz obiekty małej architektury (kapliczki i krzyże). Podobnie Jaźwiny posiadają czytelny układ ulicowy. Przebieg drogi wraz zabudową tworzy cenny układ zarówno ze względów historycznych, jak i krajobrazowych. W układzie wsi zarysowuje się analogia do formy wsi Goćław. Droga gospodarcza przebiegająca na tyłach zabudowań zagrodowych, przejęła rolę drogi dojazdowej do nowo powstałych zabudowań docelowo tworząc wieś dwuulicową o kształcie wrzeciona.

8) Zabytki archeologiczne.

Na terenie gminy udokumentowanych jest 89 stanowisk archeologicznych. Wszystkie stanowiska wpisane zostały do ewidencji zabytków. Większość stanowisk (ponad 90%) to ślady osadnictwa, pochodzące z późnego średniowiecza lub nowożytność. Najstarsze zabytki archeologiczne znajdują się w Goćławiu (pradzieje) oraz w Kalonce i Łuczniczy (epoka kamienia i brązu).

9) Inne obiekty i obszary o wartości kulturowej.

W obrębie poszczególnych miejscowości występują cenne obiekty architektoniczne, które wpisane zostały do gminnej ewidencji zabytków:

- drewniane budynki mieszkalne i gospodarcze w Goćławiu, Trąbkach, Lipówkach, Puznówce, Kalonce, Wygodzie i Pilawie (z początku XX wieku)
- murowany budynek mieszkalny i gospodarczy w Lipówkach (z początku XX wieku),
- drewniane budynki z zespołu dworca kolejowego w Pilawie (z 1880 r.)
- budynek administracyjny z zespołu huty szkła "Czechy" w Trąbkach,
- kościół rzymsko-katolicki p.w. Św. Jozefa w Trąbkach (budynek murowany z początku XX wieku),
- oficyna z zespołu dworsko-parkowego w Łuczniczy (budynek murowany z końca XIX wieku).

Charakterystycznym elementem krajobrazu wiejskiego są domy drewniane. Większości zachowanych domów pochodzi z początku XX wieku.

Tabela zawierająca informację o obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków stanowi **Załącznik nr 2** do Programu Rewitalizacji.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Ponadto, na terenie Gminy znajduje się 86 stanowisk archeologicznych w miejscowościach Niesadna, Wygoda, Trąbki, Lipówki, Puznówka, Jaźwiny, Pilawa, Goćław, Żelazna, Klonka i Łucznicza.

Obiekty i obszary uwzględnione w gminnej ewidencji zabytków, wymagające ochrony we wszystkich dokumentach planistycznych.

Główne problemy sfery gospodarczej:

1. Niższe o (ok. 10%) niż średnia ogólnopolska przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracujących mieszkańców Gminy Pilawa,
2. Niekorzystne saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy
3. Znacząca liczba osób utrzymujących się z rolnictwa (ponad 40% pracujących mieszkańców gminy Pilawa w wieku produkcyjnym),
4. Mała dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw na terenie gminy Pilawa
5. Niedostateczne działania w celu stworzenia większej ilości miejsc pracy w sektorze usług, w tym związanych z turystyką i rekreacją (dywersyfikacja źródeł zarobków mieszkańców związanych z rolnictwem),
6. Niewystarczające wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy na cele rozwoju turystyki i gospodarki.
7. Bariery architektoniczne dla osób niepełnoprawnych i starszych.

6. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej

6.1 Zasoby i stan środowiska naturalnego

Na terenie gminy Pilawa tereny prawnie chronione (ze względu na cenne wartości przyrodnicze) zajmują obszar 4 663,1 ha, co stanowi ponad 60% powierzchni gminy. Zalicza się do nich: rezerwat przyrody Rogalec (33,2 ha), Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu (4 651,0 ha) oraz użytki ekologiczne (19,0 ha). Niewielkie fragmenty gminy znajdują się ponadto w granicach otuliny Mazowieckiego Parku Krajobrazowego.

Rezerwat Rogalec jest rezerwatem florystycznym typu leśnego. Ochronie poddane są tu drzewostany na siedliskach olsów i łągów, rzadko występujące na granicy Podlasia i Mazowsza.

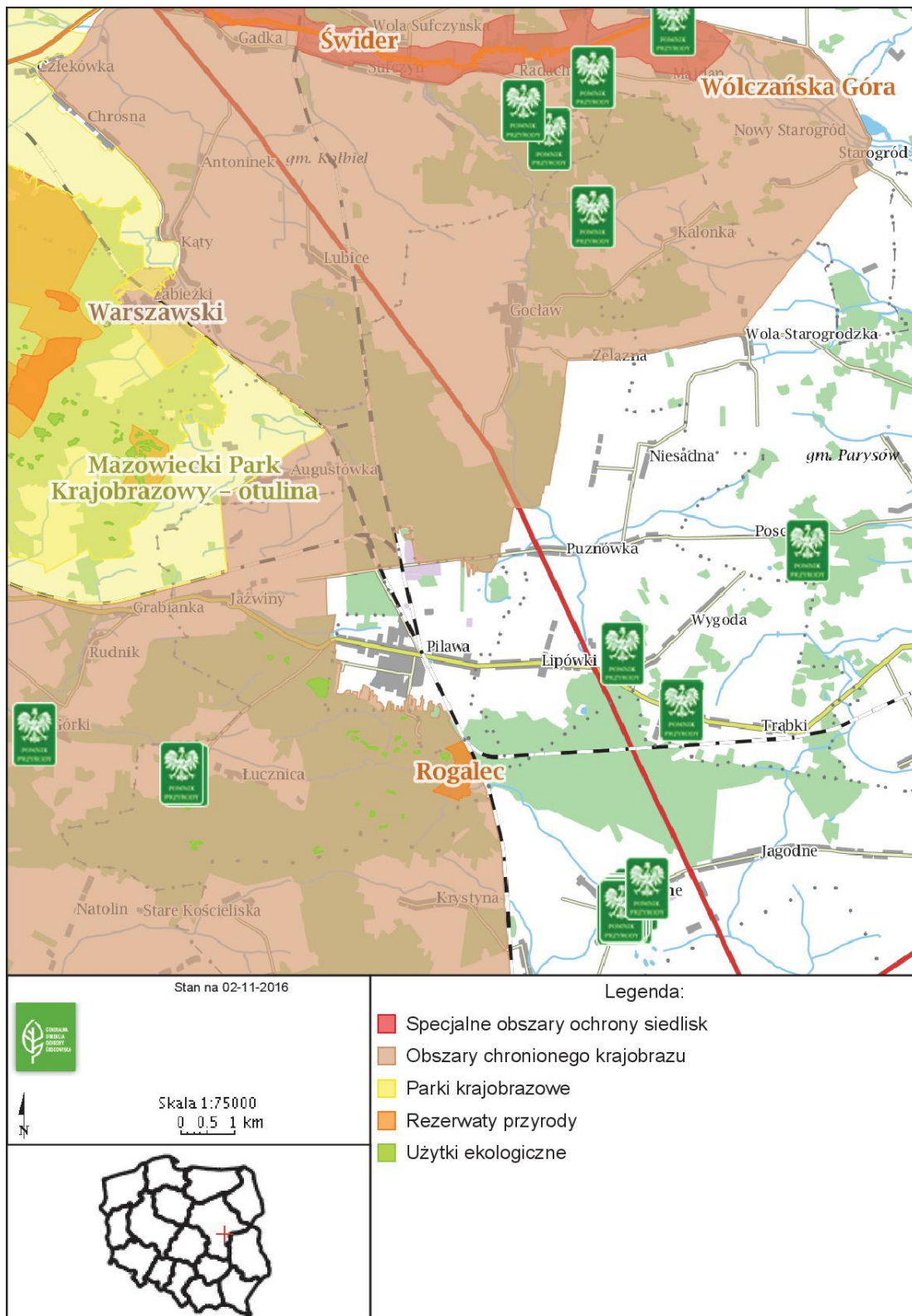
Zachodnia i północna część gminy Pilawa położona jest w Nadwiślańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, który utworzono zgodnie z uchwałą Nr VII/99/86 z dnia 28.X.1986 r. Obszar administracyjnie należy on do 11 gmin: trzech z powiatu otwockiego (Kołbiel, Osieck, Sobienie Jeziory), jednej z powiatu mińskiego (Siennica) i siedmiu z powiatu garwolińskiego (Parysów, Pilawa, Garwolin, Wilga, Łaskarzew, Maciejowie i Sobolew).

Część gminy Pilawa (okolice wsi Jażwiny) znajduje się w granicach otuliny Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka (MPK), utworzonego zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego Nr 38a z dnia 24 stycznia 2001 roku. Teren ten jest cenny przyrodniczo i krajobrazowo ze względu na charakterystyczną rzeźbę terenu (wydmy do 25 m wysokości) i niskiego stopnia gospodarczych przekształceń. W południowej części znajdują się wilgotne łąki i zarośla bogate w gatunki chronione. W Parku znajdują się 34 gatunki roślin chronionych, objętych ochroną. Park jest ostoją kilkudziesięciu gatunków ssaków m.in. łosia, wydry, dzika, kuny, borsuka i ponad stu gatunków ptaków w tym: żurawia, bociana czarnego, słonki, myszołowa.

Rys. 21: Mapa chronionych form przyrodyna terenie gminy Pilawa

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zanieczyszczenia powietrza

Na terenie gminy Pilawa występują wszystkie kategorie źródeł emisji: punktowe, liniowe (głównie komunikacja) i powierzchniowe. Znaczący wpływ na poziom stężeń pyłu w powietrzu atmosferycznym ma emisja zanieczyszczeń ze źródeł bytowo-komunalnych oraz ze źródeł związanych z transportem samochodowym. Dodatkowym źródłem zanieczyszczenia powietrza pyłem jest unos pyłu z powierzchni terenu, dróg, dachów, pól uprawnych itd. oraz zanieczyszczenia allochtoniczne, napływające spoza terenu gminy.

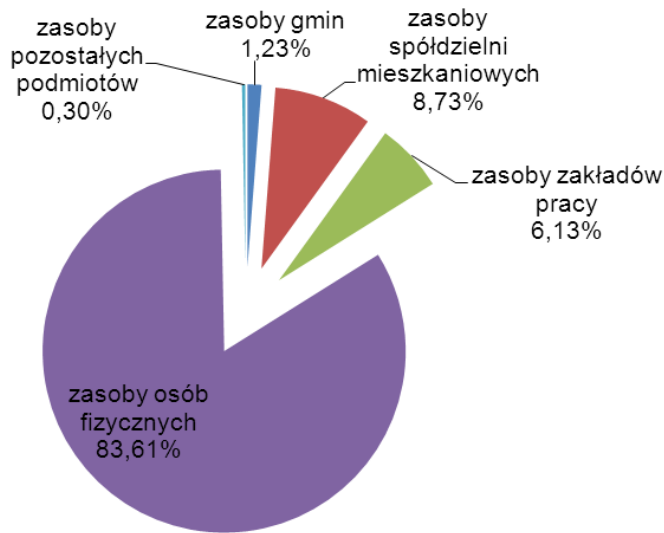
Poważnym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Pilawa jest w dalszym ciągu niska emisja. Niewątpliwym problemem jest spalanie w domowych piecach odpadów.

Poważnym problemem, są zanieczyszczenia pochodzące z domowych palenisk wyposażonych w niskie emitery, opalane węglem kamiennym, a także praktyka spalania w tych paleniskach odpadów komunalnych. Stosowanie paliwa stałego powoduje wprowadzanie do atmosfery znacznych ilości dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz azotu w postaci dwutlenku azotu i innych związków.

Na obszarze gminy miejsko-wiejskiej Pilawa występują mieszkania komunalne, prywatne należące do osób fizycznych, spółdzielni mieszkaniowych, zakładów pracy oraz innych podmiotów. Większość zasobów mieszkaniowych stanowi jednak własność osób fizycznych - około 83,6% ogółu mieszkań. Do zasobów gmin należy około 1,2% mieszkań. Zależności te przedstawiają tabela oraz wykres poniżej.

Rys 22: Zasoby mieszkaniowe wg form własności w gminie miejsko-wiejskiej Pilawa

Źródło: PGN, na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie Miasta i Gminy Pilawa najwięcej jest mieszkań wybudowanych w okresie od 2003 do 2012 roku. Występują również mieszkania powstałe przed 1945 rokiem, a nawet przed 1918 rokiem. Łącznie jest ich 338.

Tab 25: Mieszkania według okresu budowy

Okres budowy	Wyszczególnienie:		
	Ogółem	Powierzchnia użytkowa [m2]	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania [m2]
przed 1918	117	5648,0	48,2
1918-1944	198	10429,0	52,7
1945-1970	883	56053,0	63,5
1971-1978	594	37161,0	62,6
1979-1988	422	42422,0	100,5
1989-2002	583	59123,0	101,4
2003-2012	422	35448,0	84,0

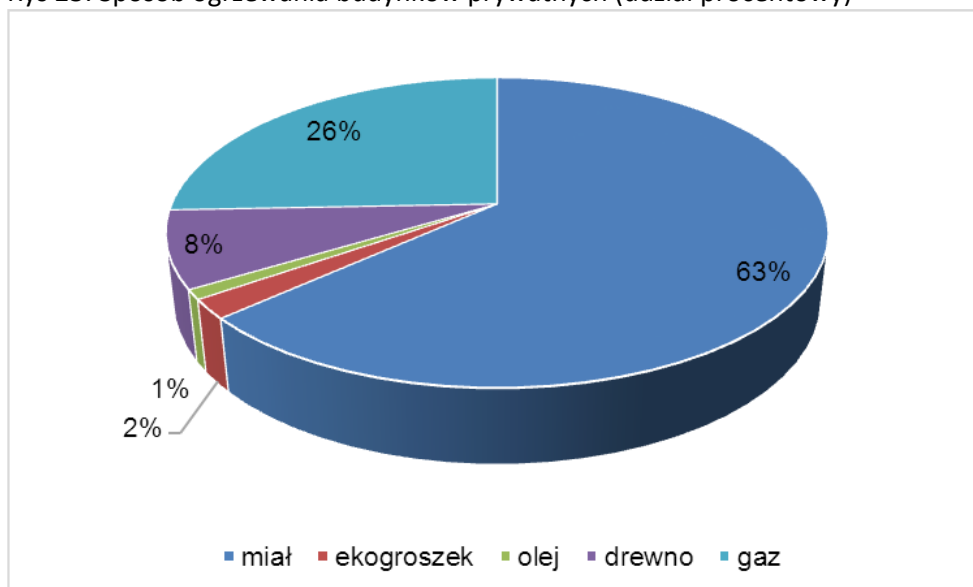
Źródło: PGN, na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Jednorodzinne budynki mieszkalne stanowią głównie zabudowę wolnostojącą 78,2% (592 z 757 budynków). Budynki ogrzewane są przez indywidualne źródła ciepła. Nośnikami energii wykorzystywanymi przez sektor mieszkalny do ogrzewania pomieszczeń oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej są głównie: węgiel podbitumiczny (w tym węgiel kamienny, miał), drewno, gaz i olej opałowy.

Głównym paliwem wykorzystywanym do ogrzewania budynków jednorodzinnych na terenie gminy jest węgiel stosowany przez 65% gospodarstw domowych.

Rys 23: Sposób ogrzewania budynków prywatnych (udział procentowy)

Długość czynnej sieci gazowej na terenie Gminy wynosi 51283 m. Dlatego odbiorcami gazu są aż 1594 gospodarstwa domowe. Do celów grzewczych gazu używają 834 gospodarstwa domowe. Zużycie gazu wynosi rocznie 1020,4 m³. Zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu w Gminie wynosi około 3217 MWh.

Olej opałowy jest paliwem o niewielkim znaczeniu w skali Gminy. Wykorzystuje go zaledwie 1% gospodarstw domowych.

System ciepłowniczy gminy opiera się w dużej mierze na lokalnych, indywidualnych paleniskach domowych lub lokalnych kotłowniach. Z sieci ciepłowniczej korzystają jedynie mieszkańcy Osiedla przy Hucie Szkła „Czechy”.

Wszystkie obiekty publiczne na terenie gminy, w tym: szkoły, ośrodki zdrowia, strażnice OSP wyposażone są w ogrzewanie gazowe.

Pomiędzy rokiem 2006 i 2014 nastąpił spadek emisji zanieczyszczeń gazowych. Emisja pyłów także uległa spadkowi. Dwutlenek węgla w 2014 roku stanowił 99,3% ogółu zanieczyszczeń gazowych.

„W 2002 roku rozpoczęto pomiary benzenu w powietrzu, które zaniechano w 2006 roku, ze względu na stwierdzone bardzo niskie stężenie tego parametru. Badania wykonywane były w Garwolinie przy ulicy Stacyjnej 95. Obliczone średnie roczne wartości benzenu wynosiły w 2004 roku 1,5 µg/m³, a w 2005 roku 1,8 µg/m³. Nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu benzenu (wartość średnioroczna 5 µg/m³ + 5 µg/m³ margines tolerancji na 2005 r.).

Na obszarze gminy Pilawa nie funkcjonuje centralna sieć ciepłownicza. Około 10% mieszkańców jest zaopatrywanych w ciepło z lokalnej sieci ciepłowniczej w miejscowości Trąbki, gdzie znajduje się kotłownia zakładowa Huty Szkła „Czechy” S.A., która ogrzewa zakład oraz osiedle mieszkaniowe z około 431 mieszkaniami. Pozostali mieszkańcy korzystają z własnych źródeł ciepła – pieców domowych, opalanych gazem, olejem lub paliwem stałym (węgiel, koks, brykiety, itp.).

W budynkach użyteczności publicznej węgiel używany do ich ogrzewania został całkowicie zastąpiony przez gaz i energię elektryczną.

Tabela 26: Sumaryczne emisje dla Gminy Pilawa

	CO₂ (ton/rok)	CO (ton/rok)	Pył (ton/rok)	SO₂ (ton/rok)	NO_x (ton/rok)
suma	41 754	4 399	38	260	34

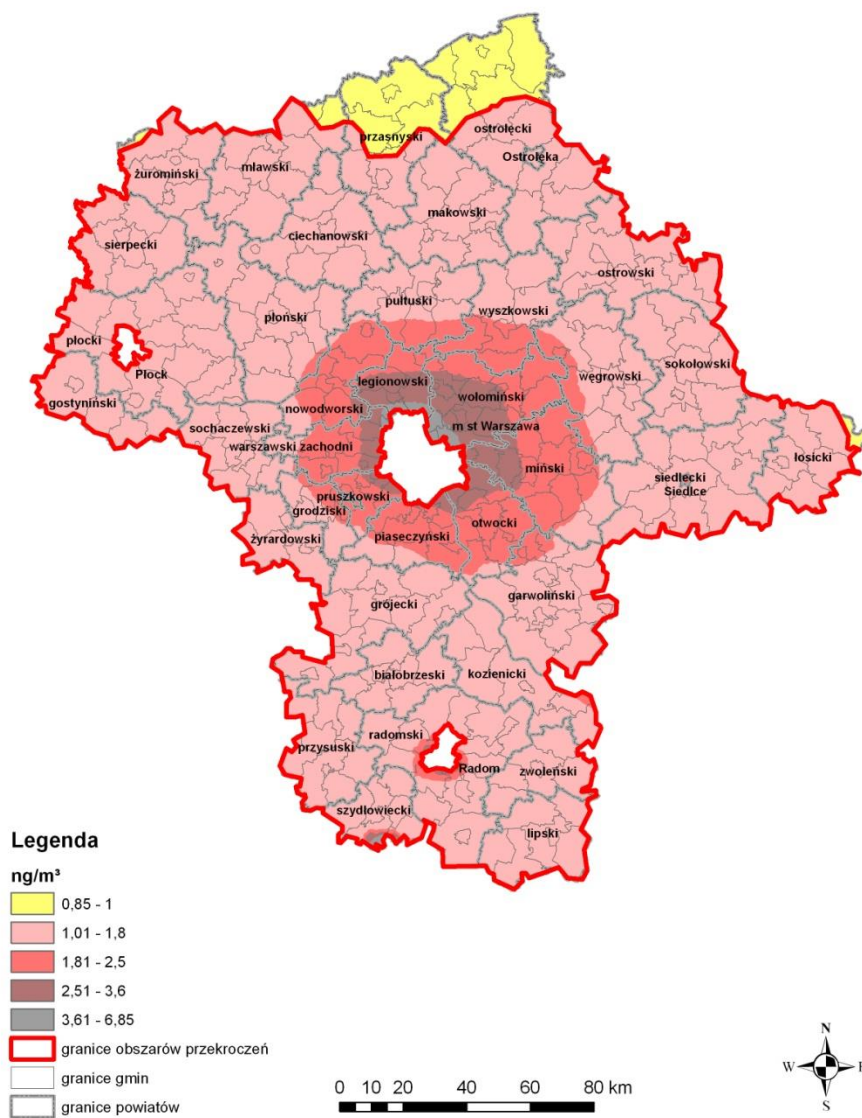
Źródło: PGN Miasta i Gminy Pilawa

Zwiększone stężenia zanieczyszczeń występują w sezonie grzewczym i w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy. Największe zanieczyszczenie powietrza występuje w samym mieście Pilawa. Tutaj występuje duża koncentracja zabudowy, co sprzyja powstawaniu smogu.

Największe zanieczyszczenie powietrza występuje w samym mieście Pilawa. Tutaj występuje duża koncentracja zabudowy, co sprzyja powstawaniu smogu.

Strefa mazowiecka
Rozkład stężeń średniorocznych B(a)P w 2012 r.
na terenie strefy

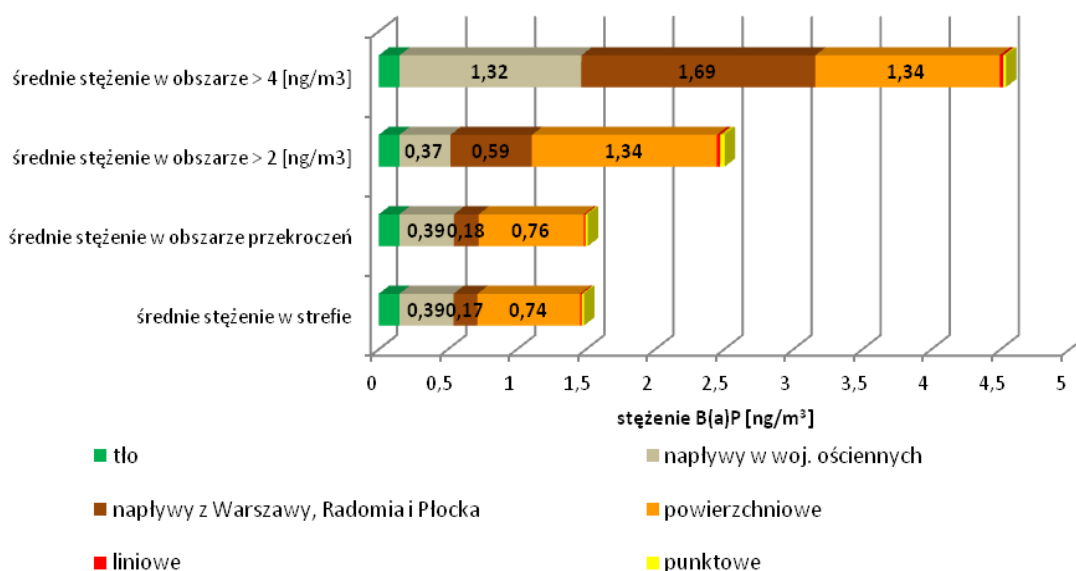
Źródło: <http://www.wios.warszawa.pl>

Wykres przedstawia średnie stężenia benzo(a)pirenu w strefie mazowieckiej generowane przez poszczególne grupy źródeł emisji.

Rys 25

Źródło: <http://www.wios.warszawa.pl>

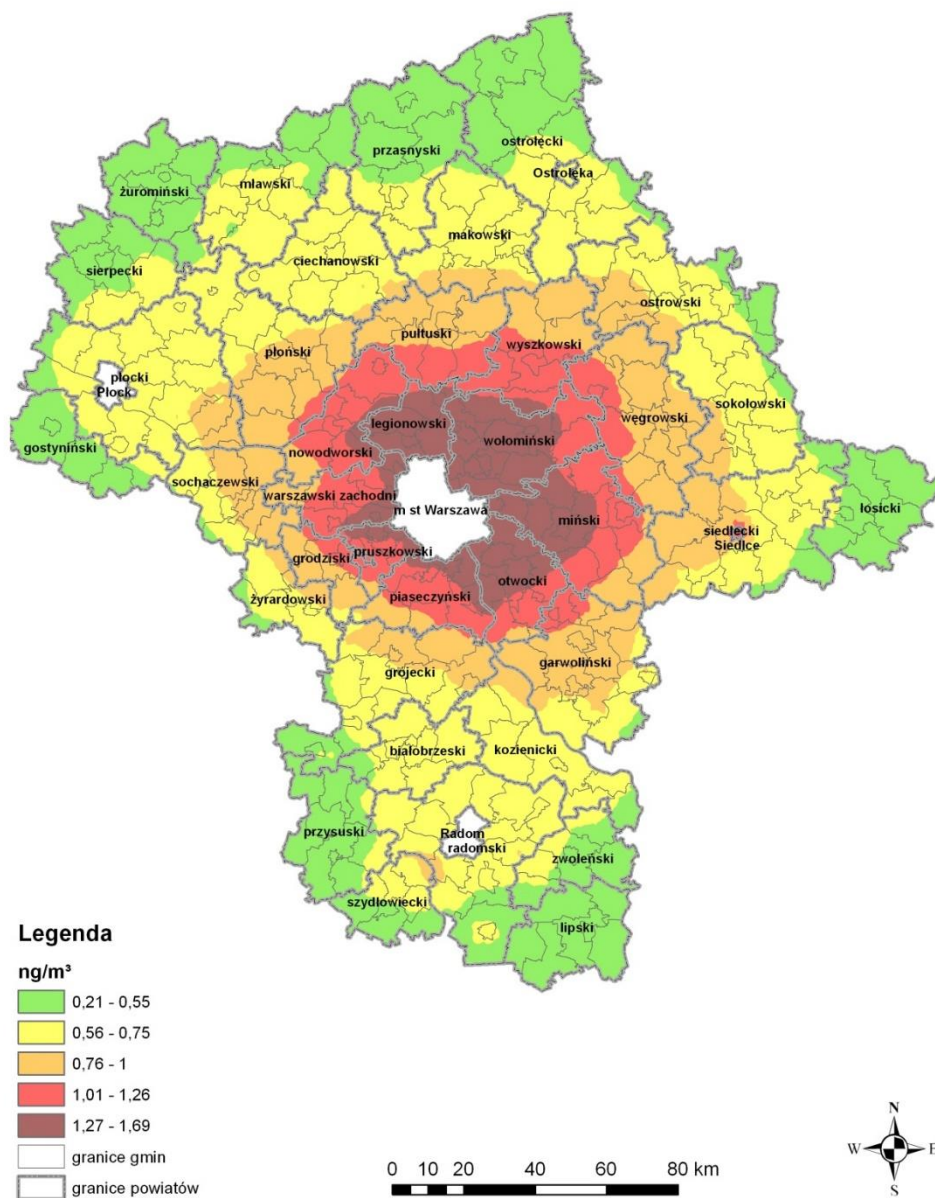
Znaczący udział w generowaniu B(a)P mają źródła powierzchniowe. Ich udział na obszarze gminy Pilawa jest wysoki i mieści się w przedziale 1,01- 1,26 ng/m³. Rolniczo-turystyczny charakter gminy wraz z brakiem strategicznego lokalnego przemysłu są powodem, że na opisywanym obszarze nie występują znaczące zanieczyszczenia technologiczne wynikłe z emisji punktowej dużych zakładów produkcyjnych. Zatem głównym rodzajem zanieczyszczeń w zakresie powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia powierzchniowe rozproszone pochodzące z systemu ogrzewania mieszkań, małych obiektów produkcyjnych i budynków gminnych.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń są emisje pochodzące z pobliskiej aglomeracji warszawskiej. Tereny gminy należą do strefy zanieczyszczeń klasy C i tak jak w całej strefie mazowieckiej na jej powierzchni przekraczane są dobowe poziomy dopuszczalne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i ozonu²³. Na terenie gminy nie są natomiast przekraczane dobowe dopuszczalne poziomy tlenków azotu. Biorąc jednak pod uwagę zwiększoną niską emisję głównie w okresie jesienno – zimowym (sezon grzewczy) mogą wystąpić lokalne uciążliwości, związane głównie z emisją CO₂ z budynków mieszkalnych.

Strefa mazowiecka

Rozkład stężeń B(a)P w 2012 r. generowanych przez źródła powierzchniowe na terenie strefy

Źródło: <http://www.wios.warszawa.pl>

Zarówno część budynków prywatnych jak i gminnych generuje znaczne straty ciepła. Przyczyniają się do tego przestarzałe i nieefektywne instalacje, ale również stan budynków. Budynki są niewystarczająco izolowane termicznie. W przypadku obiektów starszych przepisy budowlane stosowane w latach ich powstania stawiały niewielkie wymagania dotyczące ochrony cieplnej budynków, nie były one również zawsze przestrzegane.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Drugim istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w gminie są pojazdy mechaniczne. Emisja liniowa ma miejsce zwłaszcza wzdłuż najbardziej obciążonej ruchem pojazdów drodze krajowej nr 17 Warszawa-Lublin oraz drodze wojewódzkiej Nr 805, łączącej Pilawę z trasą Nr 801 Warszawa-Puławy.

Na stan powietrza oddziałują w coraz większym stopniu źródła komunikacyjne. Wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występuje na skrzyżowaniach głównych ulic, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, zła eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg. Źródła komunikacyjne oddziałują w coraz większym stopniu na stan powietrza. Wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występuje na skrzyżowaniach głównych ulic, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, zła eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg.

Problem zatorów komunikacyjnych powstaje głównie w okolicach centrów większych miejscowości, Pilawa i Trąbki, w okolicach budynków użyteczności publicznej. W Pilawie koncentracja ruchu pojazdów występuje w okolicach stacji kolejowej oraz sąsiadujących z nią placówek handlowych. Brak parkingów, nieuporządkowane ciągi komunikacyjne powodują powstawanie korków i generują dodatkowy ruch pojazdów poszukujących miejsc parkingowych.

Tab 27 Zestawienie zużycia energii, wytworzonej energii i emisji CO₂

Źródło emisji	Zużycie/ Wytworzenie łącznie	Jednostka	Całkowita energia	Całkowita emisja CO ₂ eq	Udział w wielkości emisji lub wytworzeniu energii
			MWh/rok	Mg/rok	% *
Zestawienie zużycia energii z paliw i wielkość emisji					
Zużycie energii elektrycznej - budynki mieszkalne	435,02	MWh	435,02	427,19	33
Zużycie energii elektrycznej - usługi	87,77	MWh	87,77	86,19	7
Zużycie energii elektrycznej - przemysł	0,00	MWh	0,00	0,00	0

Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	4,00	m3	0,04	0,01	0
Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	0,00	MWh	0,00	0,00	0
Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	14,21	Mg	168,81	47,10	4
Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	265,00	Mg	1766,67	625,40	49
Spalanie biomasy - ogrzewanie budynków mieszkalnych	66,00	Mg	256,67	0,00	0
Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie budynków mieszkalnych	37,00	Mg	945,35	0,00	0
Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie usługi	5,00	m3	0,05	0,01	0
Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie usługi	0,00	MWh	0,00	0,00	0
Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie usługi	1,00	Mg	11,88	3,31	0
Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie usługi	14,40	Mg	96,00	33,98	3
Spalanie biomasy - ogrzewanie usługi	0,00	Mg	0,00	0,00	0
Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie usługi	0,00	Mg	0,00	0,00	0
Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie przemysł	0,00	m3	0,00	0,00	0
Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie przemysł	0,00	MWh	0,00	0,00	0
Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie przemysł	0,00	Mg	0,00	0,00	0
Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie przemysł	0,00	Mg	0,00	0,00	0
Spalanie biomasy - ogrzewanie przemysł	0,00	Mg	0,00	0,00	0
Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie przemysł	0,00	Mg	0,00	0,00	0
Spalanie oleju napędowego - pojazdy	4,59	Mg	54,53	14,56	1
Spalanie benzyn - pojazdy	13,63	Mg	162,80	40,54	3
Spalanie gazu płynnego	0,12	Mg	3,07	0,00	0

propan-butan (LPG) - pojazdy					
Zużycie energii elektrycznej - pojazdy	0,00	MWh	0,00	0,00	0
Składowanie odpadów	0,00	Mg		0,00	0
SUMA			3988,66	1278,29	100

Źródło: PGN Miasta i Gminy Pilawa

Tab 28:

Źródło emisji/wytworzenia energii	Całkowita energia pobrana i wytworzona	Całkowita emisja CO2 eq	Udział źródła w emisji sumarycznej
	MWh/rok	Mg/rok	% *
Zużycie energii elektrycznej (budynki mieszkalne)	435,02	427,19	33
Zużycie energii elektrycznej (usługi i przemysł)	87,77	86,19	7
Ogrzewanie budynków mieszkalnych	3137,54	672,51	53
Ogrzewanie budynków (usługi i przemysł)	107,93	37,31	3
Pojazdy transport - paliwa w tym energia elektryczna dla pojazdów (społeczeństwo, usługi, przemysł)	220,40	55,10	4
Składowanie odpadów (społeczeństwo, usługi, przemysł)		0,00	0
Wytworzenie energii przez OZE	0,000	0,00	0
Suma	3988,66	1278,29	100

Źródło: PGN Miasta i Gminy Pilawa

Tab 29: Liczba budynków w jednostkach pomocniczych – sołectwa i miasto Pilawa

Sołectwo/jednostki pomocnicze i miasto Pilawa	Liczba budynków	w tym wielorodzinnych	Użyteczności publicznej	Udział w ogólnej l. budynków w gminie
Goćław	240		14	8,5
Jaźwiny	152	1	4	5,4
Kalonka	72		1	2,5
Lipówki	241		25	8,5
Łucznicza	64		2	2,2
Niesadna i Niesadna Przecinka	94		2	3,3

Pilawa miasto	1243	10	68	44,1
Puznówka	246	1	22	8,7
Trąbki z osiedlem Czechy	268	12	5	9,5
Wygoda	145		2	5,1
Żelazna	55		8	2,0
GMINA Pilawa	2820			100

Liczba budynków nie jest wskaźnikiem w pełni miarodajnym ze względu na duże zróżnicowanie powierzchni jednostek pomocniczych. W tym celu wskazano jednostki najgęściej zabudowane, czyli potencjalnie najbardziej zagrożone niską emisją spowodowaną ogrzewaniem budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Tab 30: Gęstość zabudowy w jednostkach urbanistycznych

Sołectwo/jednostki pomocnicze i miasto Pilawa	Liczba budynków	Powierzchnia [ha]	Gęstość zabudowy (l. budynków na ha)
Goćław	240	851	0,28
Jażwiny	152	656	0,23
Kalonka	72	610	0,11
Lipówki	241	432	0,56
Łucznicza	64	1565	0,04
Niesadna i Niesadna Przecinka	94	377	0,25
Pilawa miasto	1243	662	1,88
Puznówka	246	1272	0,19
Trąbki z osiedlem Czechy	268	622	0,43
Wygoda	145	397	0,37
Żelazna	55	277	0,20
GMINA Pilawa	2820	7725	0,36

Biorąc pod uwagę, iż najwięcej budynków mieszkalnych, będących głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza znajduje się w miejscowościach **Pilawa, Trąbki, Lipówki, Goćław i Puznówka** to miejscowości, które należy uznać za najbardziej dotknięte zanieczyszczeniem powietrza. Ponadto, miejscowości **Pilawa, Trąbki, Lipówki, Jażwiny** oraz **Puznówka** to jednostki administracyjne położone przy drodze wojewódzkiej nr 805 lub drodze krajowej 17, emitujących zanieczyszczenia z transportu.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych

Stan jednolitych części wód powierzchniowych na terenie której leży gmina Pilawa jest zróżnicowany. Stan JCWP: Dopływ z Kaczego Bagna, Świder od Świdra Wschodniego do ujścia, Zimna Woda, Dopływ spod Sobieniek określono jako zły.

Ponadto, zgodnie z danymi KZGW, istnieje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych JCWP na terytorium gminy Pilawa.

Tab 31: Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy

Nazwa gminy	TERYT	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Stan wód	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych?
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW200017253669	Dopływ z Miętnego	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW200017255829	Zimna Woda	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW200017255832	Dopływ spod Sobieniek	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW200017255849	Dopływ z Kaczego Bagna	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW20001725649	Rudnia	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW200017256729	Struga	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW200017256732	Dopływ spod Bolechówka	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW200017256749	Dopływ spod Augustówki	zagrożona
garwoliński	Pilawa	140310_3	RW2000192569	Świder od Świdra Wschodniego do ujścia	zagrożona

Dane na temat stanu środowiska w poszczególnych sołectwach nie są dostępne, dlatego pod uwagę wzięto dane charakterystyczne dla całej Gminy Pilawa. W zakresie sfery środowiskowej przeanalizowano stan jednolitych części wód powierzchniowych. Zgodnie z danymi Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, co zdecydowało o stwierdzeniu stanu kryzysowego na terenie wszystkich sołectw. Należy uznać, że cały obszar gminy położony jest na terenie obejmującym jednolite części wód powierzchniowych zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w ramach "Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2015" wskazuje na przekroczenia benzoalfapirenu na terenie całej strefy mazowieckiej, a więc także na obszarze gminy Pilawa.

Zgodnie z danymi z Programu Gospodarki Niskoemisyjnej Miasta i Gminy w roku 2012 poziom B(a)P na terenie gminy przekracza dopuszczalne normy – rozkład stężeń średniorocznych B(a)P dla Miasta i Gminy Pilawa znajdował się w przedziale od 1,81 do 2,5 ng/m³ podczas gdy w powietrzu norma dla stężenia średniorocznego benzo(a)piranu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ wynosi 1 ng/m³.

B(a)P jest substancją oddziałującą szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie, ale także na roślinność, glebę i wodę. Wykazuje on dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Jest substancją kancerogenną, może powodować uszkodzenie nadnerczy, układu chłonnego, krwiotwórczego i oddechowego. Badania toksykologiczne i epidemiologiczne wskazują na wyraźną zależność pomiędzy ekspozycją na te związki, a wzrostem ryzyka powstawania nowotworów. Poziomy stężenie benzo(a)pirenu oznaczane w pyłe PM₁₀ w województwie mazowieckim były wysokie. Pomiar wykonywano na 11 stanowiskach pomiarowych przy 100% pokryciu systematycznymi pomiarami rozłożonymi równomiernie w ciągu roku.

Do oceny wykorzystano serie pomiarowe ze wszystkich stanowisk pomiarowych. Poziomy docelowe przekroczone były na 11 stanowiskach pomiarowych. Najwyższe stężenia odnotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W wyniku klasyfikacji klasę C otrzymały wszystkie strefy.

Tab 32. Klasyfikacja stref dla benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀, pod kątem ochrony zdrowia

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy w strefie dla poszczególnych czasów uśredniania stężeń B(a)P(PM ₁₀)		Decydująca metoda oceny	Symbol klasy strefy dla B(a)P (PM ₁₀)
			pomiar	model		
1	aglomeracja warszawska	PL1401	C	C	pomiar	C
2	miasto Radom	PL1403	C	C	pomiar	C
3	miasto Płock	PL1402	C	C	pomiar	C
4	strefa mazowiecka	PL1404	C	C	pomiar	C

Wg klasyfikacji zawartej w Raporcie, dla substancji dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Wyniki pięcioletniej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, na podstawie „Zbiorczego raportu krajowego z pięcioletniej oceny jakości powietrza w strefach za lata 2009-2013, wykonanej w 2014 roku przez WIOŚ” pokazują, że obszar gminy Pilawa przez cały ten okres

znajduje się w strefie sklasyfikowanej jako 3B – na terenie strefy rejestrowane były stężenia zanieczyszczeń powyżej wartości górnego progu oszacowania i jednocześnie powyżej wartości poziomów dopuszczalnych lub docelowych.

Wysypisko śmieci w Pilawie zostało zamknięte i rekultywowane w roku 2015.

Wg „Informacji o osiągniętych poziomach recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji” w roku 2015 poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami następujących frakcji odpadów komunalnych.

	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia [%]			
	2012	2013	2014	2015
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	10	12	14	16
Poziom osiągnięty przez Miasto i Gminę Pilawa	16,17	18,42	33,91	42,03

	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami [%]			
	2012	2013	2014	2015
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	30	36	38	40
Poziom osiągnięty przez Miasto i Gminę Pilawa	-	100	100	100

Źródło: dane własne Gminy

Główne problemy w sferze środowiskowej

1. Zagrożenie pogorszeniem stanu powietrza atmosferycznego związane z emisją CO₂, głównie z indywidualnych gospodarstw,
2. Zagrożenie niską emisją w wyniku emisji spalin w miejscowościach gęściej zaludnionych, w wyniku emisji liniowej przy drodze wojewódzkiej 805 i drogi krajowej nr 17, a także z uwagi na niewłaściwe rozwiązania komunikacyjne,
3. Pomimo zorganizowanego systemu odbioru odpadów komunalnych, Gmina boryka się z problemem istniejących dzikich wysypisk śmieci.
4. Niewystarczające wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturalnych dla rozwoju turystyki

Wskaźniki środowiskowe – tabela zbiorcza

Sołectwa, miasto Pilawa, jednostki	Obszar środowiskowy		
	Zagożenie niską emisją powyżej średniej gminy	Osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP	Przekroczenie normy dla poziomu B(a)P
Goćław	NIE	zagożone	TAK
Jażwiny	NIE	zagożone	TAK
Kalonka	NIE	zagożone	TAK
Lipówki	TAK	zagożone	TAK
Łucznicza	NIE	zagożone	TAK
Niesadna i Niesadna Przecinka	NIE	zagożone	TAK
Puznówka	NIE	zagożone	TAK
Trąbki z osiedlem Czechy	TAK	zagożone	TAK
Wygoda	TAK	zagożone	TAK
Żelazna	NIE	zagożone	TAK
Pilawa miasto	TAK	zagożone	TAK

7. Diagnoza zjawisk w sferze infrastruktury technicznej i społecznej

---

Infrastruktura komunikacyjna

System komunikacyjny gminy Pilawa składa się przede wszystkim z układu drogowego (i ulicznego) oraz komunikacji zbiorowej, w tym, głównie komunikacji autobusowej oraz linii kolejowej.

Przez teren gminy przebiegają następujące trasy komunikacji kołowej i kolejowej o znaczeniu ponadlokalnym:

- droga krajowa nr 17 o relacji: Warszawa-Lublin-Hrebenne (do przejścia granicznego łączącego Polskę i Ukrainę);
- droga wojewodzka nr 805 o relacji: Warszawice-Osieck-Pilawa-Wilchta;
- linia kolejowa nr 7 o relacji: Warszawa-Lublin-Dorohusk (do przejścia granicznego łączącego Polskę i Ukrainę);
- linia kolejowa nr 13 o relacji: Krusze-Pilawa;
- linia kolejowa nr 12 o relacji: Skierniewice-Łukow.

Droga krajowa nr 17 przecinająca gminę na kierunku pn-zach – pd-wsch posiada klasę drogi głównej o ruchu przyśpieszonym. Na terenie gminy planowany jest węzeł drogowy „Lipówki”, położony w miejscowości Lipówki, na wysokości obecnego skrzyżowania drogi krajowej z drogą wojewódzką nr 805.

Wszystkie linie kolejowe na terenie gminy (linia kolejowa nr 12, nr 13, nr 7) są zelektryfikowane. W ramach rozwoju sieci transeuropejskiej linia kolejowa nr 7 docelowa ma być zmodernizowana i przystosowana prędkości 160km/h dla pociągów pasażerskich i prędkości 120 km/h dla pociągów towarowych. Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa w Pilawie (linie kolejowe nr 7,12,13) oraz dwa przystanki osobowe w Jażwinach i Trąbkach przy „Hucie Szkła Czechy” (linia kolejowa nr 12).

W zakresie transportu zbiorowego, poza połączeniami kolejowymi relacji Warszawa-Pilawa-Lublin, na terenie gminy połączenia komunikacji drogowej relacji Pilawa-Garwolin, zapewniają przewoźnicy publiczni (PKS) oraz prywatni.

Linie autobusowe obsługują miasto Pilawa oraz sołectwa: Lipówki, Trąbki, Wygoda, Goćław. Należy zaznaczyć, że bezpośrednie połączenie komunikacyjne z Warszawą zapewnia jedynie transport kolejowy.

Sieć dróg publicznych w Pilawie stanowią:

- drogi gminne – ogółem 223,8 km (Pilawa – 13,6 km, gmina – 210,2 km)
w tym utwardzone – 29,99 km
- chodniki (Pilawa – 6650 mb, gmina – 1516,9 mb)
- drogi powiatowe na obszarze gminy – ogółem 27,8 km
- w tym o nawierzchni utwardzonej – 25 km;
- drogi wojewódzkie na obszarze gminy – 12 km (w pełni utwardzone);
- drogi krajowe na obszarze gminy – 7,5 km (w pełni utwardzone).

Na terenie Gminy do końca roku 2016 oddanych zostanie 512 mb ścieżek rowerowych w mieście Pilawa, przy ulicy Słonecznej.

Głównym mankamentem sieci komunikacyjnej jest jakość dróg gminnych. Wobec złego stanu części dróg obsługa ruchu samochodowego odbywa się głównie pozostałymi ulicami miejskimi. Tym samym dochodzi do koncentrowania się ruchu na wybranych ciągach ulicznych. Taki ruch uliczny powoduje:

- ograniczenie swobody prowadzenia ruchu lokalnego i pogorszenie bezpieczeństwa ruchu z uwagi na brak segregacji ruchu na ulicach miasta, w tym szczególnie w obszarze w okolicach punktów handlowych, dworca, placówek edukacyjnych
- nadmierne niszczenie infrastruktury transportowej (nawierzchnia) – dotyczy szczególności głównych dróg (krajowe, wojewódzkie) oraz centrów miasta i miejscowości.
- występowanie uciążliwości wywołanych ruchem samochodów (wibracje, hałas, emisje zanieczyszczeń) – dotyczy głównie centrów miejscowości i głównych szlaków komunikacyjnych gminy.

W złym stanie technicznym jest m.in. nawierzchnia ulic Wojska Polskiego, Dworcowej, Słonecznej, Kombatanckiej, Królowej Jadwigi i Miodowej. W roku 2016 rozpoczęto prace budowlane w celu poprawy infrastruktury w ul. Wojska Polskiego i ul. Kombatanckiej. Ulice Spacerowa oraz częściowo i Sportowa są ulicami o nawierzchni nieutwardzonej i wymagają budowy nawierzchni utwardzonej,

chodników, ścieżek rowerowych oraz kanalizacji deszczowej. Na terenie miasta Pilawa brak ścieżek rowerowych oraz odpowiedniej ilości miejsc parkingowych.

Zły stan nawierzchni powoduje znaczne utrudnienia w ruchu kołowym, przeciążenie dróg oraz negatywne skutki dla środowiska. Zachodzi pilna potrzeba poprawy jakości ciągów komunikacyjnych oraz budowy nowych dróg w kierunkach nowych obszarów inwestowania położone na obrzeżach miasta.

Uciążliwością dla mieszkańców jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, szczególnie w okolicach dworca kolejowego. Dotyczy to również dojazdów zaopatrzeniowych do punktów handlowo-usługowych.

Braki w infrastrukturze i zagospodarowaniu terenu są także obserwowane na terenie przylegającym do dworca PKP. Tereny wokół stacji PKP w Pilawie, położone po wschodniej stronie torów kolejowych, znajdujące się w bezpośredniej bliskości dworca kolejowego są bardzo zaniedbane. Znajdują się tam stare, zniszczone chodniki i ulice. Modernizacji wymaga także oświetlenie terenu. Z powodu braku parkingu, osoby z sąsiednich miejscowości, które dojeżdżają do pracy pociągiem, pozostawiają samochody na ulicy oraz chodnikach, co w znaczny sposób utrudnia ruch w obrębie dworca kolejowego.

Fot 2: Budynek dworca kolejowego w Pilawie

Źródło:

www.bazakolejowa.pl/https://www.google.pl/search?tbs=simg%3Am00&tbnid=d_TPaTXPqWclNM%3A&docid=vLQNDxNCAFkjqM&client=firefox-b&bih=777&biw=1600&tbm=isch

Działka, na której znajduje się budynek jest działką Polskich Kolei Państwowych, zamkniętym terenem kolejowym, obejmującą torowisko, perony, budynek dworca i tereny zieleni. W bezpośrednim otoczeniu budynku dworca znajdują się istniejące nawierzchnie utwardzone oraz miejscowo tereny zieleni. Od wschodu do budynku przylega plac przed dworcem, o funkcji komunikacyjnej, nawierzchnia asfaltowa z miejscami parkingowymi. Na północ od budynku znajduje się park, z którego prowadzi utwardzony ciąg pieszy wzdłuż wschodniej elewacji. Od południa do budynku przylega główny ciąg pieszy na perony. Od zachodu znajduje się utwardzony peron stacji kolejowej.

Stan terenu wokół dworca zagraża bezpieczeństwu mieszkańców i przyjezdnych. Jest to spowodowane znacznym ruchem samochodowym, ograniczaniem miejsca dla pieszych poprzez zastawianie chodników samochodami. Inne niebezpieczeństwa spowodowane są gromadzeniem się wokół terenów dworca osób popełniających wykroczenia – kradzieże kieszonkowe, kradzieże mienia z pozostawionych samochodów, picie alkoholu, bójki. Sprzyja temu zarówno wzmożony ruch pieszy i samochodowy jak również zaniedbanie terenu, nieuporządkowana zieleń, brak właściwego oświetlenia.

Uzasadnione jest sukcesywne podnoszenie parametrów dróg do wymaganych standardów. Konieczna jest sukcesywna realizacja nawierzchni utwardzonych i ulepszonych na odcinku dróg ich nie posiadających. Sukcesywnie należy wyposażać drogi w wydzielone ciągi piesze – chodniki. Należy wyznaczyć ciągi (ścieżki) rowerowe. W miarę potrzeb modernizacjom będą podlegać skrzyżowania – w celu poprawy sprawności i bezpieczeństwa ruchu.

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie Gminy Pilawa w wodę odbywa się w oparciu o istniejące ujęcia wody. Wydajność rzeczywista urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody wynosi średnio w ciągu doby ok. 3960 m³/d i jest niższa o ok. 25% od potencjalnej ich wydajności, która kształtuje się na poziomie ok. 5430 m³/d. Wszystkie wodociągi spełniają warunki pozwolenia wodno-prawnego, a uzdatniona woda odpowiada stawianym jej wymaganiom.

Ujęcia wody znajdują się w miejscowościach:

- ujęcie Lipówki (ujęcie komunalne)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- ujęcie Niesadna (ujęcie komunalne)
- ujęcie Trąbki (ujęcie zakładowe Huty Szkła „Czechy” S.A.)
- ujęcie Pilawa (ujęcie zakładowe ICI Polska Sp. z o.o. - dawniej: Fabryka Farb i Lakierów "Polifarb SA" w Pilawie)
- ujęcie Jednostki Wojskowej Nr 3758 w Pilawie

Poza ww. na terenie gminy Pilawa znajdują się inne ujęcia głębinowe:

- na terenie PKP Pilawa,
- na terenie Wytwórni Pasz w Pilawie - ujęcie nieczynne
- studnie na terenie szkół podstawowych w Goławiu i w Jaźwinach - ujęcia nieczynne
- na terenie Zakładu Tworzyw Sztucznych „Fol-plast” w Pilawie.

Łączna długość sieci wodociągowej w Gminie Pilawa wynosi obecnie 117,9 km i obejmuje 2 557 sztuk przyłączy wodociągowych (10 202 osób). 93,4% mieszkańców ma zapewniony dostęp do wody wysokiej jakości dostarczanej z wodociągu gminnego, w tym na terenach miejskich 99,0% a na terenach wiejskich 89,5%.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

W miejscowości Pilawa znajduje się komunalny system odprowadzania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych, w skład którego wchodzi 2 komunalne oczyszczalnie ścieków, w Pilawie i Trąbkach, o przepustowości łącznej 840 m³ na dobę wraz z siecią kanalizacyjną o długości 61,6 km. Na koniec 2015 r. do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 1293 gospodarstw domowych (w tym 1064 na terenie miasta Pilawa). Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej, to 61,26% ludności gminy, w tym na terenach miejskich 89,67%, a na terenach wiejskich 41,28%.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują 2 oczyszczalnie:

- oczyszczalnia zakładowa, Akzo Nobel Decorative Paints Sp. z o.o. w Pilawie;
- oczyszczalnia osiedlowa, Jednostka Wojskowa Nr 3090 w Pilawie.

Kanalizacja sanitarna występuje w mieście Pilawa, miejscowościach Trąbki, Lipówki i Wygoda.

Sieci kanalizacyjnej brakuje w miejscowościach: Jaźwiny, Łucznicza, Puznówka, Niesadna, Goław, Kalonka i Żelazna.

Osoby mieszkające w gospodarstwach nie podłączonych do sieci zbiorczej korzystają z szamb oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Obecnie na terenie gminy jest 10 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Sieć gazowa

Długość czynnej sieci gazowej w gminie Pilawa to 53 370 m, w tym

- sieci przesyłowej – 11 844 m,
- sieci rozdzielczej – 41 463 m.

Do sieci gazowej podłączonych jest około 1226 przyłączy gazowych (ponad 5500 osób), w tym na terenach miejskich 598 przyłączy (2507 osób). Zużycie gazu w gospodarstwach domowych wynosi 1 371,2 tys. m³.

Infrastruktura mieszkaniowa

Na koniec 2015 r. na terenie Miasta i Gminy Pilawa zlokalizowanych było 3273 mieszkań, z tego 7 mieszkań to zasoby stanowiące własność gminy. Liczba zasobów mieszkaniowych w Pilawie wzrasta. W strukturze własności wyraźnie dominowały zasoby należące do osób fizycznych, a ich udział wykazywał tendencję rosnącą (od 97,35% w 2013 r. do 99,84% w 2015).

Przeciętna liczba osób przypadających na jedno mieszkanie wynosiła w 2014 r. 3,3 przy średniej powierzchni użytkowej mieszkania 85 m². Na jedną osobę przeciętnie przypadało zaś ponad 25,0 m².

Średnie wskaźniki warunków mieszkaniowych w Pilawie w roku 2010 są wyższe niż średnia dla całego kraju. Statystyczne pilawskie mieszkanie ma powierzchnię 88,2 m² (70,9 m² - średnia krajowa). Negatywnym zjawiskiem jest fakt, że wskaźniki wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje są w Pilawie gorsze od średnich dla kraju. Przyczyny takiego stanu należy upatrywać w tym, że znaczna ilość mieszkań znajduje się w budynkach jednorodzinnych. W przypadku budynków starych, wyposażenie mieszkań jest słabsze niż średnia dla całej gminy. Dotyczy to głównie budynków zlokalizowanych na osiedlu Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Wojska Polskiego w Pilawie. Obszar ten jest niewystarczająco wyposażony w infrastrukturę techniczną w porównaniu do reszty gminy. Ponadto, odnotowuje się także zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z tych obiektów, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Na potrzeby rodzin o niskich dochodach Miasto i Gmina Pilawa dzierżawi tylko 3 mieszkania od PKP, jako mieszkania socjalne. W przyszłości podejmowane będą działania, które zapewnią ludności Miasta mieszkania komunalne. Ponadto, konieczne będzie podejmowanie starań o poprawę stanu technicznego lokali komunalnych, poprzez prowadzenie prac remontowych. Powinno to mieć na celu nie tylko poprawę stanu obiektów, ale także zapewnienie dobrych warunków do życia.

System ciepłowniczy

System ciepłowniczy gminy opiera się w dużej mierze na lokalnych, indywidualnych paleniskach domowych lub lokalnych kotłowniach. Z sieci ciepłowniczej korzystają jedynie mieszkańcy Osiedla przy Hucie Szkła „Czechy”. Wszystkie obiekty publiczne na terenie Gminy, w tym: szkoły, ośrodki zdrowia, strażnice OSP wyposażone są w ogrzewanie gazowe.

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Pilawa funkcjonują następujące obiekty infrastruktury społecznej:

- I. 2 przedszkola: samorządowe w Pilawie i niepubliczne w Lipówkach,
- II. 4 publiczne szkoły podstawowe w Pilawie, Trąbkach, Goławiu, Puznówce,
- III. 2 Gimnazja prowadzone przez Gminę (w Pilawie i Trąbkach),
- IV. Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Pilawie i filie biblioteczne w miejscowościach Puznówce, Trąbkach, Goławiu,
- V. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury - główny ośrodek kultury w Pilawie, nadzorujący świetlice w Trąbkach, Jaźwinach, Kalonce, Żelaznej, Niesadnej, Wygodzie. Jako instytucja zajmuje się organizowaniem wszelkich imprez kulturalnych na terenie całej gminy Pilawa.

Są to:

- Dni Pilawy, Dożynki Gminne, Dzień Dziecka
- imprezy okolicznościowe (Dzień kobiet, 11 listopada, 3 maja, Mikołajki, Andrzejkowe, obchody świąt okolicznościowych),
- bale karnawałowe, andrzejkowe dla dzieci,
- codzienne zajęcia artystyczne: malarstwo, rzeźba, decoupage, fotograficzne, folklorystyczne, patchwork, haft

- koncerty w MGOK, spektakle teatralne, festyny, pikniki rodzinne, koncerty w parku miejskim
- organizowanie akcji wakacje i ferie, zarówno w Pilawie jak i w innych miejscowościach na terenie gminy, w których znajdują się nasze świetlice.

VI. Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilawie,

VII. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pilawie i Ośrodek Zdrowia w Trąbkach.

Stan techniczny obiektów edukacyjny i kulturalnych jest niezadowalający i wymaga inwestycji wpływających na jakość świadczonych usług oraz na obniżenie kosztów ich funkcjonowania. Budynek wymagają termomodernizacji, konieczne jest także doposażenie ich w nowoczesny sprzęt. Budynek MGOK wymaga rozbudowy w celu dostosowania do planowanego poszerzenia działalności.

Budynek MGOK nie jest dostosowany do pełnienia zakładanych funkcji edukacyjno-społecznych. Budynek jest w złym stanie technicznym, posiada zbyt mało pracowni, istniejące sale mają zbyt małą metraż do prowadzenia zajęć przy większej liczbie dzieci

Istotnym mankamentem jest niedostosowanie architektoniczne budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób starszych. Budynek charakteryzuje się niską estetyką.

Tereny sportowe, rekreacyjne i tereny zielone

Baza oświatowa wraz z zapleczem sportowym jest na dobrym poziomie. W roku 2002 oddano do użytku halę sportową w Pilawie (przy ul. Letniskowej). Jest to kompleks sportowy pod zarządem Publicznej Szkoły Podstawowej w Pilawie, która odpowiedzialna jest za zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie sportu i rekreacji poprzez realizację usług w dziedzinie sportu, kultury fizycznej i sportu, we współdziałaniu z organizacjami kultury fizycznej i sportu. W budynku znajduje się boisko do gry w halową piłkę nożną, siatkową, ręczną i koszykówkę, sale do korekty postawy, siłownia oraz sauna fińska. Obiekt jest wyposażony w profesjonalny sprzęt sportowy, co umożliwi organizację oficjalnych spotkań w piłce siatkowej, koszykówce oraz halowej piłce nożnej. Uzupełnieniem istniejącego obiektu jest boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni. Gmina posiada również stadion miejski w Pilawie (przy ul. Spacerowej). Na terenie Gminy funkcjonuje 7 klubów sportowych w tym: 6 klubów w ramach LZS - „Hutnik Trąbki”, „Puznówka 96”, „Piorun Lipówki”, „Grom Wygoda”, „LZS Goćław”, „Arbol Trąbki” oraz Ludowy Klub Sportowy „Burza” w Pilawie.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Fot. 3: Stadion sportowy „Burza”

Źródło: Miasto i Gmina Pilawa

Stan bazy sportowej jest niewystarczający, chociaż odnotowuje się tendencję poprawy w tym zakresie. Ważnym zadaniem jest modernizacja terenów sportowo-rekreacyjnych w obrębie stadionu miejskiego.

Na terenie gminy Pilawa istnieją następujące tereny rekreacyjne, wskazane w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego:

1. Stadion Sportowy „Burza” w Pilawie - Stadion Klubu Sportowego „Burza” w Pilawie położony jest północnej części miasta na działce 1772, przy ulicy Spacerowej 5. Istniejąca infrastruktura – boisko do piłki nożnej, częściowo zadaszona trybuna, szatnie dla zawodników w nowowyzbudowanym obiekcie. W roku 2015 został wybudowany budynek zaplecza sportowego.

Początki klubu „Burza” sięgają 1946r. Założył go jako Koło Sportowe, nauczyciel Aleksander Gerlach. Dużej pomocy udzieliło Koło miejscowego Związku Zawodowego Kolejarzy. W latach 1953-1956 wybudowano nowe boisko do piłki nożnej i siatkowej. Zaczęto także grać w tenisa stołowego oraz w hokeja na lodzie. W tym też czasie Koło Sportowe przemianowane zostało w Klub Sportowy "Burza". Największą popularnością cieszyła się gra w piłkę nożną. Przez długie lata zespół piłki nożnej grał w klasie "B".

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Stadion jest wykorzystywany na potrzeby rozgrywek sportowych (piłka nożna), ale także jako miejsce organizacji imprez sportowych i kulturalnych, spotkań mieszkańców.

Obecnie znaczna część obszaru stadionu nie jest jeszcze zagospodarowana, a istniejące trybuny wymagają pilnej modernizacji. Brak jest również utwardzonego parkingu dla samochodów osobowych, ale również dla autokarów, którymi przyjeżdżają sportowcy na mecze oraz zawody sportowe. Brak właściwie urządzonych terenów rekreacyjno-sportowych na stadionie, które zapewniłyby właściwe zaplecze dla imprez kulturalno-sportowych przy zachowaniu właściwego komfortu i bezpieczeństwa uczestników.

2. Park Miejski w Pilawie – Park został gruntownie odnowiony po przejęciu przez Gminę Pilawa od PKP własności terenu. W ramach prac wykonana została nowa altana, ławeczki, chodniki, latarnie, fontanna i domek dla kaczek oraz otaczające całość nowe ogrodzenie. Uporządkowano także zieleń i wykonano nowe nasadzenia.

3. Place zabaw we wsiach Gminy Pilawa i mieście Pilawa

4. Boiska szkolne przy szkołach podstawowych i gimnazjalnych

5. Tereny rekreacyjne w miejscowościach Trąbki, Lipówki, Puznówka – do dyspozycji mieszkańców są place i ścieżki wraz z elementami małej architektury.

Rewitalizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ma istotne znaczenie dla rozwiązywania problemów społecznych, w tym aktywizacji społecznej i integracji. Stanowi jeden z kluczowych elementów służących realizacji celów społecznych nakreślonych w Programie.

Ochrona zdrowia

Ludność miasta Pilawa objęta jest, w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, opieką jednego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Pilawie, przy ul. Wojska Polskiego 16.

Budynek SP ZOZ w Pilawie przebudowany został w roku 2009 zmieniając całkowicie swój wizerunek. Uzyskał nową bryłę, kolorystykę i otoczenie stając się obiektem otwartym i przyjaznym dla pacjenta, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Obiekt wyposażono w windę dla niepełnosprawnych. Modernizacja budynku pozwoliła również na zwiększenie zakresu świadczonych usług wraz z rozbudową obiektu wykonano ocieplenie całego budynku. Przy budynku zaprojektowano dodatkowe miejsca parkingowe, w tym dla osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy Pilawy mogą korzystać także z usług Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Eskulap S.C., świadczącego usługę zarówno w ramach kontraktów z NFZ, jak i prywatnie. W Pilawie działa także Niepubliczny Zakład Opieki Stomatologicznej oraz inne prywatne gabinety lekarskie różnych specjalności.

Baza oraz sprzęt diagnostyczny i leczniczy SP ZOZ są na poziomie dobrym, zgodnym ze standardami współczesnej medycyny. Placówka dysponuje dobrą bazą, która ulega sukcesywnej poprawie i spełnia wymagania NFZ w tym zakresie.

W Pilawie nie ma szpitala, najbliższa placówka znajduje się w Garwolinie.

Zakres usług specjalistycznych możliwych do uzyskania w mieście jest zadawalający. Jednak gros usług specjalistycznych, zarówno w lecznictwie stacjonarnym, jak i ambulatoryjnym, świadczy Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Garwolinie. Zauważyć można niewystarczającą dostępność do świadczeń leczniczych, szczególnie w zakresie stomatologii i niektórych specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, czego przejawem są wydłużające się kolejki. Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia jest ograniczona.

Całodobową opiekę nad osobami dorosłymi, które nie mogą samodzielnie funkcjonować z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, zapewniają placówki zlokalizowane na terenie sąsiednich gmin, w miejscowościach Otwock i Konstancin-Jeziorna. W Pilawie brak takich placówek.

Kultura

Potrzeby kulturalne realizowane są przez instytucje i placówki kultury samorządu miejskiego, samorządu wojewódzkiego oraz placówki edukacyjne. Głównym zadaniem tych instytucji jest tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, zainteresowanie kulturą i sztuką oraz upowszechnianie czytelnictwa, dorobku poszczególnych dziedzin życia kulturalnego.

Na terenie Miasta Pilawa działa Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. W jego ramach działają sekcje:

- plastyczna dla dzieci i młodzieży;
- taneczna dla dzieci i młodzieży;
- warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży;
- sekcja plastyczna;

- warsztaty rękodzielnicze dla dorosłych;
- nauka gry na instrumentach;
- sekcja modelarska;
- sekcja ekologiczna.

Na terenie Miasta działa także Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, mająca swoje oddziały w miejscowościach Trąbki, Puznówka i Goćław. Organizują one różnorodne spotkania, konkursy dla dzieci (w tym dzieci w wieku przedszkolnym) i młodzieży czy wystawy.

Fot 4: Dni Pilawy, Orkiestra Dęta

źródło: [www. http://mqokpilawa.pl](http://mqokpilawa.pl)

W Pilawie działa Orkiestra Dęta składająca się z 40 osób, która uświetnia swoją obecnością wszystkie imprezy gminne oraz kościelne tj.: doroczne Dożynki, Dni Pilawy, obchody rocznic historycznych, pasterka, rezurekcje itp.

W Pilawie organizowane są imprezy i spotkania lokalne w oparciu o teren stadionu miejskiego.

Barierą w dalszym rozwoju jest niewystarczająca baza lokalowa w odniesieniu do profilu i poziomu prowadzonej działalności kulturalnej oraz niewystarczające zaplecze techniczne i środki finansowe na rozwój nowych inicjatyw.

Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury utrudnia rozwój działalności i zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców. W obecnej sytuacji nie spełnia on standardów nowoczesnej placówki kulturalnej.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Istniejące placówki kultury dysponują podstawową aparaturą i środkami technicznymi niezbędnymi do obsługi większości imprez realizowanych w obiektach. Niezbędne jest jej stałe uzupełnianie i unowocześnianie, szczególnie w zakresie oświetlenia, nagłośnienia, rejestracji, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu realizacji imprez.

Problemy w sferze infrastruktury technicznej i społecznej

1. Niewystarczające wobec wymaganych standardów parametry techniczne dróg gminnych,
2. Zbyt niski wskaźnik długości ciągów komunikacyjnych: pieszych i rowerowych,
3. Niedostateczne bezpieczeństwo zwiększającej się liczby użytkowników dróg na terenie Gminy Pilawa,
4. Niepełne zwodociągowanie i skanalizowanie obszaru Gminy,
5. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura społeczna: zły stan infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz służącej edukacji
6. Brak komunalnego zasobu mieszkaniowego o odpowiednim standardzie

8. Delimitacja obszarów zdegradowanych

8.1 Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych

Obszary zdegradowane to te tereny w Gminie, które znajdują się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych a także środowiskowych, gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych. Obszary zdegradowane w Gminie Pilawa zostały określone w procesie pogłębionej diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej uzupełnionej o wyniki konsultacji społecznej i subiektywną ocenę Rady Miasta i Gminy wobec obszarów o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego. W ramach procesu delimitacji obszarów skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk kryzysowych, w tym przede wszystkim problemów natury społecznej: wysokiej stopy bezrobocia, wysokiego odsetka rodzin korzystających z pomocy społecznej, wysokiej przestępczości. Przeanalizowano także negatywne zjawiska w sferze środowiskowej: zagrożenie zanieczyszczeniem powietrza i gleb oraz przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną.

Dla uzyskania porównywalności wyników diagnozy przygotowano dane dla podobnych jednostek przestrzennych, charakteryzujących się spójnością społeczną i przestrzenną. Pozyskane i przeanalizowane dane dotyczące negatywnych zjawisk społecznych, a także przekroczeń standardów jakości środowiska czy obszarów zdegradowanych pod względem przestrzenno-funkcjonalnym odniesiono do jednostek urbanistycznych – poszczególnych miejscowości/wsi w Gminie Pilawa.

Dodatkowo, zwrócono również uwagę na wewnętrzny potencjał rozwojowy obszarów, który może mieć kluczowy wpływ na rozwój całej Gminy oraz założenia dokumentów strategicznych i dotyczących zagospodarowania przestrzennego. Wstępnie wytypowane obszary kryzysowe zostały doprecyzowane na podstawie konsultacji społecznych oraz spotkań z przedstawicielami ważnych instytucji publicznych, które posiadają odpowiednie kompetencje i wiedzę na temat tego, które z obszarów wymagają największego wsparcia (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy w Pilawie, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury).

Analiza wyników ankiet

Gmina Pilawa zwróciła się do Mieszkańców z prośbą o wypełnienie ankiet „Konsultacje społeczne prowadzone w ramach opracowywania „Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa” na lata 2016-2023.

W ankiecie należało wskazać najważniejsze zdaniem Mieszkańców, problemy społeczne i infrastrukturalne występujące na terenie Gminy.

Ankieta została podzielona na następujące elementy:

- główne problemy Miasta i Gminy Pilawa
- działania podejmowane w Mieście i Gminie Pilawa poprawiające jakość życia mieszkańców
- patologie społeczne wskazane do rozwiązania dzięki procesowi rewitalizacji
- problemy gospodarcze wskazane do rozwiązania dzięki procesowi rewitalizacji
- problemy przestrzenno-funkcjonalne wskazane do rozwiązania dzięki procesowi rewitalizacji
- problemy techniczne wskazane do rozwiązania dzięki procesowi rewitalizacji
- działania dotyczące ochrony środowiska poprawiające jakość życia mieszkańców
- kumulacja negatywnych zjawisk

W ankiecie wzięło udział 34 mieszkańców (liczba ankiet przesłanych do Urzędu Miasta i Gminy Pilawa). Wśród osób, które przesłały ankiety było 21 kobiet i 13 mężczyzn. Większość respondentów miało wykształcenie wyższe (23 osoby), dalej były osoby z wykształceniem policealnym/niepełnym wyższym (6 osób) i średnim (5 osób).

Wyniki zbiorcze ankiet przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab: Ocena głównych problemów Miasta i Gminy Pilawa

Wyszczególnienie problemów	Niskie zagrożenie problemem Waga 20%	Średnie zagrożenie problemem Waga 50%	Wysokie zagrożenie problemem Waga 100%	WAGA (niskie 20% / średnie 50% / wysokie 100%)
Brak oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla osób w różnym wieku	3	11	20	26,1
Ograniczone możliwości odpoczynku i rekreacji (brak ścieżek rowerowych, terenów zielonych, obiektów sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw)	5	8	21	26
Wadliwa lub niewystarczająca infrastruktura publiczna (stan dróg i ciągów pieszych, oświetlenie miejskie, oznakowanie, ilość i stan śmietników w przestrzeni publicznej itp.)	3	18	15	24,6
Niski poziom dochodów mieszkańców	4	25	9	22,3
Niewykorzystywane walory turystyczne miejscowości	7	12	14	21,4
Zanieczyszczenie środowiska	4	24	8	21,2
Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców	1	25	8	20,7
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc)	7	14	11	19,4
Bezrobocie	4	25	6	19,1
Zła sytuacja mieszkaniowa (ilość i jakość mieszkań)	6	17	9	18,7
Stan budynków kubaturowych (mieszkalnych, usługowych, publicznych itp.)	7	23	5	17,9
Ubóstwo	8	25	3	17,1
Stan zabytków	16	14	3	13,2

Mieszkańcy oceniali problemy w skali niskie, średnie, wysokie. Respondenci oceniali każdy problem określając jego skalę. Oddane głosy zostały zliczone i przeliczone przez przyjęte wagi:

niskie zagrożenie – 20%/0,2;

średnie zagrożenie – 50%/0,5

wysokie zagrożenie – 100%/1

W wyniku przeliczenia otrzymanych wyników otrzymano problemy uszeregowane od najistotniejszego do najmniej istotnego.

Do najistotniejszych problemów zaliczono brak oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla osób różnym wieku. Kolejne problemy wynikają z braku infrastruktury drogowej, sportowej i rekreacyjnej. Istotne są także problemy związane ze środowiskiem naturalnym. Znaczna liczba respondentów wskazała na problem bezrobocia i patologii społecznych jako średnie zagrożenie dla Miasta i Gminy.

Tab: Ocena działań podejmowanych w Mieście i Gminie Pilawa, które poprawiłyby jakość życia mieszkańców i ich rodzin

Wyszczególnienie	Nieistotne	Ważne	Kluczowe	WAGA (nieistotne -20% / ważne -50% / kluczowe 100%)
Wygodne i funkcjonalne chodniki i poprawa stanu technicznego dróg	4	10	20	26,8
Lepsza oferta spędzenia czasu wolnego dla dzieci i dorosłych	2	16	16	24,4
Podniesienie jakości usług medycznych oraz ich dostępności	4	15	16	24,3
Utrzymanie czystości i porządku w gminie na wysokim poziomie	-	20	13	23
Wzrost przedsiębiorczości	1	21	11	21,7
Zwiększenie bezpieczeństwa w miejscowości	-	23	10	21,5
Aktywizacja zawodowa mieszkańców	6	16	11	20,2
Budowa obiektów rekreacji i wypoczynku (boisko, plac zabaw itp.)	6	16	10	19,2
Lepsza oferta edukacyjna szkół, dostęp do przedszkola	7	19	7	17,9
Poprawa oświetlenia ulicznego	9	23	3	16,1

W ankietach wskazano, że najistotniejsze działania, które należy podjąć w celu poprawy sytuacji to poprawa stanu infrastruktury drogowej, w tym ścieżek rowerowych oraz poprawa oferty spędzania wolnego czasu. Najniżej oceniono konieczność modernizacji oświetlenia ulicznego.

Tab: Patologie społeczne, na których rozwiązanie ma wpłynąć proces rewitalizacji

Liczba osób wskazujących problem	Problem
19	bezrobocie
16	słaba samoorganizacja społeczna i współpraca pomiędzy mieszkańcami, a władzami publicznymi
15	niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia)
14	złe warunki życia emerytów i osób niepełnosprawnych
14	niski poziom wykształcenia oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
13	ubóstwo, bieda
12	brak poczucia bezpieczeństwa wśród społeczeństwa, słaba integracja lokalna
11	emigracja młodych i dobrze wykształconych osób
9	niedostateczna opieka nad dziećmi i młodzieżą
8	niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
8	zła sytuacja mieszkaniowa
4	brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)

W ocenie mieszkańców działania rewitalizacyjne powinny wpłynąć w największym stopniu na ograniczenie bezrobocia i rozwinąć integrację społeczną. Najmniejszy wpływ, zdaniem ankietowanych, proces rewitalizacji będzie miał na dostęp do nowoczesnych technologii.

Tab: Problemy gospodarcze, na których rozwiązanie ma wpłynąć proces rewitalizacji

Liczba osób wskazujących problem	Problem
16	niewykorzystanie potencjału turystycznego gminy
15	niedostateczny poziom wsparcia w zakresie doradztwa inwestycyjnego, działalności eksperckiej oraz usług finansowych
14	brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami
12	słabo rozwinięty sektor usług
11	brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych (brak uzbrojenia, słaba dostępność komunikacyjna, zagrożenie osuwiskowe i powodziowe)
8	brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw
4	ograniczony dostęp do nowoczesnych technologii

Problemy gospodarcze nie zostały we wcześniej omówionych tabelach uznane za priorytetowe. W obrębie sfery gospodarczej za najistotniejsze problemy, które powinna rozwiązać rewitalizacja Gminy

Pilawa wskazano wykorzystanie potencjału turystycznego. Kolejny problem, który powinna ograniczyć rewitalizacja to zdaniem ankietowanych doradztwo inwestycyjne, wsparcie eksperckie i usługi finansowe. Wskazuje to najważniejsze ograniczenia w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Tab: Problemy przestrzenno-funkcjonalne, na których rozwiązanie ma wpłynąć proces rewitalizacji

Liczba osób wskazujących problem	
17	słaba samoorganizacja społeczna i współpraca pomiędzy mieszkańcami, a władzami publicznymi
15	niska estetyka przestrzeni publicznych – dróg, placów, skwerów, parków, małej architektury
11	brak miejsc sportowo-rekreacyjnych w pobliżu miejsca zamieszkania
9	słaby przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia zamieszkania
8	niski poziom obsługi komunikacyjnej terenów osadniczych
7	brak w pełni wyposażonych świetlic wiejskich
6	brak lub niska jakość przedszkoli, bądź też niewystarczająca ilość miejsc w tych placówkach
5	brak urządzeń komunalnych gospodarki kanalizacyjnej (sieci i oczyszczalni ścieków)
4	brak urządzeń komunalnych gospodarki wodnej (sieci i urządzeń zaopatrzenia w wodę)

Najważniejszym problemem przestrzenno-funkcjonalnym wskazanym przez Ankietowanych jest słaba organizacja społeczna i współpraca pomiędzy mieszkańcami. Drugi w kolejności problem to niska estetyka przestrzeni publicznej.

W ocenie ankietowanych za najmniej istotne uznane zostały problemy związane z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną.

Tab: Problemy techniczne, na których rozwiązanie ma wpłynąć proces rewitalizacji

Liczba osób wskazujących problem	
23	rozbudowa/modernizacja infrastruktury drogowej
22	rozbudowa/modernizacja infrastruktury towarzyszącej (chodniki, ścieżki rowerowe, parkingi, oświetlenie)
12	modernizacja, w tym termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
10	zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw itp.
9	bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej (w budynkach użyteczności publicznej, w obrębie dróg i chodników)
8	rozbudowa/modernizacja infrastruktury edukacyjnej: przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, poprawa jakości wyposażenia
7	rozbudowa/modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej

6	rozbudowa/modernizacja świetlic wiejskich i poprawa jakości ich wyposażenia
3	zwiększenie dostępu do obiektów usługowych

Wśród najważniejszych problemów technicznych, na których rozwiązanie powinna wpłynąć rewitalizacja wymieniono infrastrukturę drogową, termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych.

Tab: Działania dotyczące ochrony środowiska, na których rozwiązanie ma wpłynąć proces rewitalizacji

Liczba osób wskazujących problem	Problem
20	Ochrona krajobrazu i środowiska
13	Ograniczenie niskiej emisji w miejscowości
8	Poprawa jakości wody do picia

Tab: Negatywne zjawiska, które charakteryzują się kumulacją na terenie Miasta i Gminy Pilawa

Wyszczególnienie	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem	WAGA (niskie -20% / średnie -50% / wysokie 100%)
Niski poziom dochodów mieszkańców	3	20	8	18,6
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc)	5	13	12	18,6
Bezrobocie	1	22	7	18,2
Ubóstwo	4	23	5	17,3
Słaba kondycja społeczeństwa obywatelskiego	6	12	10	17,2
Zanieczyszczenie środowiska	8	10	9	15,6
Niski poziom przedsiębiorczości	3	19	5	15,1
Zła sytuacja mieszkaniowa (ilość i jakość mieszkań)	7	16	5	14,4
Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców	3	21	3	14,1
Stan budynków kubaturowych (mieszkalnych, usługowych, publicznych itp.)	4	18	4	13,8

Brak organizacji pozarządowych	9	15	4	13,3
Stan zabytków	12	12	2	10,4

Wśród pilnych problemów do rozwiązania wymienione zostały patologie społeczne, bezrobocie i ubóstwo. Diagnoza ta pokrywa się diagnozą opartą o dane statystyczne i raporty policji. Jednocześnie, pomimo niewielkiej liczby organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Ankietowani nie odczuwają ich braku. Może to wynikać z faktu coraz powszechniejszego ponadlokalnego i ponadregionalnego działania organizacji pozarządowych, co sprawia, że pomimo braku zadowalającej aktywności NGO na obszarze gminy, mieszkańcy mają styczność z organizacjami pozarządowymi albo słyszą o ich aktywności dzięki mediom.

Wyniki ankiet wskazują na niewielkie zainteresowanie stanem zabytków na terenie gminy. Ze względu na ich charakter i stan mieszkańcy nie widzą istotnego wpływu rewitalizacji tych obiektów na rozwiązywanie problemów gminy i jej mieszkańców.

Analiza problemów w oparciu o dane statystyczne

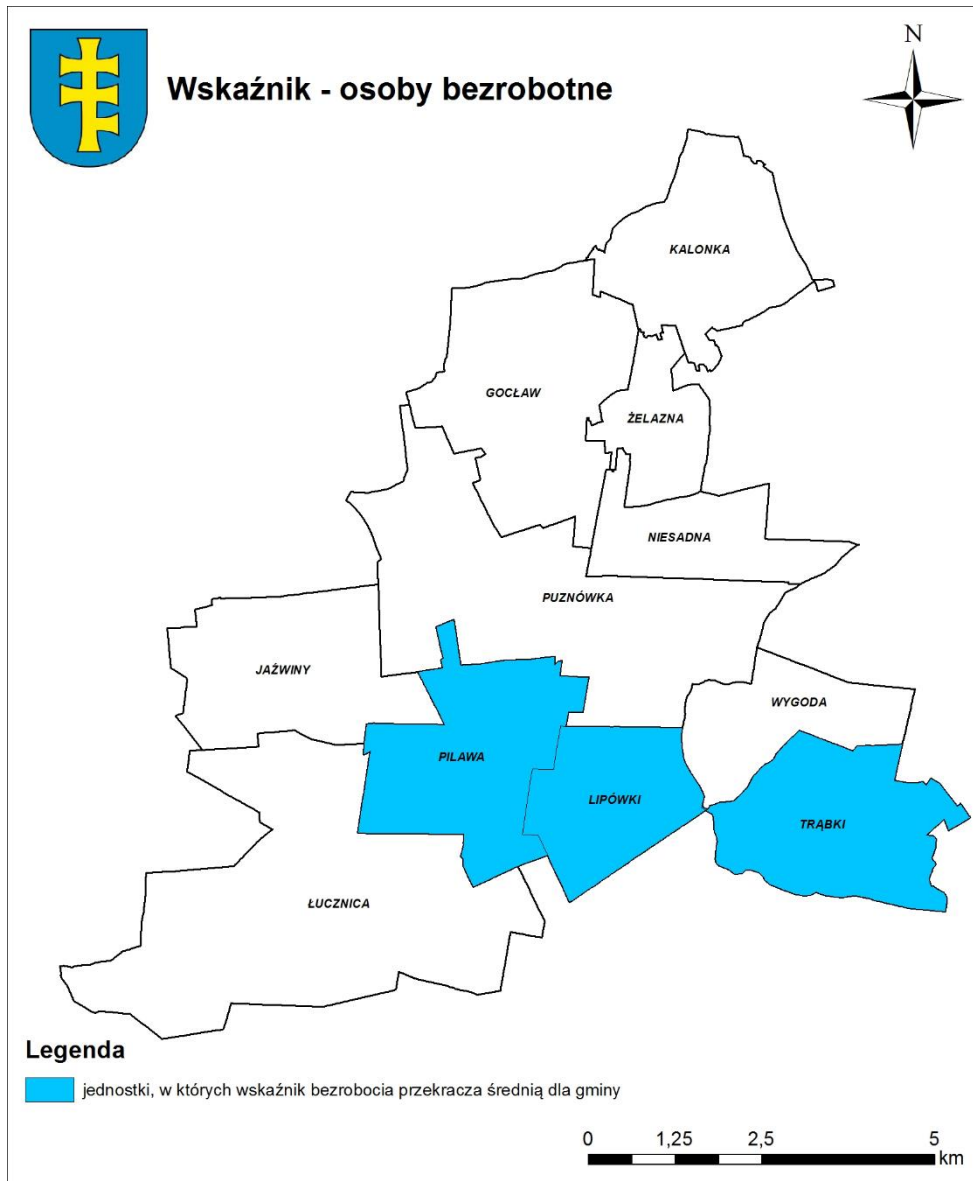
Obszary problemowe zaznaczono na mapie, na której naniesiono obszary administracyjne sołectw i miasta Pilawa. Obszar nr 4 obejmuje jednostki Niesadna i Nieładna-Przecinka, a obszar nr 11 obejmuje jednostki Trąbki i Trąbki-Osiedle. Jednostki te zostały przeanalizowane łącznie, wyniki analizy problemów przedstawiono zbiorczo, jako obszar 4 i obszar 11.

Poniżej przedstawiono wskaźniki, które wybrano do analizy pod względem możliwości pozyskania informacji oraz adekwatności dla charakteru omawianego obszaru i problemów występujących w Gminie:

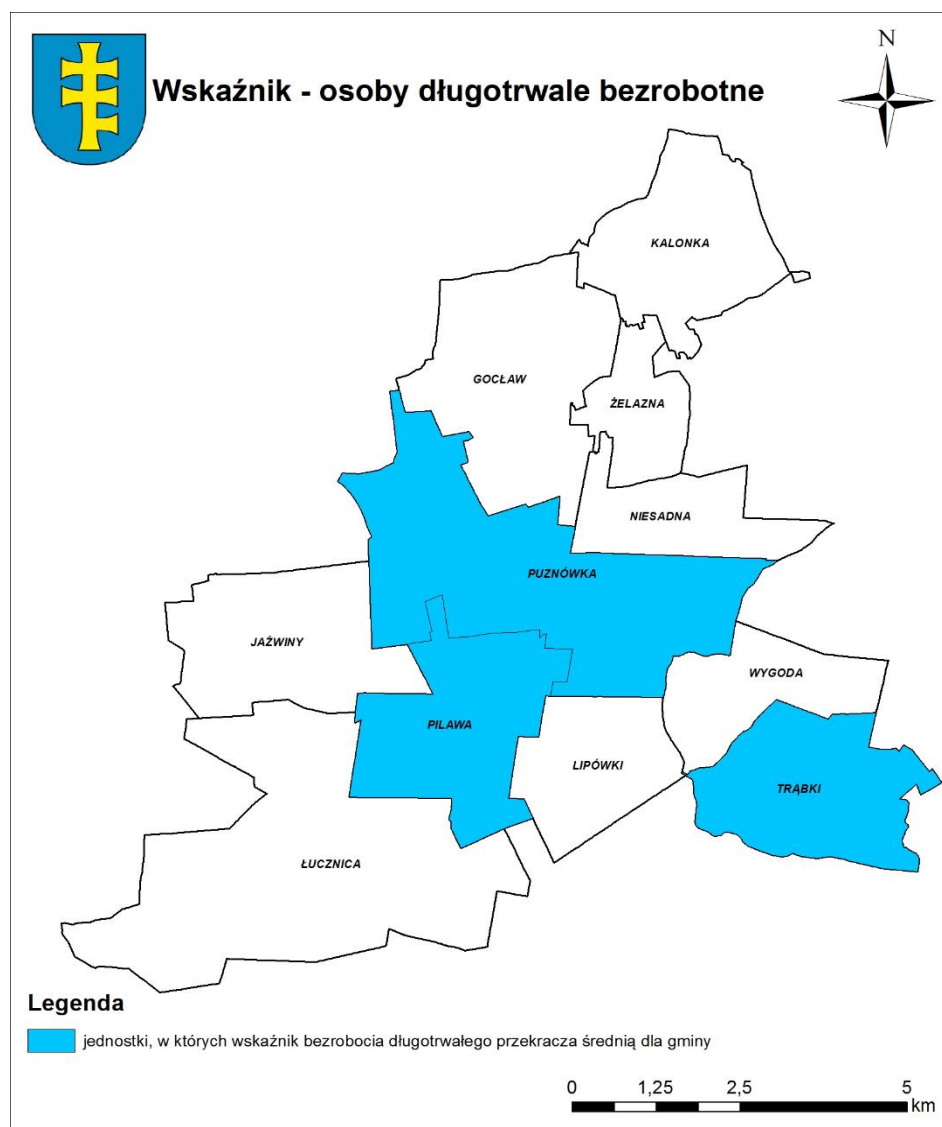

1. Społeczne:

a) Wyższy niż na pozostałych obszarach gminy poziom bezrobocia. Przeanalizowano adresy zamieszkania rodzin dotkniętych problemem bezrobocia oraz wskazano te obszary Gminy, w których wskaźnik osób bezrobotnych jest najwyższy.

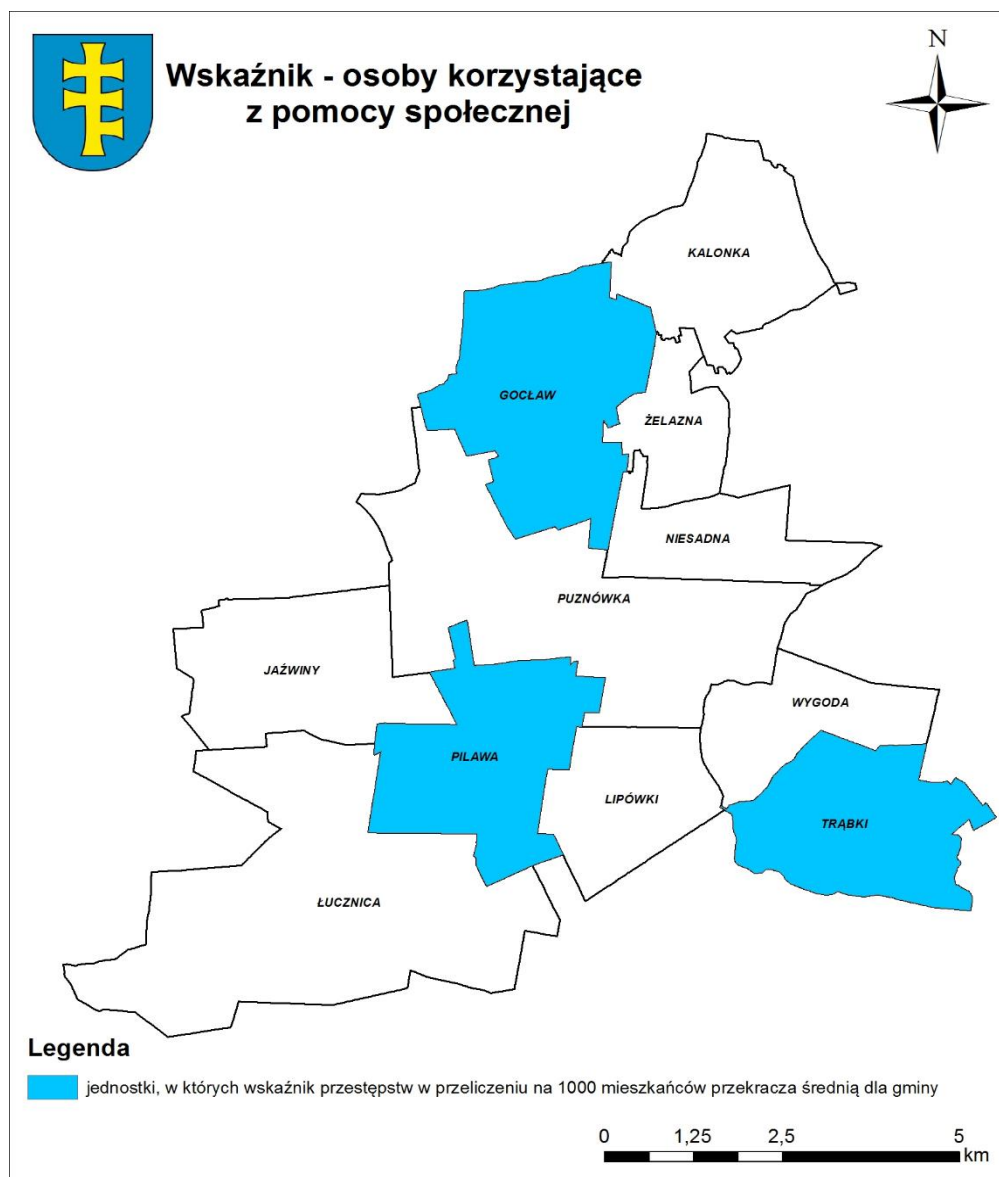
b) Wyższy niż na pozostałych obszarach gminy poziom długotrwałego bezrobocia. Przeanalizowano adresy zamieszkania rodzin dotkniętych problemem oraz wskazano te obszary Gminy, w których wskaźnik osób długotrwałe bezrobotnych jest najwyższy.

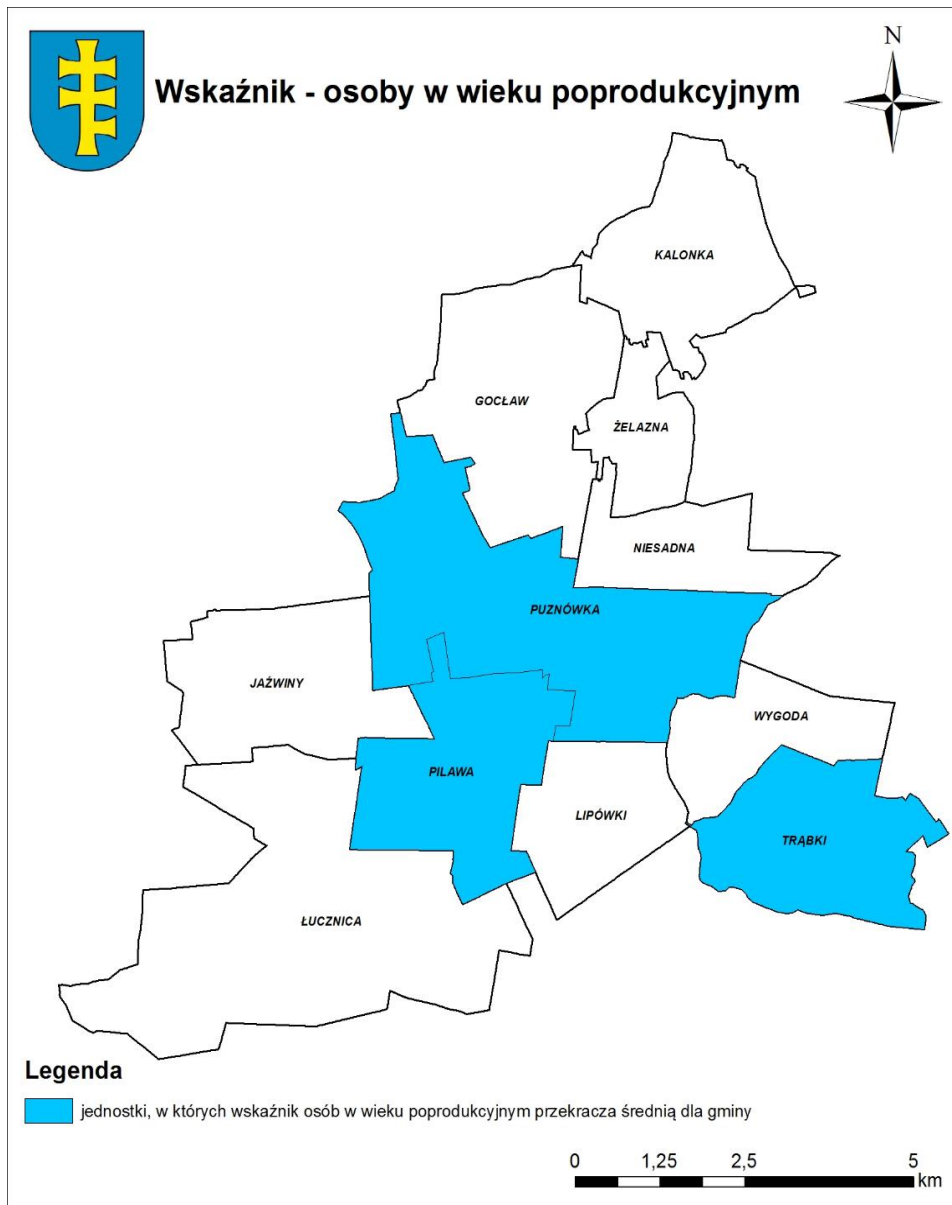

c) Wysoki wskaźnik ubóstwa i bezradności. Wskaźnik przedstawia skumulowane dane dla osób objętych opieką socjalną.

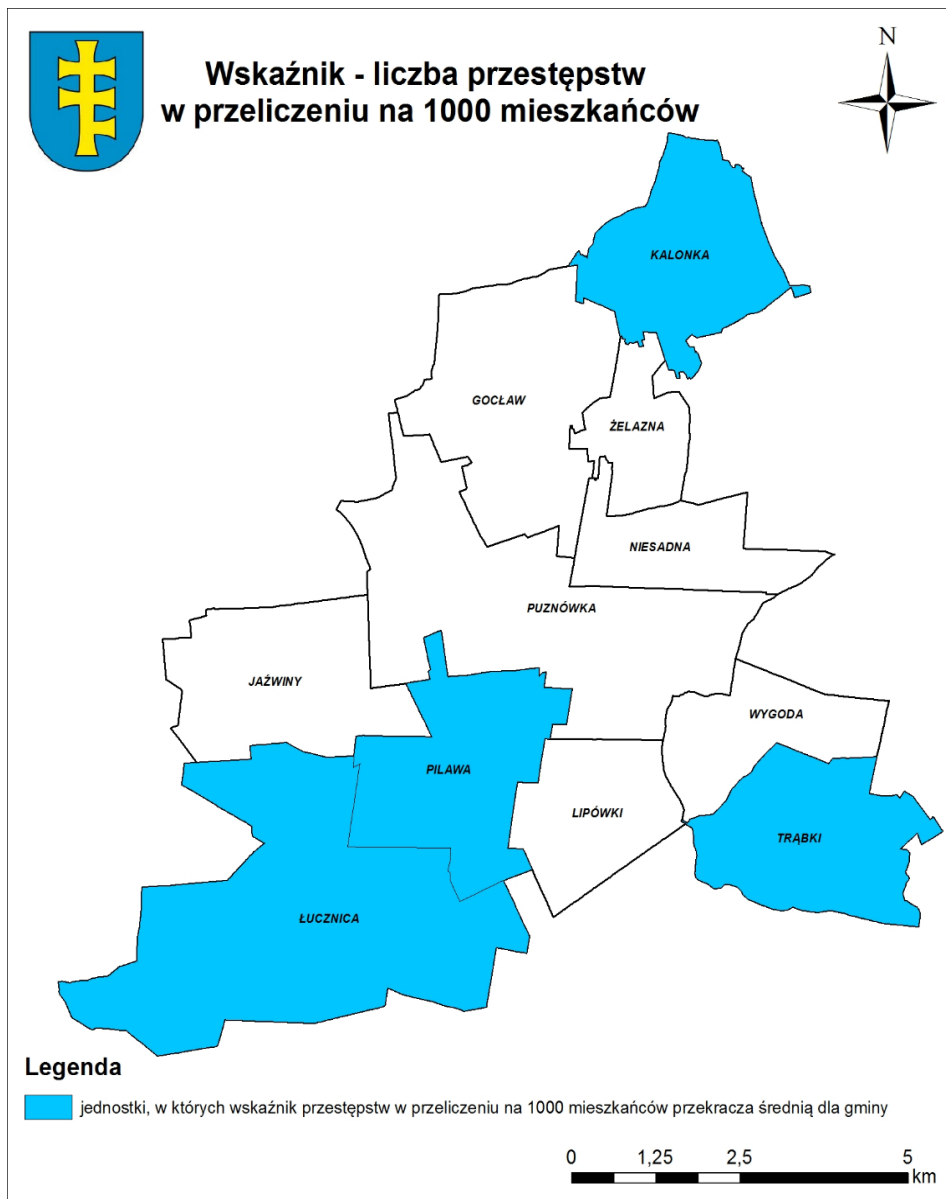
Przeanalizowano adresy zamieszkania rodzin korzystających z pomocy socjalnej oraz wskazano te jednostki pomocnicze na terenie Gminy Pilawa, w których wskaźnik przekracza średnią dla gminy.

d) Wysoki wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym. Przeanalizowano liczbę osób wieku poprodukcyjnym mieszkających w jednostkach pomocniczych na terenie Gminy. Na mapie wskazano obszary, na których wskaźnik dotyczący seniorów jest najwyższy.

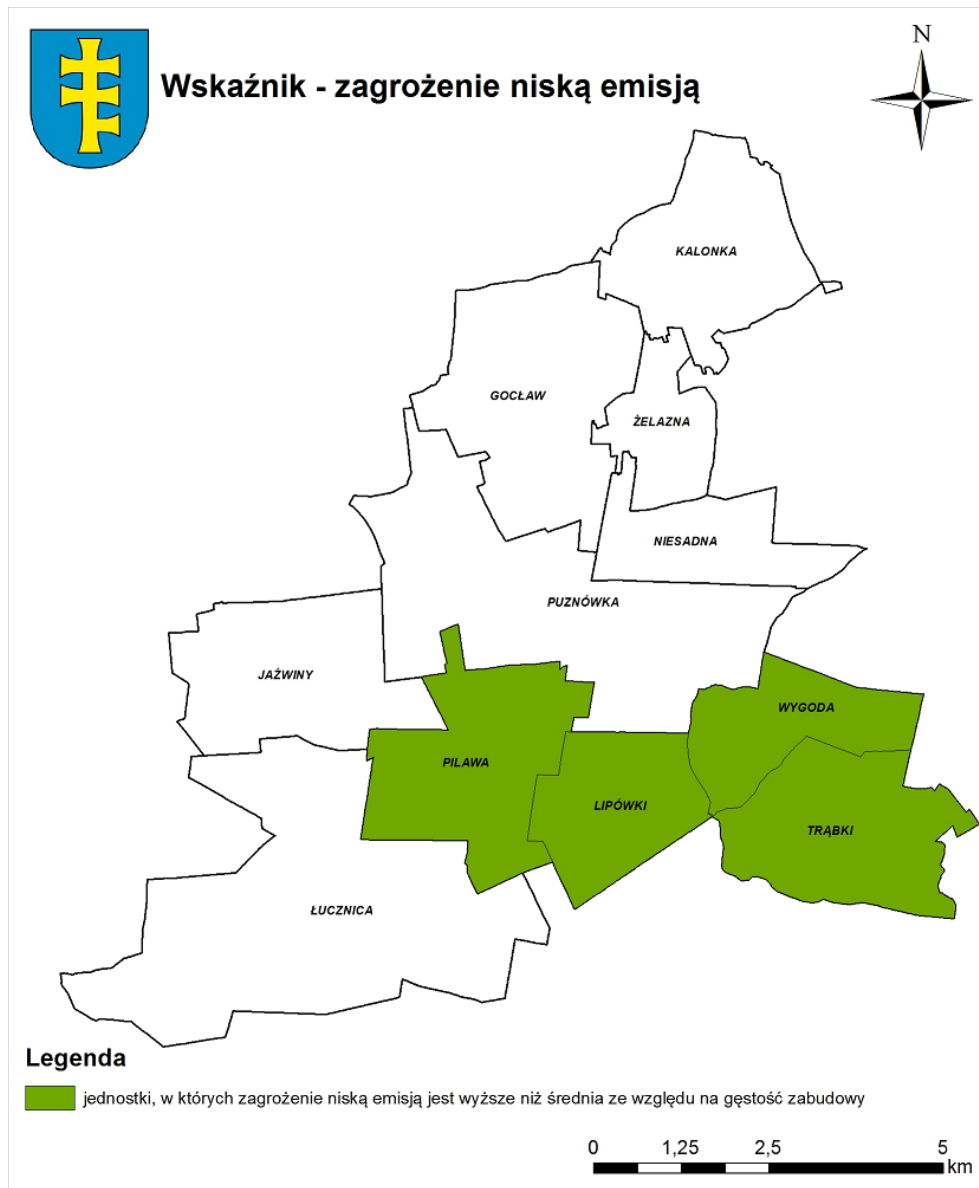

e) Przestępczość. Przeanalizowano dane uzyskane od Komendanta w Pilawie oraz dokumentu „Zestawienie wyników pracy Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji Garwolinie za 2015 rok” przygotowanego przez Komendanta Powiatowego Policji w Garwolinie. Przeanalizowano skumulowany wskaźnik występowania przestępczości w odniesieniu do: kradzieży, kradzieży z włamaniem, picia alkoholu w miejscach publicznych, uszkodzenia mienia, zakłócania spokoju i innych wykroczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jednostki pomocniczej.

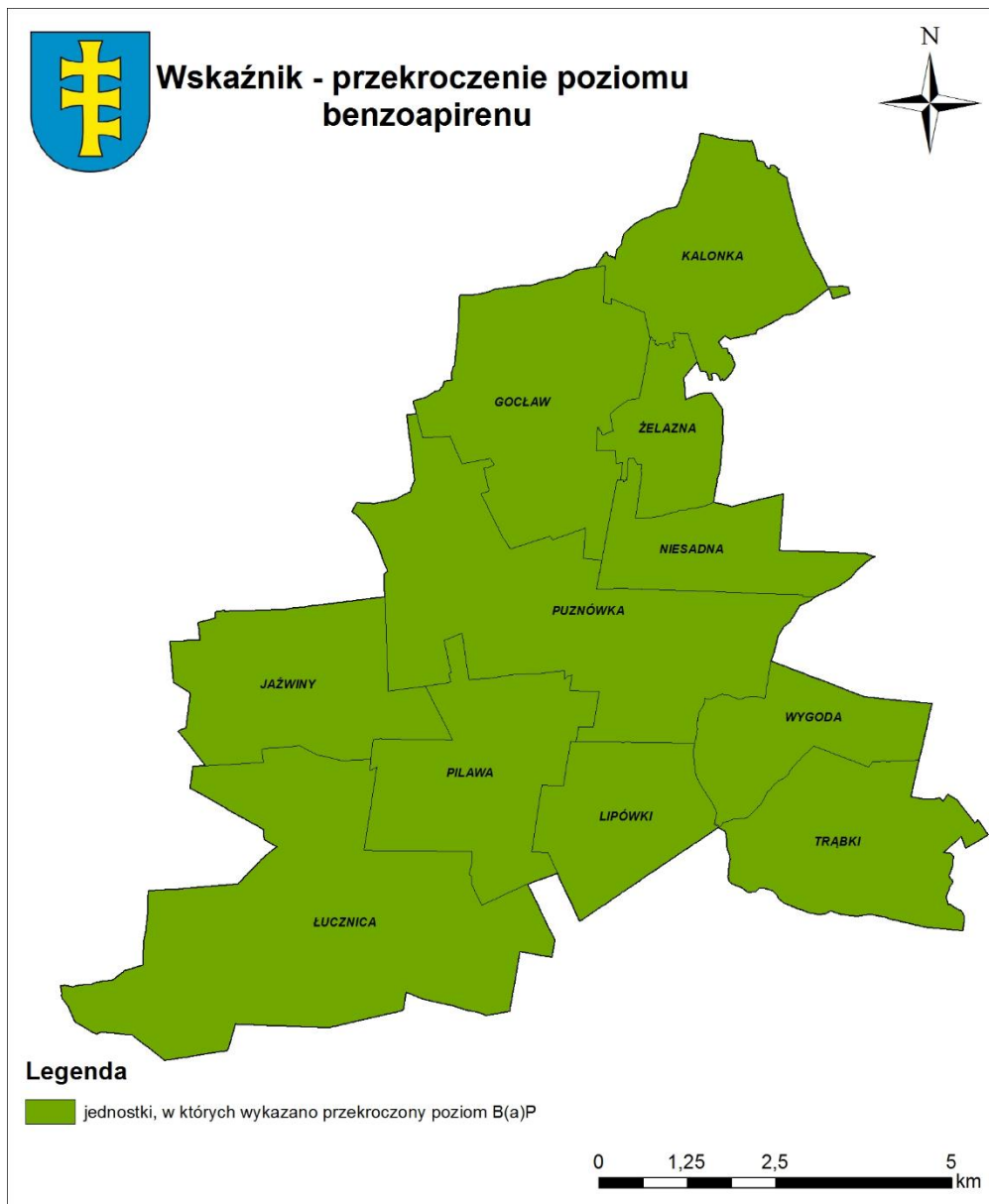

2. Środowiskowe

a) Przekroczenie standardów jakości środowiska. Przeanalizowano dane dotyczące wzrastającego zagrożenia zanieczyszczeniem środowiska. Na podstawie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pilawa i danych dotyczących liczby budynków na terenie jednostki pomocniczej wskazano obszary najbardziej zagrożone nadmierną niską emisją

b) Przekroczenie standardów jakości środowiska. Przeanalizowano dane dotyczące przekroczeń poziomu benzo(a)piranu. Zgodnie z "Roczną oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2015" Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przekroczenia benzoapirenu występują na terenie całej strefy mazowieckiej czyli na terenie całej gminy Pilawa.

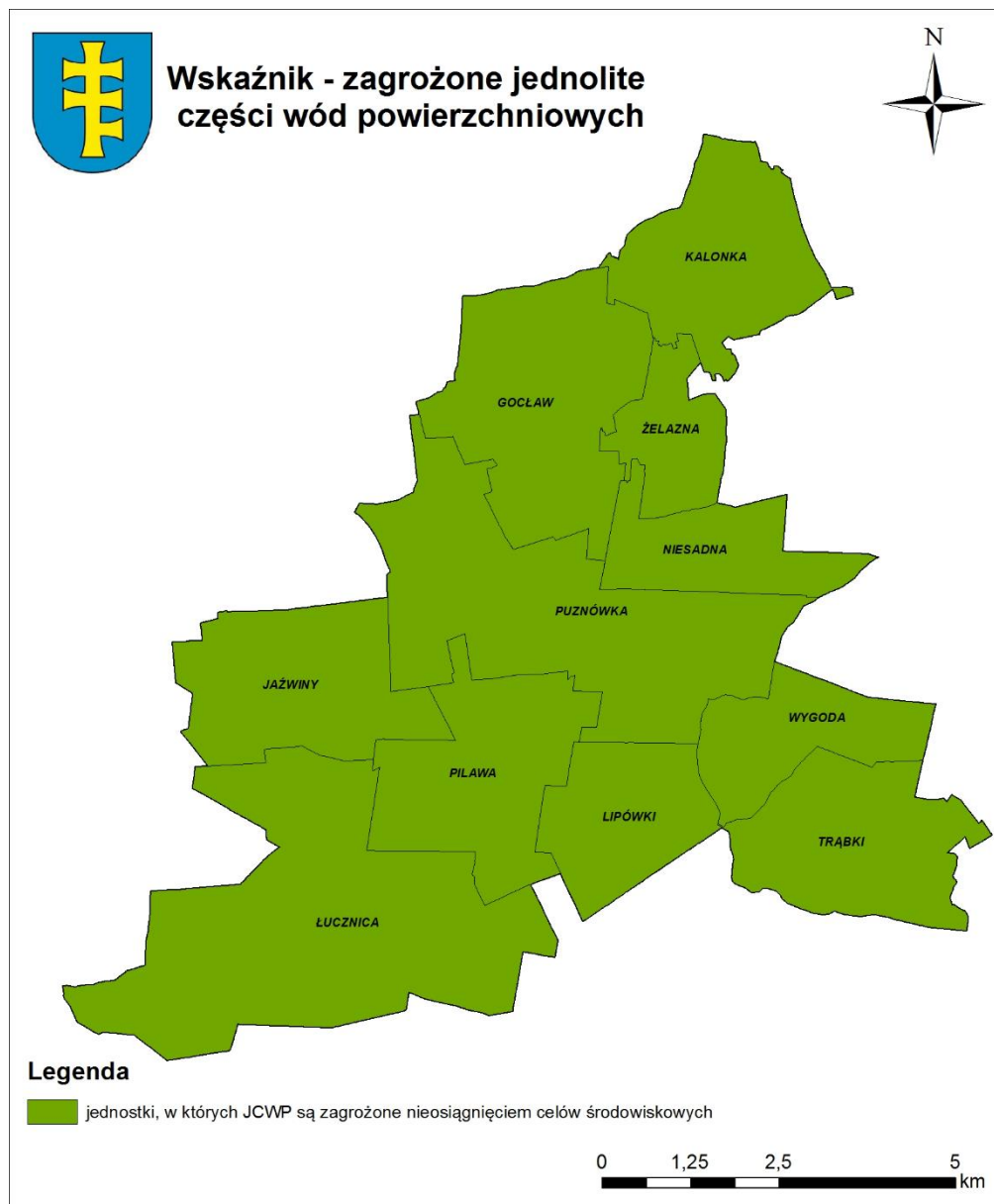

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

c) Przekroczenie standardów jakości środowiska – zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych. Na terenie gminy Pilawa wszystkie JCWP, zgodnie z danymi KZGW, są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Poniżej przedstawiono syntetyczną tabelę, w której zestawiono wyniki analiz przedstawionych wskaźników i ich występowanie w poszczególnych jednostkach terytorialnych (ujęto tylko jednostki osadnicze, dla których zdiagnozowano którykolwiek zidentyfikowany wskaźnik problemowy).

	Nazwa badanego wskaźnika	Goćław	Jażwiny	Kalonka	Lipówki	Łucznicza	Niesadna i Niesadna Przecinka	Puznówka	Trąbki z Osiedlem Czechy	Wygoda	Żelazna	Pilawa miasto
1	Wysoki poziom bezrobocia (w tym długotrwałego)											
2	Wysoki poziom bezrobocia długotrwałego											
3.	Wysoki poziom ubóstwa i bezradności											
4.	Wysoki poziom wsparcia socjalnego dzieci uczących się											
5.	Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym											
6.	Wysoki poziom przestępczości											
7.	Przekroczenie standardów jakości środowiska - niska emisja											
8.	Przekroczenie standardów jakości środowiska – poziom bezzno(a)pirenu											
9.	Przekroczenie standardów jakości środowiska – zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych JCWP											

Jak wynika z powyższego zestawienia w mieście Pilawa i miejscowości Trąbki występuje najwyższe natężenie wskaźników zarówno wskazujących na występowanie zjawisk problemowych w sferze społecznej i środowiskowej. Kolejną miejscowością o największej liczbie wskaźników jest Puznówka (2 zjawiska sfery społecznej i 1 czynnik przestrzenno-funkcjonalny), a dalej Goćław i Lipówki (1 zjawisko sfery społecznej i 1 czynnik środowiskowy) . Listę obszarów, na których kumulują się problemy zamyka miejscowość Jażwiny: 1 problem dotyczący kwestii środowiskowych.

8.2. Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych

Za obszar zdegradowany należy uznać taki, w którym na negatywnie zdiagnozowany obszar społeczny nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk infrastrukturalnych (wysokie natężenie chociaż wskaźników środowiskowych).

Obszary zdegradowane to te tereny na obszarze gminy, które znajdują się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych a także środowiskowych, gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych. Obszary zdegradowane w gminie Pilawa zostały określone w procesie pogłębionej diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej. W ramach procesu delimitacji obszarów skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk kryzysowych, w tym przede wszystkim problemów natury społecznej: stopy ubóstwa, przestępczości, bezrobocia, udziału osób w wieku poprodukcyjnym.

Diagnoza i delimitacja oparte są na danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Pilawa oraz z innych instytucji organizacyjnych – m.in. Komendy Powiatowej Policji, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury. Dane te zazwyczaj dotyczą stanu na koniec 2015 r. W opisie zróżnicowania gminy wykorzystano także informacje pozyskane podczas spotkań i rozmów z przedstawicielami wymienionych powyżej instytucji. Dane do diagnozy gromadzono według punktów adresowych. Tam, gdzie nie było to możliwe, zbierano dane dla ulic.

Na podstawie analiz wskaźnika syntetycznego oraz wskaźników uzupełniających wskazano, iż obszary zdegradowane obejmują miasto Pilawa i miejscowość Trąbki.

Obszar zdegradowany nr I – granice miasta Pilawa, powierzchnia 662 ha, liczba mieszkańców 4505 osób.

Obszar zdegradowany nr II – granice miejscowości Trąbki, powierzchnia 622 ha, liczba mieszkańców 1969 osób.

Jednakże, zsumowana powierzchnia tych jednostek administracyjnych przekracza określone w Ustawie o rewitalizacji 30% liczby mieszkańców. Liczba mieszkańców **miasta Pilawa** i miejscowości **Trąbki** to 6774 osób, co stanowi 62% ogółu ludności gminy Pilawa. W związku z tym zakres podobszaru zdegradowanego dot. miasta Pilawa i miejscowości Trąbki ograniczono do przedstawionych poniżej terenów, obejmujących przede wszystkim centrum miejscowości. Obszary zdegradowany podzielono

na 2 strefy, odpowiadające wspomnianym miejscowościom, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic. Podobszary rewitalizowane wyznaczono jako część obszarów zdegradowanych, obejmującą fragmenty miasta Pilawa i miejscowości Trąbki na podstawie natężenia problemu (wartość wskaźnika w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) oraz liczby ludności zamieszkującej podobszar. Ze względu na znaczne zróżnicowanie liczby mieszkańców w poszczególnych jednostkach terytorialnych (od 179 osób w Łucznicy do 4505 osób w mieście Pilawa) wykorzystanie do delimitacji wyłącznie wyników uzyskanych w efekcie przeliczenia wskaźnika na 1000 mieszkańców byłoby niemiernodajne i mogłoby spowodować skierowanie pomocy do obszarów, w których liczebność osób dotkniętych problemem jest relatywnie niska.

Na mapę wybranych jednostek terytorialnych, w których występuje najwyższe natężenie wskaźników zarówno wskazujących na występowanie zjawisk problemowych w sferze społecznej i środowiskowej - miasto Pilawa i miejscowość Trąbki - naniesiono siatkę heksagonalną w postaci sześciokątów foremnych o promieniu 50 m i powierzchni 0,65 ha. Dysponując danymi o występowaniu zjawiska dla konkretnych punktów adresowych, ulic lub odcinków ulic, zagregowano dane do jednostek przestrzennych wyznaczonych przez sześciokąty. Następnie obliczono wartość każdego z badanych wskaźników dla każdego sześciokąta w jednostce. Spełniony został tym samym warunek przeprowadzenia analizy negatywnych zjawisk dla całych jednostek. Uzyskane dane naniesiono na mapy z wskazaniem ich skali oraz legendy wyjaśniającej zastosowane wartości.

Wizualizacja wskaźników na mapach została przygotowana według kilku szablonów.

- a. W rozdziałach charakteryzujących całe jednostki sześciokąty o wskaźniku mniej korzystnym od średniej dla jednostki zaznaczano odcieniami koloru niebieskiego dla wskaźników dotyczących problemów społecznych, heksagony na obszarach na których sytuacja jest korzystniejsza niż średnia jednostki pozostały bezbarwne. Wskaźniki dotyczące czynników środowiskowych zaznaczono heksagonami koloru zielonego. Każdy rysunek posiada ponadto legendę wyjaśniającą zastosowane oznaczenia.
- b. W rozdziale poświęconym wyznaczeniu podobszarów rewitalizacji na mapach niebieską szrafurą zaznaczono heksagony, w których nastąpiła kumulacja przynajmniej 2 negatywnych wskaźników społecznych oraz czerwoną szrafurą - heksagony, w których nastąpiła kumulacja negatywnych wskaźników pozaspółecznych.
- c. Wstępnie wytypowane obszary kryzysowe zostały doprecyzowane na podstawie konsultacji społecznych oraz spotkań z przedstawicielami instytucji publicznych, które posiadają odpowiednie

kompetencje i wiedzę na temat tego, które z obszarów wymagają największego wsparcia (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Komenda Powiatowa Policji, Urząd Miasta i Gminy).

Poniżej przedstawiono wskaźniki, które wybrano do analizy pod względem możliwości pozyskania informacji oraz adekwatności dla charakteru omawianego obszaru i problemów występujących w wybranych jednostkach:

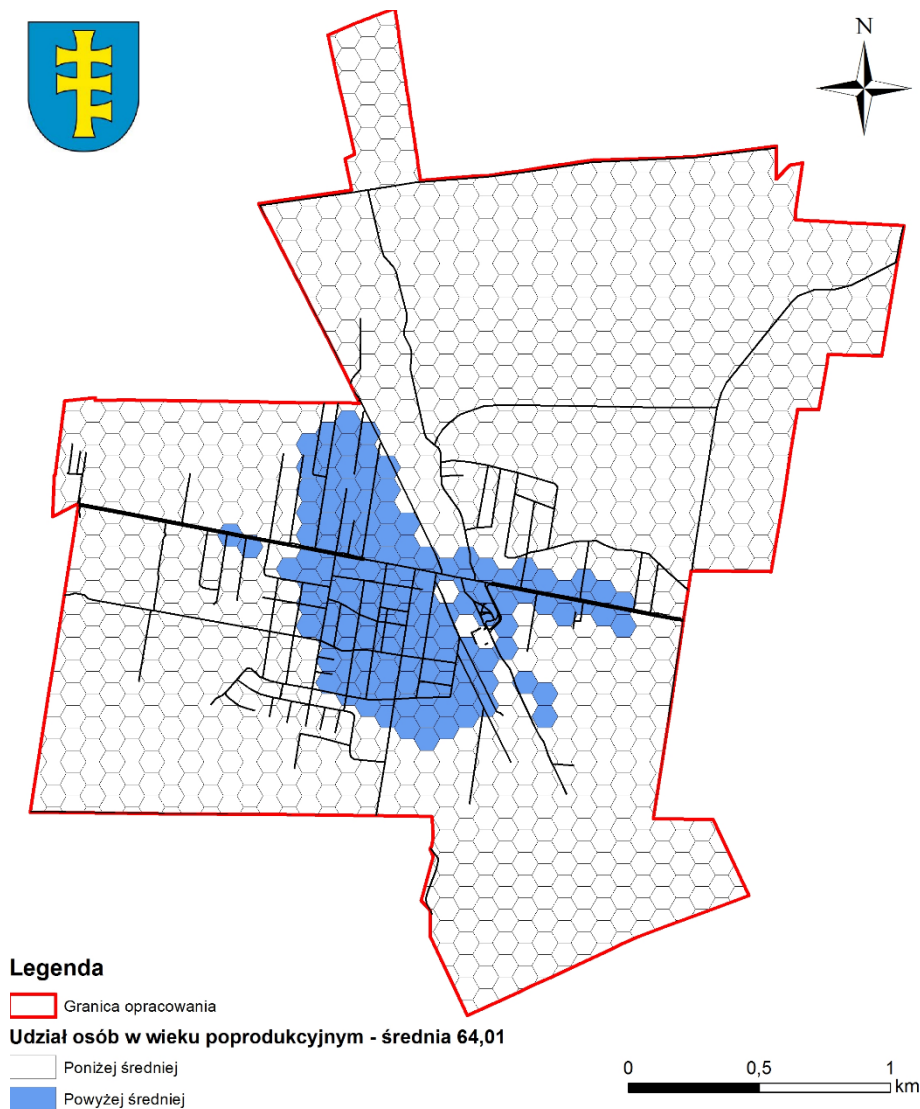
1. Społeczne:

a) Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik przedstawia skumulowane problemy i mierzony jest iloczynem dwóch danych: liczbą seniorów na 1000 mieszkańców oraz współczynnikiem uwzględniającym liczbę osób w danej jednostce. Ten sposób liczenia pozwala uwzględnić zarówno natężenie problemu jak i liczbę osób dotkniętych problemem. Jest to istotne w przypadku gminy, w której występują znaczące różnice zarówno w natężeniu problemów jak i liczby mieszkańców w poszczególnych jednostkach.

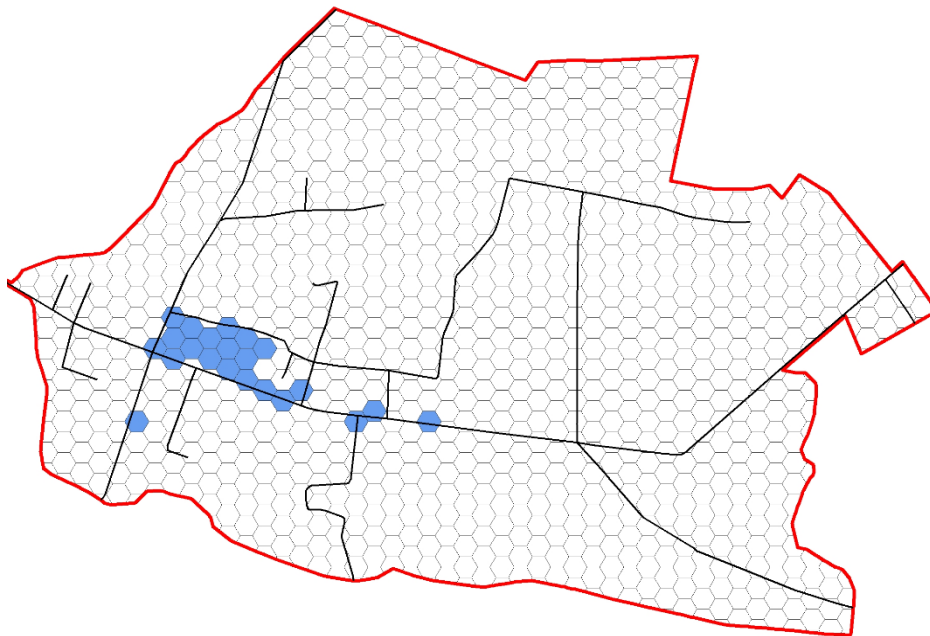
Przeanalizowano adresy zamieszkania osób w wieku poprodukcyjnym oraz wskazano te obszary analizowanych jednostek terytorialnych, w których liczba tych osób przekracza średnią dla jednostki wynoszącą dla m. Pilawa 64,10, a dla m. Trąbki – 35,40.

Rys 27: Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym – Pilawa

Rys 28: Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym - Trąbki

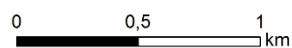
Legenda

 Granica opracowania

Udział osób w wieku poprodukcyjnym - średnia 35,40

 Poniżej średniej

 Powyżej średniej

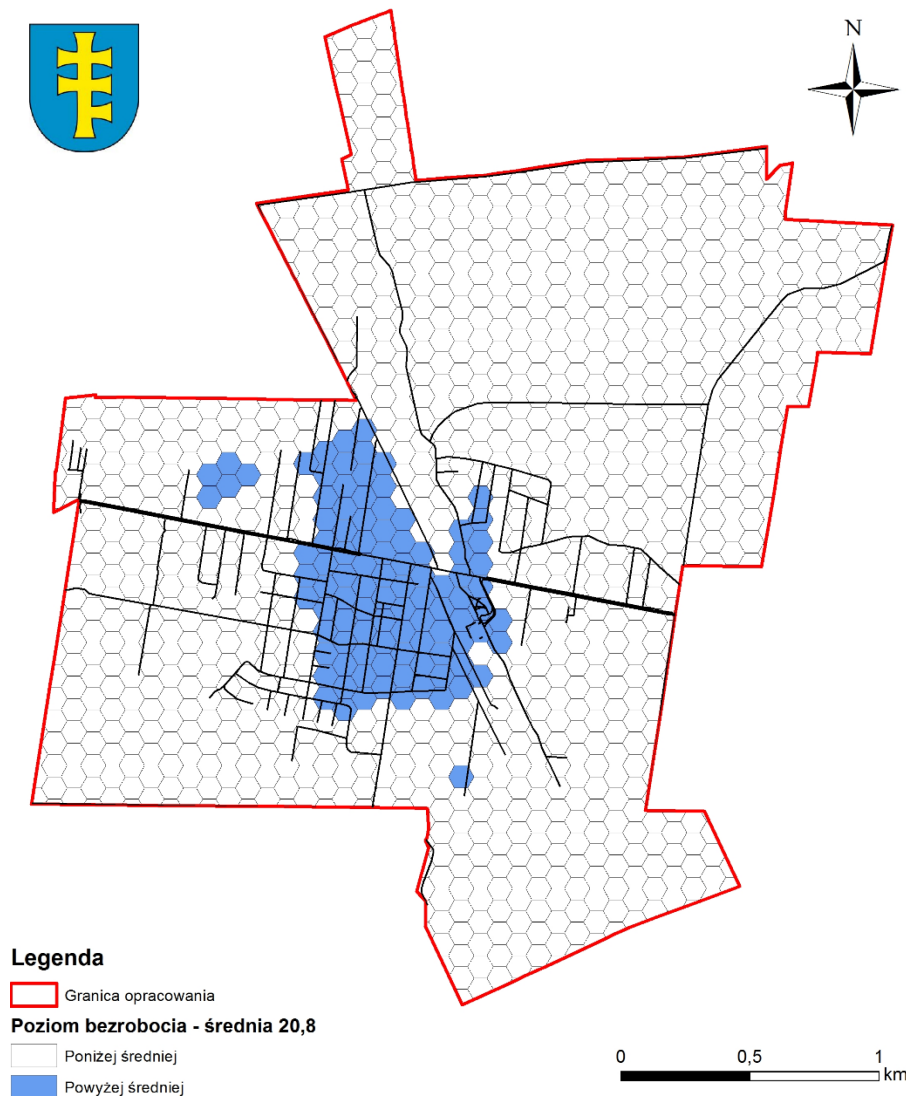
Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

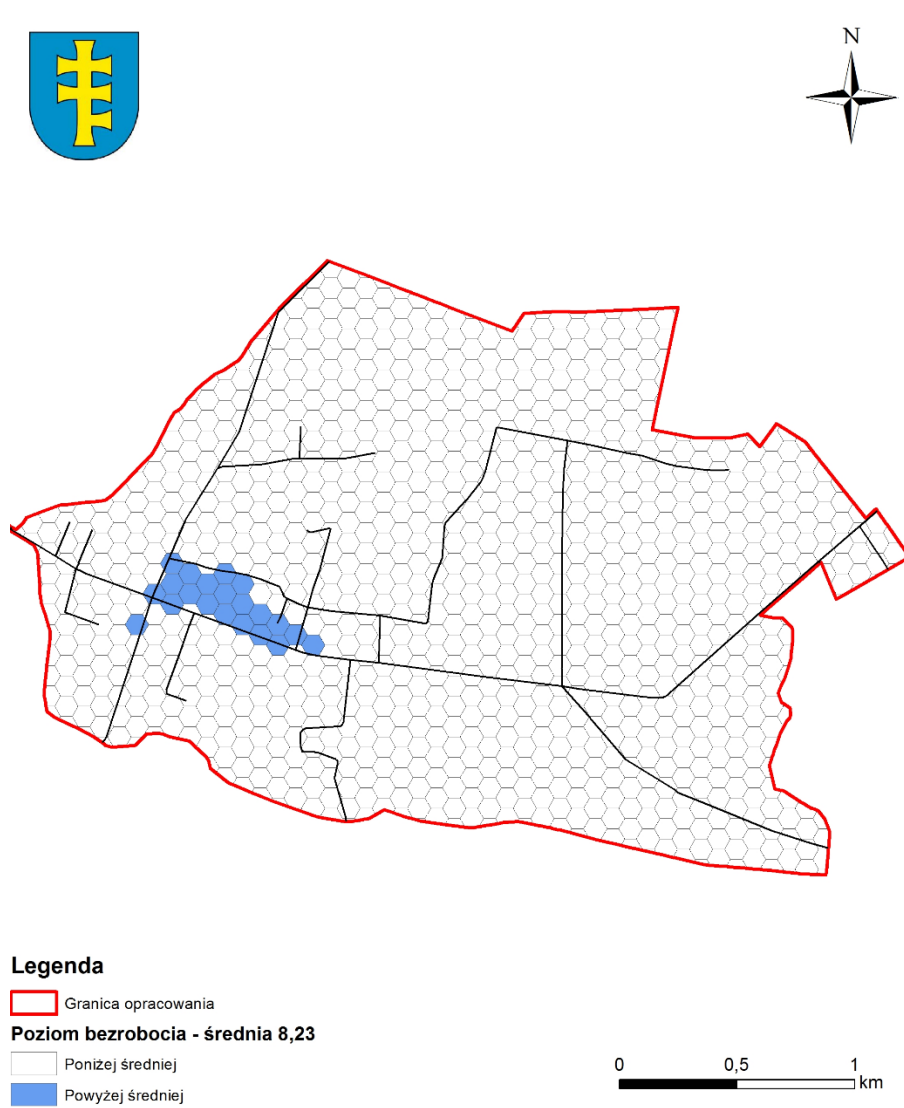

b) Wysoki udział osób bezrobotnych. Wskaźnik przedstawia skumulowane problemy i mierzony jest iloczynem dwóch danych: liczbą osób bezrobotnych zamieszkujących daną jednostkę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz współczynnika uwzględniającego liczbę osób zamieszkujących daną jednostkę. Przeanalizowano adresy zamieszkania osób bezrobotnych oraz wskazano te obszary analizowanych jednostek terytorialnych, w których liczba tych osób przekracza średnią dla jednostki wynoszącą dla m. Pilawa 20,8, a dla m. Trąbki – 8,23.

Rys. 29 Wysoki udział osób bezrobotnych - Pilawa

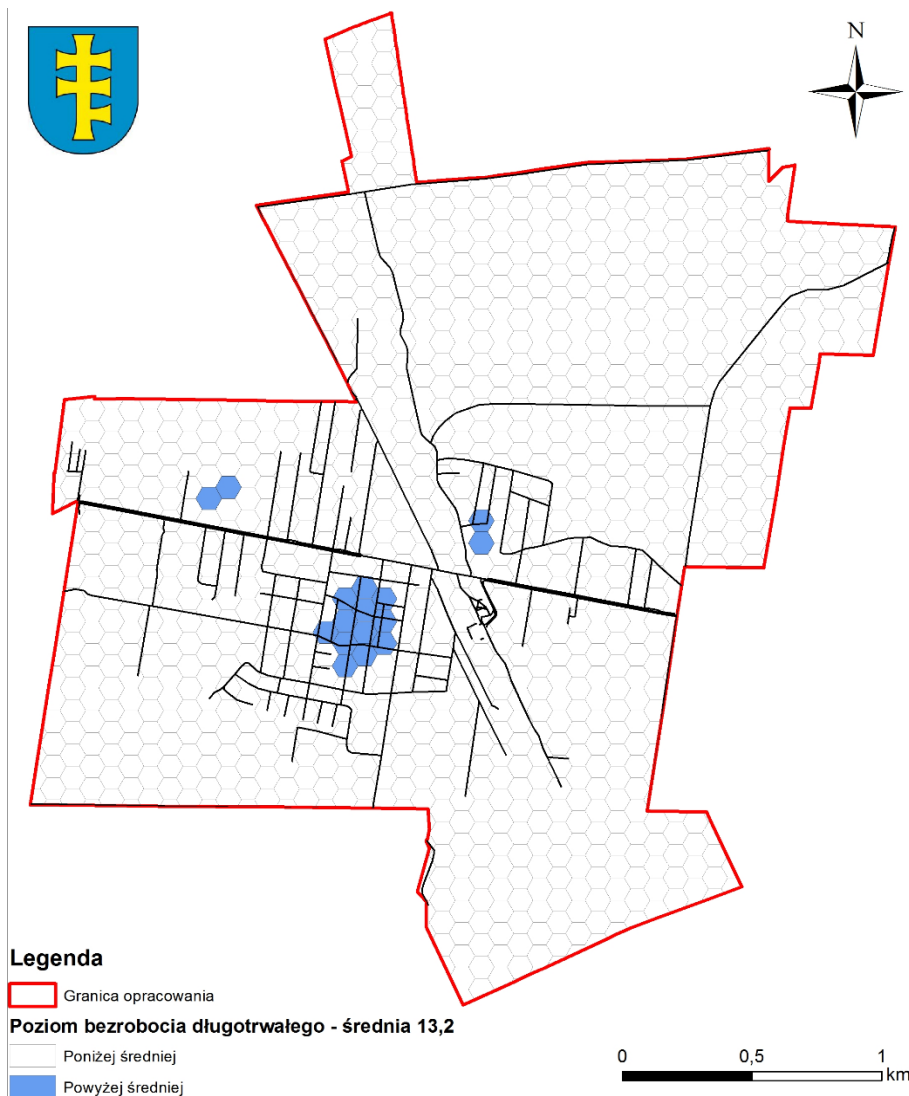
Rys. 30 Wysoki udział osób bezrobotnych - Trąbki

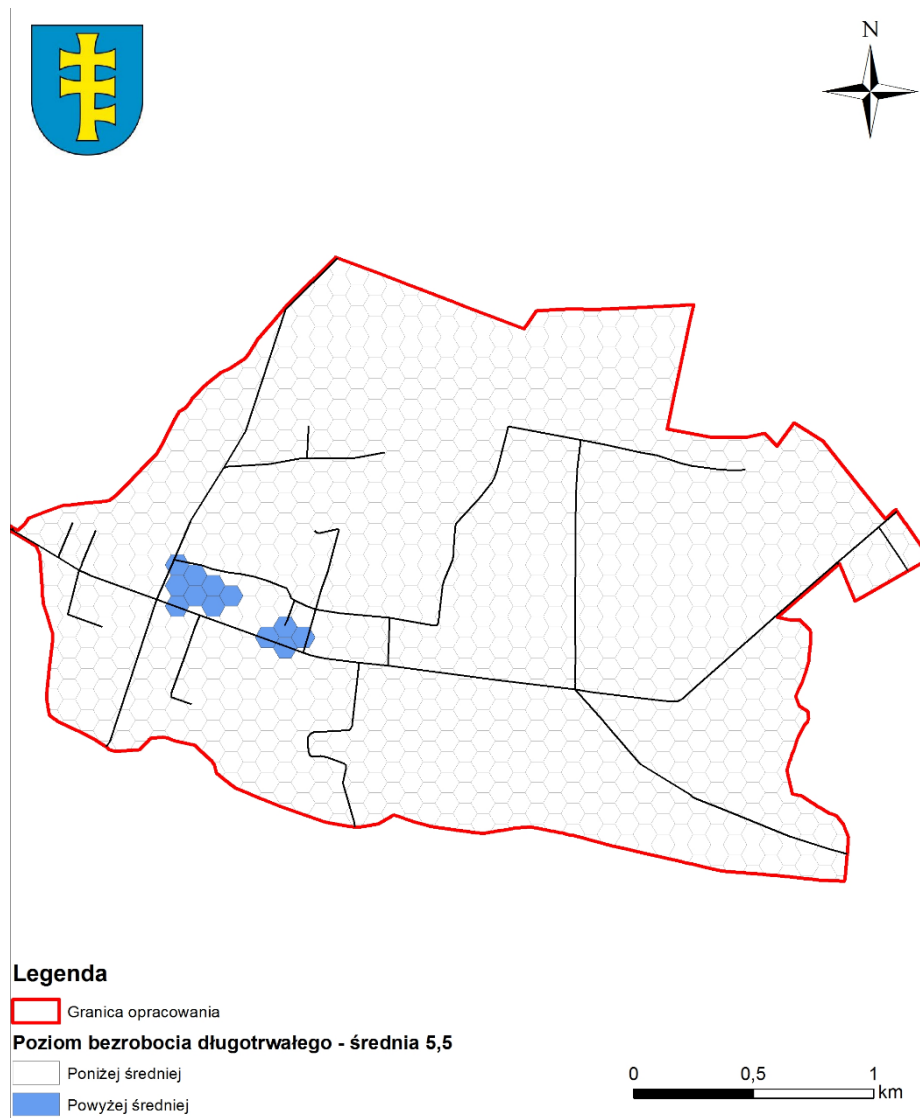
c) Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych. Wskaźnik przedstawia skumulowane problemy i mierzony jest iloczynem dwóch danych: liczbą osób długotrwale bezrobotnych zamieszkujących daną jednostkę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz współczynnika uwzględniającego liczbę osób zamieszkujących daną jednostkę.

Przeanalizowano adresy zamieszkania osób bezrobotnych oraz wskazano te obszary analizowanych jednostek terytorialnych, w których liczba tych osób przekracza średnią dla jednostki wynoszącą dla m. Pilawa 13,2, a dla m. Trąbki – 5,5.

Rys. 31 Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych - Pilawa

Rys. 32 Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych – Trąbki

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

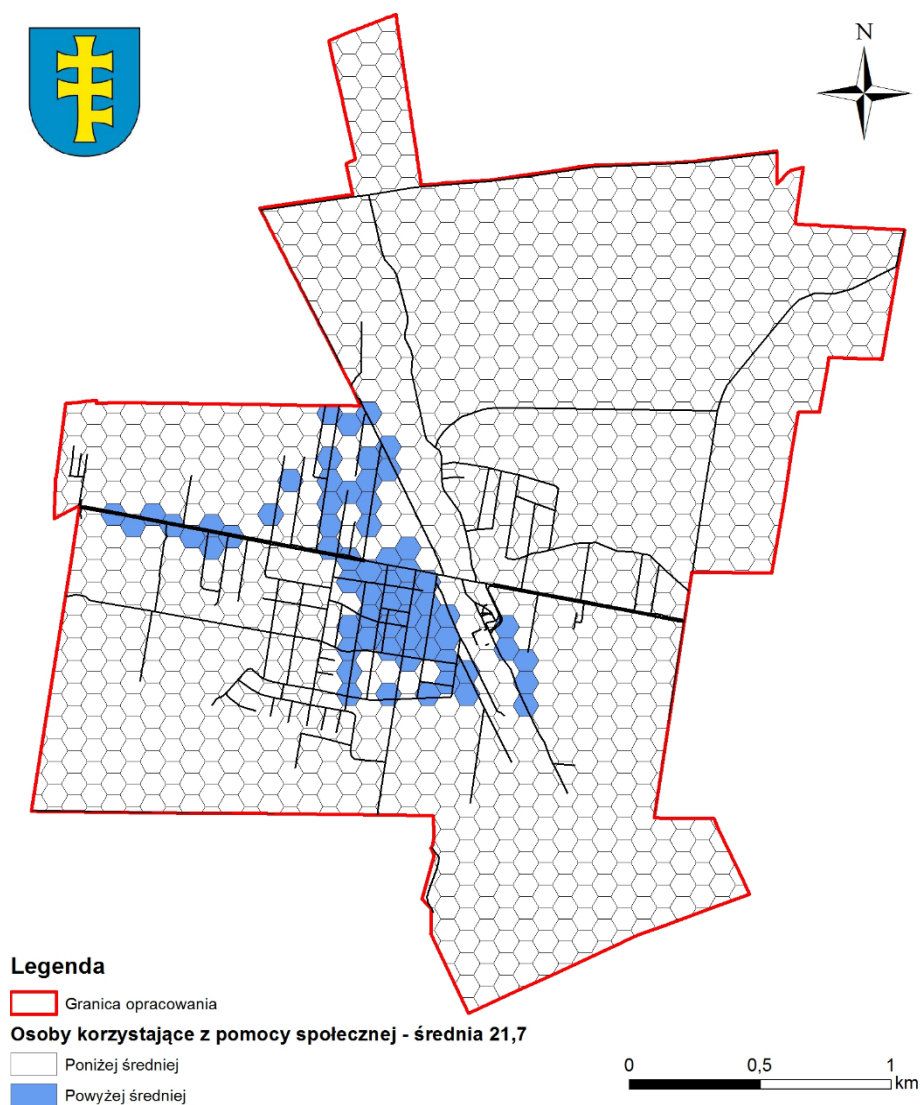
Unia Europejska
Fundusz Spójności

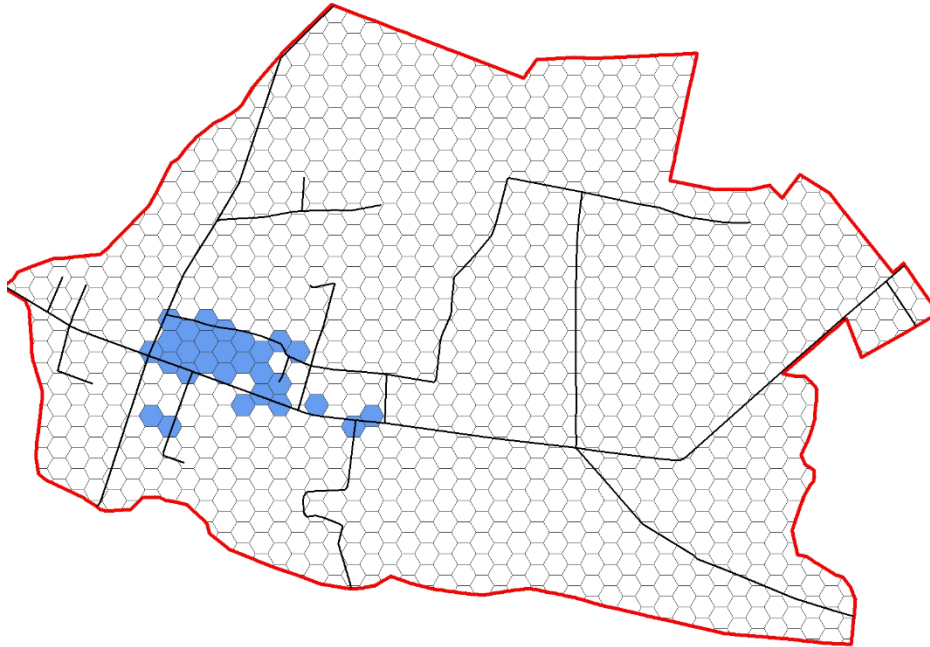

d) Wysoki poziom ubóstwa. Wskaźnik przedstawia skumulowane problemy i mierzony jest wskaźnikiem uwzględniającym liczbę osób objętych opieką socjalną na 1000 mieszkańców oraz liczbę osób zamieszkujących daną jednostkę wyrażonym współczynnikiem. Przeanalizowano adresy zamieszkania osób korzystających z pomocy socjalnej oraz wskazano te obszary wybranych jednostek terytorialnych, w których liczba tych osób przekracza średnią dla wybranej jednostki terytorialnej wynoszącą dla m. Pilawa 21,7, a dla m. Trąbki – 11,7.

Rys. 33 Wysoki poziom ubóstwa - Pilawa

Rys. 33 Wysoki poziom ubóstwa - Trąbki

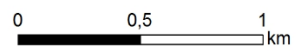
Legenda

 Granica opracowania

Osoby korzystające z pomocy społecznej - średnia 11,7

 Poniżej średniej

 Powyżej średniej

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

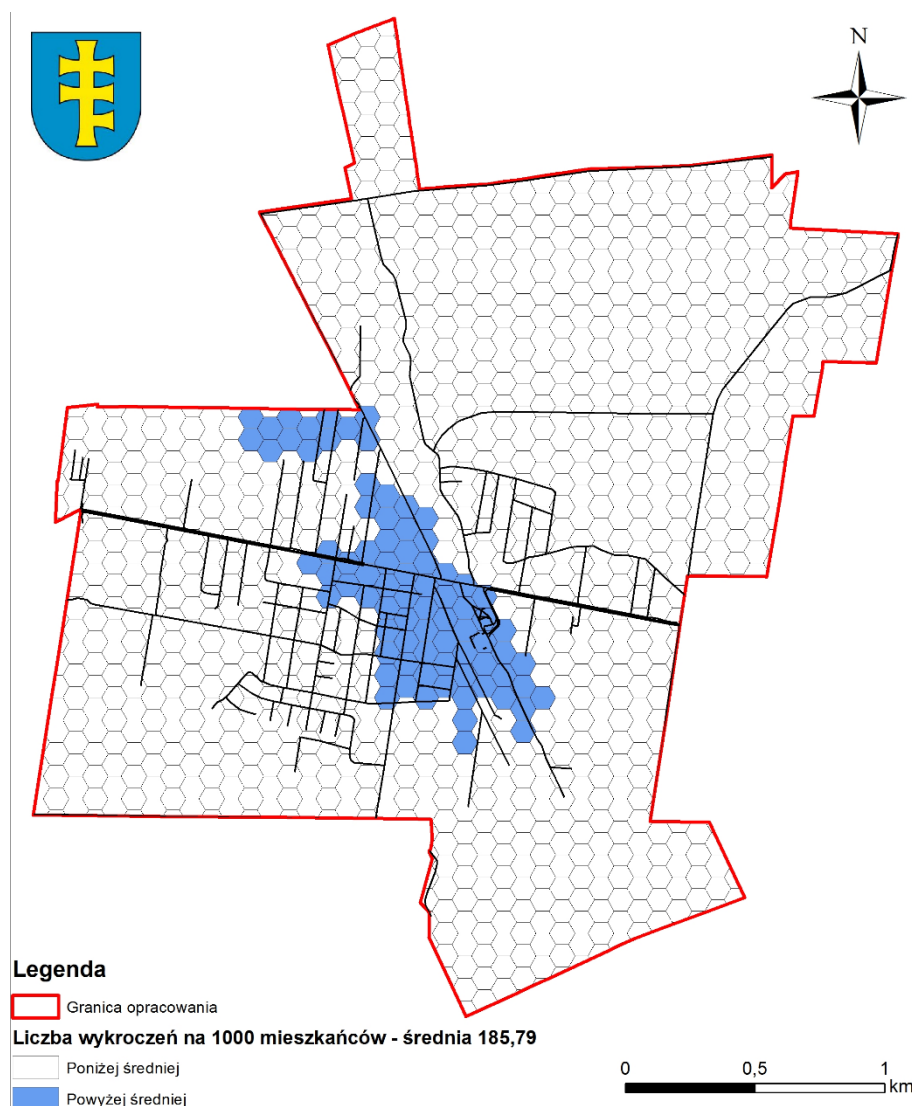

e) Wysoka przestępczość. Przeanalizowano dane Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie za lata 2014 i 2015, dla obszaru wybranych jednostek terytorialnych. Przeanalizowano skumulowany wskaźniki występowania przestępczości w odniesieniu do:

- zakłócanie spokoju,
- prowadzeni pojazdów pod wpływem alkoholu
- kradzież i przywłaszczenie mienia,
- wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego
- wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej
- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych

Dane odniesiono do skumulowanej średniej przestępczości w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wynoszącej dla m. Pilawa – 185,79 i dla Trąbek – 185,37.

Rys Skumulowany wskaźnik przestępczości w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w mieście Pilawa

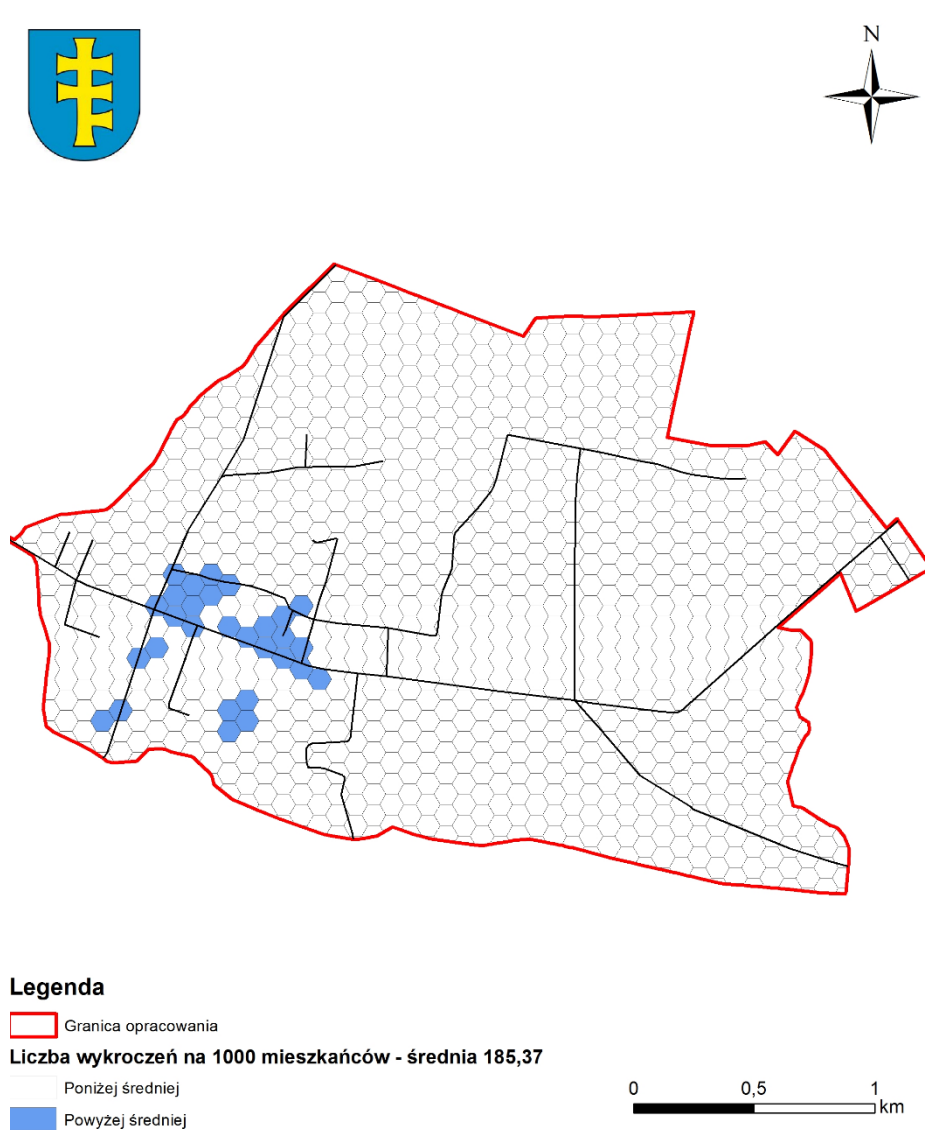

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rys 35 Skumulowany wskaźnik przestępczości w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w miejscowości Trąbki

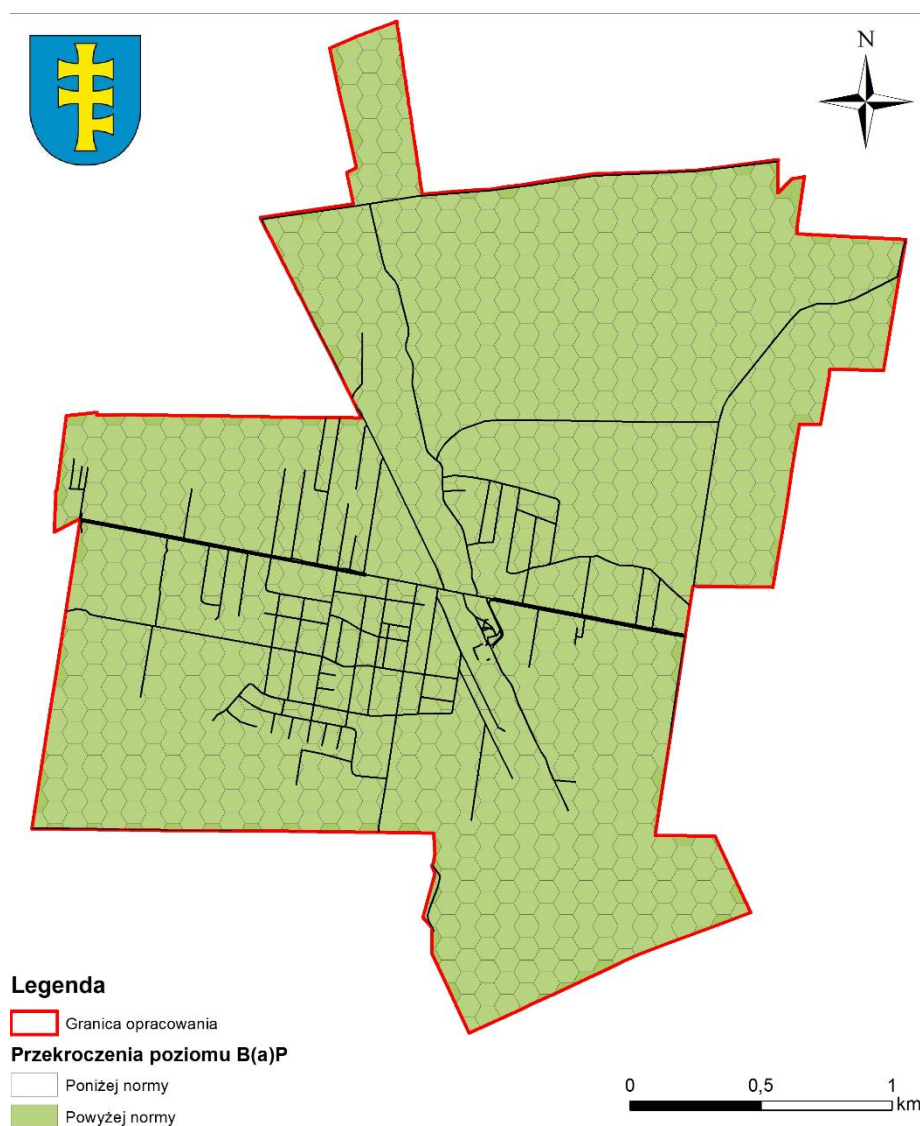
Powyższe rysunki obejmujące informacje o sferze społecznej dla obu rozpatrywanych jednostek terytorialnych nałożono na siebie i zaznaczono część wspólną zdefiniowaną jako występowanie co najmniej dwóch niekorzystnych zjawisk społecznych.

Obszar zaznaczony na mapach rys. 42 i rys. 43 szrafurą w kolorze niebieskim należy interpretować jako obszar kryzysowy pod względem społecznym.

2. Środowiskowe

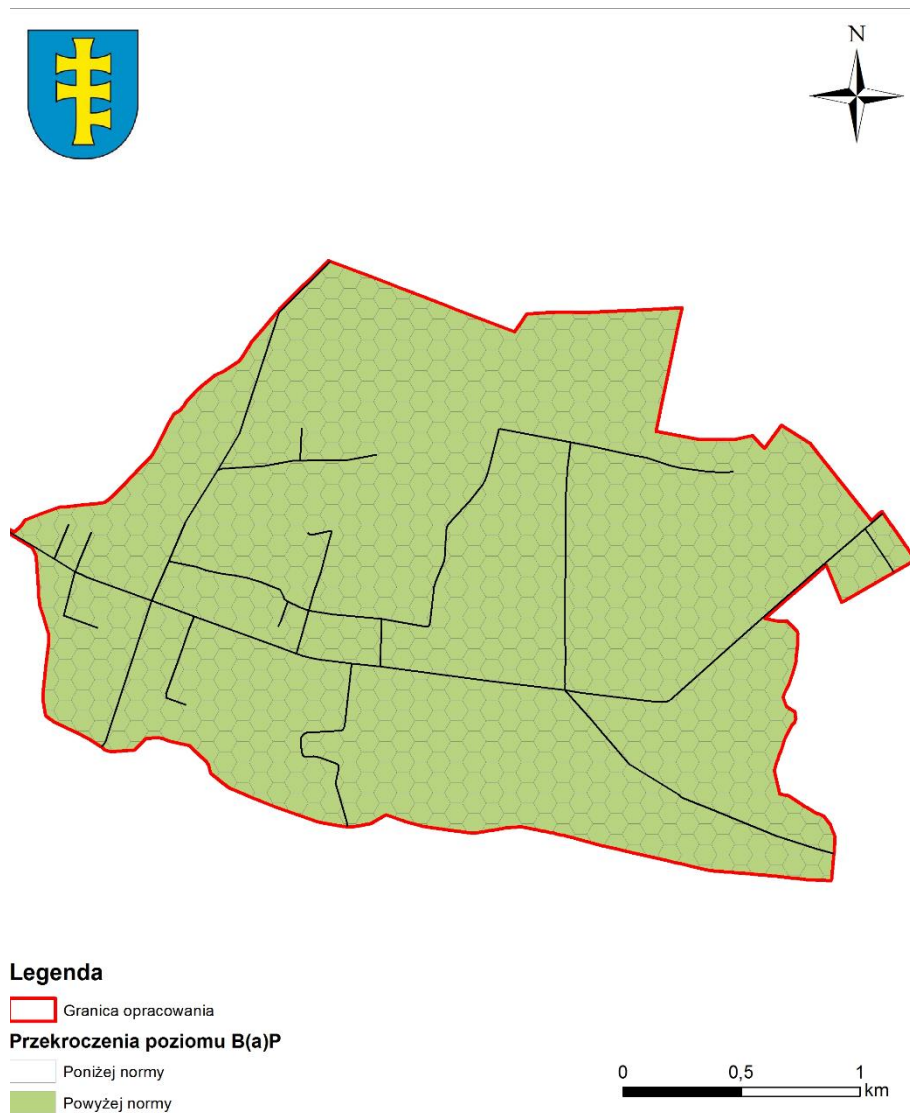
a) Przekroczenie standardów jakości środowiska - Przeanalizowano dane dotyczące odnotowywanych przekroczeń środowiskowych. Na podstawie "Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2015" WIOS wskazano obszar dotknięty przekroczeniem benzoalfapirenu. Z uwagi na przekroczenie poziomu benzopirenu na terenie całej gminy, cała jednostka urbanistyczna została oznaczona jako dotknięta problemem.

Rys 36. Obszar, na których przekroczone są normy dla B(a)P – Pilawa

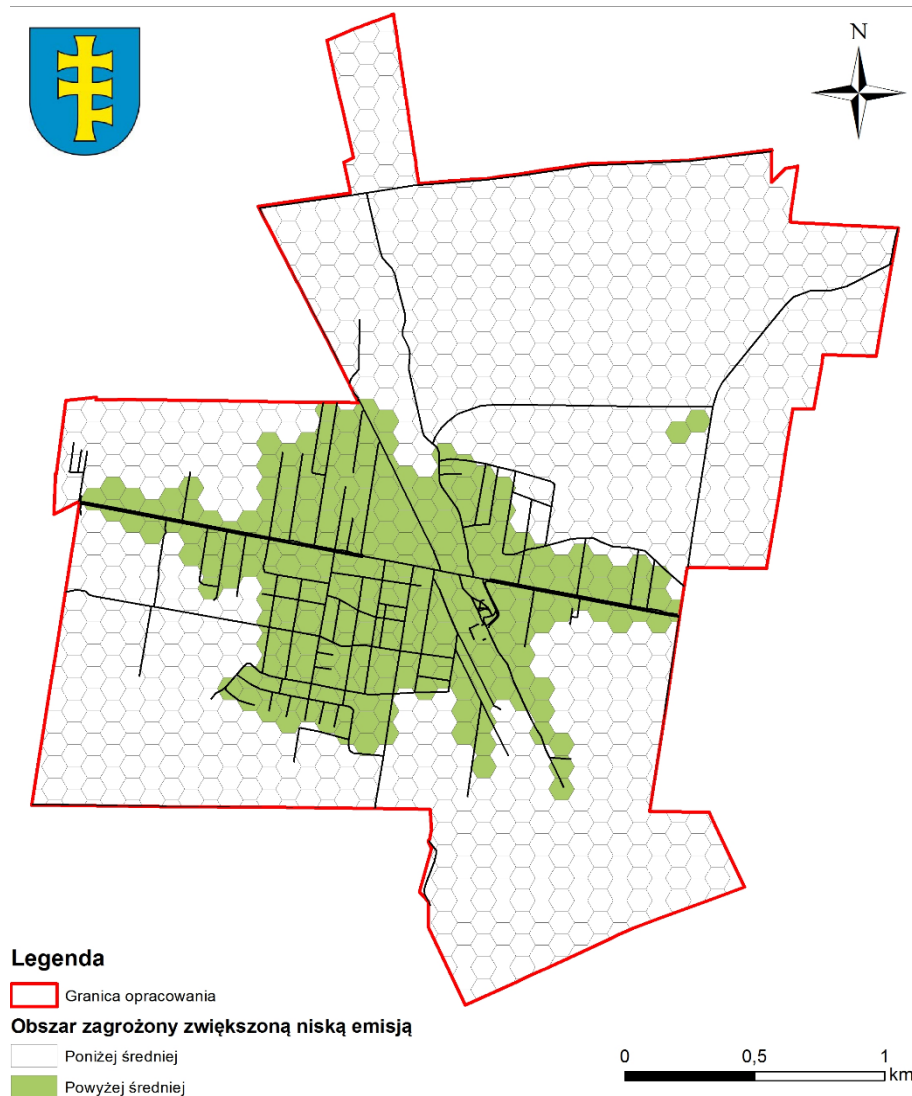

Rys. 37: Obszary na terenie jednostek, na których przekroczone są normy dla B(a)P – Trąbki

b) Przekroczenie standardów jakości środowiska - Przeanalizowano obszary, na których zagrożenie zwiększoną niską emisją jest większe ze względu na koncentrację budynków mieszkalnych, w tym budynków jednorodzinnych które zostały w *Programie Gospodarki Niskoemisyjnej Miasta i Gminy Pilawa* określone jako Główna przyczyna niskiej emisji na obszarze gminy.

Rys. 38: Obszary na terenie jednostek, na których zagrożenie niską emisją jest największe - Pilawa

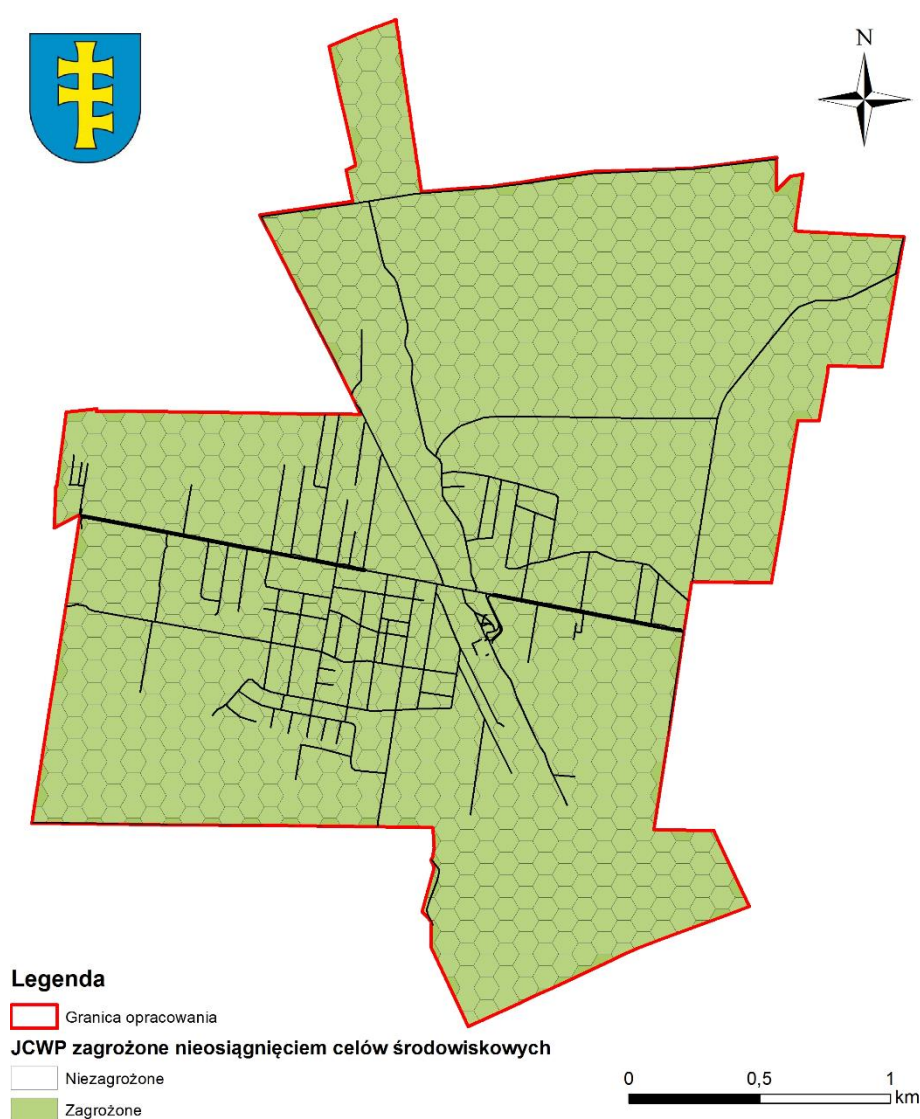
Rys 39: Obszary na terenie jednostek, na których zagrożenie niską emisją jest największe – Trąbki

c) Przekroczenie standardów jakości środowiska - Przeanalizowano dane dotyczące jednolitych części wód powierzchniowych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych. Na podstawie danych *Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej* wskazano obszar JCWP zagrożony nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Rys. 40: Obszary na terenie jednostek, na których JCWP zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych – Pilawa

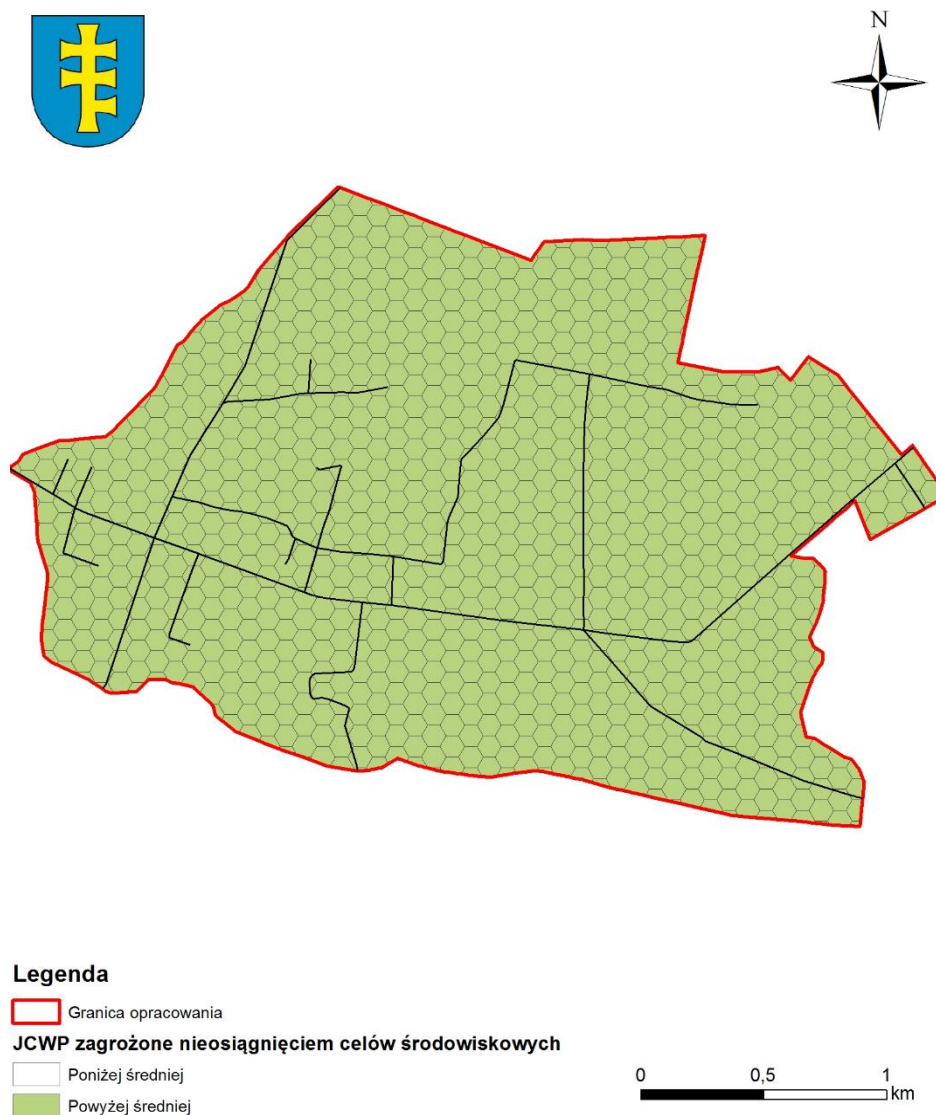

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rys 41: Obszary na terenie jednostek, na JCWP zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych – Trąbki

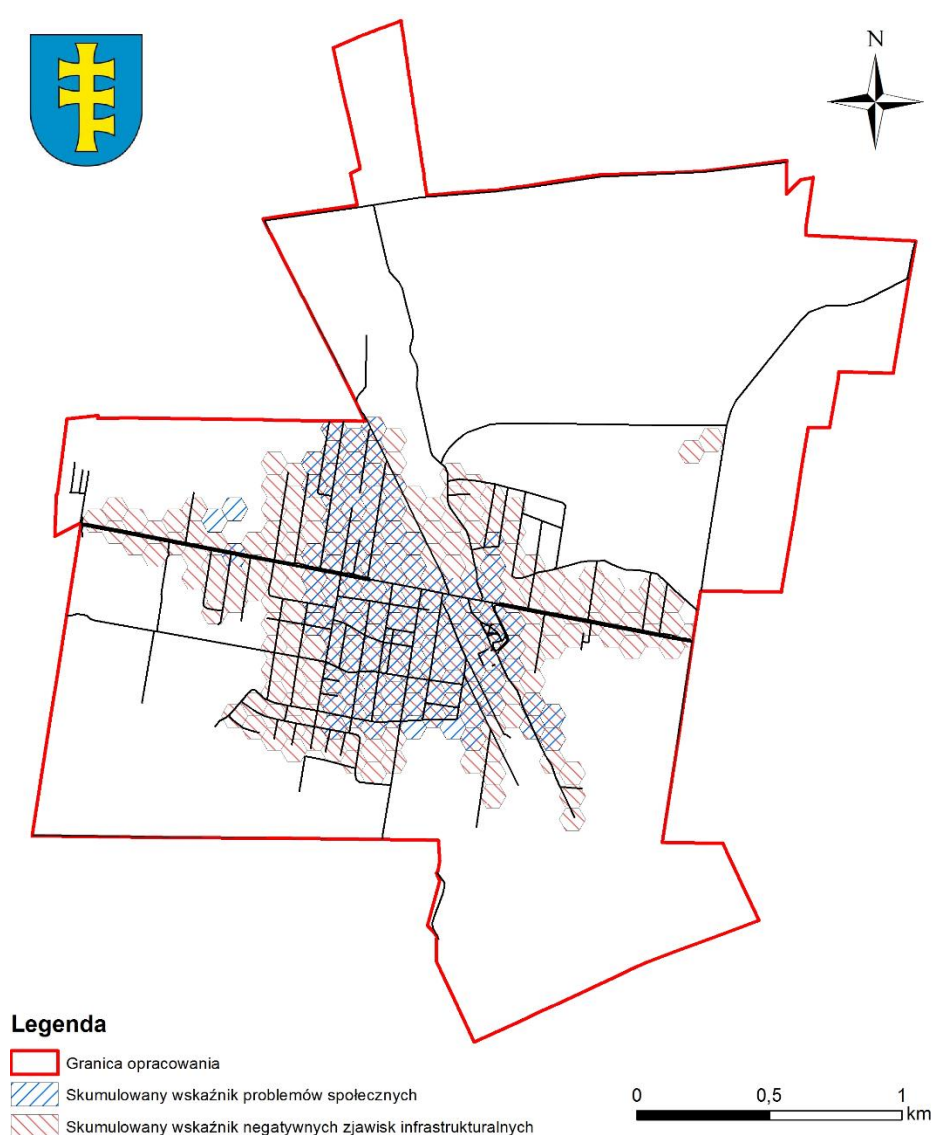
Ponieważ dwa z trzech rozpatrywanych czynników obejmują cały teren jednostek terytorialnych jako część wspólną przyjęto obszary, na których wystąpiły wszystkie trzy czynniki. Obszar zaznaczony na poniższej mapie należy interpretować jako obszar kryzysowy pod względem środowiskowym.

Obszar zaznaczony na mapach rys. 42 i rys. 43 szrafurą w kolorze czerwonym należy interpretować jako obszar kryzysowy pod względem innym niż społeczny.

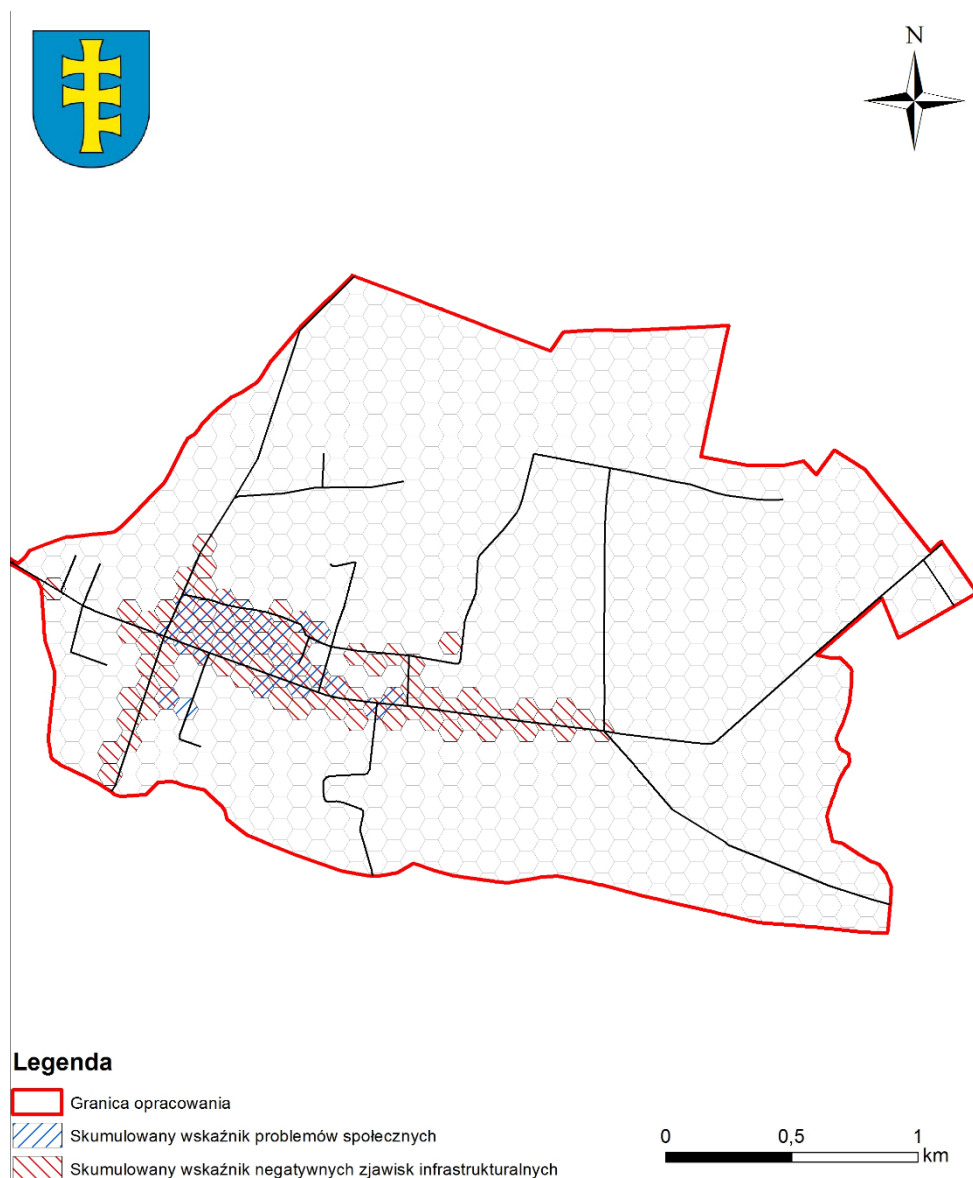
8.3. Zasięg przestrzenny obszarów rewitalizowanych

Za obszar rewitalizowany uznaje się taki, w którym na negatywnie zdiagnozowany obszar społeczny nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk środowiskowych czy infrastrukturalnych. W celu określenia heksagonów spełniających powyższe warunki nałożono na siebie mapę wynikową sfery społecznej oraz mapę wynikową sfery środowiskowej. Rezultat został przedstawiony na poniższej mapie.

Rys. 42: Heksagony spełniające warunek kumulacji negatywnych zjawisk społecznych i dodatkowo występowania negatywnych zjawisk z pozostałych sfer - Pliawa.

Rys. 43: Heksagony spełniające warunek kumulacji negatywnych zjawisk społecznych i dodatkowo występowania negatywnych zjawisk z pozostałych sfer - Trąbki

Ostateczne granice obszarów rewitalizacji zostały zdefiniowane dokładniej niż liniami siatki heksagonalnej. Obszary zdefiniowano za pomocą najbliższych granicom siatki heksagonalnej ulic lub granic działek, które stanowią granicę obszaru zdegradowanego. Ze względu na fakt, iż poszczególne heksagony nie mają wspólnych granic lub po zdefiniowaniu granicami działek – nie zachowują spójności przestrzennej: wyodrębniono 2 obszary rewitalizacji. Obszary te przedstawia poniższa mapa.

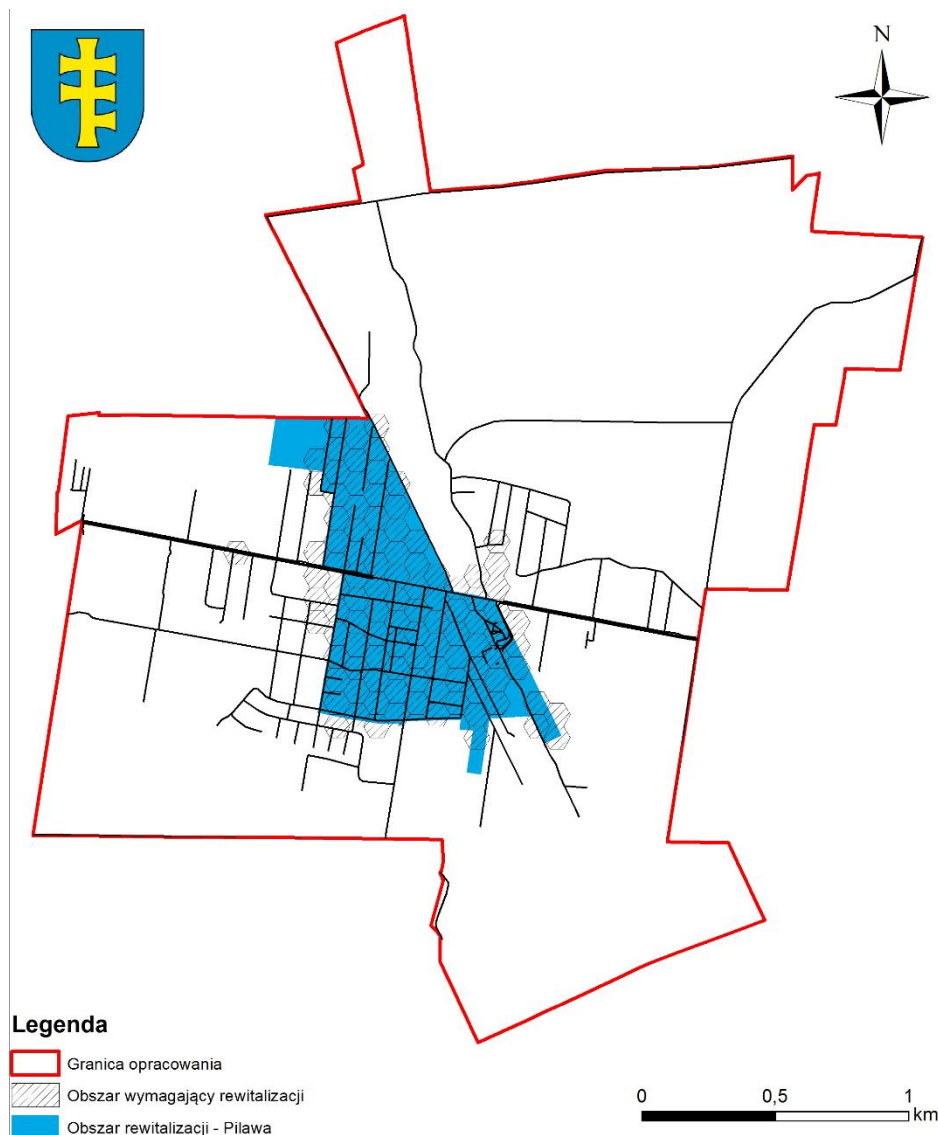

W obszar rewitalizacji Pilawa włączone zostały działki, na których nie zdiagnozowano kumulacji czynników społecznych. Zostały one włączone w obszar rewitalizacji ponieważ przyczynią się one do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i stanowią bazę do realizacji planowanych projektów społecznych. W na północno-zachodniej granicy obszaru rewitalizacji włączono w obszar działkę nr 1772, na której położony jest stadion miejski. Stadion jest obiektem mającym stanowić miejsce realizacji projektów związanych z kulturą fizyczną, integracją, aktywizacją osób starszych oraz dzieci i młodzieży. W części południowo-wschodniej obszaru rewitalizacji włączono w granice obszaru działkę nr 1266, na której położone jest targowisko miejskie. Targowisko stanowić będzie bazę dla rozwoju działalności gospodarczej, promocji produktów lokalnych, drobnego handlu i rzemiosła. W obszar rewitalizacji Trąbki włączono działkę nr 418/3, na której położona jest placówka edukacyjna (zachodnia część obszaru rewitalizacji, skrzyżowanie ul. Osadniczej i ul. Czarna Droga) oraz działkę nr 349/6, na której położone jest boisko oraz teren rekreacyjny (wschodnia część obszaru rewitalizacji, przy ul. Osadniczej). Obiekt szkolny stanowić będzie bazę dla działań związanych z zapobieganiem patologiom wśród dzieci i młodzieży, m.in. poprzez realizację projektów edukacyjnych przeciwdziałających cyberprzemocy jak i aktywny sposób spędzania czasu. Boisko i teren rekreacyjny stanowić będą bazę do realizacji projektów aktywizujących seniorów i osoby młode. Wszystkie wymienione działki przylegają do obszarów na których zdiagnozowano potrzebę rewitalizacji.

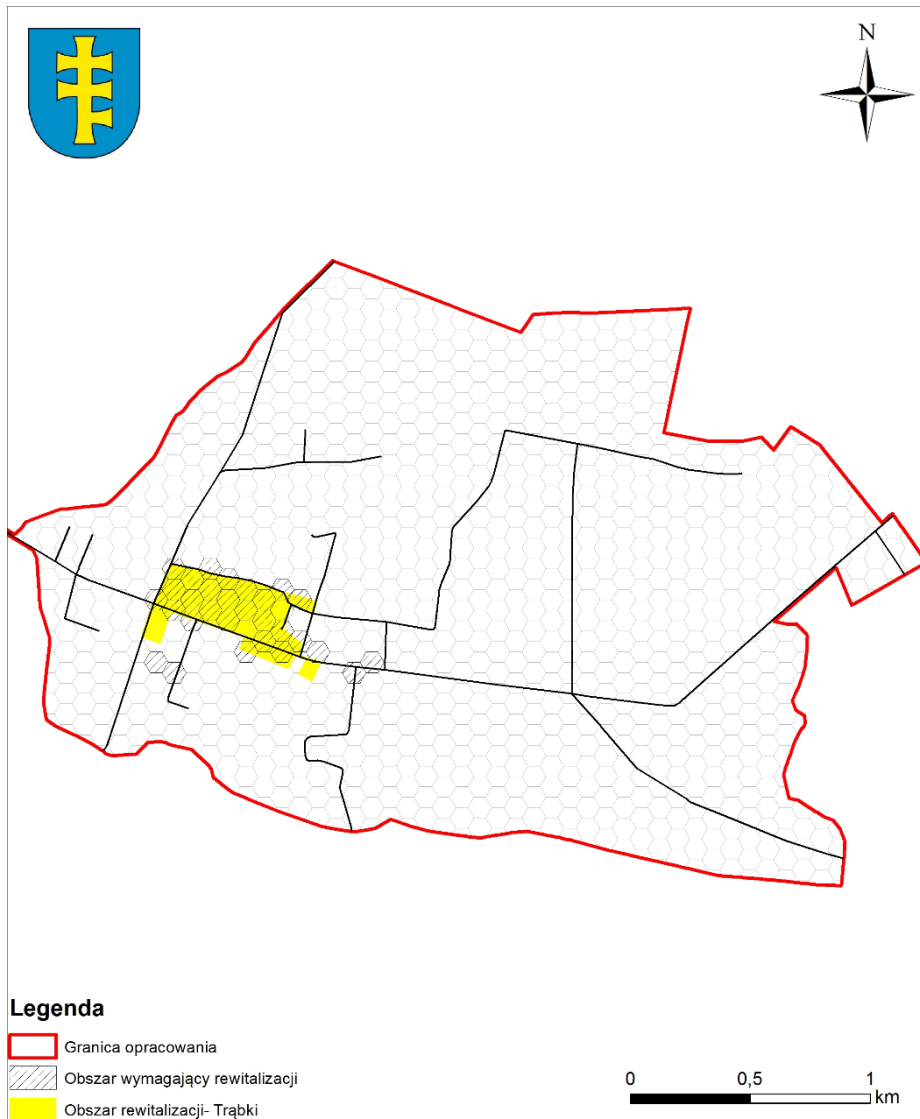
Rys. 44: Obszar rewitalizacji I- Pilawa

Do obszaru rewitalizacji zaliczono dwie działki, na których nie wystąpiła kumulacja czynników społecznych. Są to obszary istotne z punktu widzenia społecznego, niezbędne do realizacji projektów społecznych planowanych w ramach Programu Rewitalizacji.

1. Działka 1722 – stadion miejski przy ul. Spacerowej,
2. Działka nr 1266 – targowisko miejskie przy ul. Sportowej.

Rys. 45: Obszar rewitalizacji II

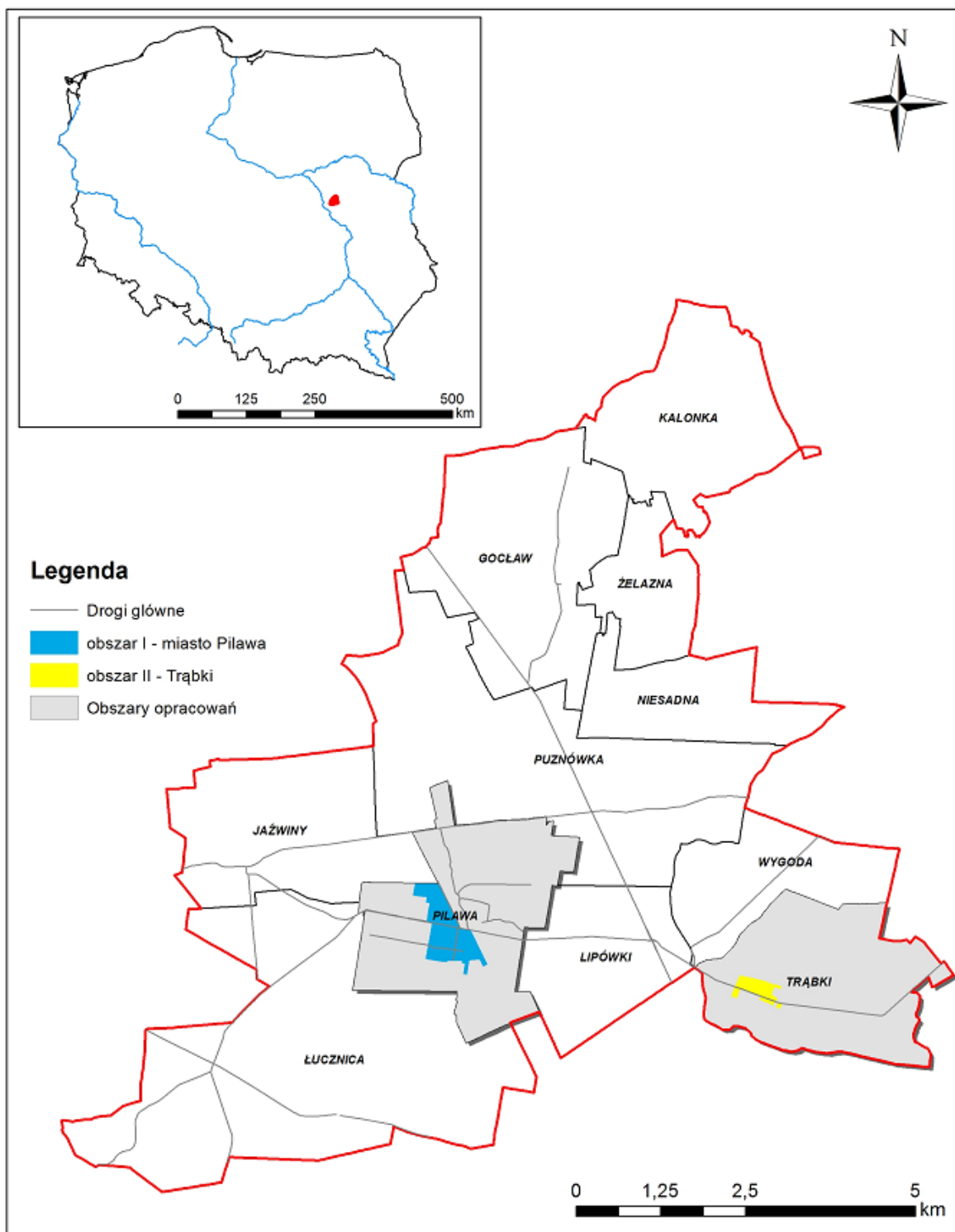

Do obszaru rewitalizacji zaliczono dwie działki, na których nie wystąpiła kumulacja czynników społecznych. Są to jednak działki istotne z punktu widzenia społecznego, niezbędne do realizacji projektów społecznych planowanych w ramach Programu Rewitalizacji.

1. Działka nr 349/6 – tereny rekreacyjne, boisko sportowe przy ul. Osadniczej,
2. Działka nr 418/3 – placówka edukacyjna przy skrzyżowaniu ul. Osadniczej i ul. Czarna Droga.

Gmina Pilawa - obszary rewitalizacji - lokalizacja ogólna

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Obszar rewitalizacji I – granice obszaru

Ul. Letniskowa, od Al. Wyzwolenia do ul. Spacerowej, ul. Spacerowa do granic działki nr 1772, wzdłuż granic działki 1772 od strony zachodniej i południowej, ul. Malinowa wzdłuż granicy działki 11/10 do ul. Miodowej, ul. Miodowa do Al. Wyzwolenia, Al. Wyzwolenia od ul. Miodowej do ul. Krynickich, u. Krynickich na odcinku od Al. Wyzwolenia do skrzyżowania z ul. Wyszyńskiego, ul. Wyszyńskiego do skrzyżowania z ul. Bursztynową, dalej wzdłuż zachodniej granicy działek nr 1262/7, 1264/7, 1265/3 do granicy działki 1266; dalej wzdłuż zachodniej, południowej i wschodniej granicy działki 1266 do ul. Sportowej, od punktu styku dz. 1266 z ul. Sportową na drugą stronę torów kolejowych do ul. Dworcowej, ul. Dworcową na południe wzdłuż granicy działki nr 1289/130, dalej wzdłuż południowej i wschodniej działki nr 1289/130, dalej wzdłuż wschodniej granicy działek 1289/129, 1289/128, 1289/127, 1289/125, 1289/77 i 1289/70 do ul. Dworcowej, dalej wzdłuż ul. Dworcowej do skrzyżowania z Al. Wyzwolenia, Al. Wyzwolenia na odcinku do ul. Letniskowej.

Obszar rewitalizacji II – granice obszaru

Ulica Graniczna od ul. Osadniczej do ul. Spacerowej, ul. Spacerową do rogu działki nr 417/38, wzdłuż północnej granicy działek nr 417/38 i 417/4 do ul. Ogrodowej, ul. Ogrodowa do granicy działki 417/25, wzdłuż zachodniej granicy działek 417/25 i 417/29, wzdłuż południowej granicy działek 417/29, 417/30, 417/31, 417/32 do Al. Owocowej, Al. Owocową do ul. Osadniczej, ul. Osadniczą na wschód do wschodniej granicy dz. 349/6 i wokół wschodniej, południowej i zachodniej do ul. Osadniczej; ul. Osadnicza do wschodniej granicy działki nr 418/42, wzdłuż południowej granicy działek nr 418/42, 418/41, 418/40, 418/37, 418/39 i 418/6; wzdłuż zachodniej granicy działki nr 418/6 z do ul. Osadniczej, ul/ Osadnicza na zachód do wschodniej granicy działki nr 418/3 i dalej wzdłuż zachodniej, południowej granicy działki nr 418/3 do ul. Czarna Droga, ul. Czarna Droga do skrzyżowania z ul. Osadniczą.

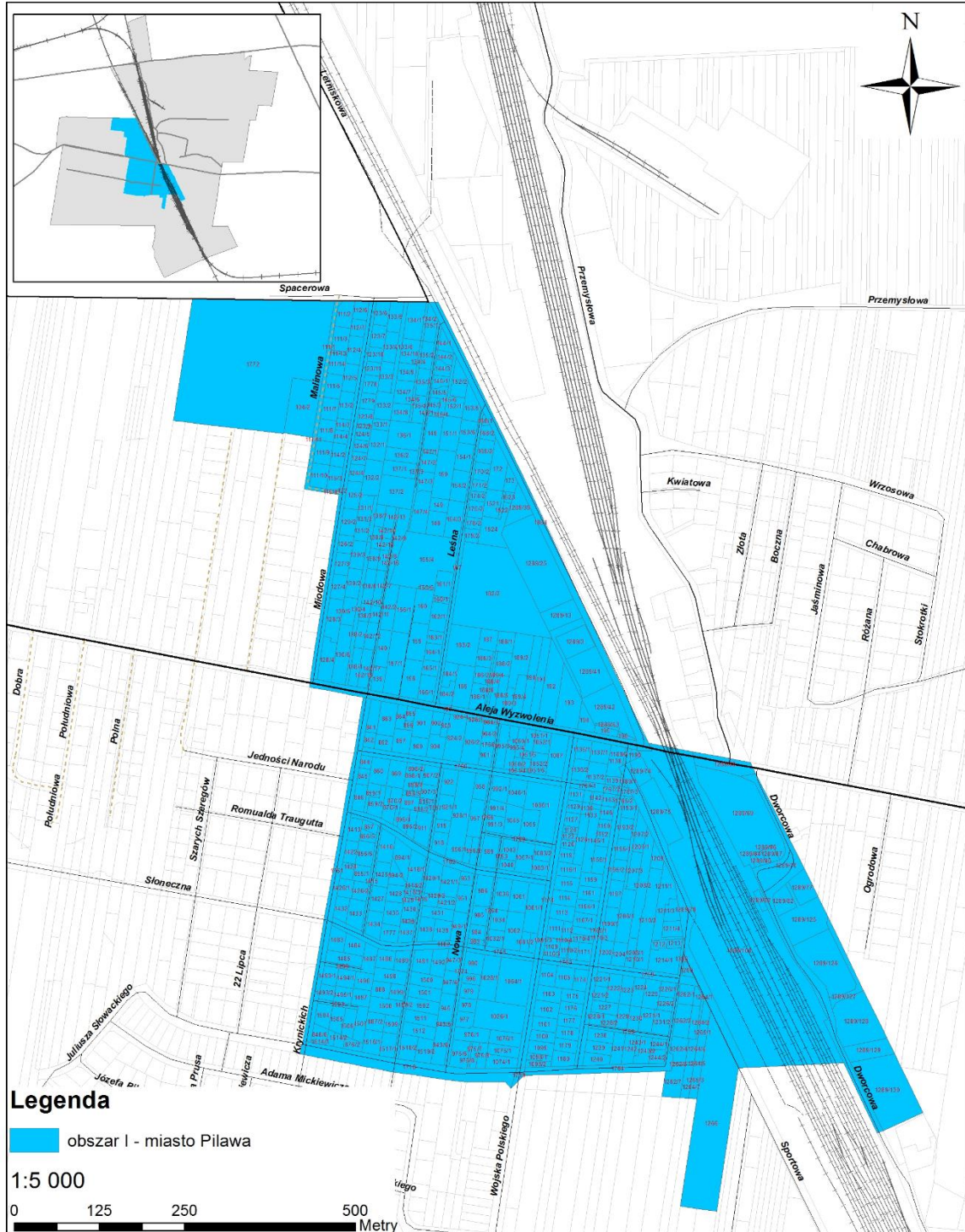
Obszar rewitalizacji nr I – granice obszaru w mieście Pilawa (zgodnie z przedstawioną mapą) powierzchnia 57,6 ha, liczba mieszkańców 1558 osób .

Obszar rewitalizacji nr II – granice obszaru w miejscowość Trąbki z osiedlem Czechy (zgodnie z przedstawioną mapą), powierzchnia 16,4ha, liczba mieszkańców 491 osób.

Obszar rewitalizacji I

Gmina Pilawa - obszar rewitalizacji - obszar I

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Miasto Pilawa położone jest w strefie urbanizacji gminy Pilawa. Strefa ta obejmuje równoleżnikowo usytuowany pas wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 805. W budownictwie mieszkalnym Pilawy dominuje zabudowa jednorodzinna wolnostojąca (pojedyncze bloki wielorodzinne zlokalizowane są przy ulicy Leśnej i Wojska Polskiego).

Na obszarze rewitalizacji, obejmujących 9% powierzchni miasta Pilawa zameldowanych jest blisko 34% mieszkańców miasta. Powoduje to kumulację problemów społecznych i infrastrukturalnych.

Zakłady przemysłowe zlokalizowane są w północnej części miasta odseparowane od skupisk mieszkaniowej. Tereny miasta charakteryzują się wysokim stopniem zainwestowania. Obszar przeznaczony jest do zaspokojenia potrzeb w zakresie usług (publicznych, komercyjnych), mieszkalnictwa oraz produkcji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Miasto Pilawa jest głównym ośrodkiem gminy o charakterze wielofunkcyjnym. Na terenie miasta siedzibę ma największe przedsiębiorstwo działające na terenie gminy - międzynarodowy koncern Akzo Nobel, zatrudniający w tutejszym oddziale 499 osób (poza strefą). Jest to jedno z większych przedsiębiorstw działających na terenie gminy. Na terenie miasta siedzibę ma największe przedsiębiorstwo działające na terenie gminy - międzynarodowy koncern Akzo Nobel, zatrudniający w tutejszym oddziale 499 osób (poza strefą). Drugim pod względem wielkości przedsiębiorstwem jest FOL-PLAST Zawadka Sp. z o.o. Sp. k. – producent opakowań foliowych.

Na obszarze rewitalizowanym nr I występuje zabudowa głównie jednorodzinna, a także zabudowa związana ze zlokalizowanymi usługami. W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się także tereny kolejowe oraz przylegające do nich tereny drogowe, które z racji rosnącej liczby osób z nich korzystających i rosnącej liczby pojazdów, ulegają systematycznej degradacji. Na obszarze przylegającym do torów kolejowych rośnie także problem przestępczości.

Na wyznaczonym obszarze zlokalizowane są także tereny zielone oraz sportowo-rekreacyjne, w tym stadion sportowy. Działka, na której położony jest stadion została włączona w obszar rewitalizacji ponieważ stadion będzie miejscem realizacji części projektów społecznych związanych z aktywnością fizyczną i rekreacją.

W strefie rewitalizowanej i znajdują się zabytki wpisane do rejestru zabytków. Położone są przy ul. Dworcowej, w tym dworzec kolejowy i dwa domy z zespołu dworca kolejowego.

Zgodnie ze studium uwarunkowań, w tej części Miasta postuluje się stworzenie podstaw dla rozwoju strefy mieszkalnictwa i działalności gospodarczej oraz rozwoju usług, produkcji i wytwórczości, magazynów i składów, stanowiących podstawę poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy. Na obszarze tym przewidziano obszary przeznaczone ponadto na tereny zieleni urządzonej. Park miejski zmodernizowany przez Gminę, położony przy ul. Dworcowej będzie miejscem realizacji projektów m.in. aktywizujących osoby starsze, integrujących mieszkańców poprzez realizację zajęć rekreacyjnych czy sportowych.

Braki w infrastrukturze technicznej stanowiącej bazę do realizacji zadań społecznych na obszarze zdegradowanym, dotyczą głównie obszaru rewitalizacji nr I ponieważ większość obiektów użyteczności publicznej leży na obszarze tej strefy. W analizie problemów wskazano problemy z infrastrukturą drogową, w tym brak ścieżek rowerowych, chodników czy miejsc parkingowych. Poza kwestiami bezpieczeństwa i zwiększaniem atrakcyjności obszaru, działania te stanowiąc będą element działań związanych z poprawą jakości powietrza atmosferycznego.

Największe problemy wynikające ze zwiększonego ruchu pojazdów na obszarze zdegradowanym, obserwowane są na obszarze strefy rewitalizowanej ze względu na zwiększony ruch związany z dojazdem do obiektów użyteczności publicznej, dworca PKP, sklepów i punktów usługowych, placówek edukacyjnych i placówek służby zdrowia. W złym stanie technicznym jest m.in. nawierzchnia ulic Wojska Polskiego, Dworcowej, Słonecznej, Kombatanckiej, Królowej Jadwigi i Miodowej. Ulice Spacerowa oraz częściowo Kardynała St. Wyszyńskiego i Sportowa są ulicami o nawierzchni nieutwardzonej i wymagają budowy nawierzchni utwardzonej, chodników, ścieżek rowerowych oraz kanalizacji deszczowej. Na terenie miasta Pilawa brak ścieżek rowerowych oraz odpowiedniej ilości miejsc parkingowych.

Zły stan nawierzchni powoduje znaczne utrudnienia w ruchu kołowym, przeciążenie dróg oraz negatywne skutki dla środowiska. Zły stan dróg przyczynia się także do zwiększania niskiej emisji będącej skutkiem emisji spalin z pojazdów. Zachodzi pilna potrzeba poprawy jakości ciągów komunikacyjnych oraz budowy nowych dróg w kierunkach nowych obszarów inwestowania położone na obrzeżach miasta.

Tereny wokół stacji PKP w Pilawie, położone po wschodniej stronie torów kolejowych, są bardzo zaniedbane. Modernizacji wymagają m.in. chodniki i oświetlenie terenu. Działka, na której znajduje się budynek jest zamkniętym terenem kolejowym, działka należy do Polskich Kolei Państwowych. Obejmuje ona torowisko, perony, budynek dworca i tereny zieleni. Od wschodu do budynku przylega

plac przed dworcem, o funkcji komunikacyjnej, nawierzchnia asfaltowa z miejscami parkingowymi. Na północ od budynku znajduje się park, z którego prowadzi utwardzony ciąg pieszy wzdłuż wschodniej elewacji. Od południa do budynku przylega główny ciąg pieszy na perony. Od zachodu znajduje się utwardzony peron stacji kolejowej.

Istotnym powodem wyznaczenia przedstawionych granic strefy rewitalizacji I jest położenie infrastruktury służącej realizacji celom rewitalizacji. Ponieważ proces rewitalizacji nie dopuszcza tworzenia nowej infrastruktury, a jedynie rewitalizację istniejącej, granice strefy wyznaczono tak aby obejmowały one obiekty stanowiące bazę dla realizacji celów programu rewitalizacji. W obrębie strefy znalazły się zatem obiekty edukacyjne (przedszkole przy ul. Wojska Polskiego, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum, ul. Leśna), instytucje kultury (MGOK, Al. Wyzwolenia), Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (Al. Wyzwolenia), Urząd Miasta i Gminy (Al. Wyzwolenia), Posterunek Policji (ul. Letniskowa), dworzec PKP (ul. Dworcowa), stadion miejski (ul. Spacerowa), park miejski (ul. Dworcowa) i tereny zielone.

Stan terenu wokół dworca zagraża bezpieczeństwu mieszkańców i przyjezdnych. Jest to spowodowane znacznym ruchem samochodowym, ograniczaniem miejsca dla pieszych poprzez zastawianie chodników samochodami. Inne niebezpieczeństwa spowodowane są gromadzeniem się wokół terenów dworca osób popełniających wykroczenia – kradzieże kieszonkowe, kradzieże mienia z pozostawionych samochodów, picie alkoholu, bójki. Sprzyja temu zarówno wzmożony ruch pieszy i samochodowy jak również zaniedbanie terenu, nieuporządkowana zieleń, brak właściwego oświetlenia czy monitoringu.

Stadion sportowy położony w strefie rewitalizacji I, w północnej części miasta na działce nr 1722, przy ulicy Spacerowej 5 wymaga także modernizacji. Obecnie znaczna część obszaru stadionu nie jest jeszcze zagospodarowana, a istniejące trybuny wymagają pilnej modernizacji. Brak jest również utwardzonego parkingu dla samochodów osobowych, ale również dla autokarów którymi przyjeżdżają sportowcy na mecze oraz zawody sportowe. Brak właściwie urządzonych terenów rekreacyjno-sportowych na stadionie, które zapewniłyby właściwe zaplecze dla imprez kulturalno-sportowych. Teren stadionu sportowego w Pilawie wymaga zagospodarowania w obiekty rekreacyjne, budowy i oświetlenia, budowy amfiteatru dla imprez plenerowych oraz odwodnienia terenu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, położony w strefie rewitalizacji I, przy Al. Wyzwolenia 124, stanowi centrum aktywności kulturalnej gminy. Gmina prowadzi prace służące rozbudowie infrastruktury aby możliwe było dalsze poszerzanie oferty. Gmina przygotowała projekt rozbudowy ośrodka i stara się o środki europejskie na wsparcie projektu. Zaprojektowano rozbudowę ośrodka, stworzenie zaplecza dla orkiestry, chóru, działalności gastronomicznej i rekreacyjnej (kręgielnia).

Budynek szkoły, 1000-latki, w Pilawie został oddany do użytku w roku 1966. W roku 1999 w związku z reformą systemu oświaty, w budynku szkoły utworzono dodatkowo gimnazjum. Szkoła jest sukcesywnie modernizowana i wyposażana w niezbędny sprzęt. W szkole działa świetlica, kółka zainteresowań, chór. Realizowane były projekty edukacyjne obejmujące zajęcia dodatkowe i dla uczniów o utrudniony dostęp do edukacji. Szkoła wymaga dalszych inwestycji związanych z poprawą warunków nauczania, poszerzaniem oferty edukacyjnej dla uczniów gminy, w tym zajęć dotyczących umiejętności kluczowych. Obiekty wymagają pełnej termomodernizacji stropów i ścian, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacji systemu grzewczego, ciepłej wody użytkowej. Konieczna jest również wymiana instalacji elektrycznej wraz ze źródłami oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego oraz zainstalowanie systemu zarządzania energią.

Na obszarze strefy rewitalizacji znajduje się także budynek Urzędu Miasta i Gminy, Al. Wyzwolenia 158. Został on wybudowany w latach 60-tych zgodnie z ówczesnymi potrzebami gminy. Obecnie budynek wymaga pilnej rewitalizacji z racji na wiek, ale przede wszystkim na niewystarczającą ilość pomieszczeń dla prowadzonej działalności. Wymiany wymaga m.in. instalacji grzewcza i elektryczna. Obecne urządzenia są energochłonne i powodują zagrożenie dla środowiska naturalnego ze względu na znaczną emisję zanieczyszczeń. Otoczenie budynku jest niedostosowane do potrzeb mieszkańców. Brak parkingu wymusza parkowanie samochodów w sposób ograniczający miejsce na drodze i chodnikach, co powoduje zagrożenie w ruchu drogowym. tereny zielone przyległych do Urzędu są zaniedbane i wymagają uporządkowania.

Na obszarze strefy rewitalizacji gęstość zaludnienia jest znacząco wyższa (2704os/km²) niż na obszarze zdegradowanym nr I (681 os.km²). Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższy dla strefy (15,1%) niż dla całego obszaru zdegradowanego (14%). Wynika to między innymi z osiedlania się osób młodych i nowych mieszkańców coraz dalej od ścisłego centrum ze względu m.in. na większą dostępność działek budowlanych.

Na obszarze strefy obserwowana jest także kondensacja problemów społecznych. Liczba osób korzystających z opieki społecznej w strefie, w roku 2015, wynosiła 118. Pomoc przyznano osobom mieszkającym przy ulicach: Sportowa (7 rodzin), Dworcowa (10), Bursztynowa (6), Wyszyńskiego (4), Wiśniowa (3), Sempołowskiej (10), Królowej Jadwigi (5), Kościuszki (6), Wojska Polskiego (9), Konopnickiej (4), Al. Wyzwolenia (17), Przedszkolaków (10), Leśna (6), Spacerowa (7), Miodowa (11) i Letniskowa(3). Ogólna liczb korzystających z pomocy społecznej na obszarze zdegradowanym to 206 (4, 5% ogółu mieszkańców), podczas gdy w strefie rewitalizowanej jest to 118 (7,5%).

Problemy społeczne związane z kształceniem i edukacją kumulują się w strefie rewitalizowanej ze względu na położenie placówek edukacyjnych. Wszystkie placówki edukacyjne w mieście Piława leżą na obszarze strefy rewitalizacji I: (przedszkole publiczne, ul. Wojska Polskiego; szkoła podstawowa i gimnazjum, ul. Leśna) Na tym obszarze także będą się koncentrowały działania związane z podnoszeniem poziomu kształcenia oraz rozwiązywaniem problemów społecznych związanych z uczniami.

Na obszarze rewitalizacji I notowanych było w 2015 roku więcej wykroczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców niż na obszarze zdegradowanym, 186,78 wobec średniej 185,79.

Brak jest dokładnych danych pozwalających porównać zanieczyszczenie powietrza na obszarze rewitalizowanym i na obszarze zdegradowanym. Jednakże, powody powstawania niskiej emisji, czyli emisja spalin ze źródeł ogrzewania budynków oraz z transportu drogowego pozwala przyjąć, że na obszarze, na którym zagęszczenie zabudowy jest większe niż średnia dla całego obszaru zdegradowanego, a ponadto skupia się tu codzienny ruch kołowy związany z dojazdem do budynków użyteczności publicznej, placówek edukacyjnych, zakładów pracy, sklepów i punktów usługowych oraz dworca z którego mieszkańcy codziennie dojeżdżają do i z pracy, zagrożenie zwiększoną niską emisją jest wyższe.

Gmina przeprowadziła inwestycje służące ochronie środowiska związane z wyposażeniem budynków użyteczności publicznej w odnawialne źródła energii (budynek Posterunku Policji). Sukcesywnie prowadzone są działania w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej w celu ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko. W roku 2017 Gmina wdraża projekt wymiany pieców węglowych w budynkach prywatnych. Działania planowane w ramach Programu Rewitalizacji

mają na celu kontynuację tych działań i dalsze ograniczanie negatywnego antropogenicznego wpływu na środowisko.

Prowadzone były także inne inwestycje służące poprawie stanu infrastruktury. W latach 2012-2015 dzięki wsparciu funduszy europejskich i krajowych gmina pozyskała środki na projekty dotyczące m.in. rozbudowy Gminno-Miejskiego Ośrodka Kultury oraz wyposażenia świetlicy w MGOK, zagospodarowania w terenie przedszkola samorządowego.

W ramach wsparcia sfinansowano także przebudowę fragmentów ulic położonych na obszarze rewitalizowanym: ul. Krynickich, ul. Wojska Polskiego oraz rozbudowywano infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. Gmina pozyskała także środki z PROW na prace modernizacyjne na terenie stadionu sportowego w Pilawie (przebudowa ogrodzenia) i na zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy SPZOZ i stacji PKP w Pilawie. Ten ostatni projekt obejmował utwardzenie terenu przy SPZOZ, zieleń, ławki, kosze na śmieci oraz teren przy stacji PKP: wymiana wiaty przystankowej, utwardzenie nawierzchni, zieleń.

Gmina pozyskała także środki z PROW 2014-2020 na dalsze prace w zakresie rozbudowy infrastruktury drogowej (ul. Wojska Polskiego) wraz z chodnikami i odwodnieniem.

Obszar rewitalizacji II

Gmina Pilawa - obszar rewitalizacji - obszar II

Miejscowość Trąbki częściowo (obszar rewitalizacji II) należy do strefy zurbanizowanej gminy Pilawa, razem z miastem Pilawa i sołectwem Lipówki.

Zabudowa miejscowości Trąbki jest zróżnicowana. W centrum miejscowości, która znajduje się na obszarze rewitalizacji II, koncentruje się budownictwo wielorodzinne, dalej jednorodzinne.

Na obszarze rewitalizacji, obejmującym niecałe 3% powierzchni sołectwa mieszka blisko 25% ludności zameldowanej w Trąbkach.

Wieś Trąbki posiada koncentryczną strukturę przestrzenną. Centrum miejscowości zlokalizowane przy zakładzie Huty Szkła „Czechy” S.A. W obrębie strefy rewitalizacji, obok skrzyżowania ulic Osadniczej, Czarnej Drogi i Granicznej znajduje się kompleks Publicznej Szkoły Podstawowej wraz z Gimnazjum i halą sportową oraz obiekty handlowe i usługowe. W drugiej linii zabudowy zlokalizowane są budynki wielorodzinne osiedla zakładowego (działki pomiędzy ul. Osadniczą i ul. Spacerową), a także Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Biblioteka Publiczna, Punkt Apteczny, poczta, świetlica wiejska. Ta ostatnia mieści się w budynku nieodpłatnie wydzierżawionym od Parafii. W świetlicy wiejskiej prowadzone są zajęcia przez Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Pilawie oraz próby

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

orkiestry dętej i spotkania kół zainteresowań. Od września 2007 r. w Szkole Podstawowej został uruchomiony oddział przedszkolny. Obecnie działają już dwa oddziały przedszkolne.

Na obszarze rewitalizacji II znajduje się szereg zabytków wpisanych do gminnego rejestru zabytków. Są to w większości obiekty związane z Hutą Szkła „Czech”, położone przy ul. Osadniczej, w tym domy robotnicze.

Trąbki są liczącym się ośrodkiem przemysłowym w powiecie garwolińskim z racji funkcjonującej tu Huty Szkła „Czechy S.A” produkującej opakowania szklane (przylega do strefy rewitalizowanej, pracownicy Zakładu mieszkają na obszarze strefy). Zakład zatrudnia ponad 300 osób.

Zgodnie ze studium uwarunkowań, w tej części miejscowości Trąbki planuje się stworzenie podstaw dla rozwoju strefy działalności gospodarczej oraz rozwoju usług, produkcji i wytwórczości, magazynów i składów, stanowiących podstawę poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy. Na obszarze tym przewidziano obszary przeznaczone ponadto na tereny zieleni urządzonej.

W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się tereny drogowe i tereny zielone, które z racji rosnącej liczby korzystających z nich osób i zwiększającej się liczby pojazdów, ulegają systematycznej degradacji. Na obszarze terenów zielonych przylegających do osiedla zakładowego i terenów spółdzielni mieszkaniowej rośnie także problem przestępczości i patologii społecznych.

Braki w infrastrukturze technicznej na obszarze zdegradowanym dotyczą głównie obszaru rewitalizacji II. Większość obiektów użyteczności publicznej i budynki wielorodzinne - budynki należące do Huty „Czechy” - wymagających modernizacji leży na obszarze strefy.

Osiedle Czechy zostało wybudowane w latach 1972 – 1978. Wybudowano 4 bloki mieszkalne dla 72 rodzin, a w latach osiemdziesiątych oddano blok dla 50 rodzin pracowników Huty Szkła „Czechy”. Osiedle „Czechy” i tereny zielone przylegający do osiedla przy ul. Osadniczej wymagają inwestycji.

Braki w infrastrukturze technicznej na obszarze zdegradowanym miejscowości Trąbki dotyczą głównie obszaru rewitalizacji II ponieważ obiekty użyteczności publicznej leżą na obszarze strefy, podobnie jak znaczna liczba punktów usługowych i handlowych. W analizie problemów wskazano problemy z infrastrukturą drogową, w tym brak ścieżek rowerowych, chodników czy miejsc parkingowych. Największe problemy na obszarze zdegradowanym obserwowane są na obszarze strefy

rewitalizowanej ze względu na zwiększony ruch związany z dojazdem do wielorodzinnych budynków mieszkaniowych, obiektów użyteczności publicznej, w tym budynku szkoły, sklepów i punktów usługowych i placówki służby zdrowia. W złym stanie technicznym jest m.in. nawierzchnia ulicy Granicznej i Aleja Owocowa. W roku 2016 rozpoczęto prace budowlane w celu poprawy nawierzchni ul. Granicznej. Ulica Al. Owocowa jest ulicą o nawierzchni nieutwardzonej i wymaga wykupu gruntów i budowy nawierzchni utwardzonej z chodnikami. Na obszarze strefy rewitalizowanej leżą także drogi prywatne, ul. Ogrodowa i ul. Spacerowa.

Zły stan nawierzchni dróg powoduje znaczne utrudnienia w ruchu kołowym, przeciążenie dróg oraz negatywne skutki dla środowiska. Zachodzi pilna potrzeba poprawy jakości ciągów komunikacyjnych oraz budowy nowych dróg związanych z powstawaniem nowych budynków jednorodzinnych.

Uciążliwością dla mieszkańców na obszarze strefy rewitalizacji II jest brak ścieżek rowerowych oraz odpowiedniej ilości miejsc parkingowych.

Położenie większości budynków mieszkalnych w pobliżu ul. Osadniczej, głównej drogi biegnącej przez teren sołectwa powoduje zwiększone zagrożenie niską emisją. Koncentracja zagrożenia dotyczy głównie obszaru wskazanego jako obszar rewitalizacji.

Istotnym powodem wyznaczenia przedstawionych granic strefy rewitalizacji II jest położenie infrastruktury służącej realizacji celom rewitalizacji. Granice strefy wyznaczono tak, aby objęte zostały obiekty stanowiące bazę dla realizacji celów programu rewitalizacji. W obrębie strefy znalazły się zatem: osiedle domów wielorodzinnych (ul. Osadnicza), obiekty edukacyjne (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum, ul. Osadnicza) i boisko wielofunkcyjne i tereny zielone (ul. Osadnicza).

Teren osiedla domów wielorodzinnych, położony po północnej stronie ul. Osadniczej, jest bardzo zaniedbany. Znajdują się tam zniszczone chodniki i ulice. Ze względów bezpieczeństwa i w celu podniesienia estetyki obszaru konieczne są także prace związane z uporządkowaniem zieleni.

Działka, na której znajdują się budynki mieszkalne należy do spadkobierców Huty - spółki. Właściciele budynków w ostatnich latach nie inwestują w poprawę jakości infrastruktury co powoduje jej degradację.

Na terenie strefy brakuje budynku biblioteki i ośrodka kultury. Oba budynki były zrujnowane w wyniku pożaru i nie nadawały się do remontu. Działki, na których znajdowały się budynki zostały odzyskane przez byłych właścicieli.

Problemem w strefie jest brak budynków, w których mogłyby znaleźć się placówki.

Modernizacji i przebudowy wymagają także budynki usługowe znajdujące się w pobliżu ulicy Osadniczej.

Budynek szkoły podstawowej i gimnazjum w Trąbkach został ujęty w obszarze rewitalizacji ze względu na kluczową rolę jaką będzie pełnił w trakcie realizacji projektów społecznych dotyczących edukacji i aktywizacji młodszego pokolenia mieszkańców Trąbek. Budynek, wraz z salą gimnastyczną, pierwotnie powstał w latach 50-tych, a następnie rozbudowano ją w latach 90-tych. W grudniu 2008r. w ramach programu rządowego „ Pracownie komputerowe dla szkół”, szkoła otrzymała w pełni wyposażoną pracownię komputerową. W kolejnych latach pracownia była stale rozbudowywana i unowocześniana. W chwili obecnej w pracowni znajduje się 16 stanowisk komputerowych, z których korzystają uczniowie klas I – VI. Od roku szkolnego 2007/2008 w szkole funkcjonuje oddział przedszkolny dla dzieci trzy, cztero i pięcioletnich, od 2015 – drugi. W roku 2010 w ramach programu rządowego *Radosna Szkoła* szkoła otrzymała plac zabaw dla uczniów klas I – III oraz urządzono w szkole miejsce zabaw dla dzieci. W ciągu ostatnich lat w szkole i wokół szkoły przeprowadzono liczne remonty, wzbogacając bazę i wyposażenie szkoły. Obecnie szkoła dysponuje 6 salami dydaktycznymi, biblioteką, pracownią komputerową, świetlicą, czterema salami oddziałów przedszkolnych oraz salą zabaw dla dzieci. W szkole nie ma szatni, uczniowie korzystają z indywidualnych szafek uczniowskich na korytarzach. Uczniowie szkoły korzystają z sali gimnastycznej i hali sportowej wspólnie z gimnazjum. W szkole funkcjonuje stołówka dla uczniów, zdecydowanie za mała. Szkoła posiada boisko trawiaste, które wymaga zagospodarowania i dwa place zabaw dla dzieci. W szkole odbywają się zajęcia dodatkowe dla uczniów działa Szkolne Koło PCK, Szczęp Harcerski. Przy szkole działa również Świetlica Terapeutyczna, która otacza opieką dzieci z rodzin patologicznych i ubogich. Szkoła wymaga dalszych inwestycji w infrastrukturę i wyposażenie w celu poszerzenia oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej.

Obiekty wymagają pełnej termomodernizacji stropów i ścian, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, częściowej modernizacji systemu grzewczego i ciepłej wody użytkowej. Konieczna jest również wymiana instalacji elektrycznej wraz ze źródłami oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego oraz zainstalowanie systemu zarządzania energią. Poza oszczędnością energii, redukcją kosztów inwestycja wpisuje się w plan ograniczania niskiej emisji w centrum Trąbek.

Na obszarze strefy rewitalizacji gęstość zaludnienia jest znacząco wyższa (2990 os/km²) niż na obszarze zdegradowanym nr II (317 os/km²). Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższy dla strefy (19,1%) niż dla całego obszaru zdegradowanego (17,8%).

Na obszarze strefy występuje koncentracja problemów społecznych. Liczba osób korzystających z opieki społecznej w strefie wynosiła w roku 2015 - 67. Pomoc przyznano osobom mieszkającym przy ulicach: Spacerowa (11 rodzin), Graniczna (17), Osadnicza (39). Ogólna liczba korzystających z pomocy społecznej na obszarze zdegradowanym to 116 (5,8% ogółu mieszkańców), podczas gdy w strefie rewitalizowanej jest to 67 (13,6%).

Problemy społeczne związane z kształceniem i edukacją kumulują się w strefie rewitalizowanej ze względu na położenie placówek edukacyjnych (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Trąbkach, ul. Osadnicza). Wspomniane placówki edukacyjne w leżą na obszarze strefy rewitalizacji II. Na tym obszarze także będą się koncentrowały działania związane z podnoszeniem poziomu kształcenia oraz rozwiązywaniem problemów społecznych związanych z uczniami.

Na obszarze strefy rewitalizowanej II wyznaczonej na obszarze miejscowości Trąbki notowanych było w 2015 roku więcej wykroczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców niż na obszarze zdegradowanym, odpowiednio 185,65 i 185,34.

Brak jest dokładnych danych pozwalających porównać zanieczyszczenie powietrza w strefie rewitalizowanej i na obszarze zdegradowanym. Jednakże, podobnie jak w przypadku strefy rewitalizowanej I, z powodu wzmożonego ruchu drogowego (w obrębie obszaru leży główna droga wojewódzka 805 łącząca się z drogą krajową 17) wpływa na zwiększoną niską emisję. Zabudowa miejscowości Trąbki jest zróżnicowana. W centrum miejscowości, które znajduje się w strefie rewitalizacji, koncentruje się budownictwo wielorodzinne, dalej jednorodzinne. Obszar rewitalizacji II jest także obszarem gęsto zaludnionym wobec czego na poziom niskiej emisji wpływa liczba źródeł ogrzewania budynków. Z tego powodu w strefie, w której zagęszczenie zabudowy jest większe niż średnia dla całego obszaru zdegradowanego, a ponadto skupia się tu codzienny ruch kołowy drogą wojewódzką związany z dojazdem do drogi krajowej, największego zakładu pracy, osiedla „Czechy”, placówek edukacyjnych, sklepów i punktów usługowych, poziom niskiej emisji jest wyższy.

W latach 2012-2015 dzięki wsparciu funduszy europejskich i krajowych gmina pozyskała środki na projekty dotyczące m.in. rozbudowy infrastruktury technicznej, wyposażenia świetlicy oraz stworzenia ekologicznej ścieżki edukacyjnej na terenie miejscowości.

W ramach środków własnych prowadzone są bieżące prace związane z utrzymaniem infrastruktury drogowej.

Gmina pozyskała także środki z PROW 2014-2020 na dalsze prace w zakresie rozbudowy infrastruktury drogowej (ul. Graniczna, na odcinku od ul. Osadniczej) wraz z chodnikami i odwodnieniem.

Obszary rewitalizowane obejmują łącznie 74 ha, tj. 1% powierzchni Gminy (7725 ha) oraz 2049 osób tj. 18,76% mieszkańców Gminy Pilawa (10 920 osób).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

9. Cele rewitalizacji i opis wizji

Obszary objęte Programem Rewitalizacji – wyznaczony obszar na terenie miasta Pilawa i miejscowości Trąbki po przeprowadzeniu zaplanowanych działań są obszarami, które zostały ożywione pod względem społecznym, przestrzennym jak również gospodarczym.

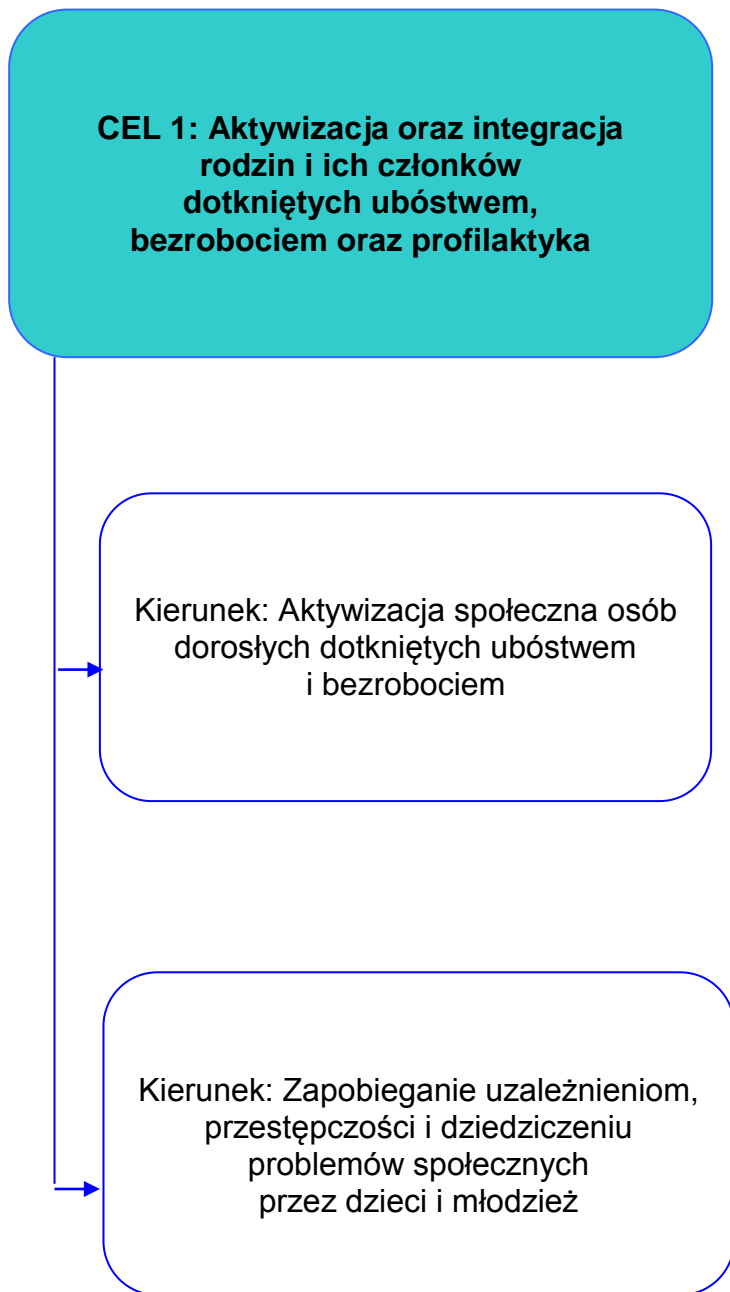
Działania rewitalizacyjne będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. Opis powiązań lokalnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono zestawienie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych zawartych w Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.

Cel nadrzędny planowanych działań rewitalizacyjnych w gminie Pilawa określono następująco:

Ożywienie pod względem społecznym, przestrzennym jak również gospodarczym wyznaczonych obszarów rewitalizacji na terenie miasta Pilawa i miejscowości Trąbki, w wyniku przeprowadzenia zaplanowanych działań obszarów rewitalizacji.

**CEL 2: Aktywizacja osób starszych
i zagrożonych wykluczeniem**

Kierunek: Zapobieganie samotności,
problemom zdrowotnym
i wykluczeniu społecznemu

Kierunek: Integracja ze społecznością
lokalną i wykorzystanie
społecznego potencjału osób starszych

**CEL 3: Ograniczenie bezrobocia i patologii
wśród mieszkańców
obszarów rewitalizowanych**

Kierunek: Zwiększenie poziomu
aktywności zawodowej mieszkańców
obszaru rewitalizacji

Kierunek: Tworzenie warunków
dla rozwoju
działalności gospodarczej

**Cel 4: Przywrócenie funkcji
gospodarczych,
komunikacyjnych, społecznych
obszarów rewitalizacji**

Kierunek: Zagospodarowanie terenów
rewitalizowanych i przygotowanie
ich do pełnienia funkcji
gospodarczych i społecznych

Kierunek: Przywrócenie estetyki
i bezpieczeństwa
wspólnych przestrzeni publicznych
służących integracji przez kulturę,
sport i rekreację

Kierunek: Wsparcie przemian
społecznych
dzięki tworzeniu
powiązań komunikacyjnych i
poprawie bezpieczeństwa

**Cel 5: Poprawa warunków życia
na obszarach rewitalizacji dzięki
ochronie środowiska**

Kierunek: Ograniczenie emisji
zanieczyszczeń
i poprawa jakości
powietrza atmosferycznego

Kierunek: Poprawa komfortu
korzystania z obiektów
użyteczności publicznej

Wizja obszarów rewitalizowanych:

Realizacja zadań zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji na obszarze rewitalizacji I przyczyni się do pozytywnych zmian na tym obszarze zarówno pod względem społecznym, infrastrukturalnym, jak i gospodarczym. Po zakończeniu okresu na jaki przygotowano działania, obszar ten będzie charakteryzowało funkcjonowanie nowego terenu pełniącego funkcje handlowe i komunikacyjne, o kluczowym znaczeniu dla całej gminy (dzięki rewitalizacji terenu wokół dworca PKP). Po zakończeniu

okresu na jaki przygotowano działania, obszar ten będzie charakteryzowała wysoka jakość życia mieszkańców przejawiająca się w aktywności zawodowej i obywatelskiej, zwiększonym udziale w kulturze i życiu społeczności lokalnej, niskim poziomie bezrobocia, niewielkiej liczbie gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń opieki społecznej, rzadko występującej przestępczości.

Zmiany infrastrukturalne dzięki którym uległ zmianie wizerunek obszaru są uzupełnieniem zmian jakie zaszły w sferze społecznej. Na obszarach rewitalizacji odnotowuje się niski poziom bezrobocia – dzięki aktywizacji zawodowej oraz ułatwieniom komunikacyjnym i działaniom rewitalizacyjnym, na obu obszarach, mieszkańcy obszaru znajdują zatrudnienie zarówno w mieście Pilawa, miejscowości Trąbki jak i poza nimi. Odnotowuje się większą aktywność zawodową, zwiększony udział w kulturze i życiu społeczności, w tym uczestnictwo czynne i bierne w wydarzeniach związanych ze sportem i integracją, organizowanych w odnowionych obiektach.

W porównaniu z rokiem 2016 spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia i ubóstwa, m.in. dzięki działaniom aktywizującym bezrobotnych. Osoby bezrobotne podniosły swoje kwalifikacje i odnajdują się na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Osoby, które nadal korzystają ze wsparcia otrzymują je w formie finansowej, ale także mogą brać udział w systematycznych działaniach służących podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności jako pracownik, rodzic, partner. Wsparcie otrzymują także osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków, które biorą udział w zajęciach i wydarzeniach integrujących ze społecznością i pozwalających na wyjście z nałogu. Uzależnienia wśród młodzieży są mniej liczne ze względu na rozbudowane działania profilaktyczne i edukacyjne realizowane w szkołach, a także na zajęciach sportowych. Dzieci i młodzież dzięki kompleksowej profilaktyce rzadko uzależniają się od komputera czy ulegają cyberprzemocy. Dzięki ograniczeniu patologii społecznych, wzrostowi zatrudnienia oraz profilaktyce prowadzonej głównie wśród dzieci i młodzieży zarówno dzięki działaniom edukacyjnym jak i rekreacyjnym, kulturalnym oraz sportowym spadła przestępczość.

Mieszkańcy realizują wspólne projekty, organizując się w stowarzyszenia i grupy nieformalne. Zjawisko wykluczenia społecznego jest stopniowo redukowane. Radykalnie wzmacniana jest zaradność gospodarcza i społeczna mieszkańców dzięki działaniom społecznym i realizowanym projektom aktywizującym.

Grupy zagrożone marginalizacją w tym seniorzy korzystają z projektów aktywizujących społecznie, kulturowo, sportowo, obywatelsko oraz z bogatej oferty zajęć integrujących z wykorzystaniem zrewaloryzowanych obiektów przestrzeni publicznej, które zachęcają do spędzania w nich czasu. W ramach Programu Rewitalizacji stworzone zostaną „platformy integracji i aktywizacji mieszkańców” w oparciu o bazę infrastrukturalną, kulturalną i sportowo-rekreacyjną. Rozbudowana i dostosowana do potrzeb baza służyć będzie realizacji działań społecznych.

Na obszarach rewitalizacji poprawie uległ także stan obiektów użyteczności publicznej służącej komunikacji: znaczącej poprawie uległy warunki w jakich osoby podróżujące oczekują na pociągi a także, dzięki działaniom rewitalizacyjnym poprawiło się bezpieczeństwo (P&R, uporządkowanie terenu wokół dworca, modernizacja ciągów komunikacyjnych).

Szczególnym walorem obszaru jest czyste powietrze dzięki przeprowadzonym i planowanym, kompleksowym działaniom modernizacji energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz akcjom edukacji ekologicznej mieszkańców. W wyniku działań termomodernizacyjnych i dzięki uporządkowaniu systemu komunikacyjnego ograniczona została niska emisja i negatywny wpływ na środowisko naturalne. W powiązaniu z prowadzonymi przez gminę projektami prowadzącymi do wymiany pieców w budynkach mieszkalnych, działania rewitalizacyjne prowadzić będą do znaczącego ograniczenia zanieczyszczenia środowiska.

Działania termomodernizacyjne przyczyniają się do ograniczenia negatywnego wpływu antropogenicznego na środowisko naturalne.

10. Charakterystyka rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekty główne skierowane do mieszkańców wszystkich obszarów rewitalizowanych: obszaru I i obszaru II. Przedstawione poniżej działania wynikają ze zdiagnozowanych w obszarach problemów, które wynikają z tożsamyh przesłanek: ubóstwa spowodowanego bezrobociem i wykluczenia społecznego. Działania, które można przyporządkować do poszczególnych stref (w szczególności działania związane z infrastrukturą, dla których można wskazać konkretną lokalizację) ujęto w podziale na strefy rewitalizacji. Należy jednak zwrócić uwagę, iż działania w poszczególnych obszarach są powiązane funkcjonalnie z przedsięwzięciami przedstawionymi poniżej tj. są niezbędne do osiągnięcia celów społecznych, stanowią zaplecze infrastrukturalne dla działań rewitalizacyjnych w ujęciu społecznym i gospodarczym.

Projekty główne:

Obszar rewitalizacji I i II

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	„Pokonaj Bariery” - Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych w Pilawie	
2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizacji I Obszar rewitalizacji II	
3. Opis stanu istniejącego:	Jednym z głównych problemów społecznych dotyczących mieszkańców obszarów rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa jest ubóstwo. Zjawisko ubóstwa powiązane jest z bezrobociem dotyczącym rodziny korzystające z pomocy społecznej. Skutkiem jest zagrożenie wykluczeniem społecznym oraz marginalizacja osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, a także ich rodzin. Na terenie miasta i gminy Pilawa, wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku zamieszkiwało 10 954 osoby. Spośród nich system pomocy społecznej w 2015 roku objął wsparciem 219 rodziny, w których żyły	

	<p>573 osoby. Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców z obszaru objętego rewitalizacją, przyjąć należy, iż pomocą zostało objętych ponad 32,98%. Dominującym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej dla mieszkańców z opisywanego terenu jest: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym przede wszystkim ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz wynikającej z nich konieczności korzystania z pomocy społecznej.</p>
<p>4. Cel realizacji projektu:</p>	<p>Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie rozwojowi negatywnych tendencji społecznych, w tym wykluczeniu społecznemu osób i ich rodzin z obszaru objętego rewitalizacją.</p> <p>Aktywizacja osób oddalonych od rynku. Stworzenie warunków do podjęcia prac społecznie użytecznych oraz staży, co wpłynie na poprawę funkcjonowania uczestników projektu i ich rodzin. Osobom z obszarów rewitalizacji zapewnione zostanie pierwszeństwo w dostępie do projektu. Wyposażenie bezrobotnych w dodatkowe kwalifikacje będzie stanowić dla potencjalnych pracodawców zasób wykwalifikowanych pracowników.</p> <p>Działania środowiskowe skierowane do osób i rodzin przyczynią się do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.</p> <p>Jednym z celów realizacji projektu jest utworzenie KLUBU Integracji Społecznej.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja osób dorosłych dotkniętych ubóstwem i bezrobociem <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie bezrobocia i patologii <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizacji - Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej
<p>5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)</p>	<p>Miasto i Gmina Pilawa, Al. Wyzwolenia 158, 08-440 Pilawa</p> <p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Aleja Wyzwolenia 158, 08-440 Pilawa</p>
<p>6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)</p>	<p>Możliwe partnerstwo – podmioty zostaną wyłonione w konkursie</p>

7. Przewidywany zakres projektu / Grupa docelowa	<p>Zwiększenie aktywności społecznej i prozawodowej u mieszkańców obszarów rewitalizacji. Wzmocnienie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji: ekonomicznej, opiekuńczo-wychowawczej i socjalizacyjnej. Działaniami zostanie objęta grupa 20 rodzin dysfunkcyjnych, w tym wymagających wsparcia w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w których zaburzona jest komunikacja pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny, występuje m.in. problem bezrobocia, niewydolności opiekuńczo-wychowawczej lub uzależnienie. W ramach projektu rodziny zostaną objęte działaniami aktywizacji społecznej i zawodowej. Ponadto w ramach działań projektowych planowane jest utworzenie KLUBU Integracji Społecznej.</p> <p>Grupą docelową projektu będą osoby zamieszkujące obszary rewitalizacji, korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia, osoby nieaktywne zawodowo, osoby wykluczone społecznie.</p>	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	180 000,00 (2017 -2020)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	54 000,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (RPO WM: Działanie 8.2 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, Działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).	124 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Projekt na etapie planowania	
11. Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych kontraktami socjalnymi –max 15 rocznie, - liczba osób które ukończyły szkolenia zawodowe – max 15 rocznie, - liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 30 osób, - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 20 osób. <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.</p>	
Komplementarność w Programie Rewitalizacji	Projekt: „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu” Projekt: „Aktywni na rynku pracy”	

1. Nazwa projektu:	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizacji I Obszar rewitalizacji II
3. Opis stanu istniejącego:	Jednym z istotnych problemów społecznych dotyczących mieszkańców obszarów rewitalizowanych miasta i gminy Pilawa jest bezrobocie i długotrwałe bezrobocie, prowadzące do pogłębiającego się ubóstwa. Brak zatrudnienia dotyka rodzin, które stanowią ok. 40% korzystających z pomocy społecznej. Skutkiem jest zagrożenie wykluczeniem społecznym oraz marginalizacją osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, a także ich rodzin. Aktualnie na terenie gminy nie funkcjonuje żaden podmiot zatrudnienia socjalnego. Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym przede wszystkim ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz wynikającej z nich konieczności korzystania z pomocy społecznej.
4. Cel realizacji projektu:	Celem głównym projektu jest wzrost aktywności zawodowej i społecznej 20 osób fizycznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszary rewitalizowane (15 K, 5 M), prowadzącej do zatrudnienia co najmniej 6 osób. Uczestnikami będzie min 10% osób z niepełnosprawnościami oraz min. 80% osób doświadczających wielokrotnego wykluczenia. Projekt zakłada wsparcie w celu założenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej osób prawnych. Realizacja projektu wpłynie pozytywnie na ograniczenie podstawowych zdiagnozowanych problemów społecznych na obszarach rewitalizowanych do których zalicza się ubóstwo i bezrobocie. Zgodność z celem Programu Rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka Zgodność z kierunkiem działania: <ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja osób dorosłych dotkniętych ubóstwem i bezrobociem <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie bezrobocia i patologii Zgodność z kierunkiem działania: <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizacji - Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej.
5. Nazwa i adres (z nr tel.) koordynatora projektu	Miasto i Gmina Pilawa, Al. Wyzwolenia 158, Pilawa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Partnerzy zostaną wyłonieni w konkursie

7. Przewidywany zakres projektu/Grupa docelowa

Celem głównym projektu jest wzrost aktywności zawodowej i społecznej 20 osób fizycznych zagrożonych wykluczeniem społecznym z gminy Pilawa, w tym ok. 80% osób z obszarów rewitalizacji, poprzez założenie i funkcjonowanie spółdzielni socjalnej osób prawnych do 30.09.2019r.

Grupa docelowa: 20 osób (w tym min. 15 kobiety), które zainteresowane są pracą w spółdzielni socjalnej założonej przez osoby prawne. Preferowane będą osoby w przedziale wiekowym 20-50 lat.

Zakres wsparcia : Wsparcie będzie się odbywało na podstawie ścieżki reintegracji opracowanej indywidualnie z diagnozą sytuacji problemowej i zagrożenia sytuacja problemową, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. Zadania w ramach kontraktu socjalnego: praca socjalna, ścieżka aktywizacji społecznej, ścieżka aktywizacji edukacyjno-zawodowej, wypłata zasiłków pieniężnych.

Zakres wsparcia :

I. Podstawowe wsparcie doradczo-szkoleniowe

-Diagnoza indywidualnych predyspozycji Uczestników –IPD – 3h/osoba

-Každy z Uczestników projektu przejdzie indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym w celu zdiagnozowania jego predyspozycji i możliwości zawodowych zmierzające do określenia ścieżki zawodowej

-Szkolenie z zakresu zakładania i prowadzenia Spółdzielni Socjalnej (20h dla grupy)

Celem jest przekazanie wiedzy na temat zakładania i prowadzenia spółdzielni socjalnej. (Program: podstawy prawne, zakładania i funkcjonowanie spółdzielni socjalnej, rejestracja, formy opodatkowania, ewidencja działalności, Biznes Plan spółdzielni socjalnej).

Szkolenie zakończone testem i w przypadku pozytywnego wyniku i min.80%obecności wydaniem zaświadczeń o ukończeniu szkolenia.

-Grupowe doradztwo integracji socjalnej (20h dla grupy)

Uczestnicy przejdą doradztwo integracyjne w celu doboru założycieli i członków spółdzielni socjalnej. Na zajęciach będą budować więzi emocjonalne, zawodowe i początkową strukturę spółdzielni socjalnej - wyłanianie lidera.

Každy z Uczestników będzie miał możliwość skorzystania z indywidualnego doradztwa w zakresie tworzenia Biznes Planu dla spółdzielni socjalnej i poszczególnych etapów jego pisania

II. Wsparcie finansowe – środki finansowe na założenie/zatrudnienie w spółdzielni socjalnej:

III. Wsparcie pomostowe

Grupą docelową projektu będą osoby zamieszkujące podobszary rewitalizacji, korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia, osoby nieaktywne zawodowo, osoby wykluczone społecznie.

Na zajęciach będą budować więzi emocjonalne, zawodowe.

Každy z Uczestników będzie miał możliwość skorzystania z indywidualnego doradztwa.

Grupą docelową projektu będą gł. osoby zamieszkujące obszary

	rewitalizacji, korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia, osoby nieaktywne zawodowo, osoby wykluczone społecznie.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2020	215 833,34 (2017-2020)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	43 166,67
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych – RPO WM, Działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	172 666,67
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Faza projektu	
11. Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych pomocą - 20 - liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem – 2 - liczba osób, które znalazły zatrudnienie – 6 <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.</p>	
12. Komplementarność w Gminnym Programie Rewitalizacji	<p>Projekt: Pokonaj Bariery” - Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych w Pilawie</p> <p>Projekt: „Aktywni na rynku pracy”</p>	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	„Wychowanie przez sztukę i dla sztuki”- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem	
2. Miejsce realizacji:	obszar rewitalizacji I obszar rewitalizacji II	
3. Opis stanu istniejącego:	Uczestnictwo w kulturze zależy od bardzo wielu czynników. Są one bardzo zróżnicowane. Kilka najważniejszych to: hierarchia wartości, ukształtowanie przez dom, dostępność dóbr kultury, rozbudzenie przez wychowanie potrzeby obcowania z kulturą, przygotowanie do korzystania z dóbr kultury. Znaczna część społeczeństwa, zapewne z	

	<p>powodów finansowych, ma ograniczone możliwości uczestnictwa w życiu kulturalnym i obcowania z tzw. kulturą wysoką. Wyjazd do teatru, muzeum, to znaczny wydatek, zatem pomijany w budżetach domowych. Wychowując młode pokolenia, nie da się pominąć istotnej roli, jaką odgrywa uczestnictwo w odbiorze i tworzeniu kultury. Młodzi ludzie, zwłaszcza ze środowisk małomiasteczkowych, pozostają w tyle, jeśli chodzi o uczestnictwo w kulturze. Mają na to wpływ nie tylko finanse, ale także brak pozytywnych wzorców społecznych, rodzinnych.</p>
4. Cel realizacji projektu:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja i integracja społeczna 2. Wsparcie środowiska rodzinnego (wzmacnianie więzi rodzinnych) 3. Upowszechnianie kultury wysokiej 4. Przygotowanie do odbioru i uczestnictwa w życiu kulturalnym 5. Wzmocnienie pojęcia przynależności do elit intelektualnych. <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja osób dorosłych dotkniętych ubóstwem i bezrobociem <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja osób starszych i zagrożonych wykluczeniem <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integracja ze społecznością lokalną i wykorzystanie społecznego potencjału osób starszych
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	<p>Miasto i Gmina Pilawa, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury</p>
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	<p>Akademia „Łuczniczka”, Placówki edukacyjne na obszarach rewitalizowanych, placówki kultury. Możliwe partnerstwo z innymi podmiotami wyłonionymi w drodze konkursu/ów.</p>
7. Przewidywany zakres projektu/ grupa docelowa	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze (twórczość i odbiór) • stwarzanie warunków do indywidualnego rozwoju osobowości, do konfrontacji, oceny i wymiany doświadczeń, ujawnianie talentów • wychowanie kulturalnych, otwartych tolerancyjnych ludzi • pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego • ochrona przed patologią i presją środowisk dysfunkcyjnych • wspieranie działania szkół, rodziny i innych instytucji edukacyjnych, wychowawczych • popularyzacja osiągnięć dzieci i młodzieży przez konkursy, koncerty, spektakle, media, wystawy itd. • rozwój osobowości w aspekcie kreatywności, odpowiedzialności, wrażliwości, tolerancji • przygotowanie do życia w społeczeństwie – kreowanie właściwych postaw społecznych, umiejętność podejmowania decyzji,

	<p>współpraca w grupie</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzenie alternatywy dla braku pomysłów na gospodarowanie czasem wolnym od zajęć lekcyjnych, organizacja bezpiecznego czasu wolnego • integracja środowiska, promocja miasta, gminy • integracja dzieci sprawnych z niepełnosprawnymi • edukacja kulturalna poprzez wyjazdy do teatrów, muzeów. <p>Grupą docelową projektu będą osoby zamieszkujące obszary rewitalizacji, korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia, osoby wykluczone społecznie, dzieci i młodzież korzystające z pomocy społecznej, osoby starsze i niepełnosprawne.</p>	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2023	50 000,00 (2019-2023)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	15 000,00
	Ministerstwo Kultury, Narodowe Centrum Kultury „Kultura Dostępna”; RPO WM, Działanie 9.2. Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej	35 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Projekt na etapie planowania PSP w Pilawie zatrudnia wykwalifikowaną kadrę niezbędną do realizacji przedmiotowego projektu.	
11. Wskaźniki	<p>Liczba zorganizowanych wyjazdów -5, Liczba zorganizowanych warsztatów- 4, spotkań z twórcami- 4 Liczba mieszkańców obszarów rewitalizowanych uczestniczących w wydarzeniach organizowanych w projekcie – 100 Liczba rodzin zagrożonych wykluczeniem z obszarów rewitalizowanych objętych programami aktywności lokalnej - 20</p>	
12. Komplementarność w Programie Rewitalizacji	<p>Projekt : Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie” Projekt : W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej Projekt: Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury Projekt: Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie Projekt: Przebudowa placu zabaw w centrum miasta Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek</p>	

Obszar rewitalizacji I

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Pilawski Klub SENIOR +	
2. Miejsce realizacji:	ul. Letniskowa 4, Pilawa, Obszar rewitalizacji I	
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Jednym z problemów społecznych zdiagnozowanych na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Pilawa na lata 2010-2020 jest problem starzenia się społeczeństwa, a co za tym idzie problem starości i braku samodzielności osób starszych. Realizacja zadania będzie polegała na utworzeniu Klubu „Senior”+ dla naszych mieszkańców w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo poprzez przystosowanie, zaadoptowanie, remont i wyposażenie budynku przeznaczonego na ten cel będącego własnością miasta Pilawa. Miejsce to będzie zapewniało osobom starszym atrakcyjne spędzanie wolnego czasu w dobrych, kompleksowych i przystosowanych dla nich warunkach. Celem głównym utworzenia „Klubu Senior+” jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych poprzez aktywizację społeczną oraz działania zmierzające do likwidacji negatywnych stereotypów dotyczących starości. W ramach działalności Klubu Senior+ zamierzamy wspierać osoby starsze poprzez uświadamianie im ich praw, zachęcanie do pełnego korzystania z różnych form aktywności społecznej. Zadanie przewiduje objęcie swymi działaniami grupy zorganizowane min. 15 osób w wieku 60+z terenu obszarów rewitalizowanych. Wszystkie działania w ramach utworzonego Klubu Senior+ skierowane będą do poprawy jakości życia osób w wieku 60+. Celem szczegółowym projektu jest zapewnienie seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia. Wartością dodaną będzie rozpowszechnienie działalności wolontaryjnej oraz integracja międzypokoleniowa.</p>	
4. Cel realizacji projektu:	<p>Utworzenie miejsca integracji i aktywizacji osób starszych.</p> <p>Realizacja projektu obejmie swoimi bezpośrednimi działaniami minimum 15 osób w wieku 60+, oraz w sposób pośredni najbliższe otoczenie, członków rodziny (zmiana postaw, aktywizacja osób starszych, wyjście z domu i izolacji społecznej, projekt wpłynie na sposób postrzegania osób starszych przez najbliższe otoczenie, integrację międzypokoleniową).</p> <p>Działania przewidziane w projekcie obejmą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Utworzenie Klubu Senior+ 2) Promocje i informację-spotkania informacyjno-edukacyjne, 3) Edukacje podczas warsztatów tematycznych i pogadanek	

	<p>4) Integracje osób starszych poprzez organizowane zajęcia</p> <p>5) Aktywizacje lokalnych liderów wśród osób</p> <p>Dla prawidłowej realizacji zadania należy wyremontować budynek oraz pomieszczenia, które się w nim znajdują aby spełniały minimalne standardy i zapewniały bezpieczeństwo uczestnikom.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja osób starszych i zagrożonych wykluczeniem <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie samotności, problemom zdrowotnym i wykluczeniu społecznemu - Integracja ze społecznością lokalną i wykorzystanie społecznego potencjału osób starszych 	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilawie, Al. Wyzwolenia 158,08-440 Pilawa	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	biblioteki, kluby sportowe	
7. Przewidywany zakres projektu / grupa docelowa	<p>Działania zaplanowane w projekcie będą realizowane w procesie etapowym:</p> <p>I Etap-adaptacja i remont budynku przeznaczonego na Klub Senior +. Na tym etapie realizacji zadania publicznego zostanie wybrana drogą przetargu firma usługowo-budowlana, która kompleksowo zajmie się, wymiana dachu, termomodernizacją budynku oraz remontem pomieszczeń wewnątrz budynku. W budynku znajdują się następujące pomieszczenia : 2 sale spotkań jedna z nich może pełnić funkcję jadalni, aneks kuchenny, dwie łazienki oraz szatnia.</p> <p>II Etap-wyposażenie pomieszczeń przygotowanych na Klub Seniora. W drugim etapie realizacji zadania zostaną zakupione zgodnie z zasada zamówień publicznych niezbędne meble i sprzęty do poszczególnych pomieszczeń;</p> <p>Sala spotkań zostanie wyposażona w kanapę i fotele, stoliczek kawowy, stolik do gier planszowych, krzesła, telewizor.</p> <p>Aneks kuchenny zostanie wyposażony w meble kuchenne do zabudowy ze sprzętami AGD</p> <p>III Etap-otwarcie Klubu Senior+</p> <p>IV Etap-bieżąca działalność</p> <p>Projekt skierowany jest do seniorów, głównie z obszarów rewitalizacji przejawiających niską aktywność z powodu braku odpowiedniej oferty kulturalnej, edukacyjnej i rozrywkowej lub/i z powodu braku środków finansowych w rodzinie, które mogłyby być przeznaczone na aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	142 506,10 (2017-2020)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	109 004,88

	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – wniosek na etapie oceny)	33 501,22
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Gmina posiada niezbędne zezwolenia.	
11. Wskaźniki	<p>Liczba obiektów dostosowanych na potrzeby aktywizacji seniorów – 1 szt</p> <p>Liczba uczestników zajęć Klubu – 15 osób</p> <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa</p>	
12. Komplementarność w Gminnym Programie Rewitalizacji	<p>Projekt: Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie”</p> <p>Projekt: Wychowanie przez sztukę i dla sztuki”- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>Projekt : Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie</p> <p>Projekt: Przebudowa placu zabaw w centrum miasta</p> <p>Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek</p>	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Szkolny Program Profilaktyki z „Archipelagiem”	
2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizacji I	
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Wyniki badań ESPAD z 2015 r., których celem było monitorowanie natężenia problemu używania przez młodzież szkolną substancji psychoaktywnych (alkohol, papierosy, narkotyki i „dopalacze”) zrealizowanych przez Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii oraz PARPA przy współpracy Instytutu Psychiatrii i Neurologii wskazują na fakt używania tych środków przez młodzież gimnazjalną (14-16 lat).</p> <p>Zaprezentowane wyniki wskazują, między innymi, że spośród różnych substancji psychoaktywnych młodzież najczęściej sięga po alkohol. Niepokojący jest fakt upijania się przez młodzież. Około 13 % uczniów przyznało, że przynajmniej raz w życiu upiło się do takiego stopnia, że wystąpiły zaburzenia równowagi, mowy i pamięci.</p>	

	<p>Badania przeprowadzone w 2015 roku wykazały, że 21,6% badanej młodzieży szkolnej (w tym także dzieci i młodzież zamieszkująca obszary zdegradowane) deklaruje osobiste <u>spożywanie alkoholu</u> a 22% palenie papierosów. Wielu z nich deklorowało, że zna pijących i palących rówieśników.</p> <p>Uczniowie szkół w szkołach w Pilawie rzadko przyznają się do doświadczeń z <u>narkotykami</u>. Spośród badanych uczniów 0% uczniów przyznało się do używania narkotyków, kilku uczniów przyznaje, że było namawianych do spróbowania narkotyków.</p> <p>Uczniowie szkół w gminie mają świadomość, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych. Jednak część respondentów twierdzi, że nie ma wiedzy na ten temat.</p> <p>Młodzi ludzie w większości (97%) posiadają i wykorzystują komputer w życiu. Najczęściej wykorzystują swój komputer dla rozrywki dostępnej w Internecie. Największa grupa uczniów 45% korzystając z komputera najwięcej czasu poświęca na korzystanie z portali społecznościowych; 39% wykorzystuje swój komputer przede wszystkim do grania. 8% pracuje lub uczy się z jego wykorzystaniem.</p> <p>Spośród uczniów kilkanaście procent było nie tylko świadkiem, ale i ofiarą <u>cyberprzemocy</u>. Około jednej czwartej badanych twierdzi, że zna osoby niepełnoletnie, które grają na automatach.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym szczególnie przestępczości gdyż zmniejszy zagrożenie występowania zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży.</p>
<p>4. Cel realizacji projektu:</p>	<p>Celem głównym ww. programu jest zapobieganie sięganiu po substancje psychoaktywne (alkohol, narkotyki, „dopalacze”) młodzieży gimnazjalnej poprzez wzmacnianie czynników chroniących. Cele szczegółowe efektów programu zaprezentowane według kolejności siły wpływu na postawy i zachowanie młodzieży.</p> <p>Program zapobiegający przedwczesnej inicjacji alkoholowej, narkotykowej i tytoniowej, chroniący dzieci przed cyberprzemocą i uzależnieniami behawioralnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyedukowanie liderów do prowadzenia warsztatów psychoedukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień (uzależnienie od tytoniu, alkoholu, narkotyków, dopalaczy) oraz uzależnień behawioralnych (uzależnienie od Internetu, telefonu komórkowego, komputera, automatów, gier komputerowych). • Diagnozowanie problemów w środowisku (dzieci, młodzież, dorośli). • Opracowanie i wprowadzanie do realizacji lokalnych autorskich

	<p>programów z zakresu profilaktyki uzależnień.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup i realizacja programów autorskich z zakresu profilaktyki uzależnień. • Zmiana postaw wychowawczych rodziców, na postawy zmniejszające zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży takich jak: zachowania agresywne, używanie substancji psychoaktywnych, przedwczesna inicjacja seksualna, uzależnienia behawioralne. • Zmiana wadliwych postaw społecznych i zachowań dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami. • Zwiększenie umiejętności wychowawczych takich jak: komunikacja, rozwiązywanie konfliktów, rozpoznawanie uczuć, budowanie realnej samooceny dziecka, stawianie wymagań i granic. • Poszerzenie wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej, czynników ryzyka i chroniących. • Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z dziećmi opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu. <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie uzależnieniom, przestępczości i dziedziczeniu problemów społecznych przez dzieci i młodzież.
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Miasto i Gmina Pilawa
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Autorzy i realizatorzy rekomendowanych programów profilaktycznych, kuratorzy sądowi; autorzy lokalnych programów profilaktycznych; nauczyciele, pedagog szkolny, psycholog szkolny; Instytut Profilaktyki Zintegrowanej.
7. Przewidywany zakres projektu / grupa docelowa	<p>W ramach projektu przewidziane są warsztaty umiejętności wychowawczych, warsztaty umiejętności psychospołecznych, zajęcia informacyjno-edukacyjne, działania środowiskowe, wspólna praca rodziców, dzieci, nauczycieli, działania socjoterapeutyczne organizowane dla ok. 100 uczniów ze zdiagnozowanymi problemami lub zagrożonych problemami społecznymi, osób pochodzących z rodzin borykających się z problemami ubóstwa, uzależnień czy przemocy, zamieszkujących obszar rewitalizacji nr I.</p> <p>Grupa docelowa to uczniowie z szkół zarządzanych przez miasto zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym, rodzice, nauczyciele, psychologowie, pracownicy socjalni (ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących obszar rewitalizowany/pracujących z osobami zamieszkującymi obszar rewitalizowany).</p>
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji	21 600,00,00zł (2017-2020)

projektu w latach 2016 – 2023		
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	6 480,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	15 120,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	<p>Programy rekomendowane przez Ministerstwo Edukacji.</p> <p>Programy rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii - programy autorskie znajdujące się w systemie programów rekomendowanych - „Szkola dla Rodziców i Wychowawców”, „Program Wzmacniania Rodziny dla rodziców i młodzieży w wieku 10-14”, „Środowiskowa profilaktyka uzależnień”, „Noe”, „Debata”.</p> <p>Program „Archipelag Skarbów” to żywy dynamiczny program profilaktyczny dla młodzieży z gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych stworzony przez dr Szymona Grzelaka z Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej. „Archipelag Skarbów” jest wpisany do Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego prowadzonego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.</p> <p>Lokalne programy autorskie</p>	
11. Wskaźniki	<p>- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 90</p> <p>- Liczba uczniów objętych zajęciami - 100</p> <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.</p>	
12. Komplementarność w Gminnym Programie Rewitalizacji	<p>Projekt: Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – <u>„Sport na zdrowie</u></p> <p>Projekt: W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej</p> <p>Projekt: Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie</p> <p>Projekt: Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie i zagospodarowanie terenu wokół placówki</p> <p>Projekt: Stop cyberprzemocy!</p> <p>Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i</p>	

	<p>młodzieży oraz mieszkańców Trąbek</p> <p>Projekt: Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach</p>
--	---

<p>Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa</p>		
1. Nazwa projektu:	„Aktywni na rynku pracy” - Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych w m. Pilawa	
2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizacji I	
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Jednym z głównych problemów społecznych mieszkańców obszarów rewitalizacji Miasta Pilawa jest bezrobocie. Bezrobocie wpływa nie tylko na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, ale prowadzi do wykluczenia i trwałego marginalizowania osób bezrobotnych. Skutkiem jest często zagrożenie wykluczeniem społecznym oraz marginalizacja nie tylko osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, a także ich rodzin.</p> <p>Na terenie miasta Pilawa, wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku zamieszkiwało 4505 osoby. Spośród nich system pomocy społecznej w 2015 roku objął wsparciem 69 rodzin i 206 osób. Aż 105 z tych osób zamieszkiwało obszar rewitalizacji (50,1%). Jednym z głównych powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej dla mieszkańców z opisywanego terenu jest bezrobocie oraz długotrwałe bezrobocie.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym przede wszystkim bezradności, wykluczenia wynikającego z braku kluczowych umiejętności, braku szans na zatrudnienie oraz wynikającej z nich konieczności korzystania z pomocy społecznej.</p>	

<p>4. Cel realizacji projektu:</p>	<p>Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie rozwojowi negatywnych tendencji społecznych, w tym wykluczeniu społecznemu osób i ich rodzin z obszaru objętego rewitalizacją.</p> <p>Aktywizacja osób oddalonych od rynku. Stworzenie warunków do podjęcia pracy czy staży, co wpłynie na poprawę funkcjonowania uczestników projektu i ich rodzin. Wyposażenie bezrobotnych w dodatkowe kwalifikacje będzie stanowić dla potencjalnych pracodawców zasób wykwalifikowanych pracowników.</p> <p>Działania środowiskowe skierowane do osób i rodzin przyczynią się do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.</p> <p>Jednym z celów realizacji projektu jest stworzenie bazy informacji dla poszukujących pracy i pracodawców.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja osób dorosłych dotkniętych ubóstwem i bezrobociem
<p>5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)</p>	<p>Miasto i Gmina Pilawa, Al. Wyzwolenia 158, 08-440 Pilawa</p> <p>Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Aleja Wyzwolenia 124, 08-440 Pilawa</p>
<p>6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)</p>	<p>Możliwe partnerstwo – Stowarzyszenia Łucznicza; pozostałe podmioty zostaną wyłonione w konkursie</p>
<p>7. Przewidywany zakres projektu / grupa docelowa</p>	<p>Zwiększenie aktywności prozawodowej u mieszkańców obszaru rewitalizacji. Organizacja szkoleń i kursów, pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania planowanej działalności. Działaniami zostanie objęta grupa 15 rodzin w których oboje rodziców lub jedno z nich jest bezrobotne, w tym wymagających wsparcia w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w których zaburzona jest komunikacja pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny. W ramach projektu rodziny zostaną objęte działaniami aktywizacji społecznej i zawodowej.</p> <p>Planowany zakres projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kursy: pisania CV, jak zachować się w czasie rozmowy kwalifikacyjnej - kurs: kucharz małej gastronomii - kurs: florysta - kurs makijażu i malowania paznokci - treningi kompetencji i umiejętności społecznych i trening kompetencji życiowych - warsztaty rękodzielnicze: m.in. patchwork, decoupage - prowadzone przez instruktorów MGOK - warsztaty rękodzielnicze prowadzone przez animatorów Stowarzyszenia Łucznicza m.in. ceramika, wiklina

	<p>- giełdy i targi pracy organizowane w MGOK</p> <p>- szkolenie przez osobę z zewnątrz: jak założyć działalność gospodarczą i pozyskać środki zewnętrzne (w tym unijne) na ten cel</p> <p>Grupą docelową projektu będą osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji, korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, osoby nieaktywne zawodowo, osoby wykluczone społecznie oraz osoby niepełnosprawne.</p>	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	150 000,00 (2018-2021)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	45 000,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (RPO WM: Działanie 8.2 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, Działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).	105 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Projekt na etapie planowania	
11. Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych szkoleniami –max 12 rocznie, - liczba osób które ukończyły szkolenia zawodowe – max 12 rocznie, - liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 30 osób, - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 24 osób. <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.</p>	
Komplementarność w Programie Rewitalizacji	<p>Projekt : „Pokonaj bariery”</p> <p>Projekt : „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”</p>	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury	

2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizacji I, Al. Wyzwolenia 124, Pilawa
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Budynek MGOK został wybudowany w latach 60-tych, kiedy to Pilawa nie posiadała praw miejskich a liczba mieszkańców była kilkakrotnie mniejsza niż aktualnie. Obecnie budynek ten wymaga natychmiastowej modernizacji z racji wieku, ale przede wszystkim ze względu na niewystarczającą ilość pomieszczeń, które umożliwiłyby prowadzenie zajęć kulturalno rozrywkowych. Teren otaczający jest również zaprojektowany i wybudowany w latach 70-tych, tak więc stan parkingu, chodników jak również terenów zielonych jest zdecydowanie niefunkcjonalny, jak również nieestetyczny. Obiekt i jego otoczenie nie pozwala na jego bezpieczne użytkowanie przez osoby niepełnosprawne czy starsze, mające problem z poruszaniem. Stan obiektu i ciasnota pomieszczeń nie zachęcają do udziału w proponowanych zajęciach, a organizację części potrzebnych zajęć uniemożliwiają (zbyt mało miejsca, przestarzały sprzęt, brak wyposażenia pozwalającego na unowocześnienie oferty szkoleniowej czy kulturalnej). Ze względu na charakter gminny i jej wielkość budynek MGOK jest jednym z niewielu budynków mogących pełnić rolę miejsca spotkań, szkoleń, zajęć dla mieszkańców w różnym wieku, koncertów czy przedstawień. Założeniem gminy jest stworzenie w MGOK miejsca integracji i rozwoju mieszkańców, w tym w szczególności mieszkańców obszarów rewitalizowanych.</p> <p>Projekt ma kluczowe znaczenie dla realizacji działań planowanych w ramach rewitalizacji. Gmina Pilawa nie posiada wielu miejsc, w których można realizować działania społeczne, w tym szkolenia, spotkania, zajęcia aktywizujące i podnoszące kwalifikacje mieszkańców. Jednym z takich miejsc jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który poza funkcjami kulturalnymi pełni także inne funkcje społeczne. Przebudowa MGOK ma na celu stworzenie nowoczesnej, bezpiecznej bazy oferującej mieszkańcom strefy rewitalizacji i pozostałym mieszkańcom gminy bogaty program służący ich aktywizacji i integracji.</p> <p>Założeniem PR jest wsparcie dotkniętych problemami społecznymi mieszkańców stref rewitalizowanych poprzez ich integrację z pozostałymi mieszkańcami stref i gminy.</p>
4. Cel realizacji projektu:	<p>Podniesienie poziomu atrakcyjności oferty kulturalno – rozrywkowej Miejsko – Gminnego ośrodka kultury w celu aktywizacji i integracji grup społecznych w różnym wieku, w szczególności osób z obszaru rewitalizacji nr I.</p> <p>Budynek MGOK jest i będzie obiektem przeznaczonym do użytku przez wszystkich mieszkańców gminy, a proces rewitalizacji ma służyć takiemu wykorzystaniu obiektu. Wsparcie mieszkańców obszarów rewitalizowanych poprzez integrację oznacza tworzenie więzi, kontaktów i interakcji z osobami, które radzą sobie lepiej i nie wymagają pomocy.</p>

Osoby lepiej sytuowane stać jest na korzystanie z obiektów i oferty kulturalnej czy szkoleniowej poza terenem gminy. Powoduje to pogłębiający się problem dezintegracji lokalnej społeczności. Ubodzy, wykluczeni, mniej zaradni społecznie pozostają nie mają dostępu do odpowiedniej infrastruktury i nowoczesnej, dobrej oferty kulturalnej, a osoby zamożniejsze, bardziej mobilne, przebojowe rezygnują z oferty gminnej na rzecz ciekawszej dla nich oferty innych gmin czy miast.

Bez stworzenia bazy infrastrukturalnej niezbędnej do poprawy pilawskiej oferty kulturalnej czy szkoleniowej, szansy na integrację i budowanie prawdziwej lokalnej społeczności nie uda się stworzyć. Stąd w PR pojawia się projekt mający na celu stworzenie lokalnego ośrodka kulturalnego i edukacyjnego dającego szansę na atrakcyjne spędzanie czasu, naukę, obcowanie z kulturą osób mających problemy społeczne, ale także stanowiący jedną z platform komunikacji, integracji i poznawania się osób nie wymagających pomocy z osobami wymagającymi wsparcia. W ten sposób gmina chce wzmocnić działania socjalne prowadzone z urzędu i ułatwić rozwiązywanie problemów społecznych dzięki międzyludzkim kontaktom.

Ograniczenie wykorzystania infrastruktury objętej projektem w ramach PR do mieszkańców obszarów rewitalizowanych jest w przypadku gminy takiej jak Pilawa nierealne ponieważ gmina nie posiada rozbudowanej siatki obiektów i z tego względu klika obiektów, w tym NGOK, UMIG czy szkoły mogą i są wykorzystywane przez wszystkich mieszkańców gminy. Jednocześnie, próby ograniczania wykorzystania obiektu MGOK do wybranych grup mieszkańców, w szczególności osób wymagających wsparcia, mogłoby prowadzić do tworzenia rewitalizacyjnych gett, w których osoby wymagające wsparcia otrzymywałyby pomoc w postaci zaplanowanych zajęć ale brakowałoby nadal miejsca, w którym mogłyby się dzięki nowym umiejętnościom czy wiedzy, integrować z resztą lokalnej społeczności. Planując tworzenie miejsc-platform integracji Gmina bierze pod uwagę nie tylko konieczność podnoszenia umiejętności, dbałości o zdrowie czy podnoszenia samooceny osób objętych działaniami społecznymi, ale także konieczność stworzenia warunków do pierwszego kontaktu z lokalnymi przedsiębiorcami, pracownikami organizacji pozarządowych, sąsiadami itp.

Istotnym założeniem PR jest zatem stworzenie na obszarach rewitalizowanych kilku ośrodków gdzie takie kontakty będą ułatwione poprzez stworzenie warunków do faktycznej integracji.

Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:

- Przywrócenie funkcji gospodarczych, komunikacyjnych, rekreacyjnych i sportowych obszar

Zgodność z kierunkiem działania:

- Zagospodarowanie terenów rewitalizowanych i przygotowanie ich do pełnienia funkcji gospodarczych i społecznych

	<p>- Przywrócenie estetyki i bezpieczeństwa wspólnych przestrzeni publicznych służących integracji przez kulturę, sport i rekreację</p> <p>- Wsparcie przemian społecznych dzięki tworzeniu powiązań komunikacyjnych, poprawie bezpieczeństwa i ochronie środowiska.</p>	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Miasto i Gmina Pilawa Al. Wyzwolenia 158 08-440 Pilawa	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)		
7. Przewidywany zakres projektu	Modernizacja oraz rozbudowa Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Pilawie, w tym budowa Sali widowiskowej, kręgielni, parkingu oraz zagospodarowanie terenów zielonych przyległych do MGOK.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	7 220 000,00 (2017-2019)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	2 166 0000,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (Gmina pozyskała środki na realizację projektu w ramach RPO WM, działanie 4.3.)	5 054 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Gmina posiada wszystkie niezbędne pozwolenia i decyzje	
11. Wskaźniki	<p>Liczba obiektów użyteczności publicznej zmodernizowanych lub wyremontowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt</p> <p>Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych modernizacji energetycznej – 1 szt</p> <p>Liczba zrealizowanych przedsięwzięć kulturalnych (poszerzenie oferty kulturalnej miasta) - 15</p> <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa</p>	
12. Komplementarność w Programie Rewitalizacji	<p>Projekt : Aktywizacja osób starszych (55+)</p> <p>Projekt: Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie”</p> <p>Projekt : Wychowanie przez sztukę i dla sztuki”- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem</p>	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa

1. Nazwa projektu:	Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie
2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizacji I, ul. Spacerowa 5, Pilawa
3. Opis stanu istniejącego:	Znaczna część obszaru stadionu nie jest jeszcze zagospodarowana, a istniejące trybuny wymagają pilnej modernizacji. Brak jest również utwardzonego parkingu dla samochodów osobowych, ale również dla autokarów którymi przyjeżdżają sportowcy na mecze oraz zawody sportowe.
4. Cel realizacji projektu:	<p>1. Zwiększenie atrakcyjności terenów sportowych dla mieszkańców miasta, w tym osób niepełnosprawnych.</p> <p>2. Stworzenie warunków do uczestnictwa w rekreacji i aktywnym wypoczynku osobom zamieszkałym w obszarze objętym rewitalizacją nr I.</p> <p>3. Wzrost dostępności do bazy rekreacyjno-wypoczynkowej w Pilawie, szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Planując włączenie bazy sportowej do PR Gmina przeanalizowała potrzeby osób wymagających wsparcia jak i pozytywne przykłady działań wpływających na skuteczne zapobieganie problemom społecznym. Jednym z popularnych i skutecznych sposobów integracji i zapobiegania wykluczeniu jest prowadzenie szerokiego wachlarza zajęć sportowo-rekreacyjnych, spotkań, zawodów, pikników angażujących lokalną społeczność, ale także oddanie do dyspozycji mieszkańców obiektu, który pozwoli im samodzielnie organizować sobie czas wolny. Aby możliwa była realizacja tego zadań konieczne jest stworzenie bezpiecznej i atrakcyjnej bazy.</p> <p>Programy integracji społecznej poprzez sport oraz rekreację mają na celu wprowadzenie zmian w pewnym stereotypowym myśleniu społeczeństwa o osobach starszych, wykluczonych czy niepełnosprawnych jako w pewnym sensie „gorszych”. Wychowanie poprzez kulturę fizyczną jest jedną z form oddziaływania wychowawczego oraz tworzy poprzez te działania możliwości integracji różnych środowisk społecznych. Projekt ma na celu wzbudzenie w mieszkańcach gminy, w tym w dzieciach potrzebę aktywności ruchowej. Tego rodzaju efekt wydaje się możliwy tylko dzięki częstym, emocjonalnie pozytywnym kontaktom z różnymi formami aktywności ruchowej.</p> <p>Realizacja programu integracji środowisk społecznych poprzez sport jest jak najbardziej słuszną ideą. Sprawność fizyczna umożliwia uczestnictwo w grach i zabawach dających zadowolenie i radość życia, pozwala budować pewność siebie, wyjść z domu. Dzięki rozwojowi motoryki dzieci i młodzież, a także osoby starsze stają się niezależne od otoczenia, co podnosi ich wiarę we własne siły. Konfrontacja</p>

własnej sprawności z rówieśnikami stanowi istotne kryterium samooceny, a tym samym wywiera wpływ na kształtowanie osobowości. Pozwala na uwierzenie w siebie, podniesienie własnej samooceny. Ponadto przygotowania do zawodów uczą systematyczności, zapobiegają apatii i utracie chęci życia.

Organizowanie różnego rodzaju imprez wyłącznie dla osób dotkniętych różnymi formami wykluczenia może jednak naruszać poczucie przynależności do środowiska lokalnego, więzi z sąsiadami, znajomymi, osobami z różnych pokoleń. Poprzez tworzenie platformy integracji na bazie obiektów sportowych umożliwia się wspólne uczestnictwo w różnych formach spędzania czasu wolnego, szczególnie przy grach zespołowych oraz uroczystościach, a także udział w imprezach organizowanych na terenie obszaru rewitalizacji. Istotne jest także integrowanie mieszkańców obszarów rewitalizacji z osobami ze środowiska zewnętrznego. W tym celu konieczne jest stworzenie bazy, która nie tylko będzie oferowała odpowiedni standard i bezpieczeństwo, ale także ciekawy program sportowy, kulturalny czy rekreacyjny.

Na podstawie doświadczeń organizacji pozarządowych i samorządów można stwierdzić, że sport i rekreacja nie tylko przyczynia się do fizycznego rozwoju człowieka, lecz także rozwoju psychicznego, co jest bardzo ważnym czynnikiem rozwoju osobowego każdego z nas. Jest sposobem rozwijania procesów poznawania, co za tym idzie – zdobywania pewnej wiedzy oraz określonych sprawności poprzez nie tylko trening, lecz także poprzez wytrwałość i współdziałanie. Stanowiąc istotny czynnik samokontroli, sport rozwija intuicję człowieka, jego wyobraźnię i odpowiedzialność. Rodzi umiejętności podejmowania świadomych decyzji, przez co sprzyja rozwojowi woli. Jest w końcu alternatywą dla szerzących się patologii społecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, przemoc fizyczna i psychiczna. W tym sensie sport spełnia bardzo ważną funkcję społeczną.

Oddziaływanie poprzez sport odgrywa ważną rolę w walce z zagrożeniami cywilizacji, sprzyja utrzymaniu równowagi psychofizycznej, w znacznym stopniu zmniejsza podatność na szkodliwy wpływ środowiska. Wychowanie poprzez kulturę fizyczną oznacza nie tylko zagospodarowanie czasu wolnego, lecz również możliwość budowania motywacji i postaw akceptowanych społecznie, zmianę przekonań, poszerzenie wiedzy i umiejętności oraz zmianę zachowań.

Elementy sportowej rywalizacji uświadamiają młodzieży, że tylko „fair play” – uczciwa gra, uczciwe życie, bez nałogów, uzależnień pozwala interesująco spędzać czas wolny, być zdrowym i szczęśliwym. W zasadzie „fair play” zawarta jest najważniejsza wychowawcza rola sportu, kształtująca moralną postawę sportowców.

	<p>Włączenie do programu rewitalizacji stworzenia bazy sportowej z prawdziwego zdarzenia wiąże się z planowanym wprowadzeniem na stałe do kalendarza imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych. Realizacja programu integracji społecznej poprzez sport i rekreację w znacznym stopniu przyczynia się do zniesienia pewnych stereotypów myślowych funkcjonujących w społeczeństwie dotyczących osób wykluczonych czy biernych. Jednym z efektów oddania nowej bazy do dyspozycji mieszkańców ma być pobudzenie ich aktywności, kreatywności i wyrobienie zdrowych nawyków, w rezultacie wspomagając integrację społeczną ze środowiskiem lokalnym.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym szczególnie przestępczości gdyż zmniejszy zagrożenie występowania zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży. Przestępczości zapobiegać będzie nie tylko organizowanie czasu wolnego, ale także zagospodarowanie przestrzeni, która obecnie ze względu na znaczną degradację, często jest miejscem picia alkoholu czy burd. Realizacja przedsięwzięcia wpłynie także na ograniczenie zagrożenia marginalizacją społeczną i wynikającej z niej konieczności korzystania z pomocy społecznej oraz niechęci do uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, inicjatywach obywatelskich, wyborach itp.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przywrócenie funkcji gospodarczych, komunikacyjnych, rekreacyjnych i sportowych obszaru <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagospodarowanie terenów rewitalizowanych i przygotowanie ich do pełnienia funkcji gospodarczych i społecznych - Przywrócenie estetyki i bezpieczeństwa wspólnych przestrzeni publicznych służących integracji przez kulturę, sport i rekreację - Wsparcie przemian społecznych dzięki tworzeniu powiązań komunikacyjnych, poprawie bezpieczeństwa i ochronie środowiska.
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Miasto i Gmina Pilawa Al. Wyzwolenia 158 08-440 Pilawa
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	-
7. Przewidywany zakres projektu	Modernizacja oraz zagospodarowanie terenu boiska sportowego w Pilawie, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - budowa parkingu, - zagospodarowanie terenów zielonych, - odwodnienie i budowa boiska, - budowa trybun, - modernizacja i budowa oświetlenia, - budowa ogrodzenia,

	- zagospodarowanie terenu, w tym ciągi jezdne i chodniki.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	4 000 000,00 (2018-2019)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	800 000,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (Ministerstwo Sportu i Turystyki).	3 200 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Projekt w fazie przygotowania; trwa ustalenie i konsultacje koncepcji zagospodarowania terenu przed przystąpieniem do projektowania.	
11. Wskaźniki	Liczba obiektów zmodernizowanych lub wyremontowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych i udostępnionych obiektów, w tymi infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – 3000 os Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.	
12. Komplementarność w Gminnym Programie Rewitalizacji	Projekt: Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie Projekt: W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Modernizacja i zagospodarowanie terenów przy stacji PKP (parkuj i jedź)	
2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizowany I, Pilawa, ul. Dworcowa	
3. Opis stanu istniejącego:	Aktualnie teren znajdujący się w bezpośredniej bliskości dworca kolejowego jest bardzo zaniedbany. Znajdują się tam stare, zniszczone chodniki i ulice. Z powodu braku parkingu, osoby z sąsiednich miejscowości które dojeżdżają do pracy pociągiem, pozostawiają samochody na ulicy oraz chodnikach, które w znaczny sposób utrudniają ruch w obrębie dworca kolejowego. Nieuporządkowany ruch pojazdów, brak parkingów i ścieżek rowerowych wpływają na zwiększenie niskiej emisji związanej z emisją	

	<p>spalin. Brak monitoringu, niedostateczne oświetlenie terenu, nieuporządkowana przestrzeń i zieleń powodują, że teren wokół dworca zagraża bezpieczeństwu mieszkańców, jest obszarem na którym kumuluje się przestępczość</p>	
4. Cel realizacji projektu:	<p>- Uporządkowanie i przygotowanie terenów w celu nadania im nowych funkcji rekreacyjnych i komunikacyjnych, - Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych - Poprawa bezpieczeństwa, - Ograniczenie niskiej emisji dzięki uporządkowaniu ruchu pojazdów i poprawie dostępu do komunikacji publicznej.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym przede wszystkim na bezpieczeństwo mieszkańców. Zagospodarowanie obszaru wpłynie też na ograniczenie degradacji środowiska i liczby wykroczeń odnotowywanych na tym obszarze.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przywrócenie funkcji gospodarczych, komunikacyjnych, rekreacyjnych i sportowych obszarowi <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagospodarowanie terenów rewitalizowanych i przygotowanie ich do pełnienia funkcji gospodarczych i społecznych - Wsparcie przemian społecznych dzięki tworzeniu powiązań komunikacyjnych, poprawie bezpieczeństwa i ochronie środowiska. 	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	<p>Miasto i Gmina Pilawa Al. Wyzwolenia 158 08-440 Pilawa</p>	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	<p>-</p>	
7. Przewidywany zakres projektu	<p>Zagospodarowanie terenów publicznych, - budowa parkingu, - przebudowa ulic oraz chodników w sąsiedztwie dworca PKP, - montaż ławek, fontanny, oświetlenia - uporządkowanie zieleni - likwidacja dzikich wysypisk śmieci</p>	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	<p>2 000 000,00 (2018-2020)</p>	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	400 000,00

	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (RPO WM 6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych)	1 600 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Inwestycja w fazie planowania i koncepcji.	
11. Wskaźniki	<p>Liczba obiektów zmodernizowanych lub wyremontowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt Liczba wybudowanych parkingów P&R na obszarach rewitalizowanych – 1 szt Powierzchnia terenu poddanej rewitalizacji – brak danych. Projekt na etapie planowania.</p> <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.</p>	
12. Komplementarność w Gminnym Programie Rewitalizacji	Projekt : Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury Projekt: Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie Projekt : Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie i zagospodarowanie terenu wokół placówki Projekt: Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie i zagospodarowanie terenu wokół placówki.	
2. Miejsce realizacji:	Budynki oświaty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym I	
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Budynek Publicznej Szkoły podstawowej i Gimnazjum w Pilawie został oddany do użytku w 1966 roku i rozbudowany do aktualnej postaci w 1997 roku. Aktualnie w budynku prowadzone są zajęcia dla 440 dzieci uczęszczających do PSP oraz 212 Gimnazjum. Przeszarżałe instalacje są wysoce nieefektywne kosztowo, a sam budynek wymaga kompleksowej termomodernizacji.</p> <p>Szkoła nie była poddawana kompleksowej termomodernizacji obejmującej np. ocieplenie elewacji i stropodachów, wymianę</p>	

	<p>instalacji grzewczych, zastosowanie odnawialnych źródeł energii itp.</p> <p>Dotychczasowe działania w tym kierunku miały charakter doraźny i były wymuszone sytuacjami awaryjnymi np. wymiana części stolarki okiennej, naprawa elewacji itp.</p>	
4. Cel realizacji projektu:	<p>Realizacja projektu wpłynie na ograniczenie niskiej emisji w obszarze rewitalizacji i poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wpłynie na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieciom i młodzieży pochodzącej z tego obszaru.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:</p> <ul style="list-style-type: none"> Przywrócenie funkcji gospodarczych, komunikacyjnych, i społecznych obszarów rewitalizacji <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zagospodarowanie terenów rewitalizowanych i przygotowanie ich do pełnienia funkcji gospodarczych i społecznych Wsparcie przemian społecznych dzięki tworzeniu powiązań komunikacyjnych, poprawie bezpieczeństwa i ochronie środowiska Poprawa stanu środowiska naturalnego <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i poprawa jakości powietrza atmosferycznego Poprawa warunków życia na obszarach rewitalizacji dzięki ochronie środowiska 	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	<p>Miasto i Gmina Pilawa Al. Wyzwolenia 158 08-440 Pilawa</p>	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	<p>-</p>	
7. Przewidywany zakres projektu	<p>Kompleksowa termomodernizacja (w tym wymiana instalacji CO, części okien, ocieplenia elewacji budynku oraz montaż zestawu instalacji fotowoltaicznej) budynku PSP oraz Gimnazjum w Pilawie.</p> <p>Budowa parkingów dla rodziców przywożących oraz odbierających dzieci ze szkoły, jak również dla kadry pedagogicznej na terenie szkoły oraz terenach przyległych. Budowa boisk sportowych, budowa skateparku, zagospodarowanie terenów zieleni, jak również budowa chodników wokół szkoły.</p>	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 - 2026	<p>7 163 500,00 (2019-2020)</p>	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	2 149 050,00

	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (RPO WM 4.3. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza), środki krajowe Ministerstwa Sportu, środki krajowe WFOŚiGW	5 014 450,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Opracowano audyty energetyczne budynku, dokumentacja projektowa w przygotowaniu	
11. Wskaźniki	Liczba obiektów zmodernizowanych lub wyremontowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych modernizacji energetycznej – 1 szt	
12. Komplementarność w Programie Rewitalizacji	Projekt : Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie Projekt: W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej Projekt: Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek Projekt: Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach	

Obszar rewitalizacji II

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Stop cyberprzemocy!	
2. Miejsce realizacji:	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Trąbkach – obszar rewitalizacji II	
3. Opis stanu istniejącego:	Rozwój nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych takich jak Internet i telefonia komórkowa przyniósł wiele dobrego. Jednak wraz z wzrostem ich dostępności wzrasta również natężenie zagrożeń, jakie ze sobą niosą. Cyberprzemoc to dowolna forma komunikacji lub publikacji online w komunikatorach internetowych, wiadomościach e-mail, witrynach,	

blogach, profilach internetowych, grach, urządzeniach przenośnych, telefonach komórkowych albo innych urządzeniach mająca na celu zastraszenie, zawstydzenie, napiętnowanie innego człowieka lub w inny sposób zaatakowanie go. Cyberprzemoc dotyczy zwykle nastolatków (12-14 lat). Kończy się zazwyczaj około 14-15 roku życia.

Problem cyberprzemocy został rozpoznany w Polsce w 2007 roku (Fundacja Dzieci Niczyje, Firma Gemus SA). Prowadzono badania w ramach projektu „Pomoc rówieśnicza, a media elektroniczne”, pytano dzieci o doświadczenia w sytuacji:

- przemocy werbalnej w sieci,
- rejestrowania filmów i zdjęć wbrew woli dziecka
- publikowanie w sieci zdjęć, filmów i informacji ośmieszających dziecko
- podszywanie się w sieci przez dziecko

Oto najważniejsze ustalenia badawcze:

1. co drugi młody człowiek (52%) miał do czynienia z przemocą werbalną w internecie lub przez telefon komórkowy. 47% dzieci doświadczyło wulgarnego wyzywania, 21% poniżania, ośmieszania, upokarzania, 16% straszenia i szantażowania,
2. 29% dzieci zgłasza, że ktoś w sieci podawał się za nie wbrew ich woli,
3. ponad 57% osób (wiek 12-17 lat) była przynajmniej raz obiektem zdjęć lub filmów wykonanych wbrew ich woli,
4. 14% zgłasza rozpowszechnianie w sieci lub w GSM kompromitujących materiałów,
5. Akty cyberprzemocy powodują u ofiar irytację, lęk i zawstydzenie.
6. Młodzi ludzie w większości (97%) posiadają i wykorzystują komputer w życiu. Najczęściej wykorzystują swój komputer dla rozrywki dostępnej w Internecie. Największa grupa uczniów 45% korzystając z komputera najwięcej czasu poświęca na korzystanie z portali społecznościowych; 39% wykorzystuje swój komputer przede wszystkim do grania. 8% pracuje lub uczy się z jego wykorzystaniem. 75% badanych jedenasto- i dwunastolatków odpowiedziało, że spotkało się bezpośrednio lub pośrednio z przypadkiem cyberprzemocy.
7. Sześćdziesiąt procent badanych słyszało o witrynie atakującej jednego z uczniów lub ją widziało, a 45% odwiedziło.
8. Czterdziestu procentom badanych zostało skradzione i zmienione hasło (co zablokowało im dostęp do konta) lub doświadczyło podszywania się pod nie w komunikacji z innymi osobami.
9. Spośród badanych uczniów 19% było nie tylko świadkiem, ale i ofiarą cyberprzemocy.
10. 6% badanych twierdzi, że zna osoby niepełnoletnie, które grają na automatach.

Wiele młodych osób gra w Internecie w różne gry online.

	<p>Umożliwiają one komunikację i prowadzenie rozmów na żywo w Internecie z dowolną osobą grającą w tę samą grę online. Czasem grające osoby werbalnie atakują innych, używając przy tym gróźb i wulgarnego języka. Idąc jeszcze dalej, mogą blokować im dostęp do gier, rozsiewać plotki na ich temat, a nawet przejmować konta.</p>
4. Cel realizacji projektu:	<p>Program ukierunkowany jest na przeciwdziałanie cyberprzemocy i zapobieganie problemom dzieci i młodzieży związanych z cyberprzemocą oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców oraz wychowawców i nauczycieli pracujących z dziećmi i młodzieżą.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnozowanie problemu cyberprzemocy w środowisku (dzieci, młodzież, dorośli). 2. Wyedukowanie liderów do prowadzenia warsztatów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych (uzależnienie od Internetu, telefonu komórkowego, komputera, automatów, gier komputerowych). 3. Opracowanie i wprowadzanie do realizacji lokalnych autorskich programów z zakresu profilaktyki uzależnień. 4. Zakup i realizacja programów autorskich z zakresu profilaktyki uzależnień. 5. Zmiana postaw wychowawczych rodziców, na postawy zmniejszające zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży takich jak: uzależnienia behawioralne. 6. Zmiana wadliwych postaw społecznych i zachowań dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami. 7. Zwiększenie umiejętności wychowawczych takich jak: komunikacja, rozwiązywanie konfliktów, rozpoznawanie uczuć, budowanie realnej samooceny dziecka, stawianie wymagań i granic. 8. Poszerzenie wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej, czynników ryzyka i chroniących. 9. Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z dziećmi opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu. <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie uzależnieniom, przestępczości i dziedziczeniu problemów społecznych przez dzieci i młodzież
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Szkoła Podstawowa w Trąbkach, ul. Osadnicza 4, Trąbki
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	<p>Klub sportowy, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi, pracownicy socjalni</p> <p>Autorzy i realizatorzy rekomendowanych programów profilaktycznych.</p> <p>Autorzy lokalnych programów profilaktycznych.</p>

7. Przewidywany zakres projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty umiejętności wychowawczych, - warsztaty umiejętności psychospołecznych, - zajęcia informacyjno-edukacyjne, - działania środowiskowe, - wspólna praca rodziców, dzieci, nauczycieli, - działania socjoterapeutyczne. 	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	7 500,00 (2018-2019)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	2 250,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (środki Ministerstwa Edukacji i Kuratorium Oświaty, środki prywatne)	5 250,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Programy rekomendowane przez Ministerstwo Edukacji. Lokalne programy autorskie.	
11. Wskaźniki	Liczba uczniów, którzy zdobyli wiedzę nt. zagrożeń medialnych - 80 Liczba uczniów i ich rodziców, którzy poznają formy i rodzaje cyberprzemocy - 100	
12. Komplementarność w Programie Rewitalizacji	Projekt: Szkolny Program Profilaktyki z „Archipelagiem”	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek	
2. Miejsce realizacji:	Plac sportowy przy szkole w Trąbkach – obszar rwewitalizacji II	
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Aktywność fizyczna w każdym wieku jest bardzo ważnym czynnikiem gwarantującym prawidłowy rozwój oraz utrzymanie właściwej kondycji organizmu. Warunkiem zachęcenia do uprawiania sportu i innych form ruchu jest odpowiednia baza oraz fachowcy przygotowani do prowadzenia zajęć. Rozbudowa budynków dydaktycznych spowodowała, że aktualnie przy szkole nie ma boiska pozwalającego na prowadzenie zajęć wychowania fizycznego zgodnie z podstawą programową oraz innych zajęć ogólnorozwojowych i rekreacyjnych na świeżym powietrzu. Tradycje sportowe środowiska, wcześniejsze wyniki sportowe uczniów w zakresie gier zespołowych /szczególnie piłka nożna/, lekkiej atletyki świadczą o potrzebie i konieczności zapewnienia</p>	

warunków niezbędnych do kontynuowania oraz podejmowania nowych wyzwań sportowych. Z obserwacji, z rozmów z uczniami i rodzicami wynika, że dzieci i młodzież coraz więcej czasu spędzają przed komputerami, tabletami czy też smartfonami nawet 5- 6 dziennie.

Na lekcjach wychowania fizycznego daje się zauważyć coraz słabszą kondycję fizyczną młodzieży. Coraz więcej dziewcząt a także chłopców ma nieprawidłową, zbyt wysoką wagę ciała, a niektórzy są wręcz otyli. Zdarzają się również przypadki cukrzycy. Dobrze wyposażone nowoczesne boisko będzie doskonałym czynnikiem zachęcający do podejmowania aktywności fizycznej.

Program integracji społecznej poprzez sport oraz rekreację mają na celu wprowadzenie zmian w pewnym stereotypowym myśleniu społeczeństwa o osobach starszych, wykluczonych czy niepełnosprawnych jako w pewnym sensie „gorszych”. Wychowanie poprzez kulturę fizyczną jest jedną z form oddziaływania wychowawczego oraz tworzy poprzez te działania możliwości integracji różnych środowisk społecznych. Projekt ma na celu wzbudzenie w mieszkańcach gminy, w tym w dzieciach potrzebę aktywności ruchowej. Tego rodzaju efekt wydaje się możliwy tylko dzięki częstym, emocjonalnie pozytywnym kontaktom z różnymi formami aktywności ruchowej.

Realizacja programu integracji środowisk społecznych poprzez sport jest jak najbardziej słuszną ideą. Sprawność fizyczna umożliwia uczestnictwo w grach i zabawach dających zadowolenie i radość życia, pozwala budować pewność siebie, wyjść z domu. Dzięki rozwojowi motoryki dzieci i młodzież, a także osoby starsze stają się niezależne od otoczenia, co podnosi ich wiarę we własne siły. Konfrontacja własnej sprawności z rówieśnikami stanowi istotne kryterium samooceny, a tym samym wywiera wpływ na kształtowanie osobowości. Pozwala na uwierzenie w siebie, podniesienie własnej samooceny.

Organizowanie różnego rodzaju imprez wyłącznie dla osób dotkniętych różnymi formami wykluczenia może jednak naruszać poczucie przynależności do środowiska lokalnego, więzi z sąsiadami, znajomymi, osobami z różnych pokoleń. Poprzez tworzenie platformy integracji na bazie obiektów sportowych umożliwia się wspólne uczestnictwo w różnych formach spędzania czasu wolnego, szczególnie przy grach zespołowych oraz uroczystościach, a także udział w imprezach organizowanych na terenie obszaru rewitalizacji. Istotne jest także integrowanie mieszkańców obszarów rewitalizacji z osobami ze środowiska zewnętrznego. W tym celu konieczne jest stworzenie bazy, która nie tylko będzie oferowała odpowiedni standard i bezpieczeństwo, ale także ciekawy program sportowy, kulturalny czy rekreacyjny.

Oddziaływanie poprzez sport odgrywa ważną rolę w walce z

	zagrożeniami cywilizacji , sprzyja utrzymaniu równowagi psychofizycznej, w znacznym stopniu zmniejsza podatność na szkodliwy wpływ środowiska. Wychowanie poprzez kulturę fizyczną oznacza nie tylko zagospodarowanie czasu wolnego, lecz również możliwość budowania motywacji i postaw akceptowanych społecznie, zmianę przekonań, poszerzenie wiedzy i umiejętności oraz zmianę zachowań.	
4. Cel realizacji projektu:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego oraz zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży. 2. Popularyzacja dyscyplin sportowych /koszykówka, piłka ręczna, siatkówka/. 3. Wdrażanie młodzieży i dorosłych do przestrzegania zasad rywalizacji sportowej, współpracy w zespole oraz umiejętnego i bezpiecznego korzystania z obiektów sportowych. 4. Integracja lokalnej społeczności, w tym osób o niższych dochodach, zagrożonych wykluczeniem, osób niepełnosprawnych 5. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców 6. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji, w różnym wieku <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie uzależnieniom, przestępczości i dziedziczeniu problemów społecznych przez dzieci i młodzież 	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gimnazjum w Trąbkach, ul. Osadnicza 4, Trąbki Klub sportowy, ul. Osadnicza 4, Trąbki	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy.	
7. Przewidywany zakres projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa boiska sportowego dla młodzieży szkolnej. 2. Zorganizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z trenerami i instruktorami sportu (koszykówka, piłki nożnej, siatkówka, piłka ręczna). 3. Zakup sprzętu sportowego. 4. Organizowanie zawodów szczebla gminnego i rejonowego dla młodzieży. 	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	600 000,00 (2018-2023)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	180 000,00

	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (działanie 6.2. RPOWM, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, środki prywatne, 9.2. Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej)	420 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Projekt w fazie opracowania. Gimnazjum w Trąbkach zatrudnia wykwalifikowaną kadrę instruktorską niezbędną do realizacji przedmiotowego projektu.	
11. Wskaźniki	Liczba zorganizowanych zajęć rekreacyjno-sportowych na obszarze poddanym rewitalizacji - 10 Liczba uczestników zajęć sportowych – 300 semestralnie Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa	
12. Komplementarność w Programie Rewitalizacji	Projekt: Aktywizacja osób starszych (55+) Projekt: Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie Projekt: Wychowanie przez sztukę i dla sztuki” - Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem Projekt: Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie i zagospodarowanie terenu wokół placówki Projekt: Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach	
2. Miejsce realizacji:	Trąbki, ul. Osadnicza 4 08-440 Pilawa	
3. Opis stanu istniejącego:	Budynek Publicznej Szkoły podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach został oddany do użytku w 1993 roku. Aktualnie w budynku prowadzone są zajęcia dla 182 dzieci uczęszczających do PSP oraz 133 Gimnazjum. Przystarzałe instalacje są wysoce nieefektywne kosztowo, a sam budynek wymaga kompleksowej termomodernizacji. Stan budynku powoduje zanieczyszczenie środowiska poprzez zwiększoną niską emisję. Warunki wewnątrz budynku nie zapewniają komfortu termicznego podczas prowadzenia zajęć.	

<p>4. Cel realizacji projektu:</p>	<p>Realizacja projektu wpłynie na ograniczenie niskiej emisji w obszarze rewitalizacji II poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wpłynie na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieciom i młodzieży pochodzącej z tego obszaru.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CEL Przywrócenie funkcji gospodarczych, komunikacyjnych, i społecznych obszarów rewitalizacji <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagospodarowanie terenów rewitalizowanych i przygotowanie ich do pełnienia funkcji gospodarczych i społecznych - Wsparcie przemian społecznych dzięki tworzeniu powiązań komunikacyjnych, poprawie bezpieczeństwa i ochronie środowiska • CEL Poprawa stanu środowiska naturalnego <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Poprawa warunków życia na obszarach rewitalizacji dzięki ochronie środowiska 	
<p>5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)</p>	<p>Miasto i Gmina Pilawa Al. Wyzwolenia 158 08-440 Pilawa</p>	
<p>6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)</p>		
<p>7. Przewidywany zakres projektu</p>	<p>Kompleksowa termomodernizacja (w tym wymiana instalacji CO, części okien, ocieplenia elewacji budynku oraz montaż zestawu instalacji fotowoltaicznej) budynku PSP oraz Gimnazjum w Trąbkach. Budowa parkingów dla rodziców przywożących oraz odbierających dzieci ze szkoły, jak również dla kadry pedagogicznej na terenie szkoły oraz terenach przyległych. Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią, zagospodarowanie terenów zieleni, jak również budowa chodników. Dokładny zakres prac będzie wynikał z bieżącego audytu obiektu.</p>	
<p>8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026</p>	<p style="text-align: center;">3 405 500, 00 (2018-2020)</p>	
<p>9. Finansowanie projektu</p>	<p>Źródło finansowania</p>	<p>Kwota</p>
	<p style="text-align: center;">Wkład własny Inwestora</p> <p>Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (RPO WM 4.3. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, środki krajowe WFOŚiGW)</p>	<p style="text-align: right;">1 021 650,00</p> <p style="text-align: right;">2 383 850,00</p>
<p>10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu</p>	<p>Gmina posiada audyty, niezbędne decyzje i pozwolenia są na etapie przygotowania</p>	
<p>11. Wskaźniki</p>	<p>Liczba obiektów zmodernizowanych lub wyremontowanych na</p>	

	<p>rewitalizowanych obszarach – 1 szt</p> <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa</p>
12. Komplementarność w Programie Rewitalizacji	<p>Projekt : Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie”</p> <p>Projekt : W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej</p> <p>Projekt: Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury</p> <p>Projekt : Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie</p> <p>Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek</p>

Projekty uzupełniające

<p>Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa</p>		
1. Nazwa projektu:	Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie”	
2. Miejsce realizacji:	Obiekty sportowe i rekreacyjne zlokalizowane w Gminie, w obszarach rewitalizacji I, II.	
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Ruch jest jednym z najważniejszych czynników wpływających na prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny dzieci i młodzieży. Niska aktywność jest uznanym czynnikiem wielu chorób metabolicznych tj. otyłości, chorób sercowo-naczyniowych, cukrzycy typu II czy osteoporozy.</p> <p>Osoby w wieku podeszłym zamieszkujące obszary rewitalizowane spędzają czas wolny najczęściej mało aktywnie, głównie na pracach domowych lub spotkaniach w gronie przyjaciół i znajomych. Niewielka liczba osób aktywnie uczestniczy w przedsięwzięciach organizowanych przez instytucje publiczne, tj. m.in. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Ludowy Klub Sportowy „Burza” w Pilawie, Klub Sportowy „Hutnik” Huta Czechy w Trąbkach, Związek Emerytów i Rencistów Koło Pilawa. Instytucje te w swojej działalności niewiele mają ofert w zakresie aktywności fizycznej i rekreacji ruchowej skierowanych do seniorów oraz zajęć pozwalających na integrację osób w różnym wieku.</p>	

	<p>Istniejąca infrastruktura sportowa nie sprzyja organizacji przedsięwzięć dla osób w wieku podeszłym, a jej stan nie zapewnia także odpowiednich warunków do uprawiania sportu przez osoby młodsze.</p> <p>Jednocześnie dzieci poświęcają zbyt mało czasu na różne formy aktywności ruchowej. Zaledwie co trzecie dziecko w wieku szkolnym uprawia sport rekreacyjny co najmniej raz w tygodniu przez godzinę. Ok. 12% dzieci spędza przed telewizorem lub monitorem do 4 godz. dziennie, w tym 5-latki blisko 3 godziny co sprawia, iż średnia aktywność w ciągu dnia, w tym zajęcia wychowania fizycznego wynosi: 15 minut dla dziewcząt i 45 minut dla chłopców. Przy czym zalecany czas na dzienną aktywność to co najmniej 1 godz. (za programem: Aktywnie po zdrowie).</p> <p>Negatywną kondycję młodych Polaków potwierdzają badania sprawności fizycznej dzieci i młodzieży za pomocą Europejskiego Testu Sprawności Fizycznej (EUROFIT) i Międzynarodowego Testu Sprawności Fizycznej (ocena szybkości, wytrzymałości, gibkości, równowagi itd.-nastąpiło obniżenie poziomu większości testów sprawności i wydolności fizycznej średnio o 10 proc. (z 22 do 12 proc.). Ponad 2% osób posiadało zwolnienia z zajęć wychowania fizycznego, przy czym częściej byli to chłopcy niż dziewczęta. Aktywność fizyczną poza lekcjami wychowania fizycznego przejawiało prawie 85% badanych uczniów w wieku 6-14 lat. Spośród tych dzieci około 43% uprawiało aktywność fizyczną regularnie, prawie 36% dość często, a blisko 22% rzadko.</p> <p>Projekt skierowany jest do różnych pokoleń mieszkańców Gminy, w tym seniorów oraz dzieci i młodzieży, przejawiających niską aktywność fizyczną z powodu braku odpowiednich wzorców w domu rodzinnym lub/i z powodu braku środków finansowych w rodzinie, które mogłyby być przeznaczone na zajęcia dodatkowe dla dzieci. Przedsięwzięcie ma na celu zorganizowanie atrakcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla całych rodzin oraz cyklu spotkań zachęcających do zdrowego stylu życia.</p> <p>Projekt stanowi działania uzupełniające dla projektów głównych społecznych skierowanych do grupy dzieci i młodzieży oraz osób starszych z obszarów rewitalizacji. Działania integrujące mieszkańców w różnym wieku są istotnym elementem integracji i aktywizacji. Stanowiąc będą platformę służącą z jednej strony wykorzystaniu potencjału osób starszych (doświadczenie, wiedza), a z drugiej włączającej osoby młode w życie lokalnej społeczności.</p>
<p>4. Cel realizacji projektu:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie poziomu aktywności społecznej seniorów i zacieśnienie więzi lokalnych 2. Aktywne spędzenie czasu wolnego osób w wieku podeszłym 3. Promowanie zdrowego stylu życia wśród seniorów 4. Wzrost dostępności do bazy rekreacyjno-wypoczynkowej 5. Promocję zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży,

	<p>6. Popularyzację wspólnego biegania, uprawiania sportu, 7. Kształtowanie osobowości oraz umiejętności uczestnictwa w kulturze fizycznej (zasada „fair play”, kulturalne kibicowanie, umiejętne i bezpieczne korzystanie z urządzeń i budowli sportowych). 8. Aktywizacja i integracja środowisk rodzinnych poprzez wspólne zajęcia sportowo-rekreacyjne</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> CEL Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja osób dorosłych dotkniętych ubóstwem i bezrobociem - Zapobieganie uzależnieniom, przestępczości i dziedziczeniu problemów społecznych przez dzieci i młodzież <ul style="list-style-type: none"> CEL Aktywizacja osób starszych i zagrożonych wykluczeniem <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie samotności, problemom zdrowotnym i wykluczeniu społecznemu - Integracja ze społecznością lokalną i wykorzystanie społecznego potencjału osób starszych 				
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Publiczna Szkoła Podstawowa w Pilawie, Publiczna Szkoła Podstawowa w Trąbkach				
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Miasto i Gmina Pilawa, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Związek Emerytów i Rencistów Koło Pilawa, Klub Kolarstwa „Horyzont”, Klub Sportowy „Hutnik” Huta Czechy w Trąbkach oraz Ludowy Klub Sportowy „Burza” w Pilawie				
7. Przewidywany zakres projektu / grupa docelowa	<p>1. Zorganizowanie zajęć rekreacyjnych z instruktorem na: sali fitness, stadionie, na terenach rekreacyjnych na obszarach rewitalizowanych (siłownia na powietrzu, nordic walking), 2. Zorganizowanie różnorodnych zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży, rodziców oraz dziadków (biegi, gry i zabaw ruchowych, jazda na rowerze i in.) 3. Organizowanie biegów i marszów terenowych i Rodzinnego Rajdu Rowerowego 4. Zakup sprzętu sportowego.</p> <p>Grupę docelową stanowią będą osoby starsze (60+) oraz dzieci i młodzież wraz z rodzinami, mieszkające na obszarach rewitalizacji, szczególnie objęte pomocą społeczną i zagrożone wykluczeniem społecznym.</p>				
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2023	30 000,00 (2017-2020)				
9. Finansowanie projektu	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">Źródło finansowania</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">Kwota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Źródło finansowania	Kwota		
Źródło finansowania	Kwota				

	Wkład własny Inwestora	9 000,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (Ministerstwo Sportu i Turystyki)	21 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Zajęcia prowadzone przez instruktorów, trenerów i nauczycieli wychowania fizycznego, instruktorów zewnętrznych	
11. Wskaźniki	Liczba zorganizowanych zajęć integracyjno-sportowych – 15 Liczba uczestników zajęć integracyjno-sportowych – 90 Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.	
12. Komplementarność w Gminnym Programie Rewitalizacji	Projekt: Aktywizacja osób starszych (55+) Projekt: Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie” Projekt: Wychowanie przez sztukę i dla sztuki”- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem Projekt: W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej Projekt: Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury Projekt: Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie Projekt: Przebudowa placu zabaw w centrum miasta Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa

1. Nazwa projektu:	Aktywizacja osób starszych (55+)
2. Miejsce realizacji:	Obszar rewitalizacji I Obszar rewitalizacji II
3. Opis stanu istniejącego:	Zajęcia aktywizujące organizowane do tej pory na terenie Gminy nie cieszyły się dużym zainteresowaniem osób w wieku 55+. Główną trudnością było znalezienie osób chętnych na zajęcia w grupach zróżnicowanych wiekowo. Małe zainteresowanie osób starszych spowodowane było odmienną percepcją, innymi oczekiwaniami, a często także apatią społeczną i marazmem u osób starszych,

borykających się z brakiem środków koniecznych do wzięcia udziału w zajęciach aktywizujących. Dofinansowanie n.p. transportu znacznie poprawia zainteresowanie udziałem w danym wydarzeniu. Na terenie objętym programem rewitalizacji – na dwóch obszarach rewitalizacji zamieszkuje większość ludzi starszych.

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym przede wszystkim ubóstwa oraz zagrożenia marginalizacją społeczną i wynikającej z nich konieczności korzystania z pomocy społecznej oraz niechęci do uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, inicjatywach obywatelskich, wyborach itp.

Uzasadnienie:

Wg opracowania „*Aktywizacja osób w starszym wieku jako szansa na pomyślnie starzenie*” aktywność jest zdolnością do intensywnego działania; jest to energia, która stwarza szansę na kontaktowanie i porozumiewanie się z innymi ludźmi, co ma szczególne znaczenie w wieku starszym. Aktywność umożliwia zaspokojenie potrzeb bio-psycho-społecznych, daje poczucie satysfakcji. Jest warunkiem odgrywania ról społecznych, funkcjonowania w grupie, w społeczeństwie. Zdaniem naukowców brak aktywności może powodować samotność, izolację społeczną, postępującą niesprawność, a nawet przedwczesną umieralność wśród osób w starszym wieku. Osoby starsze, mając do dyspozycji dużo wolnego czasu, w miarę możliwości i potrzeb, mogą nie tylko być aktywne w sferze realizacji własnej osoby, lecz także pomagać innym ludziom. Mogą się zaangażować w działalność różnych organizacji, fundacji i stowarzyszeń, grup samopomocowych, mogą też podejmować nowe role społeczne — rodzinne oraz społeczne (kuratora sądowego, ławnika, samorządowca). Z przeprowadzonych badań wynika, że emeryci w większości przeznaczają czas wolny na pomoc w codziennych obowiązkach dzieciom i wnukom, na uprawianie działki, oglądanie telewizji, słuchanie radia, czytanie książek.

Istotnym elementem pomyślnego starzenia się jest aktywność fizyczna. Niestety u większości osób w starszym wieku obserwuje się wyraźny spadek aktywności fizycznej, która ogranicza się do codziennych czynności, takich jak: zakupy, gotowanie, sprzątanie, praca. Tymczasem zachowanie wysokiej aktywności fizycznej w wieku starszym stanowi jeden z czynników prognozujących dłuższe trwanie życia, umożliwia ludziom starszym zachowanie autonomii i niezależności, a tym samym przyczynia się do poprawy jakości ich życia.

Światowa Organizacja Zdrowia także zwraca uwagę na wagę programów dotyczących aktywności fizycznej wśród osób starszych.

Wśród wielu czynników wpływających na występowanie niesprawności, a nawet przedwczesnej umieralności u osób w starszym wieku wymienia się samotność i izolację społeczną, dlatego uzasadnione jest promowanie zdrowego stylu życia oraz prewencja schorzeń przewlekłych mające priorytetowe znaczenie dla utrzymania zdrowia i niezależności do późnych lat życia. O ważności problemu

niech świadczy fakt, że Narodowy Plan Zdrowotny przewiduje wprowadzenie zmian w systemie opieki zdrowotnej w celu zapewnienia właściwej opieki medycznej osobom w podeszłym wieku i wydłużenia okresu ich sprawności psychofizycznej.

	Biorąc powyższe pod uwagę Gmina zdecydowała o wdrażaniu działań aktywizujących i integrujących osoby starsze, w tym poprzez propozycję zajęć sportowych i rekreacyjnych wpływających pozytywnie nie tylko na kondycję fizyczną, ale także psychiczną rosnącej populacji osób starszych.
4. Cel realizacji projektu:	<p>Zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym poprzez walkę z marazmem, apatią, poczuciem niemocy oraz obojętności wobec sfery publicznej osób starszych z obszaru rewitalizacji (55+). Integracja osób starszych i wykorzystanie ich potencjału w działaniach społecznych, kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie obszarów rewitalizowanych.</p> <p>Istotnym założeniem projektu jest zapobieganie wykluczeniu i samotności poprzez integrowanie osób wymagających pomocy z osobami, które są samodzielne i dobrze sobie radzą.</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja osób starszych i zagrożonych wykluczeniem <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie samotności, problemom zdrowotnym i wykluczeniu społecznemu - Integracja ze społecznością lokalną i wykorzystanie społecznego potencjału osób starszych
5. Nazwa i adres (z nr tel.) koordynatora projektu	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Al. Wyzwolenia, . Pilawa
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Zostaną wybrane w drodze konkursu
7. Przewidywany zakres projektu/ grupa docelowa	<p>Projekt będzie obejmował zróżnicowane działania aktywizujące i integrujące skierowane do osób starszych, odpowiadające ich możliwościom i zainteresowaniom.</p> <p>W ramach projektu przewiduje się organizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęć sportowych - gimnastyka na sali sportowej grupa 10-15 osób, - zajęcia taneczne i muzyczne – grupa 10-15 osób, - zajęcia rękodzielnicze – 10 osób. - organizację wycieczek poznawczych, - udział w koncertach lub przedstawieniach teatralnych. <p>Spotkania towarzyskie organizowane co najmniej raz w miesiącu. Współpraca i udział w zajęciach organizowanych przez bibliotekę gminną.</p> <p>Grupą docelową są gł. osoby 55+ zamieszkujące oba obszary rewitalizowane, osoby wymagające wsparcia m.in. z powodu niepełnosprawności, samotności czy ubóstwa.</p>
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	140 000 (2017-2023)

	Źródło finansowania	Kwota
9. Finansowanie projektu	Środki własne uczestników programu	70 000
	Środki pozyskane – np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, zadania zlecone i in.	70 000
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	-	
11. Wskaźniki	<p>Liczba zorganizowanych zajęć integracyjnych – 20 Liczba uczestników zajęć integracyjno-sportowych – 60</p> <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa.</p>	
12. Komplementarność w Programie Rewitalizacji	<p>Projekt : Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie”</p> <p>Projekt: Wychowanie przez sztukę i dla sztuki”- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>Projekt: W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej</p> <p>Projekt: Pilawski Klub Senior+</p> <p>Projekt: Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury</p> <p>Projekt: Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie</p> <p>Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek</p>	

Propozycja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa		
1. Nazwa projektu:	W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców, w tym młodzieży szkolnej.	
2. Miejsce realizacji:	Obiekty sportowe i rekreacyjne zlokalizowane w Gminie, na obszarach rewitalizacji I, II	
3. Opis stanu istniejącego:	Aktywność fizyczna w każdym wieku jest bardzo ważnym czynnikiem gwarantującym prawidłowy rozwój oraz utrzymanie właściwej kondycji organizmu. Warunkiem zachęcenia do uprawiania sportu i innych form ruchu jest odpowiednia baza. Projekt skierowany do młodzieży, rodziców oraz osób starszych	

przejawiających niską aktywność fizyczną z powodu braku odpowiednich warunków. Niska aktywność jest uznanym czynnikiem wielu chorób metabolicznych tj. otyłości, chorób sercowo-naczyniowych, cukrzycy typu II czy osteoporozy. Zewnętrzna siłownia usytuowana w bezpośrednim sąsiedztwie placu zabaw dla dzieci stworzy możliwość aktywizacji ruchowej osób dorosłych przyprowadzających tam swoje dzieci. Odpowiednie stanowiska siłowni pozwolą również wykorzystywać je w szkolnych zajęciach rekreacyjnych oraz urozmaicić lekcje wychowania fizycznego. Aktywność wielu dorosłych ogranicza się do spacerów i przesiadywania na ławeczkach obserwując bawiące się dzieci. Z rozmów z mieszkańcami wynika, że chętnie podejmowaliby aktywność fizyczną gdyby były ku temu warunki. Usytuowanie siłowni przy szkole będzie dodatkowym czynnikiem motywującym do fizycznego relaksu. Dorośli i młodzież chętnie korzystają w okresie jesienno-zimowym z sali sportowej a siłownia umożliwi ruch na świeżym powietrzu. Bezpośredni i nieograniczony dostęp do poszczególnych stanowisk będzie sprzyjał większej trosce o własną kondycję i zdrowie.

Negatywną kondycję Polaków potwierdzają badania sprawności fizycznej dzieci i młodzieży za pomocą Europejskiego Testu Sprawności Fizycznej (EUROFIT) i Międzynarodowego Testu Sprawności Fizycznej (ocena szybkości, wytrzymałości, gibkości, równowagi itd.-nastąpiło obniżenie poziomu większości testów sprawności i wydolności fizycznej średnio o 10 proc. (z 22 do 12 proc.). Ponad 2% osób posiadało zwolnienia z zajęć wychowania fizycznego, przy czym częściej byli to chłopcy niż dziewczęta. Aktywność fizyczną poza lekcjami wychowania fizycznego przejawiało prawie 85% badanych uczniów w wieku 6-14 lat. Spośród tych dzieci około 43% uprawiało aktywność fizyczną regularnie, prawie 36% dość często, a blisko 22% rzadko.

Istotną wartością projektu sportowo-rekreacyjnego dla osiągnięcia celów Pr jest integracja. Na terenie Gminy, podobnie jak w całym społeczeństwie obserwuje się znaczące zróżnicowanie pod względem zamożności. Rosnący konsumpcjonizm powoduje wykluczanie osób ubogich, marginalizowanie ich. Jest to zjawisko szczególnie niebezpieczne wśród osób młodych, u których powoduje to poczucie niższości, depresje, wpływa negatywnie na poczucie własnej wartości. Sport, zajęcia rekreacyjne, sprawnościowe są jednym ze sposobów integracji, budowania zespołów nie wokół posiadanych dóbr materialnych, a wokół sprawności fizycznej, osiągnięć w sportach drużynowych. Sport pozwala przywrócić poczucie wartości, uniknąć wykluczenia.

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie problemów społecznych, w tym przede wszystkim ubóstwa i wykluczenia społecznego a także zmniejszy zagrożenie dziedziczenia biedy i

	zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży.	
4. Cel realizacji projektu:	<p>1. Promocja zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, 2. Popularyzacja różnych dyscyplin sportowych. 3. Kształtowanie osobowości oraz umiejętności uczestnictwa w kulturze fizycznej (zasada „fair play”, kulturalne kibicowanie, umiejętne i bezpieczne korzystanie z urządzeń i budowli sportowych).</p> <p>Zgodność z celem Programu Rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka <p>Zgodność z kierunkiem działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja społeczna osób dorosłych dotkniętych ubóstwem i bezrobociem - Zapobieganie uzależnieniom, przestępczości i dziedziczeniu problemów społecznych przez dzieci i młodzież. 	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Miasto i Gmina Pilawa, Al. Wyzwolenia 158, Pilawa	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Pilawskie placówki edukacyjne, kluby sportowe.	
7. Przewidywany zakres projektu / grupa docelowa	<p>1. Budowa zewnętrznej siłowni z uwzględnieniem stanowisk dla osób starszych. 2. Zorganizowanie zajęć ogólnorozwojowych dla dzieci i młodzieży 3. Aktywny wypoczynek osób odwiedzających plac zabaw dla małych dzieci. 2. Zorganizowanie zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży z animatorem-instrukctorem sportu (z pływania, koszykówki, piłki nożnej, gier i zabaw ruchowych, jazda na rowerze i in.), 3. Zakup sprzętu sportowego, 4. Organizowanie spotkań ze znanymi sportowcami.</p> <p>Projekt skierowany jest do osób przejawiających niską aktywność fizyczną z powodu braku odpowiednich wzorców w domu rodzinnym lub/i z powodu braku środków finansowych, które mogłyby być przeznaczone na zajęcia dodatkowe. Przedsięwzięcie ma na celu zorganizowanie atrakcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz cyklu spotkań zachęcających mieszkańców do zdrowego stylu życia, dbania o zdrowie, integrowanie się. Zajęcia realizowane w ramach projektu mają na celu integrowanie mieszkańców obszarów rewitalizowanych, także poprzez integrację z pozostałymi mieszkańcami Gminy. Projekt będzie przeciwdziałał patologiom poprzez organizację wolnego czasu. Działania skierowane do mieszkańców obszarów rewitalizowanych.</p>	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	40 000,00 (2019-2022)	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota

	Wkład własny Inwestora	12 000,00
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (Ministerstwo Sportu i Turystyki)	28 000,00
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Placówki edukacyjne i kluby zatrudniają wykwalifikowaną kadrę instruktorską niezbędną do realizacji przedmiotowego projektu.	
11. Wskaźniki	<p>Liczba zorganizowanych zajęć sportowych – 10 rocznie Liczba uczestników zajęć sportowych – 200 rocznie</p> <p>Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa</p>	
12. Komplementarność w Gminnym Programie Rewitalizacji	<p>Projekt: Aktywizacja osób starszych oraz dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie”</p> <p>Projekt: Wychowanie przez sztukę i dla sztuki”- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>Projekt1: Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie</p> <p>Projekt: Przebudowa placu zabaw w centrum miasta</p> <p>Projekt: Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek</p>	

11. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Wymiary komplementarności rozpatrywane w dokumencie wynikają z zapisów „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”. Ich szczegółowy opis dla Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie poszczególnych wymiarów przedstawiono poniżej:

Komplementarność przestrzenna – zachowana w wyniku koncentracji planowanych projektów i przedsięwzięć na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne z listy podstawowej oraz przedsięwzięcia uzupełniające obejmują swym zasięgiem cały obszar rewitalizacji, uwzględniając jego podział na obszary. Projekty dotyczące przedsięwzięć infrastrukturalnych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, środowiskowych to inwestycje planowane na obszarze rewitalizacji. Celem ich realizacji jest przywrócenie lub nadanie nowych funkcji zdegradowanym przestrzeniom, stworzenie infrastruktury wspierającej działania społeczne (kulturalne, rekreacyjne, sportowe, integracyjne) a także rozbudowa niezbędnej, brakującej infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Zaplanowano projekty o charakterze społecznym, realizowane dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych, których oddziaływanie może wychodzić poza obszar rewitalizacji wspierając zrównoważony rozwój całego obszaru Miasta Pilawa i miejscowości Trąbki. Ze względu na lokalizację m. in. instytucji kultury i placówek edukacyjnych działania rewitalizacyjne oddziaływać będą także szerzej, na rozwój pozostałych miejscowości Gminy. Zasięg przestrzenny projektów „miękkich” (społecznych), jak i pozostałych o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym, technicznym czy gospodarczym pokrywają się przestrzennie i odnoszą się do kompleksowej rewitalizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji. Planowane działania rewitalizacyjne nie wykraczają poza wyznaczone obszary rewitalizacji.

Takie podejście pozwoli na efektywnie oddziaływanie na cały obszar rewitalizowany, a nie punktowo, w wybranych miejscach. Poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają np. projekty społeczne i infrastrukturalne i zachodzi pomiędzy nimi efekt synergii.

Komplementarność problemowa – Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa obejmuje wszystkie sfery działań rewitalizacyjnych ujęte w projektach rewitalizacyjnych, takie jak sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa. Rewitalizacja odnosi do wszystkich z wymienionych sfer i dzięki temu prowadzi do skutecznej i kompleksowej rewitalizacji społeczno-gospodarczej, wyznaczonego w Programie, obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na obszar we wszystkich aspektach rewitalizacji, a także są odzwierciedleniem określonych celów rewitalizacji i kierunków działań wynikających ze zdiagnozowanych problemów. Podejście takie ogranicza niebezpieczeństwo fragmentacji działań.

Istotnym elementem PR jest realizacja projektów infrastrukturalnych, które stanowiąc będą bazę niezbędną do prowadzenia działań „miękkich”. Przy planowaniu wzięto pod uwagę specyfikę Gminy. Realizacja działań rewitalizacyjnych będzie znacząco utrudniona jeżeli nie zostanie oparta o zmodernizowaną bazę infrastrukturalną. Gmina posiada scentralizowaną bazę edukacyjną, kulturalną i sportowo-rekreacyjną. Z tego powodu baza ta służy i służyć będzie nie tylko mieszkańcom obszarów rewitalizowanych, ale także pozostałym mieszkańcom Gminy. Z punktu widzenia procesu rewitalizacji, opartego głównie o aktywizację i integrację, jest to rozwiązanie korzystne. Dzięki udostępnieniu zmodernizowanej bazy infrastrukturalnej utworzone zostaną „platformy integracji i aktywizacji mieszkańców”. Będą one służyły z jednej strony do realizacji projektów przeznaczonych stricte dla osób z grup defaworyzowanych, potrzebujących wsparcia, zgodnie z diagnozą. Do działań tych należą m.in. projekty aktywizujące zawodowo, aktywizujące poprzez działania kulturalne czy edukacyjne. Obecnie Gmina nie posiada sal i pomieszczeń mogących pełnić taką rolę. Dotychczasowe działania były prowadzone w pomieszczeniach udostępnianych przez placówki edukacyjne czy UMiG. Powoduje to znaczne ograniczenie dotyczące częstotliwości i rodzaju projektów społecznych jakie może realizować Gmina z uwagi na główne przeznaczenie obiektów i pomieszczeń. Z drugiej strony, w celu integracji, konieczne jest zapewnienie miejsc i działań umożliwiających kontakt osób z problemami z pozostałymi mieszkańcami gminy. Bez tego kontaktu działania społeczne zagrożone byłyby tworzeniem „rewitalizacyjnych gett”, w których uczestnicy pomimo zdobytej wiedzy i umiejętności czy pomimo uczestnictwa w zajęciach aktywizujących będą mieli problem z powodu zamknięcia się w grupie osób o podobnych problemach. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury stanowić będzie miejsce realizacji projektów edukacyjnych i kulturalnych. Na obszarach rewitalizowanych oraz na obszarze gminy poza nimi, poza placówkami edukacyjnymi, brak jest obiektów umożliwiających realizację zróżnicowanych, założonych w PR, projektów społecznych.

Modernizacja Stadionu wynika z potrzeby stworzenia zaplecza dla działań aktywizujących i integrujących, nie tylko sportowych i integracyjnych. Obecnie, lepiej sytuowani i bardziej mobilni mieszkańcy Gminy często korzystają z bazy sportowej i rekreacyjnej poza obszarem Gminy. Powodem jest wyższa jakość tej bazy i ciekawszy program zajęć i imprez. Powoduje to powiększające się rozwarstwienie lokalnej społeczności i uniemożliwia jej faktyczną integrację. Jednocześnie, lokalna baza niszczeje i przestaje spełniać swoje funkcje, często stając się (jak Stadion czy tereny zielone w Trąbkach) miejscem libacji alkoholowych, przestępczości. Modernizacja obiektów ujętych w PR jest niezbędna do ograniczenia zdiagnozowanych problemów.

Działania PR są komplementarne z wcześniej realizowanymi działaniami gminy, m.in.:

- „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Mieście i Gminie Pilawa, dz 8.3 „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - einclusion”, oś prioryt. 8 „Społeczeństwo informacyjne - zwiększenie innowacyjności gospodarki POIG 2007-2013
- „Otwarcie na sukces” - bezrobotni mieszkańcy Gminy Pilawa POKL. 6.3 INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH
- „Wampiry wiedzy głodne nauki” - wsparcie edukacyjne uczniów z gmin: Górzno, Maciejowice, Pilawa i Sobole,
- „Dziecięca akademia przyszłości”, POKL 9.1.2 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH UCZNIÓW Z GRUP O UTRUDNIONYM DOSTĘPIE DO EDUKACJI ORAZ ZMNIEJSZENIE RÓŻNIC W JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH
- „Kompetencje kluczowe uczniów w Gminie Pilawa”, działanie 10.1 ‘Edukacja ogólna i przedszkolna”, RPO WM 2014-2020.
- „Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w Gminie Pilawa” RPO WM 2007-2013, Działanie 4.3 Ochrona powietrza, energetyka – w ramach projektu zmodernizowano posterunek policji na obszarze rewitalizowanym
- „Energia słoneczna przyszłością Mazowska ”, Priorytetu IV-Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka, Działanie 4.3. „ Ochrona powietrza, energetyka”. Projekt zrealizowany w partnerstwie z Gminą Borowie. Na 571 budynkach na terenie Gminy Pilawa i Gminy Borowie (w tym 12 budynkach użyteczności publicznej) zamontowano zestawy solarne służące podgrzewaniu ciepłej wody użytkowej
- „Remont świetlic wiejskich w miejscowościach Goćław, Trąbki”, dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania 313,322,323 „Odnowa i rozwój wsi”
- „Poprawa funkcjonalności infrastruktury społeczno-kulturalno-rekreacyjnej w miejscowościach : Jażwiny, Niesadna, Trąbki” w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla

operacji które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013”

- „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy SPZOZ i stacji PKP w Pilawie”, Projekt współfinansowany ze środków pochodzących z UE w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju „ PROW 2007-2013.

- „Zagospodarowanie terenów użyteczności publicznej w miejscowościach :

Trąbki, Lipówki, Puznówka” „Odnowa i rozwój wsi” , Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

- Wymiana pieców węglowych w budynkach mieszkalnych, WFOŚiGW, Poprawa powietrza na terenie woj. mazowieckiego – ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację kotłowni.

- Budowa infrastruktury terenowej służącej edukacji ekologicznej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie”, WFOŚiGW

- Budowa infrastruktury służącej edukacji ekologicznej na terenie Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie”, WFOŚiGW

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – zaprojektowano system zarządzania programem rewitalizacji, który pozwala na uczestnictwo w procesie rewitalizacji różnych instytucji, ich współdziałanie. W tym celu opracowano gminne procedury dotyczące sposobu zarządzania, wdrażania, komunikacji i monitorowania realizacji Programu.

Komplementarność międzyokresowa - zachowana dzięki integracji działań już realizowanych na terenie Miasta opisanych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Pilawa na lata 2016 – 2022 - Uchwała Nr XXII.139.2016 Rady Miejskiej z dnia 7 listopada 2016 r. z przedsięwzięciami zaproponowanymi w Programie Rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne nie kolidują z przedsięwzięciami zawartymi w WPF.

Komplementarność źródeł finansowania - zachowana we wszystkich projektach ujętych w Programie. W kontekście polityki spójności na lata 2014-2020 projekty opierają się na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z jednoczesnym wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym środki własne Gminy. Przy planowaniu finansowania brano pod uwagę możliwość korzystania ze środków polityk i instrumentów krajowych oraz ze środków prywatnych. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i

szacunkowa wielkość została przedstawiona w rozdziale 13 przedstawiającym szacunkowe ramy finansowe Programu Rewitalizacji wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i innych.

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WM.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

12. Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa zadania	Koszty w latach 2016 -2023			
		Razem	Środki własne	Środki zewnętrzne	Inne
1.	Pokonaj Bariery	180 000	54 000	126 000	-
2.	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	215 833	43 167	172 666	-
3.	„Wychowanie przez sztukę i dla sztuki” - Aktywizacja społeczeństwa	50 000	15 000	35 000	-
4.	Piławski Klub SENIOR +	142 506	109 005	33 501	-
5.	Szkolny Program Profilaktyki z „Archipelagiem”	21 600	6 480	15 120	-
6.	„Aktywni na rynku pracy” - Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów zdegradowanych w m. Pilawa	150 000	45 000	105 000	-
7.	Rozbudowa i modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury	7 220 000	2 166 000	5 054 000	-
8.	Przebudowa i rozbudowa stadionu miejskiego w Pilawie	4 000 000	800 000	3 200 000	-
9.	Modernizacja i zagospodarowanie terenów przy stacji PKP (parkuj i jedź)	2 000 000	400 000	1 600 000	-
10.	Termomodernizacja Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie i zagospodarowanie terenu wokół placówki	7 163 500	2 149 050	5 014 450	-
11.	Stop cyberprzemocy!	7 500	2 250	5 250	-
12.	Aktywizacja ruchowa i propagowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Trąbek	600 000	180 000	420 000	-
13.	Termomodernizacja Publicznej Szkoły	3 405 500	1 021 650	2 383 850	-

	Podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach				
14.	Termomodernizacja i rozbudowa Urzędu Miasta i Gminy w Pilawie	6 000 000	1 800 000	4 200 000	-
15.	Aktywizacja osób starszych (55+)	140 000	70 000	70 000	-
16.	Aktywizacja dzieci i młodzieży, integracja środowiska – „Sport na zdrowie”	30 000	9 000	21 000	-
17.	W zdrowym ciele zdrowy duch –podniesienie kultury spędzania wolnego czasu mieszkańców i młodzieży szkolnej	40 000	12 000	28 000	-

13. Zarządzanie Programem Rewitalizacji

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa wymaga odpowiedniego systemu zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i wspomaganie aktywnej partycypacji wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji. Program Rewitalizacji jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Aby realizacja Programu Rewitalizacji przyniosła oczekiwane efekty w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja Programu wymaga współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Gminy Pilawa.

Za realizację Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa. Organem wspomagającym Burmistrza i odpowiedzialnym za wdrażanie i realizację Programu będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Burmistrza.

Do zadań Zespołu należy w szczególności:

1. Analizowanie potrzeb i określanie kierunków działań w ramach zdefiniowanych projektów wraz z wyznaczaniem działań priorytetowych;
2. Zbieranie propozycji i proponowanie możliwych do zastosowania rozwiązań w ramach projektów;
3. Koordynowanie prac w ramach projektów pomiędzy gminnymi jednostkami organizacyjnymi i innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację projektów;
4. Monitorowanie postępów w realizacji Programu i dokonywanie okresowych ocen postępu realizacji projektów;
5. Sporządzanie raportów z realizacji projektów;
6. Opiniowanie planu pracy dla aktualnych faz projektów;
7. Weryfikacja zgodności realizowanych zadań z przyjętymi wcześniej celami i utrzymaniem założonych ram: zakresu, kosztów i terminów;
8. Aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
9. Współpraca ze wszystkimi interesariuszami Programu Rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu oraz działania służące promowaniu poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować Program.

Do zadań Zespołu będzie należało organizowanie okresowych spotkań sprawozdawczych i podsumowujących realizację Programu. Spotkania będą także forum prezentacji działań rewitalizacyjnych zaplanowanych na kolejne lata.

Szczegółowe zasady powołania i działania Zespołu ds. rewitalizacji zostaną określone w drodze Zarządzenia Burmistrza niezwłocznie po uchwaleniu Programu Rewitalizacji dla Gminy Piława.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

14. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji, partycypacja społeczna

---

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa został opracowany dla wyznaczonego na etapie diagnozy obszaru rewitalizacji. Program został sporządzony zgodnie z zasadami i regułami określonymi w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” oraz w zgodzie z „Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego” Obydwa dokumenty określają mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji jako jeden z elementów programu rewitalizacji, w tym Programu Rewitalizacji.

Zasadą komunikacji społecznej w ramach Programu powinna być **dwukierunkowość**. Działaniom informacyjno-promocyjnym i edukacyjnym służącym nagłaśnianiu działań prowadzonych w ramach Programu powinny towarzyszyć działania służące gromadzeniu opinii mieszkańców. Zasada dwukierunkowości powinna być obecna na etapach planowania, wdrażania, monitoringu i ewaluacji działań podejmowanych w ramach Programu. Istotne jest skuteczne zaproszenie mieszkańców w proces rewitalizacji, tak żeby poczuli potrzebę aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji. W tym celu powinno się przewidzieć szerokie spektrum działań komunikacyjnych, obejmujących bezpośrednią komunikację.

Niniejszy dokument to płaszczyzna programowania procesu rewitalizacji. Jednym z elementów przedmiotowego dokumentu są mechanizmy włączenia jak największej grupy społeczeństwa w dalszy proces programowania, a także wdrażania i oceny skutków procesu rewitalizacji.

Na etapie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Pilawa na lata 2016-2023 udział społeczeństwa został zapewniony przez:

a) narzędzia komunikacji jednostronnej - informacje, sprawozdania zamieszczane na stronie internetowej Gminy (prezentacje, karty projektów, ankieta, dane kontaktowe)

b) narzędzia komunikacji ze sprzężeniem zwrotnym:

– konsultacje - w celu włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy, w proces rewitalizacji, na etapie przygotowania projektu przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszarów rewitalizacji. Konsultacje zostały przeprowadzone z przedstawicielami pedagogów, pracowników placówek edukacyjnych, pracowników ośrodka pomocy społecznej, pracownikami ośrodka kultury, pracownikami Urzędu Miasta i Gminy i radnymi.

Konsultacje miały na celu uzyskanie informacji o problemach społecznych, gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych gminy dostrzeganych przez te osoby. Konsultacje prowadzone były w formie bezpośredniej rozmowy pracownika UMiG oraz informacji zwrotnych w postaci problemów oraz propozycji działań i projektów. Osoby włączone w proces konsultacji odpowiadały na pytania:

1. Jakie problemy dostrzega Pan/i na terenie gminy/obszaru sołectwa?
2. Czy jakaś grupa społeczna wymaga szczególnej opieki, ma większe problemy niż pozostałe grupy?
3. Jakie działania czy projekty powinny zostać podjęte na rzecz tych grup społecznych?

- ankiety - przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące obszarów problemowych. Ankieta była dostępna w formie elektronicznej na stronie internetowej Gminy Pilawa i w wersji papierowej dostępnej (przy specjalnie wystawionej w tym celu urnie) na terenie Urzędu Miasta i Gminy Pilawa

- konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w dniu 21 grudnia 2016 r.

c) Kolejnym narzędziem komunikacji jest i będzie podstrona internetowa poświęcona tematyce rewitalizacji Gminy, z możliwością wnoszenia uwag przez zainteresowane podmioty.

Ważne jest aby udział lokalnej społeczności nie był ograniczony jedynie do konsultacji na etapie planowania, lecz by możliwe było uczestnictwo także na etapie wdrażania i monitoringu Programu.

Partycypacja na etapie wdrażania Programu Rewitalizacji możliwa będzie dzięki powołaniu Zespołu ds. Rewitalizacji (szczegółowy opis w rozdziale wdrażanie i monitoring). Zespół będzie współdziałał z szerokim gronem interesariuszy procesu rewitalizacji, w szczególności zapewni udział interesariuszy na etapie wdrażania i opiniowania Programu Rewitalizacji, poprzez możliwość zgłaszania opinii i sugestii. Interesariusze rewitalizacji będą mogli zgłosić propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych za pomocą formularza kontaktowego zamieszczonego na stronie internetowej Gminy lub bezpośrednio w siedzibie Zespołu.

Monitoring Programu Rewitalizacji służy ocenie aktualności założeń Programu, a także ewentualnej ich aktualizacji. Udział społeczności lokalnej na tym etapie zostanie zapewniony przez możliwość udziału zainteresowanych mieszkańców w spotkaniach sprawozdawczych Zespołu, na których analizowane będą postępy realizacji projektów i dokonywanie ewentualnych zmian w Programie. Ponadto sprawozdania zostaną udostępnione za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy do względu osobom zainteresowanym, które nie mogły pojawić się na spotkaniu. Interesariusze procesu rewitalizacji będą mieli możliwość proponowania zmian w założeniach Programu, a także proponowania nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tym samym zapewnione zostanie włączenie interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji poprzez kontakt i współpracę z Zespołem ds. rewitalizacji, co zostało opisane w podrozdziale zawierającym opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji.

Zakłada się stworzenie narzędzi pozwalających mieszkańcom na komunikowanie się z Zespołem ds. rewitalizacji m. in. poprzez internetowy formularz zgłaszania uwag lub skrzynkę na służącą zgłaszaniu uwag w wersji papierowej.

W ramach komunikacji realizowane będą także działania edukacyjne w szkołach czy domach kultury. Ich celem jest lepsze zrozumienie celów prowadzonych działań, aktywizowanie lokalnych społeczności, zbieranie informacji o problemach i pomysłów na działania realizujące cele Programu Rewitalizacji.

Partycypacja społeczna na etapie tworzenia gminnego Programu Rewitalizacji

Partycypacja społeczna odgrywa istotną rolę w tworzeniu i wdrażaniu programów rewitalizacji. Przedmiotem konsultacji podczas przygotowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa było poznanie opinii mieszkańców Miasta na temat problemów i proponowanych sposobów ich rozwiązywania w ramach RP. Określenie głównych problemowo prowadziło do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz zapewniło możliwość opracowywania Programu Rewitalizacji, który stanowić będzie podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji, zapewniające kompleksowość oraz działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną.

Na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446), Burmistrz Pilawy informowała o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pilawa.

Do udziału w konsultacjach uprawnieni byli:

- mieszkańcy gminy;
- właściciele, użytkownicy wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym właściciel domów zakładowych;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;

Konsultacje społeczne wyznaczonych obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji przeprowadzono w terminie od **4 lipca 2016 do dnia 21 grudnia 2016 r.**

Konsultacje społeczne wyznaczonych obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji przeprowadzono w formie:

- zbierania uwag i opinii w formie papierowej oraz elektronicznej w wykorzystaniem formularza zgłoszeniowego. Wypełnione formularze można było dostarczyć drogą elektroniczną na adres krzysztof.czajka@pilawa.com.pl lub do Sekretariatu Urzędu Miasta i Gminy, w godzinach pracy Urzędu Miasta i Gminy Pilawa.
- zbierania uwag ustnych. Uwagi zbierano do protokołu w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, w Sekretariacie Urzędu, w godzinach pracy urzędu;
- spotkania konsultacyjnego, które odbyło się 21 grudnia 2016 r w godzinach: 13.00- 15.00, w sali konferencyjnej Urzędu Miasta i Gminy, Al. Wyzwolenia 158;

Materiały tj. projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Pilawa, diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz formularz konsultacyjny dostępne były:

- na stronie internetowej Miasta i Gminy w zakładce „rewitalizacja”,
- w Urzędzie Urzędu Miasta i Gminy, Al. Wyzwolenia 158, Sekretariat Urzędu, w godzinach pracy urzędu.

Obszary zdegradowane i obszar rewitalizacji – poza oparciem się o szczegółowe dane statystyczne, których zakres został zdefiniowany w Ustawie o rewitalizacji - były wyznaczane w procesie partycypacji społecznej opartej m.in. konsultacjach z pracownikami instytucji i urzędów oraz na badaniach

jakościowych i ilościowych (ankiety). Pozwoliło to na zdiagnozowanie kluczowych problemów społeczno-gospodarczych oraz naniesienie ich skali i intensywności, w układzie jednostek urbanistycznych, na mapę Gminy.

Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji pozwoliły na zweryfikowanie na ile wnioski z przeprowadzonej diagnozy odpowiadają na potrzeby mieszkańców. Proces uspołecznienia etapu diagnostycznego nie zaowocował zgłoszeniem uwag do zawartych w Programie projektów i wyznaczonych stref rewitalizacji.

Podczas trwania konsultacji projektu uchwał w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nie wpłynęły uwagi dotyczące obszaru rewitalizacji.

W finalnej wersji Diagnozy nie dokonano zmian odpowiadających na zgłoszone uwagi: opis i uzasadnienie.

Jedną z zastosowanych metod konsultacji była ankieta, której efekty przedstawiono w analizie problemów Miasta i Gminy Pilawa (rozdział 8), o treści dokumentu w załączniku nr 1 do Programu Rewitalizacji.

15. System realizacji programu rewitalizacji

Proces wdrażania Programu Rewitalizacji ze względu na złożoność przedsięwzięcia wymaga odpowiedniego przygotowania zakresie informacji, a także zapewnienia stałej komunikacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Opracowanie programu rewitalizacji stanowi element rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, jest to jednak tylko element planowania. Aby osiągnięte zostały zaplanowane w Programie efekty konieczne jest jego skuteczne wdrażanie, okresowe badanie skuteczności podejmowanych działań, monitorowanie realizacji działań rewitalizacyjnych. Właściwy proces wdrażania Programu Rewitalizacji wymaga skoordynowania działań instytucji, organizacji i osób. Stąd konieczne jest określenie już na początku realizacji systemu wdrażania Programu. Przyjęcie oraz odpowiednie aktualizacje niniejszego dokumentu będą odbywać się w drodze Uchwały Rady Miejskiej.

Odpowiedzialność za realizację Programu Rewitalizacji ponosi Burmistrz Piławy. W prawidłowej realizacji zaplanowanych projektów wspomagać Burmistrza będą członkowie zespołu ds. rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji odpowiedzialny będzie za:

- koordynację wdrażania Programu Rewitalizacji na wyznaczonych obszarach,
- współdziałanie z partnerami społecznymi,
- aktualizację programu (włączenie nowych wniosków, korygowanie granic, weryfikacja planów działań),
- uzupełnianie i aktualizację danych w oparciu o dostępne dane,
- organizację systemu monitorowania,
- informowanie opinii publicznej o przebiegu prac rewitalizacyjnych,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania zaplanowanych działań.

Zespół będzie także odpowiedzialny za udostępnianie informacji, organizowanie spotkań i konsultacji mających na celu upowszechnianie informacji tak o Programie Rewitalizacji jak i o poszczególnych projektach realizowanych w ramach tego Programu. Istotne jest także inicjowanie i zarządzanie przez Zespół ds. rewitalizacji dialogiem społecznym w zakresie potrzeb oraz konieczności aktualizacji Programu Rewitalizacji

16. System wdrażania, monitoringu i ewaluacji

Integralnym elementem Programu Rewitalizacji będzie systematycznie prowadzony monitoring. Celem monitorowania procesów rewitalizacyjnych jest okresowa ocena postępów prowadzonych działań oraz weryfikacja harmonogramu i kierunków zmian, do których proces ten zmierza. Monitoring gwarantuje zgodność realizacji przedsięwzięć z przyjętymi celami i założeniami. System monitoringu jest także narzędziem wewnętrznej kontroli. Możliwa jest dzięki temu ocena skuteczności i terminowości realizacji poszczególnych działań, a także sprawdzenie stopnia osiągnięcia założonych celów i wskaźników na zakończenie procesu rewitalizacji w zakresie określonym w Programie.

Monitoring prowadzony będzie na trzech poziomach:

- całego PR (ewaluacje etapowe raz w roku),
- poszczególnych obszarów koncentracji działań (monitoring ciągły, ewaluacje co roku),
- poszczególnych projektów (monitoring ciągły, ewaluacje nie rzadziej niż raz do roku, zalecane częstsze oceny w zależności od charakteru i zakresu projektów).

Ocena postępu działań rewitalizacyjnych w obszarze Programu oparta będzie na systemie wskaźników, przy czym wskaźnikowane będą produkty, i rezultaty, a dla całego Programu. Aby wskaźniki te były miarodajne określono dane bazowe (wyjściowe), zawarte w analizie stanu istniejącego dla danego projektu.

Za wdrażanie i monitoring Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie powołany w tym celu Zespół ds. Rewitalizacji. Funkcjonowanie Zespołu oparto na partycypacyjnym modelu współpracy pomiędzy przedstawicielami Władz Gminy oraz interesariuszami procesu rewitalizacji. Do głównych zadań Zespołu będzie należeć koordynacja wdrażania Programu, monitorowanie i bieżąca ocena procesu rewitalizacji oraz reagowanie na czynniki zaburzające realizację procesu, oraz w razie potrzeby konieczne i uzasadnione modyfikowanie procesu. Ponadto Zespół będzie odpowiadał za popularyzację idei rewitalizacji wśród mieszkańców oraz za prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej.

W celu umożliwienia Zespołowi realizowania wymienionych zadań zorganizowany zostanie punkt informacyjny, zlokalizowany w budynku Urzędu Miasta i Gminy.

W związku z coraz większą popularnością kanałów komunikacji internetowej zapewniony zostanie także kontakt elektroniczny z Zespołem. W tym celu utworzona zostanie skrzynka e-mailowa Zespołu. Podobnie jak na etapie opracowywania PR działań będzie zakładka na stronie internetowej gminy pn.: „Rewitalizacja Miasta i Gminy Pilawa”, <http://rewitalizacja.pilawa.com.pl/>, w której znaleźć będzie można m.in:

treść Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa na lata 2016 – 2023 wraz z informacją o wprowadzonych zmianach;

Informacje dot. Zespołu ds. Rewitalizacji;

Formularz do zgłaszania wniosków, uwag i propozycji dotyczących procesu rewitalizacji;

Informacje na temat wdrażania procesu rewitalizacji;

Zaproszenia na wydarzenia dotyczące rewitalizacji.

W partycypacyjnym modelu współpracy kluczowa jest komunikacja dwustronna umożliwiająca zainteresowanym aktywny udział na każdym etapie procesu rewitalizacji. Realizacja tego założenia nastąpi w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, w skład którego wejdą:

- referenci ds. rewitalizacji – zakłada się włączenie w skład Władz Gminy oraz pracowników następujących komórek organizacyjnych UMiG: Referatu Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami, Referatu Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej, Referatu Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu, Referatu Finansowo - Budżetowy. Przewiduje się powołanie 7 Referentów, po 2 z Zespołu ds. pozyskiwania funduszy pozabudżetowych oraz Referatu Gospodarki Przestrzennej oraz po 1 z pozostałych jednostek. Do ich zadań należeć będzie:

Monitorowanie i ocena stopnia realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ocena będzie następowała w pierwszym kwartale kolejnego roku i będzie obejmowała całość działań wykonanych w roku zeszłym;
Nadzór nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie, w tym także monitorowanie ich wdrażania;

Wnioskowanie do Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa i Rady Miejskiej o uzasadnione zmiany w treści PR;
Przyjmowanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół;

Działalność informacyjno-promocyjna;

Sporządzenie raportu końcowego na zakończenie horyzontu czasowego Lokalnego Programu Rewitalizacji;

- Referatu Budownictwa, Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami – głównym zadaniem Pracowników referatu będzie pośrednictwo pomiędzy Urzędem Miasta i Gminy a lokalną społecznością. Do pozostałych zadań w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji należą:

Uczestniczenie w spotkaniach Zespołu i reprezentowanie na nich lokalnej społeczności;

Prowadzenie konsultacji i spotkań w celu pozyskania ich opinii, a także informowaniu ich o działalności Zespołu;

- Doradcy ds. Rewitalizacji – przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy, jednostek organizacyjnych JST, w tym placówek kulturalnych i oświatowych, a także przedstawiciele organizacji pozarządowych i sektora gospodarczego. Osoba wytypowana na stanowisko Doradcy ds. Rewitalizacji wyraża chęć uczestnictwa w Zespole. Do zadań doradców należeć będą:
  - Wspomaganie Referentów w działaniach informacyjno-promocyjnych;
  - Pełnienie funkcji opiniodawczych w stosunku do Referentów;
  - Uczestnictwo w spotkaniach Zespołu.

- Zaproszeni mieszkańcy – członkowie społeczności lokalnej będą mogli brać udział w otwartych spotkaniach, podczas których będą mogli zgłaszać swoje uwagi i wnioski dotyczące procesu rewitalizacji.

Zespół będzie podejmował decyzje poprzez głosowanie większościowe. Uprawnienia do głosowania posiadać będą Referenci i Doradcy ds. rewitalizacji oraz Burmistrz Piławy. Taka organizacja składu i prac Zespołu zaangażuje w proces rewitalizacji możliwie szerokie grono interesariuszy. Monitoring prowadzić będzie zespół ds. Rewitalizacji, który na podstawie zebranych sprawozdań cząstkowych sporządzi sprawozdanie z realizacji Programu Rewitalizacji wraz jego oceną. Sprawozdania z realizacji Programu będą opracowywane co rok, w terminach ustalonych w wewnętrznych regulacjach Urzędu Miasta i Gminy Piława.

Ramowy harmonogram wdrażania programu rewitalizacji

Lp.	Nazwa działania	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Opracowanie i uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji								
2	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych w Programie								
3	Monitoring wdrażania Programu Rewitalizacji								
4	Aktualizacja Programu Rewitalizacji								
5	Ewaluacja śródkresowa realizacji Programu Rewitalizacji								
6	Ewaluacja końcowa realizacji Programu Rewitalizacji								

Program Rewitalizacji podlega ocenie pod względem aktualności jego założeń, a także postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Monitoring Programu ma na celu wykrywanie nieprawidłowości oraz podejmowanie działań naprawczych. Odpowiedni system monitorowania i ewaluacji Programu Rewitalizacji zapobiega ewentualnej dezaktualizacji jego założeń. Ocena skuteczności Programu nastąpi w oparciu o wartości wskaźników, które zostały przyjęte jako mierniki przeprowadzania procesu rewitalizacji.

Wskaźniki wykorzystane w celu monitorowania procesu rewitalizacji powinny spełniać następujące warunki:

Trafności – czyli dostosowanie wskaźnika do charakteru przedsięwzięcia i oczekiwanych rezultatów jego realizacji;

Mierzalności – powinny być wyrażone w wartościach liczbowych, umożliwiając ich weryfikację;

Wiarygodności – czyli takie zdefiniowanie wskaźnika, które nie powoduje trudności z jego weryfikacją;

Dostępności – powinny być łatwe do wygenerowania.

Program Rewitalizacji będzie monitorowany na podstawie poniższych wskaźników co do zasady raz do roku przez Zespół ds. Rewitalizacji. Zespół będzie odpowiedzialny za przygotowanie rocznego sprawozdania z monitoringu programu.

Wskaźniki realizacji PR

Cel/ Kierunek działania:	Wskaźniki	Sposób/źródło monitorowania
Cel 1: Aktywizacja oraz integracja rodzin i ich członków dotkniętych ubóstwem, bezrobociem oraz profilaktyka		
Kierunek działania: Aktywizacja osób dorosłych dotkniętych ubóstwem i bezrobociem	Wskaźnik rezultatu Wzrost poziomu integracji grup de faworyzowanych - spadek liczby osób bezrobotnych	Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 289 osób Rok bazowy: 2016	
Kierunek działania: Zapobieganie uzależnieniom, przestępczości i dziedziczeniu	Wskaźnik rezultatu Spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej	Dane Urzędu Miasta i

problemów społecznych przez dzieci i młodzież			Gminy Pilawa, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 322 osób Rok bazowy: 2016	Wartość docelowa: - spadek o 5% Rok docelowy - 2023	

Cel/ Kierunek działania:	Wskaźniki	Sposób/źródło monitorowania	
Cel 2: Aktywizacja osób starszych i zagrożonych wykluczeniem			
Kierunek działania: Zapobieganie samotności, problemom zdrowotnym i wykluczeniu społecznemu	Wskaźnik rezultatu Ograniczenie wykluczenia osób starszych – spadek liczby osób starszych wymagających wsparcia		Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 83 osób Rok bazowy: 2016	Wartość docelowa: - spadek o 7% Rok docelowy: 2023	
Kierunek działania: Integracja ze społecznością lokalną i wykorzystanie społecznego potencjału osób starszych	Wskaźnik rezultatu - Ograniczenie wykluczenia osób starszych – spadek liczby osób starszych nieaktywnych społecznie		Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 987 osób Rok bazowy: 2016	Wartość docelowa: - o 15% Rok docelowy - 2023	

Cel/ Kierunek działania:	Wskaźniki	Sposób/źródło monitorowania
Cel 3: Ograniczenie bezrobocia i patologii		
Kierunek działania: Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wskaźnik rezultatu Wzrost poziomu integracji grup defaworyzowanych - spadek liczby osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych	Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 289 osób Rok bazowy: 2016	
Kierunek działania: Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej	Wskaźnik rezultatu – Ożywienie gospodarcze obszaru – wzrost liczby podmiotów gospodarczych	Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 653 osób Rok bazowy: 2016	

Cel/ Kierunek działania:	Wskaźniki	Sposób/źródło monitorowania
Cel 4: Przywrócenie funkcji gospodarczych, komunikacyjnych i społecznych obszarów rewitalizacji		
Kierunek działania: Zagospodarowanie terenów rewitalizowanych i przygotowanie ich do pełnienia funkcji gospodarczych i społecznych	Wskaźnik rezultatu Wzrost liczby wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i społecznych powiązanych ze zmodernizowaną bazą infrastrukturalną	Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa ; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 0 szt Rok bazowy 2016	
Kierunek działania: Przywrócenie estetyki i bezpieczeństwa wspólnych przestrzeni publicznych	Wskaźnik rezultatu Ograniczenie liczby przestępstw	Dane Komendy Powiatowej Policji w
	Wartość bazowa:	

służących integracji przez kulturę, sport i rekreację	185,79 Rok bazowy 2016	- spadek poniżej średniej dla gminy – 185,34 Rok docelowy – 2023	Garwolinie; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
Kierunek: Wsparcie przemian społecznych dzięki tworzeniu powiązań komunikacyjnych, poprawie bezpieczeństwa	Wskaźnik rezultatu Poprawa wskaźnika salda migracji		Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa, Dane Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: -21 Rok bazowy 2016	Wartość docelowa: Poprawa o 5% Rok docelowy – 2023	

Cel/ Kierunek działania:	Wskaźniki	Sposób/źródło monitorowania	
Cel 5: Poprawa stanu środowiska naturalnego			
Kierunek działania: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Wskaźnik rezultatu Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych		Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa; dane z audytu i audytu ex-post; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: 100% (poziom emisji CO2 zostanie określony w audytach energetycznych dla termomodernizowanych obiektów) Rok bazowy 2016	Wartość docelowa: - spadek o 25% Rok docelowy – 2023	

Kierunek działania: Poprawa warunków życia na obszarach rewitalizacji dzięki ochronie środowiska	Wskaźnik rezultatu Poprawa jakości powietrza atmosferycznego		Dane Urzędu Miasta i Gminy Pilawa; częstotliwość pomiaru zgodnie z zasadami monitorowania PR lub częściej jeśli wymagać tego będzie specyfika projektu lub umowa np. o dofinansowanie/ pożyczkę/kredyt
	Wartość bazowa: Przekroczenie norm benzo(a)spirenu tj. średniorocznie pow. 1 ng/m ³ . Rok bazowy 2016	Wartość docelowa: Spadek przekroczeń benzo(a)spirenu o 2% w stosunku do wartości bazowej Rok docelowy - 2023	

Badanie efektów wdrażania nastąpi na podstawie dwóch rodzajów wskaźników: wskaźnika produktu oraz rezultatu. Wskaźniki wyróżniono zgodnie z metodologią badania efektów wdrażania stosowaną przy tworzeniu dokumentów o charakterze strategicznym oraz programowym. Wskaźniki produktu odnoszą się do wszystkich produktów, które powstały w trakcie realizowania Programu oraz w rezultacie wydatkowania przyznanych środków. Mierzony jest w jednostkach rzeczowych. Natomiast wskaźnik rezultatu dotyczy efektów działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizowania Programu. Informuje o zmianach jakie nastąpiły w wyniku wcielenia w życie danego przedsięwzięcia.

Monitorowanie wykonania Programu, a także jego ocena nastąpi o wartości wskaźników efektu i rezultatu. Dane do badania wskaźnikowego będą pozyskiwane z tych samych źródeł, z których pobierano dane na etapie analizy wskaźnikowej. Tymi instytucjami będą: Urząd Miasta i gminy W Pilawie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilawie, Komenda Powiatowa Policji, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Ocena będzie polegała na porównaniu wartości wskaźników uzyskanych na etapie analizy wskaźnikowej oraz na etapie oceny. Ewaluacja Programu przeprowadzana będzie przez Zespół ds. Rewitalizacji w pierwszym kwartale kolejnego roku i uwzględniała będzie rok ubiegły. Sprawozdania przedstawiane będą na spotkaniach Komitetu, przedstawiane Burmistrzowi Pilawy, a następnie udostępniane za pośrednictwem dedykowanej podstrony internetowej. Interesariusze otrzymają pełny dostęp do raportów i informacji z procesu monitorowania postępów we wdrażaniu PR, także poprzez udział przedstawicieli w pracach Zespołu ds. rewitalizacji

Poza corocznym monitoringiem Programu Rewitalizacji, założono przeprowadzenie po upływie połowy horyzontu czasowego programu ewaluacji śródkresowej, której celem będzie ocena wdrażania programu rewitalizacji pod kątem jego wpływu na ożywienie społeczno-gospodarcze obszarów rewitalizacji. Po upływie okresu obowiązywania programu rewitalizacji zakłada się przeprowadzenie ewaluacji końcowej, której zadaniem będzie pełna ocena wdrażania niniejszego programu rewitalizacji.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Pilawa, 04.07.2016 r.

Konsultacje społeczne prowadzone w ramach opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa na lata 2016-2026

Szanowni Państwo!

W związku rozpoczęciem prac nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa na lata 2016-2026 pragniemy poznać Państwa opinię na temat rewitalizacji terenów w naszej Gminie. Informacje uzyskane z badania ankietowego pozwolą nam określić rzeczywistą sytuację w Gminie oraz wyznaczyć obszary, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska, na których, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Licząc na współpracę zapewniamy jednocześnie, że ankieta jest anonimowa, a wyniki posłużą jedynie do opracowania programu rewitalizacji.

Z góry dziękuję za wypełnienie ankiety
Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa

1. Proszę ocenić, jakie są Pana(i) zdaniem główne problemy Miasta i Gminy Pilawa?

Lp.	Wyszczególnienie	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
	Bezrobocie			
	Ubóstwo			
	Niski poziom dochodów mieszkańców			
	Zła sytuacja mieszkaniowa (ilość i jakość mieszkań)			
	Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc)			
	Wadliwa lub niewystarczająca infrastruktura publiczna (stan dróg i ciągów pieszych, oświetlenie miejskie, oznakowanie, ilość i stan śmietników w przestrzeni publicznej itp.)			
	Ograniczone możliwości odpoczynku i rekreacji (brak			

	ścieżek rowerowych, terenów zielonych, obiektów sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw)			
	Brak oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla osób w różnym wieku			
	Niewykorzystywane walory turystyczne miejscowości			
	Stan budynków kubaturowych (mieszkalnych, usługowych, publicznych itp.)			
	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców			
	Stan zabytków			
	Zanieczyszczenie środowiska			

2. Proszę ocenić, jakie działania podejmowane w Mieście i Gminie Pilawa poprawiłyby jakość życia Pana(i) lub Pańskiej rodziny?

Lp.	Wyszczególnienie	Nieistotne	Ważne	Kluczowe
	Poprawa oświetlenia ulicznego			
	Wygodne i funkcjonalne chodniki i poprawa stanu technicznego dróg			
	Budowa obiektów rekreacji i wypoczynku (boisko, plac zabaw itp.)			
	Utrzymanie czystości i porządku w gminie na wysokim poziomie			
	Lepsza oferta spędzenia czasu wolnego dla dzieci i dorosłych			
	Zwiększenie bezpieczeństwa w miejscowości			
	Podniesienie jakości usług medycznych oraz ich dostępności			
	Lepsza oferta edukacyjna szkół, dostęp do przedszkola			
	Aktywizacja zawodowa mieszkańców			
	Wzrost przedsiębiorczości			

3. Jakie patologie społeczne chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji ?

Prosimy zaznaczyć wstawiając w wolne pole znak X

bezrobocie
niski poziom wykształcenia oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
ubóstwo, bieda
emigracja młodych i dobrze wykształconych osób
niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
złe warunki życia emerytów i osób niepełnosprawnych
zła sytuacja mieszkaniowa
niedostateczna opieka nad dziećmi i młodzieżą
słaba samoorganizacja społeczna i współpraca pomiędzy mieszkańcami, a władzami publicznymi
brak poczucia bezpieczeństwa wśród społeczeństwa, słaba integracja lokalna
niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia)
brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)

Jakie problemy gospodarcze na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji ?

Prosimy zaznaczyć wstawiając w wolne pole znak X

slabo rozwinięty sektor usług
niedostateczny poziom wsparcia w zakresie doradztwa inwestycyjnego, działalności eksperckiej oraz usług finansowych
ograniczony dostęp do nowoczesnych technologii
niewykorzystanie potencjału turystycznego gminy
brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw
brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych (brak uzbrojenia, słaba dostępność komunikacyjna, zagrożenie osuwiskowe i powodziowe)
brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami

4. Jakie problemy przestrzenno-funkcjonalne na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Prosimy zaznaczyć wstawiając w wolne pole znak X

brak urządzeń komunalnych gospodarki wodnej (sieci i urządzeń zaopatrzenia w wodę)
brak urządzeń komunalnych gospodarki kanalizacyjnej (sieci i oczyszczalni ścieków)
brak lub niska jakość przedszkoli, bądź też niewystarczająca ilość miejsc w tych placówkach
brak w pełni wyposażonych świetlic wiejskich
niski poziom obsługi komunikacyjnej terenów osadniczych
niska estetyka przestrzeni publicznych – dróg, placów, skwerów, parków, małej architektury

	brak miejsc sportowo-rekreacyjnych w pobliżu miejsca zamieszkania
	słaby przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia zamieszkania
	słaba samoorganizacja społeczna i współpraca pomiędzy mieszkańcami, a władzami publicznymi

5. Jakie skutki problemów technicznych na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji ?

Prosimy zaznaczyć wstawiając w wolne pole znak X

	bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej (w budynkach użyteczności publicznej, w obrębie dróg i chodników)
	modernizacja, w tym termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
	rozbudowa/modernizacja infrastruktury drogowej
	rozbudowa/modernizacja infrastruktury towarzyszącej (chodniki, ścieżki rowerowe, parkingi, oświetlenie)
	rozbudowa/modernizacja infrastruktury edukacyjnej: przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, poprawa jakości wyposażenia
	rozbudowa/modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej
	zwiększenie dostępu do obiektów usługowych
	zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw itp.
	rozbudowa/modernizacja świetlic wiejskich i poprawa jakości ich wyposażenia
	remonty, restauracja zabytków

6. Jakie działania dotyczące ochrony środowiska poprawiłyby jakość życia Pana(i) lub Pańskiej rodziny?

Prosimy zaznaczyć wstawiając w wolne pole znak X

	Poprawa jakości wody do picia
	Ochrona krajobrazu i środowiska
	Ograniczenie niskiej emisji w miejscowości

7. Jakie obszary Miasta i Gminy Pilawa Pani/Pana zdaniem charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk takich jak:

Lp.	Wyszczególnienie	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
	Bezrobocie			
	Ubóstwo			
	Niski poziom dochodów mieszkańców			

	Zła sytuacja mieszkaniowa (ilość i jakość mieszkań)			
	Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc)			
	Stan budynków kubaturowych (mieszkalnych, usługowych, publicznych itp.)			
	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców			
	Stan zabytków			
	Zanieczyszczenie środowiska			
	Niski poziom przedsiębiorczości			
	Brak organizacji pozarządowych			
	Słaba kondycja społeczeństwa obywatelskiego			

Metryczka

1. Płeć:
  - A. Kobieta
  - B. Mężczyzna
2. Wiek:
  - A. Do 20 lat
  - B. 21-35
  - C. 36-60
  - D. powyżej 60
3. Wykształcenie:
  - Niepełne podstawowe
  - Podstawowe
  - Gimnazjalne
  - Zasadnicze zawodowe
  - Średnie
  - Policealne/ niepełne wyższe
  - Wyższe

Dziękujemy za udział w badaniu !

Wypełnioną ankietę prosimy do 29.07.2016 r. przesłać na adres e-mail: krzysztof.czajka@pilawa.com.pl, lub złożyć osobiście w sekretariacie Urzędu Miasta.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Załącznik nr 2

Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI	OBIEKT	ULICA	NR	LOKALIZACJA
Łuczniczka		Dwór Potockich w Łucznicy	Łuczniczka	10	
Łuczniczka		Mogiła powstańców			Mogiła zlokalizowana jest przy drodze leśnej prowadzącej z Pilawy do Natolina
Pilawa		Wieża ciśnień			przy torach kolejowych, w kierunku północnym w odległości 100 m od przejazdu kolejowego
Pilawa	dworzec kolejowy	Dworzec kolejowy	Dworcowa		
Gośćków		Mogiła powstańców			przy szosie nr 17 Warszawa-Lublin
Puznówka		Zbiorowa mogiła powstańców			przy drodze powiatowej nr 524 Osieck-Parysów biegnącej przez Puznówkę w kierunku Poschty.
Łuczniczka		Oficyna z zespołu dworsko-parkowego nr 11			
Gośćków		Kwatera żołnierzy			cmentarz parafialny w Gośćkowie
Gośćków		Dom ze spichlerzem	Lipowa	60	
Gośćków		Dom	3-go Maja	112	
Gośćków		Dom	3-go Maja	105	
Gośćków		Dom	3-go Maja	73	
Gośćków		Dom - wyłączony z GEZ	Lipowa	45	
Trąbki		Kościół rzymsko-katolicki p. w. Św. Józefa w Trąbkach	Graniczna	3a	

MIJSCOWOŚĆ	NAZWA CZĘŚCI MIJSCOWOŚCI	OBIEKT	ULICA	NR	LOKALIZACJA
Trąbki		Huta Szkła "Czechy"	Osadnicza	57	
Trąbki		Rządówka z zespołu Huty Szkła Czechy S.A. w Trąbkach	Osadnicza	59	
Trąbki		Pomnik ku czci założyciela Huty Szkła w Trąbkach			dz. niezab., ok. 100 m od domu osadników-Lepianka nr 24 po południowej stronie ul. Osadnicza
Trąbki		Dwór w zespole dworsko-parkowym w Trąbkach	Osadnicza	107	
Trąbki		Park w zespole dworsko-parkowym w Trąbkach	Osadnicza	107	
Kalonka		Dom nr 23			
Kalonka		Dom nr 24			
Lipówki		Dom	Starówka	5	
Lipówki		Budynek mieszkalny i gospodarczy	Starówka	1	
Lipówki		Dom nr 56			
Puznówka		Dom nr 43			
Puznówka		Dom nr 104			
Puznówka		Dom nr 103			
Puznówka		Dom nr 165			
Trąbki		Figurka św. Nepomucena			na skwerku przed domami osadników po północnej stronie ul. Osadnicza w Trąbkach
Piława		Dom ob. w części południowej sklep	Dworcowa	3	
Piława		Dom	Al. Wyzwolenia	31	
Piława		Dom kolejowy z zespołu dworca kolejowego, ob. opuszczony - wyłączony GEZ	Przemysłowa	13	
Trąbki		Zespół 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	14, 16, 18, 20, 22, 24, 61, 63, 65,	

MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI	OBIEKT	ULICA	NR	LOKALIZACJA
			67, 69		
Łuczniczka		Park przy Dworcu Potockich w Łucznicy	Łuczniczka	10	
Trąbki	Lepianki	Budynek mieszkalny	Ogrodowa	1	
Trąbki	Lepianki	Budynek mieszkalny	Ogrodowa	3	
Trąbki	Lepianki	Dom	Al. Owocowa	3	
Trąbki		Budynek administracyjny z zespołu huty szkła "Czechy"	Osadnicza	12	
Pilawa		Dom kolejowy z zespołu dworca kolejowego	Dworcowa	5	
Wygoda		Dom w zagrodzie nr 11			
Wygoda		Stodoła w zagrodzie nr 11			
Kalonka	Grzebowilk	Dom w zagrodzie nr 45			
Kalonka	Grzebowilk	Stodoła w zagrodzie nr 45			
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	14	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	16	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	20	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	22	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	24	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	18	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	61	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	63	

MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI	OBIEKT	ULICA	NR	LOKALIZACJA
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	65	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	67	
Trąbki	Lepianki	Dom z zespołu 11 domów robotniczych Huty Szkła "Czechy"	Osadnicza	69	

Źródło: serwis internetowy Miasta i Gminy Pilawa

